

MANUAL PËR TRAJNIMIN E POLICISË MBI BARAZINË & MOSDISKRIMINIMIN



Burim për Instruktorët

Përkthimi është bashkëfinancuar
nga Bashkimi Evropian



COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

Titulli i botimit origjinal: "MANUAL FOR POLICE EDUCATION ON EQUALITY & NON-DISCRIMINATION"

Ky përkthim u prodhua me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës. Përmbajtja e tij është përgjegjësi vetëm e autorit(ve). Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të konsiderohen në asnjë mënyrë se pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian apo të Këshillit të Evropës.

Autorizohet riprodhimi i ekstrakteve (deri në 500 fjalë), me përjashtim të riprodhimit për qëllime tregtare për sa kohë që ruhet integriteti i tekstit, fragmentet nuk përdoren jashtë kontekstit, nuk jepen informacione të paplotë dhe nuk e keqorientojnë lexuesin sa i përket natyrës, fushëveprimit apo përmbajtjes së tekstit. Teksti burimor duhet të njihet gjithmonë si vijon "© Këshilli i Evropës, viti i botimit".

Të gjitha kërkesat e tjera në lidhje me riprodhimin/përkthimin e të gjithë këtij dokumenti ose e pjesëve të dokumentit duhet t'i drejtohen Drejtorisë së Komunikimeve, Këshilli i Evropës (F-67075 Strasbourg Cedex ose publishing@coe.int).

Të gjitha korrespondencat e tjera në lidhje me këtë publikim duhet t'i drejtohen Drejtorisë së Komunikimeve, Këshilli i Evropës (F-67075 Strasbourg Cedex ose publishing@coe.int).

© Këshilli i Evropës, Janar 2024. Të gjitha të drejtat e rezervuara. Licencuar për Bashkimin Evropian sipas kushteve të caktuara.

Redaktoi Joanna Perry

Bashkë-Autorë:

David Martín Abánades
Michael Boyle
Mónica Diniz
Nick Glynn
Tinatin Khatchvani
Joanna Perry
Marharyta Zhesko

Koordinuar dhe mbikëqyrur nga Njësia Kundër Gjuhës së Urrejtjes dhe Bashkëpunimit, Divizioni i Këshillit të Evropës për Programet e Përfshirjes dhe Antidiskriminimit

Dizajni i kapakut, paraqitjes, grafikëve dhe ilustrimeve:

Jonathan Brennan
Aptalops.com / info@aptalops.com

Foto: Këshilli i Evropës, © Shutterstock
© Këshilli i Evropës

MANUAL PËR TRAJNIMIN E POLICISË MBI BARAZINË & MOSDISKRIMINIMIN

Përmbajtja

Biografia e Autorëve	7
Hyrja dhe Vështrimi i Përgjithshëm	9
Vështrimi i përgjithshëm	11
Si të përdorim këtë Manual	12
Vlerësimi i nevojave dhe Vlerësimi	13
Procesi i vlerësimit të nevojave	14
<i>Hapi 1: Rishikoni formatin tip të Tabelës së Vlerësimit të Nevojave</i>	14
<i>Hapi 2: Përgatitni dhe Shpërndani Pyetësorët e Trajnimit për të Vlerësuar Njohuritë Aktuale të Grupit (Grupeve) tuaja të Synuara</i>	14
<i>Hapi 3: Plotësoni Tabelën e Vlerësimit të Nevojave</i>	15
Vlerësimi	15
Anekse	16
<i>Aneksi A: Model pyetësori para trajnimit për të vlerësuar njohuritë për lëndën dhe përparësitë e trajnimit</i>	16
<i>Aneksi B: Tabela e Vlerësimit të Nevojave</i>	21
<i>Aneksi C: Vlerësimi para trajnimit</i>	23
<i>Aneksi D: Vlerësimi pas trajnimit</i>	24
Paketa me mjete	26
<i>Akullthyesit</i>	26
<i>Moderimi i lojës me role</i>	27
Moduli 1: Barazia dhe mosdiskriminimi dhe qasja e të drejtave të njeriut të policimi	29
Hyrja dhe historiku	30
Rezultatet e të nxënit	31
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	31
Përgatitja	31
Përshkrime aktiviteti	32
<i>Aktiviteti 1.1: Të drejtat e njeriut dhe Policimi – Të kuptuarit e lidhjes mes tyre</i>	32
<i>Aktiviteti 1.2: Policimi i bazuar te të drejtat e njeriut – Çfarë fitoj unë?</i>	35
<i>Aktiviteti 1.3: Të kuptuarit e Barazisë dhe Mosdiskriminimit në Polici</i>	38
<i>Aktiviteti 1.4: Detyrat e policisë në lidhje me mosdiskriminimin – Ushtrim praktik</i>	46
<i>Aktiviteti 1.5: Promovimi i barazisë dhe mosdiskriminimit në punën e policisë</i>	50
<i>Aktiviteti 1.6: Roli i policisë në promovimin e marrëdhënieve të mira</i>	53

Anekse & Materiale	54
Materiali 1.1	54
Materiali 1.3.1	56
Materiali 1.3.2	57
Moduli 2: Shkelje Diskriminuese Policore	62
Hyrja dhe historiku	64
Rezultatet e të nxënit	65
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	65
Përgatitja	66
Përshkrime aktiviteti	67
Aktiviteti 2.1: Çfarë kuptojmë me 'Shkelje diskriminuese'?	67
Aktiviteti 2.2: Shkelja, diskrecioni dhe diskriminimi – Konsideratë praktike	69
Aktiviteti 2.3: Shkelja dhe diskriminimi në trajtimin e të dyshuarve	73
Aktiviteti 2.4: Pengesat ndaj denoncimit të shkeljeve diskriminuese brenda organizatës policore	77
Aktiviteti 2.5: Përfshirja me viktimat e shkeljeve diskriminuese policore	79
Aktiviteti 2.6: Diskutimi me drejtuesit organizativë për analizën e shkeljeve diskriminuese dhe përvojën e publikut me policimin	81
Anekse dhe Materiale	85
Materiali 2.2.1: Informacion skenari – Ndalimi i një automjeti	85
Materiali 2.2.2: Informacion skenari – Fleta alternativë	86
Materiali 2.2.3: Informacion skenari – Automjet me shpejtësi	87
Materiali 2.3.1: Fletë Informuese Skenari – Arrestimi dhe transportimi i një të dyshuari	88
Materiali 2.3.2: Vështrim i shkurtër i pikave kyçe të Kodit Evropian të Etikës Policore	89
Materiali 2.4.1: Mundësitë për denoncimin e shkeljeve	90
Materiali 2.4.2: Të kuptuarit e Kulturës Policore	91
Materiali 2.6.1: Ndikimi i kulturës policore në depozitimin dhe hetimin e ankesave	93
90	
Moduli 3: Parandalimi dhe përgjigja ndaj profilizimit diskriminues	95
Hyrja dhe historiku	96
Rezultatet e të nxënit	97
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	97
Përgatitja	98
Përshkrime aktiviteti	99
Aktiviteti 3.1: Vlerat tona të përbashkëta	99
Aktiviteti 3.2: Ndikimi i profilizimit policor te komunitetet	101
Aktiviteti 3.3: Ndalesat – nga stereotipizimi te diskriminimi	105
Aktiviteti 3.4: Ndalesat – Praktika profesionale	107
Aktiviteti 3.5: Komunikimi i të drejtave	108
Aktiviteti 3.6: Udhëheqja	110
Anekse dhe Materiale	111
Materiali 3.1a: Letrat e Vlerave	111
Materiali 3.1b: Vlerat në policimin e komuniteteve multikulturore	113
Aneksi 3.2	114
Materiali 3.3: Cikli i profecisë vetë-përmbushëse	116

<i>Materiali 3.4: Kompetencat dhe detyrimet e policisë në Ndalesa, Verifikime të Dokumenteve të Identifikimit dhe Kontrolle të Automjeteve</i>	117
<i>Aneksi 3.4: Shënime të Instruktorit</i>	119
<i>Aneksi 3.6: Shënime të Instruktorit</i>	121
Moduli 4: Identifikimi dhe Hetimi i Krimit të Urrejtjes	127
Hyrja dhe historiku	128
Rezultatet e të nxënit	129
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve	129
Përshkrime aktiviteti	130
<i>Aktiviteti 4.1: Përkufizimi dhe Konceptet Kyçe të Krimit të Urrejtjes</i>	131
<i>Aktiviteti 4.2: Të kuptuarit e kuadrit ligjor dhe praktikave kombëtare</i>	132
<i>Aktiviteti 4.3: Koncepte të lidhura me Krimin e Urrejtjes – Ushtrim praktik</i>	133
<i>Aktiviteti 4.4: Eksplorimi i Treguesve të Njëanshmërisë</i>	134
<i>Aktiviteti 4.4a: Gjeni treguesin</i>	136
<i>Aktiviteti 4.4b: Raste studimore për Treguesit e Njëanshmërisë</i>	137
<i>Aktiviteti 4.5: Hetimi i krimeve të urrejtjes – Rast studimor</i>	138
<i>Aktiviteti 4.6: Krimet e urrejtjes së kryera nga dhe kundër policisë</i>	140
Materiale dhe Aneks	141
<i>Materiali 4.1 Çfarë është Krimi i Urrejtjes dhe Si ndryshon nga Krime të tjera?</i>	141
<i>Materiali 4.3: Raste studimore</i>	146
<i>Aneksi 4.3: Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.3</i>	148
<i>Aneksi 4.4a: Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.4a</i>	150
<i>Materiali 4.4: Treguesit e Njëanshmërisë</i>	152
<i>Materiali 4.4a: Material pamor për Treguesit e Njëanshmërisë</i>	155
<i>Materiali 4.5: Hetimi i krimit të urrejtjes - Rast Studimor</i>	158
<i>Aneksi 4.5: Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.5</i>	159
<i>Aneksi 4.6: Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.6</i>	164
Moduli 5: Trajtimi me respekt & jo diskriminues i Viktimave	165
Hyrja dhe historiku	166
Rezultatet e të nxënit	168
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	168
Përgatitja	168
Përshkrime aktiviteti	169
Aneks dhe Materiale	182
Moduli 6: Përfshirja e komunitetit, marrëdhëniet e komunitetit dhe policimi në komunitet në nivel vendor	201
Hyrja dhe historiku	202
Rezultatet e të nxënit	204
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	204
Përgatitja	205
Përshkrime aktiviteti	206
<i>Aktiviteti 6.1: Çfarë është përfshirja e komunitetit?</i>	206
<i>Aktiviteti 6.2: Krijimi i besimit nga fillimi</i>	210
<i>Aktiviteti 6.3: Përzgjedhja e partnerëve të duhur</i>	213
<i>Aktiviteti 6.4: Krijimi i profilit të ekipit të policimit në komunitet</i>	218
<i>Aktiviteti 6.5: Partneritet Sigurie Polici-Komunitet</i>	220

Aekse dhe Materiale	224
<i>Materiali 6.2: Rast studimor – Partneriteti Polici-Komunitet në Trajnim të përbashkët</i>	224
<i>Aneksi 6.3b</i>	226
<i>Materiali 6.4a</i>	227
<i>Materiali 6.4b</i>	228
<i>Materiali 6.4c</i>	229
<i>Materiali 6.5a</i>	230
<i>Materiali 6.5b</i>	231
<i>Materiali 6.5c</i>	232

Biografia e autorëve

David Martín Abánades është inspektor i policisë vendore (Spanjë). Davidi ka bashkëpunuar si ekspert i policisë për OSBE-në (Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Europë), Këshillin e Evropës, Organizatën e Kombeve të Bashkuara dhe Komisionin Evropian, gjithmonë për temën e krimeve të urrejtjes, profilizimin racor/etnik, mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe përmirësimin e marrëdhënieve ndërmjet policisë dhe grupeve shoqërore vulnerabël.

Michael Boyle BA, LLB, LLM, MA, PhD ka mbi 20 vite përvojë ndërkombëtare në fushën e trajnimit policor, agjendat për të drejtat e njeriut dhe promovimin e barazisë. Në këtë rol, ai ka punuar me OSBE-në, BE-në, KiE-në dhe organizata të tjera shpesh në mjedise sfiduese dhe armiqësore në Afrikë, Europë, Azi dhe Lindjen e Mesme. Ka shkruar udhëzime praktike për policim të efektshëm në përputhje me të drejtat e njeriut mbi një sërë temash të cilat janë përkthyer në disa gjuhë dhe janë përdorur në trajnime policore në disa juridiksione. Ai është ish-punonjës policie në pension dhe ka qenë lektor universiteti në lëndën e kriminologjisë.

Mónica Diniz është sociologe, drejtuese e Divizionit të Parandalimit, Sigurisë dhe Marrëdhënieve Ndërkombëtare të Policisë Bashkiake të Lisbonës, që punon për bashkëpunimin polici-qytetar dhe zbatimin e partneriteteve të sigurisë polici-komunitet për planifikimin dhe realizimin e policimit në komunitet në nivel vendor. Instruktoreshë dhe bashkë-autore e disa publikimeve për Policimin në Komunitet.

Nick Glynn LLB (Hons), MSt (Cantab) është Oficer Programi pranë Fondacionit të Shoqërisë së Hapur (OSF). Ai drejton punën për përgjegjshmërinë e policisë dhe drejtësinë në Europë, që mbulon kompetenca policore, përdorimin e forcës/dhunës nga policia, protestat, reformën e politikave për drogat, ndalimin e detyrueshëm dhe diskriminimin brenda sistemit ligjor penal. Përpara se t'i bashkohej OSF-së, Glynn shërbeu 30 vjet si oficer policie në Policinë e Leicestershire (MB), ku mbajti gradën e kryeinspektorit. Glynn ka studiuar drejtësi në Universitetin e Nottingham Trent dhe ka kryer studimet master (MSt) për kriminologjinë e aplikuar në Universitetin e Kembrixhit. Ka shkruar për disa publikime përfshirë *The Guardian*, *Times of London*, *Independent* dhe *Huffington Post*.

Tinatin Khatchvani ka punuar për shumë vite për institucionet ligjzbatuese të Gjeorgjisë. Si prokurore në Prokurorinë e Përgjithshme të Gjeorgjisë (PPGJ) dhe Drejtuese e Njësisë në Ministrinë e Punëve të Brendshme të Gjeorgjisë (MPB), ajo ka qenë aktive në hartimin e udhëzimeve të para për ndjekjen penale dhe hetimin e krimeve të urrejtjes. Tinatin është instruktore e certifikuar e OSBE-së, ODIHR, dhe KiE (përfshirë platformën HELP) dhe është angazhuar në aktivitete të ndryshme të forcimit të kapaciteteve për krimet e urrejtjes përjetë viteve. Ajo personalisht ka përshtatur dhe ka kryer kurset e trajnimit për standardet evropiane kundër diskriminimit dhe krimet e urrejtjes për PP dhe MPB të cilat janë bërë pjesë e kurrikulës standarde për trajnimin para marrjes së detyrës dhe në vendin e punës në institucionet e lartpërmendura.

Joanna Perry është konsulente e pavarur e specializuar në përmirësimin e të kuptuarit dhe reagimeve ndaj krimeve të urrejtjes, gjuhës së urrejtjes dhe diskriminimit në policimin dhe drejtësinë penale.

Aktualisht, ajo është konsulente për disa organizata ndërkombëtare dhe agjenci, si edhe organizata të shoqërisë civile në rang ndërkombëtar dhe në Mbretërinë e Bashkuar. Ajo është

hulumtuese nderi në Institutin Kërkimor për Politika dhe Krime (ICPR), Kolegji Birkbeck, Universiteti i Londrës dhe hulumtuese dhe këshilltare politikash në Rrjetin Facing Facts. Ajo ka diplomë në drejtësi, psikologji dhe të mësuarin online dhe në distancë dhe ka punuar më përpara për OSBE-ODIHR dhe Shërbimin e Prokurorisë së Mbretërisë së Bashkuar.

Marharyta Zhesko është konsulente e pavarur dhe instruktore për krimet e urrejtjes dhe të drejtat e njeriut. Në periudhën 2012-2020, Marharyta punoi për OSBE/ODIHR. Ajo u fokusua në denoncimin e krimeve të urrejtjes, drejtoi një program për forcimin e kapaciteteve për agjencitë ligjzbatuese dhe të drejtësisë penale mbi krimet e urrejtjes dhe trajnoi prokurorë dhe punonjës policie në të gjithë rajonin e OSBE-së. Gjithashtu, Marharyta ka kontribuar në disa publikime të ODIHR për mbështetjen e viktimave të krimeve të urrejtjes. Që në vitin 2020, Marharyta punon si eksperte e pavarur dhe bashkëpunon me organizata ndërqeveritare (Këshilli i Evropës, Komisioni Evropian, OSBE) dhe organizata të shoqërisë civile për trajnimin, kërkimin dhe analizimin e krimeve të urrejtjes. Përveç krimeve të urrejtjes, fokusi i saj profesional përfshin sigurinë e komuniteteve të pakicave, mosdiskriminimin, lirinë e fesë dhe besimit dhe lirinë e tubimit paqësor. Marharyta ka diplomë LL.B. në të Drejtën Ndërkombëtare dhe LL.M. në të Drejtën Evropiane.

Hyrja dhe Vështrimi i Përgjithshëm

Zbatimi i ligjit luan rol kyç në luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor dhe në promovimin e të drejtave të njeriut, demokracisë dhe shtetit të së drejtës. Për këtë arsye, përdorimi legjitim i forcës dhe shtrëngimit në shoqëritë demokratike mund të frymëzojë ndjenjën e sigurisë personale dhe të komunitetit vetëm nëse është i efektshëm, transparent dhe proporcional. Çdo ushtrim diskriminues i këtyre kompetencave mund të shkatërrojë besimin e komuniteteve dhe të rrezikojë thellësisht ndjenjën e tyre të sigurisë personale. Racizmi, ose bindja se “raca” e një personi¹, ngjyra, gjuha, kombësia ose origjina etnike justifikon përbuzjen ose idenë e epërsisë, është shkatërrues për policinë si institucion dhe duhet të sfidohet dhe të eliminohet si nga drejtuesit e policisë ashtu edhe nga kolegët.² Qeveritë dhe ligjvënësit kanë përgjegjësinë të sigurojnë ekzistencën e ligjeve dhe politikave efektive që garantojnë drejtësi në polici, mbrojnë nga racizmi dhe diskriminimi dhe vendosin detyrimet për të drejtat e njeriut në qendër të praktikës policore. Siç lexohet në një deklaratë të fundit nga Komisioni Evropian Kundër Racizmit dhe Intolerancës, “Për një kohë të gjatë, rastet e abuzimit racor nga policia kanë njollësuar profesionin dhe kanë rrezikuar punën e të gjithë atyre policëve që respektojnë etikën policore dhe ligjin dhe luftojnë kundër krimit të urrejtjes raciste”.³

Këshilli i Evropës ka punuar prej kohësh për të mbështetur politikëbërësit, profesionistët dhe shoqërinë civile për të hartuar ligje, politika dhe praktika që mbrojnë parimet e trajtimit të barabartë dhe mosdiskriminimit dhe që synojnë eliminimin e racizmit dhe diskriminimit në të gjitha format e tij. Rekomandimi Nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në Polici përcakton planin për përgjegjësitë e policisë në fushën e profilizimit racor, shkeljet e motivuara nga raca, krimin e urrejtjes raciste dhe angazhimin me komunitetet e pakicave. Parimet e qarta të rekomandimit janë thellësisht të rëndësishme kur merren parasysh praktikatat e policimit që sigurojnë trajtim të barabartë dhe mosdiskriminim në lidhje me komunitetet e pakicave, përfshirë komunitetet e lezbikeve, homoseksualëve, biseksualëve dhe transgjinjorëve, pakicave rome, personat me aftësi të kufizuara, komunitetet myslimane dhe të tjerë.

Së bashku me përgjegjësitë e tyre, Këshilli i Evropës njeherë sfidat unike me të cilat përballet zbatimi i ligjit, duke përfshirë luftën kundër formave gjithnjë e më sfiduese të krimit dhe terrorizmit, si dhe përmbushjen e pritshmërive të larta të publikut për profesionalizëm dhe drejtësi.

Trajnimi cilësor është çelësi për të krijuar shërbime policore të informuara, të afta dhe të përgjegjshme që janë të pajisura për të mbështetur dhe për të mbrojtur shoqëritë në të gjithë larinë dhe kompleksitetin e tyre, si dhe për të sfiduar dhe parandaluar racizmin, diskriminimin racor dhe të gjitha format e tjera të diskriminimit dhe intolerancës. Ushtrimet dhe aktivitetet në këtë manual janë të bazuara në normat dhe standardet kryesore të Këshillit të Evropës dhe synojnë zbatimin e tyre në praktikë në mënyra që frymëzojnë instruktorët dhe pjesëmarrësit e tyre. Ky manual është për oficerët e policisë të të gjitha niveleve, duke përfshirë drejtuesit e policisë, oficerët e parë, hetuesit, personelin e shërbimit paraprak, specialistët dhe stafin civil përkatës.

Kolegjet e trajnimit policor janë partnerë thelbësorë në planifikimin dhe zbatimin e programeve efektive të trajnimit, siç janë edhe kolegët përgjegjës për monitorimin dhe përgjigjen ndaj ankesave dhe çështjeve disiplinore. Manuali është gjithashtu me interes për partnerët kryesorë të policisë, duke përfshirë autoritetet bashkiake, organizatat joqeveritare dhe shërbimet e specializuara të komunitetit.

¹ Meqenëse të gjitha qeniet njerëzore i përkasin të njëjtit lloj, ECRI hedh poshtë teoritë e bazuara në ekzistencën e “racave” të ndryshme. Megjithatë, ECRI e përdor këtë term për t’u siguruar që ata njerëz që përgjithësisht dhe gabimisht perceptohen se i përkasin “një race tjetër” të mos përjashtohen nga mbrojtja e nevojshme. Shihni Rekomandimin nr.7 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-it mbi Legjislacionin Kombëtar për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor.

² Rekomandimi nr.7 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t (i rishikuar) mbi Legjislacionin Kombëtar për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor, e gjeni në www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.7.

³ <https://rm.coe.int/statement-of-ecri-on-racist-police-abuse-including-racial-profiling-an/16809eee6a>.

Ky manual i referohet dhe plotëson burime të tjera kyçe të trajnimit dhe forcimit të kapaciteteve të Këshillit të Evropës⁴ dhe synon t'u japë trajnerëve instrumentet për të mbështetur pjesëmarrësit që të fitojnë njohuri të rëndësishme dhe thelbësore rreth koncepteve kyçe, për t'u dhënë atyre mundësinë që të përmirësojnë aftësitë e tyre nëpërmjet aplikimit, dhe për të reflektuar mbi përvojat, qëndrimet dhe sjelljen e tyre.

Të mësuarit nga kolegët dhe përfshirja janë pjesë përbërëse e të gjitha moduleve. Aty ku është e nevojshme, modulet përfshijnë aktivitete që do të bashkë-ofrohen me organizatat e shoqërisë civile.

⁴ [Shihni Fqeshënuesit](https://rm.coe.int/168065dac7); A Manual for Combating Hate Speech Online through Human Rights Education, <https://rm.coe.int/168065dac7>; 'Policing hate crime against LGBTI persons training for a professional response', <https://edoc.coe.int/en/lgbt/7405-policing-hate-crime-against-lgbti-persons-training-for-a-professional-police-response.html>; Intercultural Cities - Manual on Community Policing, <https://edoc.coe.int/en/living-together-diversity-and-freedom-in-europe/7930-intercultural-cities-manual-on-community-policing.html> Instrumentet e Policisë: Standardet e Këshillit të Evropës për krime të motivuara nga raca dhe mosdiskriminimin, me fokus te Roma and Travellers, www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/-/toolkit-for-police-officers-council-of-europe-standards-on-racially-motivated-crimes-and-non-discrimination.

Vështrim i përgjithshëm

Ky manual përbëhet nga gjashtë module. Përpiluar nga ekspertë të fushës, çdo modul përmban aktivitete praktike trajnimi, me udhëzime të detajuara dhe materiale për t'u shpërndarë. Manuali përmban module dhe është përgatitur për të lejuar fleksibilitet maksimal gjatë përgatitjes së agjendave. Disa module janë të lidhura tematikisht dhe, aty ku është e përshtatshme, rekomandohen aktivitete të moduleve të veçanta që mund të përfshihen së bashku në agjendat e trajnimit.

Vlerësimi i nevojave dhe vlerësimi, janë pikënisja e të gjithë trajnimit. Kjo pjesë mbështet drejtuesit kombëtarë që kanë përgjegjësi planifikimin dhe zbatimin e programeve të trajnimit në fushën e barazisë dhe mosdiskriminimit në polici për të identifikuar nevojat prioritare të trajnimit dhe për të hartuar agjendat e trajnimit sipas rrethanave. Ndryshon nga modulet e tjera për faktin se edhe pse mund të përmirësojë aftësitë e planifikimit dhe rishikimit të atyre që janë përgjegjës për përgatitjen dhe ofrimin e trajnimit, nuk përfshin aktivitete specifike trajnimi.

Moduli 1, Barazia dhe mosdiskriminimi dhe qasja e të drejtave të njeriut te policimi: jep një pasqyrë të koncepteve dhe parimeve kryesore të barazisë dhe mosdiskriminimit. Eksplorothen konceptet kryesore, përfshirë 'racizëm', 'diskriminim i drejtpërdrejtë dhe i tërthortë' dhe 'krim i urrejtjes' të mbështetura nga konsiderimi i kuptimit në praktikë të qasjes së të drejtave të njeriut ndaj policimit.

Moduli 2, Shkelje diskriminuese të policisë: fokusohet në identifikimin dhe trajtimin e shkeljeve diskriminuese të policisë nga vija e parë deri te niveli i lartë drejtues. Ushtrimet eksplorojnë mënyrën e kundërshtimit të shkeljeve nga kolegët, si edhe mënyrën se si niveli i lartë drejtues mund të udhëheqë me shembull dhe të përdorë të dhënat për të identifikuar problemet dhe prioritetet për veprim në këtë drejtim.

Moduli 3, Parandalimi dhe Reagimi ndaj Profilizimit Racist dhe Diskriminues: synon t'i pajisë pjesëmarrësit me aftësinë për të njohur dhe për të sfiduar politikën dhe praktikën e profilizimit racor dhe diskriminues, për të identifikuar zgjedhjet alternative të policimit dhe për të kuptuar rëndësinë e mundësisë së ankimit dhe zgjidhjes nga ana e subjekteve të profilizimit të paligjshëm ose diskriminues.

Moduli 4, Hetimi policor i krimit të urrejtjes: mbulon krimin e urrejtjes dhe konceptet përbërëse të tij sipas normave dhe standardeve ndërkombëtare dhe kombëtare dhe synon të mbështesë pjesëmarrësit për eksplorimin e parimeve dhe praktikave kryesore hetimore, duke përfshirë identifikimin dhe përdorimin e treguesve të njëanshmërisë, marrjen e deklaramive të efektshme dhe përgatitjen e intervistimit.

Moduli 5, Trajtimi me respekt & jo diskriminues i viktimave: synon të ndihmojë për ofrimin e trajtimit me respekt dhe jodiskriminues të viktimave, dëshmitarëve dhe anëtarëve të familjes, dhe që viktimat të kenë akses të drejtë e tyre dhe t'u ofrohet mbështetje. Ky modul synon gjithashtu të bëjë të kuptueshme mënyrën se si trajtimi diskriminues ose pa respekt mund të shkaktojë viktimizimin dytësor dhe se si të identifikohet, të sfidohet dhe të trajtohet kjo sjellje.

Moduli 6, Përfshirja e komunitetit / marrëdhëniet e komunitetit dhe policimi në komunitet në nivel lokal: eksploron mënyrën se si zhvillohen marrëdhënie të hapura, proaktive, konstruktive dhe pozitive me komunitetet që janë të përfshira dhe të prekura nga çështjet e barazisë, diversitetit dhe mosdiskriminimit në polici.

Si të përdorim këtë Manual

Ky manual është krijuar për t'u ofruar instruktorëve fleksibilitet maksimal. Aktivitetet dhe modulet duhet të përzgjidhen sipas kombinimit të pjesëmarrësve, nevojave të organizatës pritëse dhe kërkesave të tjera specifike kontekstuale, siç janë kufizimet kohore. Rekomandohet që ekipi i trajnimit së pari të realizojë seksionin e vlerësimit të nevojave dhe vlerësimit për të vlerësuar se cilat module dhe aktivitete do të përfshihen dhe të hartojë një agjendë të përshtatshme.

Manuali është përgatitur për t'u ofruar nga një ekip trajnimi të përbërë nga dy persona, në mënyrë ideale njëri prej tyre punonjës policie në detyrë ose ish-punonjës policie. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për modulet që fokusohen kryesisht në çështjet e shkeljeve të policisë, siç është Moduli 2, i cili ka të bëjë me shkelje diskriminuese të policisë dhe Moduli 3, i cili ka të bëjë me profilizimin racor dhe diskriminues. Nëse do të ofrohet si kurs trajnimi kombëtar, një trajner duhet të jetë nga vendi ku zhvillohet trajnimi.

• VLERËSIMI I NEVOJAVE DHE VLERËSIMI

Është provuar se vlerësimi dhe vlerësimi gjithëpërfshirës i nevojave mbështesin programet më të efektshme të trajnimit.⁵ Nëse kjo bëhet si duhet rritet ndikimi i menjëhershëm, afatmesëm dhe afatgjatë i trajnimit për barazinë dhe mosdiskriminim dhe kontributi i tij në ndryshimin më të gjerë kulturor në polici. Qëllimi i këtij moduli është të mbështetë drejtuesit kombëtarë në rishikimin dhe identifikimin e nevojave dhe prioriteteve të trajnimit, në identifikimin e qasjeve vlerësuese dhe përzgjedhjen e moduleve dhe në zhvillimin e agjendave sipas rrethanave.

Duhet të merret parasysh edhe konteksti më i gjerë. Shërbimet policore në të gjithë rajonin e Këshillit të Evropës do të jenë në faza të ndryshme të zbatimit të parimeve, standardeve dhe praktikës së barazisë dhe mosdiskriminimit. Personeli i policisë do të ketë gjithashtu nivele të ndryshme të njohurisë, përvojës dhe aftësive në këto fusha. Rastet e profilit të lartë mund të kenë nxjerrë në pah sjellje të dobët ose diskriminuese të policisë, duke zbuluar nevojën urgjente për trajnim, madje edhe për marrjen e masave disiplinore. Disa shtete mund të kenë prezantuar plane kombëtare veprimi kundër racizmit që kërkojnë që prioritetet strategjike të trajnimit të zbatohen brenda afateve kohore të përcaktuara. Vlerësimet gjithëpërfshirëse të nevojave mund të sigurojnë që konteksti strategjik dhe ai operacional të merren parasysh gjatë hartimit të programeve të trajnimit mbi barazinë dhe mosdiskriminimin.

Ky modul ofron një kuadër për vlerësimin e nevojave dhe vlerësimin. Ai ndryshon nga modulet e tjera për faktin se edhe pse mund të përmirësojë aftësitë e planifikimit dhe rishikimit të atyre që janë përgjegjës për përgatitjen dhe ofrimin e trajnimit, nuk përfshin aktivitete specifike trajnimi. Grupet e synuara të këtij moduli janë drejtuesit e politikave policore për policimin në komunitet / krimin e urrejtjes / barazinë dhe mosdiskriminimin, dhe kolegët dhe homologët e tyre të kolegjit apo akademisë së policisë.

Në mënyrë të veçantë, kuadri i vlerësimin të nevojave i paraqitur në këtë modul synon të mbështesë përdoruesit që:

- të identifikojnë grupet kryesore të synuara
- të identifikojnë dhe të vlerësojnë nevojat dhe prioritetet e trajnimit
- të mbështetin planifikimin efektiv të aktivitetit dhe agjendës
- të identifikojnë ekipin më të përshtatshëm të trajnimit, duke përfshirë instruktorët e policisë kombëtare, ekspertët e Këshillit të Evropës dhe OSHC-të lokale
- të ofrojnë një kuadër për përfshirjen e komuniteteve në identifikimin e nevojave për trajnim dhe të burimeve të komunitetit në mbështetje të ofrimit të kurseve të trajnimit
- të përcaktojnë politikat ekzistuese, udhëzimet, kurset e trajnimit, rastet studimore, të dhënat mbi përvojat dhe perceptimet e komunitetit.

⁵ Shihni për shembull, Komisioni Evropian, 'Hate Crime Training for Law Enforcement and Criminal Justice Authorities: 10 Main Principles/ "Trajnim për krimin e urrejtjes për autoritetet e zbatimit të ligjit dhe drejtësinë penale: 10 Parimet kryesore, (2017), i gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/ec-2017-key-guiding-principles-record-ing-hate-crime_en.pdf

Procesi i vlerësimit të nevojave

Ky seksion sugjeron një proces hap pas hapi që duhet ndjekur gjatë kryerjes së vlerësimit të nevojave tuaja. Për shkak të kufizimeve kohore dhe burimore, mund të mos jetë e mundur të ndiqni të gjitha hapat ose të përdorni të gjitha burimet. Pavarësisht nga kufizimet që do të keni, përpikuni të ndiqni çdo hap dhe të plotësoni Tabelën e Vlerësimit të Nevojave sa më shumë që të mundeni.

Rekomandohet që të mblidhni një grup të vogël pune me përfaqësues nga sektorët dhe departamentet përkatëse të policisë si kolegji i trajnimit dhe përfaqësues të nivelit drejtues nga sektorët e synuar të policisë. Kjo do t'ju ndihmojë të siguroheni që të merrni një gamë të gjerë të dhënash kur vlerësoni nevojat dhe prioritetet e trajnimit. Gjithashtu do t'ju ndihmojë të siguroheni që ju të mund të përfitoni nga koha dhe ekspertiza e kolegëve gjatë zbatimit dhe vijueshmërisë së aktiviteteve të trajnimit. Në këtë fazë gjithashtu mund të doni të merrni mbështetjen e Këshillit të Evropës.

Hapi 1: Rishikoni formatin tip të Tabelës së Vlerësimit të Nevojave

Formati tip mund t'ju ndihmojë të vlerësoni në mënyrë sistematike nevojat për secilin modul dhe t'i jepni përparësi moduleve dhe aktiviteteve që do t'i shërbenin më mirë grupit tuaj të synuar. Rishikoni Tabelën e Vlerësimit të Nevojave (Shtojca B) dhe plotësoni seksionet sa më shumë që të jetë e mundur. Për shembull, duhet të jeni në gjendje të plotësoni shtyllën e dytë mbi kontekstin strategjik duke shtuar informacion për kontekstin kombëtar ligjor dhe politik. Ju gjithashtu mund të filloni të plotësoni shtyllën katër e cila kërkon një vlerësim të radhës së përparësisë së secilit modul dhe shtyllën pesë ku merrni parasysh se si mund të përfshini organizatat e shoqërisë civile në hartimin dhe ofrimin e secilit modul. Do të shikojmë më nga afër vlerësimin e nevojave për trajnim të pjesëmarrësve tuaj të synuar në hapin e dytë më poshtë; megjithatë, ju përsëri mund të filloni të plotësoni këtë shtyllë në tabelë (shtylla tre) bazuar në të dhënat që keni aktualisht në dispozicion.

Hapi 2: Përgatitni dhe Shpërndani Pyetësorët e Trajnimit për të Vlerësuar Njohuritë Aktuale të Grupit tuaj të synuar

Anketimi i grupeve tuaja të synuara me pyetësorë mund t'ju japë njohuri të dobishme për atë që kanë vëzhguar pjesëmarrësit gjatë punës së tyre në lidhje me të kuptuarin prej tyre dhe kolegëve të tyre të çështjeve të barazisë dhe diskriminimit.

Kur përgatitni sondazhin tuaj, merrni parasysh veprimet e mëposhtme:

- identifikoni grupin tuaj të synuar, për shembull, hetues, policë me uniformë, inspektorë, drejtues etj.
- përgatitni pyetësorë të shkurtër, të lehtë për t'u aksesuar dhe për t'u dorëzuar
- sigurohuni që sondazhi të përfshijë pyetje që janë të rëndësishme për secilin modul të manualit, ose modulet që ju keni vendosur tashmë të përfshini në trajnim
- sigurohuni që sondazhet të përfshijnë pyetje të cilat testojnë "njohuritë", për shembull, mbi konceptin e krimit të urrejtjes, përkufizimet konceptuale dhe ligjore të diskriminimit ose sistemet kombëtare të ankesave ndaj policisë
- sigurohuni që anketat të përmbajnë pyetje të cilat eksplorojnë atë që do të dëshironin të mësonin më shumë pjesëmarrësit tuaj të synuar dhe që të krijoni një ide të asaj që ata mendojnë se dinë për përmbajtjen e trajtuar në module specifike
- konsideroni që pyetësorët të ruajnë anonimat; kjo duhet të rrisë mundësinë që pjesëmarrësit tuaj të synuar të ndihen më rehat për të ndarë vlerësimin e tyre të ndershëm mbi nevojat e policisë për trajnim
- kërkoni nga niveli drejtues që të mbështesë sondazhin dhe të theksojë që ata synojnë të mbështesin vlerësimin efektiv të prioriteteve organizative të trajnimit
- koordinoni me drejtuesit e policisë dhe organet përkatëse të trajnimit të policisë për

- të marrë kontributin e tyre për çdo pyetje tjetër që duhet të përfshihet në pyetësor koordinoni me kolegët përkatës të policisë për t'u siguruar që pyetësori të shpërnda-het sa më gjerë që të jetë e mundur në grupet tuaja të synuara.

Modelin e pyetësorit para trajnimit për të vlerësuar njohuritë për lëndën dhe përparësitë e trajnimit mund ta gjeni në Aneksin C

Hapi 3: Plotësoni Tabelën e Vlerësimit të nevojave

Pasi të keni marrë dhe analizuar përgjigjet e anketës, mund të plotësoni tabelën e vlerësimit të nevojave. Pas plotësimit të formatit tip, partnerët kombëtarë, ndoshta në partneritet me kolegët e Këshillit të Evropës, duhet të kenë një ide të qartë të prioriteteve kombëtare dhe për rrjedhojë të moduleve që janë më të përshtatshme për t'u zhvilluar. Tabelën e vlerësimit të nevojave e gjeni në Aneksin B.

Vlerësimi

Vlerësimi është pjesë thelbësore për planifikimin dhe realizimin e çdo trajnimi dhe mund të merren shumë qasje. Ky seksion përfshin dy shembuj, vlerësime afatshkurtra dhe afatmesme/afatgjata.

Qëllimi i vlerësimit afatshkurtër është të përcaktojë nëse aktivitetet/moduli i kanë/ka përm-bushur objektivat mësimore. Vlerësimet afatshkurtra mund të kryhen duke përdorur pye-tësorë të thjeshtë që testojnë njohuritë pak para dhe menjëherë pas trajnimit. Shembuj të këtyre formateve tip i gjeni në Aneksin C dhe D.

Qëllimi i vlerësimeve afatmesme dhe afatgjata është më strategjik dhe fokusohet në vlerësimin nëse aktiviteti/moduli mësimor plotëson nevojat e identifikuar në vlerësimin e nevojave. Vlerësimet afatmesme dhe afatgjata kërkojnë më shumë planifikim; është mirë që një vlerësues i pavarur të ngarkohet me hartimin dhe kryerjen e një vlerësimi me palët për-katëse të interesit, sipas strukturës së tabelës së vlerësimit të nevojave.

Anekse

Aneksi A: Model pyetësori para trajnimit për të vlerësuar njohuritë për lëndën dhe përparësitë e trajnimit

Shënime të Instruktorit

Ky model pyetësori trajnimi mund të përshtatet dhe të përdoret për t'u përshtatur me nevojat kombëtare. Përmban shënime orientuese që duhet të merren parasysh në përshtatjen e pyetjeve.

Titulli i sugjeruar: 'Pyetësor para trajnimit të policisë për barazinë dhe mosdiskriminimin'

'Ju lutemi që t'i përgjigjeni pyetjeve bazuar në njohuritë, të kuptuarin dhe përvojën tuaj. Përgjigjet do të përdoren për të kuptuar më mirë nevojat tuaja për trajnim dhe përvojën tuaj në çështjet e barazisë dhe të të drejtave të njeriut në policim.'

Faleminderit paraprakisht për përgjigjet tuaja!

1. Email
2. Emri i plotë
3. Autoriteti që ju përfaqësoni (të plotë)
4. Pozicioni dhe përgjegjësitë kryesore
5. Qarku
6. Përvoja në punë

Zgjidhni të gjitha që janë të mundshme.

- Më pak se një vit
 - 1-5 vjet
 - Më shumë se 5 vjet
7. Cilat janë përgjegjësitë tuaja për të trajtuar sa më poshtë:

Shënim orientues: sipas fokusit të vlerësimit të trajnimit tuaj, përfshini ose hiqni temat e renditura më poshtë.

- Barazia dhe të drejtat e njeriut në policim
- Shkelje policore
- Profilizimi diskriminues
- Hetimi i krimeve të urrejtjes
- Mbështetja e viktimave
- Përfshirja e komunitetit dhe policimi në komunitet

Ju lutemi të përshkruani përgjegjësitë tuaja me disa fjali:

Pyetje model të bazuara në njohuritë për çdo modul

Shënime të Instrukturit

Në këtë seksion përfshihen pyetje model për të testuar njohuritë e lëndës së mbuluar në çdo modul. Përdoreni si udhërrëfyes për të hartuar pyetjet tuaja të përshtatshme për kontekstin kombëtar.

Moduli 1: Barazia dhe të drejtat e njeriut në policim

1. Detyrimet ndërkombëtare për të Drejtat e Njeriut përfshijnë: *(shënoni të gjitha mundësitë)*
 - Detyrimin e policisë për të ndërhyrë në rast rreziku ndaj jetës ose plagosjes
 - Detyrimin për të marrë masa pozitive që qytetarët të realizojnë të drejtat e tyre të njeriut, për shembull, të drejtën për lirinë e tubimit
 - Detyrimin për të hetuar mundësinë e një motivi diskriminues në një vepër penale
 - a. Shkelje policore
 - b. Profilizimi diskriminues
 - c. Hetimi i krimeve të urrejtjes
 - d. Probleme të viktimave
 - e. Përfshirja e komunitetit dhe policimi në komunitet

Shënime të Instrukturit

Të gjitha përgjigjet janë të sakta.

2. Lidhni përkufizimin me konceptin

Koncepti	Shënimi shkronjën	Përkufizimi
Paragjykim/njëanshmëri	A	Bindja që një motiv si "raca", origjina etnike ose kombëtare, gjuha ose shtetësia justifikon përbuzjen ndaj një personi ose një grupi njerëzish, ose nocionin e epërsisë së një personi ose një grupi njerëzish.
Racizëm	B	Raste ku një parashikim, praktikë ose politikë në dukje neutrale zbatohet njësoj për të gjithë, por vendos një grup njerëzish në situatë jo të favorshme krahasuar me të tjerët për shkak të "racës", origjinës etike, fesë, kombësisë, aftësisë së kufizuar, orientimit seksual ose identitetit gjinor të tyre, dhe kështu me radhë.
Diskriminim	C	Opinione të krijuara paraprakisht që nuk bazohen në arsye, fakte ose përvojë faktike, ndaj një personi ose grupi për shkak të karakteristikave të tyre personale, siç janë "raca", origjina etnike, feja, kombësia, aftësia e kufizuar, orientimi seksual, identiteti gjinor ose status tjetër personal.
Diskriminim i tërthortë	D	Çdo trajtim i ndryshëm i pajustificuar bazuar në shkaqe si "raca", origjina etnike, feja, kombësia, aftësia e kufizuar, orientimi seksual, identiteti gjinor dhe kështu me radhë, për të cilin nuk ka një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm.
Diskriminim i shumëfishtë	E	Diskriminimi për disa shkaqe

Shënime të Instruktorit

Përgjigjet e sakta për shtyllën dy janë sipas kësaj radhe - C, A, D, B, E.

Moduli 2: Shkelje diskriminuese e policisë

3. Cilat janë shembujt e shkeljeve policore? (shënimi të gjitha mundësitë)

- Profilizimi racor
- Dëshmi e rreme
- Forcë e tepruar
- Fabrikimi i provave

Shënime të Instruktorit

Vetëm Profilizimi Racist është shembull i shkeljes diskriminuese nga policia. Të tjerat janë shembuj të shkeljes pa elementin e diskriminimit.

4. A keni dijeni për procesin dhe procedurat e organizatës në lidhje me shkeljet?

- Po
- Jo

5. Sipas jush, cila është sfida më e madhe e policimit në këtë fushë?

Moduli 3: Profilizimi diskriminues

6. Lexoni situatën më poshtë. A është shembull i rastit kur policia mund të ndalojë dhe të kontrollojë në mënyrë të ligjshme një shtetas për shkak të “dyshimit të arsyeshëm”?

Një person drejton automjetin në mënyrë të parregullt, duke ndryshuar korsi dhe duke mos respektuar ndalimet sipas shenjave të qarkullimit rrugor.

Shënime të Instrukturit

Përgjigjja e saktë është po.

7. Lexoni situatën më poshtë. A është shembull i rastit kur policia mund të ndalojë dhe të kontrollojë në mënyrë të ligjshme një shtetas për shkak të “dyshimit të arsyeshëm”?

Një punonjës policie dëgjon në radion e policisë që një person me origjinë afrikane është larguar nga vendngjarja e një vjedhjeje me dhunë që ka ndodhur në lagje. Punonjësi i policisë dallon një person me origjinë afrikane në trotuar rreth 100 m larg nga makina e patrullës.

Shënime të Instrukturit

Përgjigjja e saktë është jo.

8. Sipas jush, cila është sfida më e madhe e policimit në këtë fushë?

Moduli 4: Hetimi policor i krimeve të urrejtjes

2. Krimi i urrejtjes është...

- Goditje fizike bazuar në ndjenjën e fortë emocionale ndaj një familjari
- Vepër penale ku viktimi përzgjidhet bazuar në përkatësinë e tij/saj në një grup të caktuar
- Akt huliganizmi i shoqëruar me ofendime verbale
- Të gjitha këto më sipër

Shënime të Instrukturit

Përgjigjja e saktë është Alternativa 2.

3. Cila nga sa më poshtë mund të jetë tregues i një krimi urrejtjeje? (zgjidhni të gjitha alternativat e sakta)

- a. Viktima ose dëshmitari beson se krimi është kryer me paragjykim në lidhje me një aspekt thelbësor të identitetit të tyre.
- b. Vizatime, shenja, simbole ose grafite në vendin e ngjarjes
- c. Ndërmjet viktimës dhe autorit ka një histori të gjatë armiqësie personale.
- d. Viktima i përket një grupi që është dominuar ndjeshëm nga një grup tjetër në zonën ku është kryer krimi.
- e. Krimi ka ndodhur në një ditë me domethënie të veçantë (për shembull, festë fetare ose pushim zyrtar).

Shënime të Instrukturit

Përgjigjet e sakta janë a., b., d. dhe e.

Në këtë pjesë mund të përfshihen pyetje për legjislacionin kombëtar dhe udhëzimet e politikave për krimet e urrejtjes.

4. Sipas jush, cila është sfida më e madhe e policimit në këtë fushë?

Moduli 5: Trajtimi me respekt & jo diskriminues i viktimave

5. A është e vërtetë apo e gabuar? “Ndikimi psikologjik dhe emocional i krimeve të urrejtjes të viktimat është më i rëndë se për krime të tjera”.

6.

Shënime të Instruktorit

Përgjigjja e saktë është ‘e vërtetë’.

7. Çfarë është “viktimizimi dytësor”?

Viktimizimi dytësor është:

- a. trajtim diskriminues ose pa respekt që i shtohet ose përkeqëson ndikimin e krimit fill-estar.
- b. kur ka më shumë se një viktimë krimi.

Shënime të Instruktorit

Përgjigjja e saktë është a.

8. Sipas jush, cila është sfida më e madhe e policimit në këtë fushë?

Moduli 6: Përfshirja e komunitetit, marrëdhëniet e komunitetit dhe policimi në komunitet në nivel lokal

9. Cilat palë të interesuara mund të përfshihen në përfshirjen e komunitetit? Shënoni të gjitha që janë të rëndësishme.

- a. Shkolla lokale
- b. Autoritetet bashkiake
- c. Shoqatat lokale
- d. OJQ lokale që punojnë me migrantët e sapo kthyer
- e. OJQ për të pastrehët
- f. Të gjitha këto më sipër

Shënime të Instruktorit

Përgjigjja e saktë është f.

Sipas jush, cila është sfida më e madhe e policimit në këtë fushë?

Aneksi B: Tabela e Vlerësimit të Nevojave

Titulli i modulit	Konteksti strategjik: Legjis- lacioni, politikat, udhëzimet kombëtare të rëndësishme	Vlerësoni: njohuritë aktuale dhe nevojat mësimore të pjesëmarrësve të synuar	Vlerësoni: prioritetin e këtij moduli	Planifikoni përfshirjen e or- ganizatave të shoqërisë civile
	<p>Shënim orientues: Renditni të gjitha ligjet, politikat dhe udhëzimet që kanë lidhje me këtë modul.</p> <p>Shënoni ato që janë thelbësore për rolin e policisë dhe një shënim nëse nevojat për trajnim janë identifikuar si rezultat i një shkeljeje/rasti të keqmenaxhuar/reagimi nga komuniteti.</p>	<p>Shënim orientues: Konsideroni objektivat mësimore për çdo modul; bazuar në këto, hartoni një pyetësor që përmban pyetje që t'ju ndihmojnë të identifikoni boshllëqet në njohuri dhe perceptimet e palëve të interesuara për atë që kanë nevojë të mësojmë më shumë. Nëse jeni tashmë i qartë për grupet tuaja të synuara dhe modulet që mund të fokusoheni, mund të hartoni pyetësorin sipas rastit.</p>	<p>Shënim orientues: Kur të vlerësoni përparësinë e çdo moduli, konsideroni çështje si profilin e lartë, rezultatit e vlerësimit në shtyllën dy, konsideroni strategjitë e prezantuara më së fundmi si për shembull plane veprimi kundër racizmit, që përmbajnë detyrime trajnimi dhe rekomandime/vëzhgime nga ONQ dhe OSHC kombëtare, dhe kështu me radhë.</p> <p>Jepni vlerësimin në shkallën 1-5. 5= prioritet i lartë, 1 = prioritet i ulët.</p>	<p>Shënim orientues: Identifikoni se si do të përfshini organizatat e duhura të komunitetit dhe shërbimet e specializuara të mbështetjes në ofrimin e çdo moduli të zgjedhur.</p>
Moduli 1: Çështjet themelore të barazisë, mosdiskriminimit dhe të drejtave të njeriut në kontekstin e policimit.				
Moduli 2: Shkelje diskriminuese policore				

Titulli i modulit	Konteksti strategjik: Legjislativi, politikat, udhëzimet kombëtare të rëndësishme	Vlerësoni: njohuritë aktuale dhe nevojat mësimore të pjesëmarrësve të synuar	Vlerësoni: prioritetin e këtij moduli	Planifikoni përfshirjen e organizatave të shoqërisë civile
Moduli 3: Parandalimi dhe përgjigja ndaj profilizimit diskriminues				
Moduli 4: Hetimi policor i krimeve të urrejtes.				
Moduli 5: Trajtimi me respekt & jo diskriminues i viktimave.				
Moduli 6: Përfshirja e komunitetit/marrëdhëniet e komunitetit dhe policimi në komunitet në nivel lokal.				

Aneksi C: Vlerësimi para trajnimit

1. Gjinia

Grua Burrë Preferoj të mos e them Tjetër

2. Si do ta vlerësonit të kuptuarin e [shtoni titullin e modulit/temave të agjendës]
(1 = nivel i ulët ose i kufizuar i të kuptuarit; 5 = nivel i lartë i të kuptuarit)

1 2 3 4 5

Ju lutemi të shtoni komente të tjera:

3. Si do ta vlerësonit nivelin tuaj të njohurive për [temat e mbuluara në këtë agjendë]?
(1 = nivel i ulët ose i kufizuar i të kuptuarit; 5 = nivel i lartë i të kuptuarit)

1 2 3 4 5

Ju lutemi të shtoni komente të tjera:

Aneksi D: Vlerësimi pas trajnimit

1. Gjinia

Grua Burrë Preferoj të mos e them Tjetër

2. Pas trajnimit, si do ta vlerësonit të kuptuarit e [shtoni gjuhën përkatëse]
(1 = nivel i ulët ose i kufizuar i të kuptuarit; 5 = nivel i lartë i të kuptuarit)

1 2 3 4 5

Ju lutemi të shtoni komente të tjera:

3. Pas trajnimit, si do ta vlerësonit nivelin tuaj të njohurisë së [shtoni gjuhën përkatëse]
(1 = nivel i ulët ose i kufizuar i të kuptuarit; 5 = nivel i lartë i të kuptuarit)

1 2 3 4 5

Ju lutemi të shtoni komente të tjera:

Ju lutemi të vlerësoni thëniet më poshtë duke përdorur klasifikimin e mëposhtëm:

3. Trajnimi i përmbushi pritshmëritë tuaja të përgjithshme.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

4. Kohëzgjatja e trajnimit ishte e mjaftueshme.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

5. Përmbajtja e trajnimit, sa i përket lëndës, ishte e duhur.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

6. Përmbajtja e trajnimit ishte e përshtatshme për punën tuaj.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

7. Formati i trajnimit (punë në grup, ushtrime, prezantime etj.) ishte i duhur.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

8. Mundësitë për ndërveprim me pjesëmarrësit ishin të mjaftueshme.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

9. Mundësitë për ndërveprim me instruktorin/instruktorët ishin të mjaftueshme.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

10. Instruktorët kishin njohuri për temat e mbuluara në trajnim.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

11. Instruktorët prezantuan në mënyrë përfshirëse dhe interesante.

Jam shumë dakord Jam dakord Asnjanës S'jam dakord S'jam fare dakord

12. Si synoni t'i përdorni njohuritë e fituara nga ky trajnim?

13. A ka ndonjë gjë tjetër që ju mund të keni nevojë për të zbatuar njohuritë e fituara nga ky trajnim (p.sh më shumë njohuri, mbështetje më e mirë/më shumë përkushtim nga drejtuesit, ndryshimi i kulturës policore, më shumë kurse specifike trajnimi etj.)?

14. Ju lutemi të shkruani më poshtë komente për trajnimin, përfshirë edhe këshilla për përmirësim.

Paketa me Mjete

Kjo pjesë përmban udhëzime mbi mënyrën e realizimit të akullthyesëve dhe lojës me role. Akullthyesit mund të zhvillohen me dëshirën e instruktorit. Moduli 6 përmban një aktivitet loje me role.

Akullthyesit

Zakonisht akullthyesit përdoren në fillim të një seance trajnimi ose aktiviteti specifik trajnimi. Ato kanë për qëllim forcimin e lidhjes mes pjesëmarrësve dhe krijimin e ndjenjës së përgjithshme të rehatisë në grup. Ato mund t'i shërbejnë edhe qëllimit të dyfishtë të krijimit të grupeve të vogla kur nevojiten për ushtrime specifike.

Në përgjithësi, akullthyesit duhet të jenë përfshirës dhe të shmangin tema delikate. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për trajnime mbi mosdiskriminimin dhe të drejtat e njeriut. Kjo pjesë përmban disa shembuj megjithatë, instruktorët mund të kenë disa shembuj të tyre që do të dëshironin t'i përdornin.

“Puna ime e parë”

Kërkojini secilit pjesëmarrës në grup të shkruajë emrin, punën e tij/saj të parë, dhe atë që ka mësuar nga ajo punë. Pastaj, secili do të fillojë të lexojë shënimin e tij.

Kjo është mundësia që grupi të mësojë diçka të re për njëri-tjetrin pa u bërë tepër personal. Kjo është gjithashtu një nxehje shumë e mirë sepse nuk kërkon shumë përgatitje apo kohë për të menduar.

“Një fjalë”

Ndani grupin në grupe më të vogla ose në dyshe, sipas numrit të pjesëmarrësve që keni. Kërkojini secili grup që të thotë një fjalë që përshkruan një temë të caktuar. Për shembull, zgjidhni një fjalë që është e lidhur me aktivitetin që ju do të moderoni. Për aktivitetet mbi krimet e urrejtjes, kërkojini grupit që të bjerë dakord për një fjalë që përshkruan më së miri ndikimin e “krimeve të urrejtjes” te viktimat. Për aktivitete mbi shkelje diskriminuese polimore, përsëri kërkojini grupit që të bjerë dakord për një fjalë që përmbledh ndikimin e kësaj çështjeje mbi policinë si institucion dhe kështu me radhë. Vendosni kronometrin (dy minuta duhet të mjaftojnë) dhe pastaj kërkojini grupit që të thotë fjalën. Mund të shkruani çdo fjalë në një fletë të bardhë.

Qëllimi i këtij akullthyesi nuk është domosdoshmërisht që të dalin ide të cilat kërkojnë veprim, por që pjesëmarrësit të fillojnë të mendojnë për tema përpara aktiviteteve kryesore të trajnimit.

‘Tik-taku i orës’

Përgatitni paraprakisht një listë me dymbëdhjetë pyetje që do t'i përdorni si akullthyes (shihni shembullin më poshtë).

Shembull i pyetjeve:

1. Si quheni?
2. Çfarë pune bëni?
3. Si titullohej libri i fundit që ke lexuar?
4. Cili është seriali TV i preferuar?

5. Cili është ushqimi juaj i preferuar?
6. Cila është kafsha juaj e preferuar?
7. Cili është hobi juaj i preferuar?
8. Cili është udhëtimi juaj i ëndrrave?
9. Çfarë do të bëje nëse do të fitojë lotarinë?
10. Thuaj një dëshirë që do të doje të të realizohej.

Kërkojini pjesëmarrësve të ulen në grupe me katër persona, me karriget në pozicion përballë njëri-tjetrit. Shpjegojuni pjesëmarrësve që ju do t'i bëni disa pyetje grupeve dhe që duhet t'i përgjigjen sa më shpejt që të jetë e mundur. Për çdo pyetje, pjesëmarrësit duhet të përgjigjen menjëherë dhe në mënyrë spontane, njëri pas tjetrit. Gjithashtu, shpjegojuni që do të kenë vetëm 15 sekonda kohë për t'ju përgjigjur çdo pyetjeje dhe nëse dikush nuk mund t'i përgjigjet pyetjes, duhet të thotë "pas-kaloj".

Moderimi i lojës me role

Edhe pse loja me role mund të shihet me frikë nga disa pjesëmarrës, ajo mund të jetë instrument shumë i dobishëm i të nxënimit dhe përmirësimit të të nxënimit dhe pjesëmarrjes. Ato janë gjithashtu shembull i "të nxënimit duke vepruar".

Gjatë përgatitjes së lojës me role duhet të mbahen parasysh disa pika kyçe. Së pari, si instruktur, sigurohuni që të njihni çdo rol dhe ngjarjen dhe situatën që ata do të realizojnë gjatë aktivitetit mësimor. Imagjinoni se si do i përgjigjeni pyetjeve të pjesëmarrësve dhe se si mund të trajtoni situata të komplikuar për shembull, nëse pjesëmarrësit nuk janë dakord me mënyrën se si kolegu ka luajtur një rol, ose nëse një pjesëmarrës sillet në mënyrë jo të duhur.

Gjatë seancës:

- sigurohuni që pjesëmarrësit të informohen plotësisht për qëllimin e lojës me role. Jepuni kohë që të lexojnë udhëzimet për rolin e tyre dhe historikun e skenarit.
- sigurohuni që të inkurajohen dhe t'u jepet përgjigje pyetjeve, kontrolloni që pyetjet e secilit të marrin një përgjigje të kënaqshme.
- merrni masa për të krijuar një mjedis mbështetës dhe të sigurt. Theksoni që kjo është përvojë mësimore dhe nuk është klasë aktrimi. Inkurajoni të gjithë që të japin vlerësim mbështetës dhe konstruktiv kur të vijë momenti.
- synoni të krijoni një mjedis çlodhës dhe madje argëtues. Kjo është mundësia që pjesëmarrësit të lidhen me njëri-tjetrin në mënyra të ndryshme dhe të jenë disi kreativë.
- shpjegoni që pjesëmarrja në lojën me role mund të mbështetë pjesëmarrësit që të vendosin veten në vendin e tjetrit, që mund të jetë veçanërisht e dobishme për temat e trajtuara në këtë manual.
- sigurohuni që pjesëmarrësve t'u jepet kohë e mjaftueshme për të praktikuar lojën me role. Ky proces nuk duhet të bëhet me nxitim. Pjesëmarrësit do të duhet të ndihen të qartë për rolet e tyre dhe të kenë besim në "performancën" e tyre.
- kur të moderoni vlerësimin, sigurohuni që të inkurajoni vlerësimin për përmbajtjen dhe jo për performancën. Sigurohuni që të theksohen pikat kryesore të të nxënimit. Ri-orientoni ose kundërshtoni vlerësimin e papërshtatshëm.

Pas seancës:

Sigurohuni që të jepni kohë të mjaftueshme për një diskutim të duhur. Si e përjetuan pjesëmarrësit lojën me role, çfarë mësuat? A kanë ata ndonjë pyetje të pa trajtuar për temën?

Ky mund të jetë momenti për të afirmuar ose lavdëruar individët sidomos çdo pjesëmarrës që ka shprehur skepticizëm ose ankth për pjesëmarrje.

Në fund, konsideroni nëse duhet të merreni individualisht me ndonjë pjesëmarrës. Për shembull, të diskutoni për një moment të vështirë që ka lindur gjatë lojës me role. Inkurajoni pjesëmarrësin që të reflektojë për incidentin dhe mbështeteni që të identifikojë atë që kanë mësuar dhe nëse dhe si mund ta aplikojë në rolin e tij/saj si profesionist/e.

Kujtoni që marrja e këtyre masave dhe prezantimi i lojës me role si një proces i mirë-strukturuar dhe i mirë-menduar mund të rrisë mundësitë që pjesëmarrësit të marrin seriozisht aktivitetin dhe për rrjedhojë të mësojnë më shumë.

Moduli 1

BARAZIA DHE MOSDISKRIMINIMI DHE QASJA E TË DREJTAVE TË NJERIUT TE POLICIMI

AUTORE: MARHARYTA ZHESKO

Hyrja dhe historiku	30
Rezultatet e të nxënit	31
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	31
Përgatitja	31
Përshkrime aktiviteti	32
<i>Aktiviteti 1.1: Të drejtat e njeriut dhe Policimi – Të kuptuarit e lidhjes mes tyre</i>	32
<i>Aktiviteti 1.2: Policimi i bazuar te të drejtat e njeriut – Çfarë fitoj unë?</i>	35
<i>Aktiviteti 1.3: Të kuptuarit e Barazisë dhe Mosdiskriminimit në Polici</i>	38
<i>Aktiviteti 1.4: Detyrat e policisë në lidhje me mosdiskriminimin – Ushtrim praktik</i>	46
<i>Aktiviteti 1.5: Promovimi i barazisë dhe mosdiskriminimit në punën e policisë</i>	50
<i>Aktiviteti 1.6: Roli i policisë në promovimin e marrëdhënieve të mira</i>	53
Aneksë & Materiale	54
<i>Materiali 1.1</i>	54
<i>Materiali 1.3.1</i>	56
<i>Materiali 1.3.2</i>	57

Hyrja dhe historiku

Policia, si aktori kryesor përgjegjës për sigurinë publike, ka për detyrë të ruajë ligjin dhe rendin në shoqëri duke parandaluar dhe duke luftuar krimin. Dekadat e fundit, policia është parë gjithnjë e më shumë si ofruar shërbimi më shumë se si forcë.⁶ Kjo qasje do të thotë që policia zhvillon dhe kryen aktivitetet e saj sipas nevojave të publikut dhe shtetit bazuar në shtetin e së drejtës dhe duke mbajtur parasysh perspektivën e të drejtave të njeriut. Theksohet roli qendror i të drejtave të njeriut në punën e policisë dhe nocionet që rrjedhin prej tij, siç janë transparenca, përgjegjshmëria, ligjshmëria, proporcionaliteti, mosdiskriminimi dhe promovimi i barazisë.

Megjithatë në terren punonjësit e policisë mund t'i perceptojnë të drejtat e njeriut si pengesë dhe jo si bazë dhe mekanizëm për punën e tyre. Në disa raste, punonjësit e policisë nuk janë trajnuar mjaftueshëm për të kuptuar dhe për të përmbushur detyrimet e të drejtave të tyre të njeriut. Por, në lidhje me grupet e pakicave, të drejtat e njeriut janë të një rëndësie edhe më të madhe për punën e policisë. Anëtarët e grupeve të pakicave përballen me riskun e ngacmimit dhe dhunës diskriminuese dhe me pengesa ndaj mbrojtjes dhe drejtësisë për shkak të cenueshmërisë, inferioritetit dhe përjashtimit të tyre. Shpesh ndodh që punonjësit e policisë të mos e dallojnë dhe të mos e trajtojnë këtë cenueshmëri dhe pasojat e saj ndaj sigurisë së anëtarëve të pakicave. Gjithashtu, nisur nga paragjykimet dhe njëanshmëritë e tyre, sjellja e policisë ndonjëherë mund të përforcojë pabarazinë dhe të kontribuojë në viktimizimin dytësor.

Në këtë kontekst, ky modul synon të sfidojë, të ndikojë dhe të informojë qëndrimet e pjesëmarrësve në lidhje me të drejtat e njeriut dhe të tregojë se si të drejtat e njeriut mund të përmirësojnë punën dhe ndikimin e tyre. Gjithashtu jepen njohuri për detyrimet e policisë në lidhje me luftën kundër diskriminimit dhe promovimin e barazisë dhe pasojat e tyre në praktikë. Në aspektin tematik, moduli përbëhet nga tre pjesë. Aktivitetet 1.1 dhe 1.2 prezantojnë konceptin e policimit të bazuar në të drejtat e njeriut dhe tregojnë pse është i rëndësishëm dhe si ndihmon që policimi të bëhet më i efektshëm. Aktivitetet 1.3 dhe 1.4 fokusohen në koncepte kyçe dhe detyra të policisë në lidhje me luftën kundër diskriminimit. Aktivitetet 1.5 dhe 1.6 trajtojnë rolin e policisë në promovimin e barazisë, sidomos masat institucionale dhe rolin e çdo punonjësi policie.

Standardet kryesore ndërkombëtare në themel të këtij moduli rrjedhin nga Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe praktika gjyqësore e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut. Gjithashtu, moduli bazohet në Rekomandimin nr. 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në polici,⁷ sidomos në përkuftizimin e racizmit të bazuar në perceptim dhe pasojat e tij për detyrat policore. Në fund, moduli paraqet dokumentet kryesore ndërkombëtare dhe Evropiane të të drejtave të njeriut duke adresuar në veçanti çështjen e promovimit të barazisë dhe luftës kundër diskriminimit.

⁶ Rekomandim Rec(2001)10 i Komitetit të Ministrave për Shtetet Anëtare në Kodin Evropian të Etikës Policore, të miratuar më 19 shtator 2001, e gjeni në <https://rm.coe.int/16805e297e>. Rekomandim nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në polici, miratuar më 27 qershor 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11. Konferencë: Roli i Policisë në një Shoqëri Demokratike: Kodi Evropian i Etikës Policore, pothuajse 20 vjet, www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/police-conference2020.

⁷ Rekomandim nr.11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në Policim, miratuar më 27 qershor 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11.

Rezultatet e të nxënit:

Pjesëmarrësit:

▶ do të kuptojnë vlerën e shtuar të qasjes së policimit të bazuar në të drejtat e njeriut dhe mënyrën se si kjo qasje mund të përmirësojë punën e tyre

▶ do të mësojnë mbi kuadrin dhe konceptet e rëndësishme për promovimin e barazisë dhe mosdiskriminimit dhe detyrat përkatëse policore në këtë drejtim

▶ do të mësojnë që veprimet ose mosveprimet policore mund të kontribuojnë në shkeljen e të drejtave të njeriut dhe të parimit të barazisë

▶ do të kuptojnë rëndësinë e rolit të policisë në promovimin e barazisë dhe eliminimin e diskriminimit.

Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore

Aktiviteti 1.1: Të drejtat e njeriut dhe policimi – Të kuptuarit e lidhjes mes tyre	(45 minuta)
Aktiviteti 1.2: Policimi i bazuar te të drejtat e njeriut – Çfarë fitoj unë?	(30 minuta)
Aktiviteti 1.3: Të kuptuarit e barazisë dhe mosdiskriminimit në polici	(90 minuta)
Aktiviteti 1.4: Detyrat e policisë në lidhje me mosdiskriminimin – Ushtrim praktik	(60 minuta)
Aktiviteti 1.5: Promovimi i barazisë dhe mosdiskriminimit në punën e policisë	(45 minuta)
Aktiviteti 1.6: Roli i policisë në promovimin e marrëdhënieve të mira	(15 minuta)

Përgatitja

Për të përgatitur këtë modul, ekipi i trajnimit, përveç asaj që është identifikuar në Vlerësimin e Nevojave, duhet të bëjë kërkime për sa më poshtë:

- legjislacioni kombëtar dhe dokumenti i politikave që orientojnë punën e policisë dhe se si përkufizohen funksionet e policisë, përgjegjshmëria dhe mekanizmat e mbikëqyrjes (Aktiviteti 1.1)
- Statistika kombëtare dhe shembuj të incidentit dhe denoncimit të krimit (sidomos nga anëtarët e komuniteteve të pakicave), niveli i besimit te policia, praktikat e profilizimit racor, etj. (Aktiviteti 1.2)
- Legjislacioni kombëtar dhe dokumenti i politikave që përkufizojnë koncepte kyçe të prezantuara në këtë modul, siç janë diskriminimi, racizmi, krimi i urrejtjes, gjuha e urrejtjes, etj. (Aktiviteti 1.3)
- Censusi kombëtar që përmban, nëse ka, të dhëna për popullsinë sipas origjinës etnike ose kombësisë dhe statistika për diversitetin brenda policisë, si për shembull për anëtarët e grupeve të pakicave të nën-përfaqësuara (e fundit mund të verifikohet me kontakte policore)
- Masat kombëtare/mekanizmat (institucionale ose operationale) që lehtësojnë barazinë dhe mosdiskriminimin brenda policisë (Aktiviteti 1.5).

Çdo aktivitet shoqërohet me pika specifike për hapat e nevojshme përgatitore sipas rastit. Gjithashtu, gjatë gjithë aktiviteteve të modulit, jepen shënimet dhe rekomandimet e instruktorit.

Përshkrime të aktiviteteve

Aktiviteti 1.1:

Të drejtat e njeriut dhe Policimi – Të kuptuarit e lidhjes mes tyre

Pikat e të nxënit: Të drejtat e njeriut duhet të jenë në qendër të punës së policisë.

Koha: 45 minuta

Materialiet e nevojshme: Tabela fletë të bardha për tabelë, shënues Materiali 1.1

Udhëzime

1. Filloni duke pyetur pjesëmarrësit në grup, Çfarë detyre keni si punonjës policie?

Ndërkohë që vijon diskutimi, shënioni pikat kryesore në tabelë. Mes të tjerash, diskutimi duhet të theksojë që policia duhet të shihet si ofrues shërbimi dhe jo si forcë. Këtu përfshihen objektivat tradicionale të policisë, domethënë ruajtja e rendit publik dhe lufta kundër krimit, që bazohen në shtetin e së drejtës dhe në perspektivën e të drejtave të njeriut. Në mënyrë më specifike, qëllimet kryesore të policisë në një shoqëri demokratike janë:⁸

- ruajtja e rendit publik dhe qetësisë dhe ligjit në shoqëri
- parandalimi dhe lufta kundër krimit
- zbulimi i krimit
- ofrimi i ndihmës dhe shërbimeve për publikun, dhe
- mbrojtja dhe respektimi i të drejtave dhe lirive themelore të njeriut.

2. Në grup të madh, vazhdoni t'i bëni pjesëmarrësve pyetjet e mëposhtme:

- Si i kuptoni të drejtat e njeriut? A mund të jepni një ose dy shembuj të të drejtave të njeriut?
- Ju lutemi të jepni shembuj të rasteve kur ju keni zbatuar të drejtat tuaja të njeriut si individë ose si grup?

Bazuar në përgjigjet e grupit, nënvizoni pikat e mëposhtme. Të drejtat e njeriut janë të drejta themelore që bëjnë të mundur që njerëzit të jetojnë sipas nocioneve të dinjitetit të njeriut, drejtësisë, lirisë dhe barazisë. Këto nocione reflektohen në të drejta specifike të njeriut, siç janë e drejta për të jetuar, ndalimi i torturës, e drejta për t'u martuar dhe për të pasur familje, e drejta për të praktikuar fenë, liria e shprehjes ose liria e tubimit, dhe kështu me radhë. Çdo qenie njerëzore i ka këto të drejta që në momentin e lindjes.

Në fund të këtij diskutimi, shpërndani Materialin 1.1 - Variant i thjeshtuar i neneve të përzgjedhura të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe protokolleve të saj. Jepini pjesëmarrësve pesë minuta kohë që ta lexojnë dhe të njihen ose të rifreskojnë njohuritë e tyre për të drejtat e njeriut. Nëse grupi nuk ka qenë aktiv për të dhënë shembuj për pyetjet e mësipërme, ndërkohë që lexojnë Materialin 1.1, kërkoni që të japin shembuj të zbatimit të të drejtave të njeriut si individë.

3. Pastaj, ndani grupin në tre ose katër grupe më të vogla, sipas madhësisë së të gjithë

⁸ Kodi Evropian i Etikës Policore, Shtojcë e Rekomandimit Rec(2001)10, miratuar nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës më 19 shtator 2001, e gjeni në <https://rm.coe.int/16805e297e>.

grupit, dhe kërkojini çdo grupi që të diskutojë pyetjet e mëposhtme. Çdo grup do të ketë 10 minuta kohë për të diskutuar dhe më pas do t'i kërkohet që të ndajë përgjigjet e tij me grupin e madh. Ndërkohë që grupet bëjnë prezantimin, shënoni në tabelë pikat kryesore.

- Si punonjës policie, si mendoni që të drejtat e njeriut lidhen me punën tuaj? Ju lutemi të jepni shembuj nga praktika juaj.
- Si punonjës policie, si e kuptoni ju rolin tuaj për të mbrojtur dhe respektuar të drejtat e njeriut? Jepni shembuj nga praktika juaj.

Shënime të Instrukturit

- **Si punonjës policie, si mendoni që të drejtat e njeriut lidhen me punën tuaj?**

Së pari, detyra e policisë për të parandaluar dhe për të luftuar krimin është e lidhur drejtpërdrejt me të drejtat e njeriut. Për shembull, mbrojtja e jetës së individit është e mishëruar në të drejtën e njeriut për të jetuar. Policia, si përfaqësuese e shtetit, ka për detyrë të mbrojë të drejtat dhe liritë e njeriut. Për këtë qëllim, policia i bën të realizueshme të drejtat e njeriut. Nëse policia nuk punon për të respektuar dhe për të mbrojtur të drejtat e njeriut, të drejtat nuk do të kishin kuptim. Gjithashtu, të drejtat e njeriut ndihmojnë punonjësit e policisë që të vendosin se çfarë është e lejuar ose e ndaluar. Për të ushtruar funksionet e saj, policisë i jepet diskrecion i gjerë për kryerjen e detyrave: policia ka kompetenca të veçanta për të privuar përkohësisht lirinë e njerëzve ose për të kufizuar gëzimin e të drejtave të tyre, për të përdorur forcë, dhe në raste ekstreme, për të përdorur forcë vdekjeprurëse. Kuadri i të drejtave të njeriut i orienton punonjësit e policisë që të marrin vendime të drejta në ushtrimin proporcional të detyrave të tyre. Në fund, por jo më pak e rëndësishme, të drejtat e njeriut gjithashtu sigurojnë vlerat themelore të njeriut për punonjësit e policisë që janë gjithashtu mbajtës të të drejtave. Ashtu si çdo person tjetër, punonjësit e policisë gëzojnë të drejtat e njeriut; prandaj, duke mbrojtur të drejtat e njeriut të të tjerëve, ata ruajnë vlerën e të drejtave të njeriut dhe kontribuojnë për të siguruar ruajtjen e të drejtave të tyre të njeriut. Një shembull mund të jetë e drejta e të gjithë punonjësve të policisë që të trajtohen pa diskriminim pavarësisht nga grada, mosha, gjinia, etnia ose aftësia e kufizuar.

- **Si punonjës policie, si e kuptoni ju rolin tuaj për të mbrojtur të drejtat e njeriut dhe për të respektuar të drejtat e njeriut?**

Respektimi i të drejtave të njeriut përfshin detyrimin e punonjësve të policisë për të mos ndërhyrë ose për të mos penguar gëzimin e të drejtave të njeriut. Për shembull, ky aspekt mund të shihet në veprimet policore që nuk duhet të kufizojnë në mënyrë të paligjshme tubimin paqësor dhe për rrjedhojë të drejtën për tubim paqësor të njerëzve. Në këtë kontekst, policia nuk mund të kufizojë ose të shpërndajë në mënyrë të paligjshme një demonstratë krenarie të LGBTI-së në mënyrë paqësore, edhe nëse policia nuk është dakord me mesazhin që përcjell. E drejta për tubim paqësor është e rëndësishme për shprehjen e identitetit të pakicave dhe pikëpamjeve të tyre. Është thelbësore për krijimin e një shoqërie tolerante dhe pluraliste ku grupe të ndryshme mund të jetojnë bashkërisht në qetësi.

Mbrojtja e të drejtave të njeriut përfshin detyrimin e punonjësve të policisë që të mbrojnë njerëzit dhe grupet ndaj abuzimeve të të drejtave të njeriut dhe të marrin masa për të siguruar ushtrimin nga njerëzit të të drejtave të tyre në mënyrë të efektshme. Ky aspekt mund të shihet në detyrat operationale të policisë, siç është detyrimi për të ndërhyrë në një situatë ku dihet rreziku ndaj jetës ose rreziku i dhunës; detyrimi për të ndërmarrë një hetim të efektshëm dhe të shpejtë kriminal; ose detyrimi për të mbrojtur aktivitetet dhe proceset demokratike (siç janë liria e shprehjes, liria e tubimit etj.) kur ata kërcënohen nga kundërshtarët. Për shembull, policia mbron dhe garanton sigurinë e pjesëmarrësve të një demonstratë paqësore kundër racizmit kur janë planifikuar kundër demonstrata.

Gjithashtu kuadri i OKB-së parashikon detyrimin për të lehtësuar gëzimin e të drejtave të njeriut që kërkon kryerjen e veprimeve pozitive nga forcat e policisë në këtë drejtim. Ky aspekt mund të shihet në strategjitë për policimin e turmave, sidomos, në komunikimin dhe negociimin gjatë protestave për t'u siguruar që protestuesit të gëzojnë plotësisht të drejtën e tyre për tubim. Për shembull, policia komunikon me organizatorët e një marshimi mjedisor përpara marshimit që të identifikojë dhe zbusë risqet e mundshme dhe gjatë marshimit që t'i përgjigjet me efektivitet çdo shqetësimi që mund të lindë.

Rasti:⁹ Në vitin 1996, policia ushtarake e Bullgarisë, gjatë një arrestimi të mbetur në tentativë, qëlloi për vdekje dy shtetas bullgarë, rekrutë që ishin arratisur nga forca ushtarake e ndërtimit¹⁰ dhe që dihej se ishin të paarmatosur. Oficerët e policisë ushtarake nuk u ndoqën penalisht sepse u konkludua që ata kishin zbatuar rregullat kombëtare për policinë ushtarake.

Pyetje:

- Cilat janë të drejtat e njeriut në diskutim në këtë rast?
- Cilat janë detyrimet e punonjësve të policisë në lidhje me të drejtat e njeriut në këtë rast?

Shënime të Instruktorit

Ky është një rast i shqyrtuar nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Gjykata) dhe prandaj lindin detyrimet e shtetit sipas Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (Konventa).

E drejta e njeriut në fjalë është e drejta për të jetuar (neni 2 i Konventës) dhe detyrimi i shtetit në këtë drejtim (për të respektuar dhe mbrojtur të drejtën për të jetuar).

Në lidhje me aspektin thelbësor të detyrimit për të respektuar dhe për të mbrojtur jetën, gjykata shprehet që viktimat janë vlarë në rrethana ku përdorimi i armëve të zjarrit për qëllim të arrestimit të tyre nuk është në përputhje me të drejtën për të jetuar dhe që policia ka përdorur forcë të tepruar. Kështu, Gjykata vëren që Bullgaria në këtë rast nuk ka përmbushur detyrimet e saj sipas Konventës.

Gjithashtu, detyrimi për të mbrojtur të drejtën për të jetuar sipas nenit 2 të Konventës kërkon një hetim efektiv, të pavarur dhe të paanshëm të krimeve që ndërhyjnë në të drejtën për të jetuar. Në këtë rast, hetimi ka pasur shumë mangësi dhe nuk ka qenë i efektshëm. Kështu, Gjykata vëren që Bullgaria ka dështuar në lidhje me aspektin procedural të detyrimeve të shtetit në këtë rast.

Përveç faktit që nuk mbrohen të drejtat e njeriut, shkeljet e Konventës mund të dëmtojnë reputacionin kombëtar dhe ndërkombëtar të shteteve dhe të rezultojnë në gjoba nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut.

Burime shtesë për Aktivitetin 1.1¹¹

- Kodi Evropian i Etikës Policore, Shtojca e Rekomandimit Rec(2001)10, i miratuar nga Komiteti i Ministrave të Këshillit të Evropës më 19 shtator, e gjeni në: <https://rm.coe.int/16805e297e>.
- OSCE (2008), Manual për Policimin Demokratik, e gjeni në <https://polis.osce.org/guidebook-democratic-policing-senior-police-adviser-osce-secretary-general>.
- Këshilli i Evropës (2013), Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe Policimi – Manual për punonjësit e policisë dhe oficerë të tjerë të zbatimit të ligjit, e gjeni në: <https://book.coe.int/en/human-rights-and-democracy/6839-the-european-convention-on-human-rights-and-policing.html>.
- UN OHCHR (1997), Standardi Ndërkombëtar i të drejtave të njeriut për zbatimin e ligjit: Libër xhepi për të drejtat e njeriut për Policinë, e gjeni në: www.un.org/ruleoflaw/blog/document/international-human-rights-standards-for-law-enforcement-a-pocket-book-on-human-rights-for-the-police.
- Këshilli i Evropës (2019), Paketa me Mjete për Punonjësit e Policisë, standardet e Këshillit të Evropës për krime të motivuara nga raca dhe mosdiskriminimi, fokusuar te Roma and Travellers, e gjeni në: www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/-/toolkit-for-police-officers-council-of-europe-standards-on-racially-motivated-crimes-and-non-discrimination.
- UNODC, 'Policing in democracies and the need for accountability, integrity, oversight', 'Policimi në demokraci dhe nevoja për përgjegjshmëri, integritet, mbikëqyrje' e gjeni në: www.unodc.org/e4j/en/crime-prevention-criminal-justice/module-5/key-issues/1--policing-in-democracies-and-the-need-for-accountability--integrity--oversight.html.

Aktiviteti 1.2:

Policimi i bazuar te të drejtat e njeriut – Çfarë fitoj unë?

Pikat e të nxënit: Qasja e të drejtave të njeriut në polici rrit legjitimitetin e policisë dhe efektivitetin e punës së saj. Barazia dhe mosdiskriminimi janë në qendër të policimit të bazuar te të drejtat e njeriut.

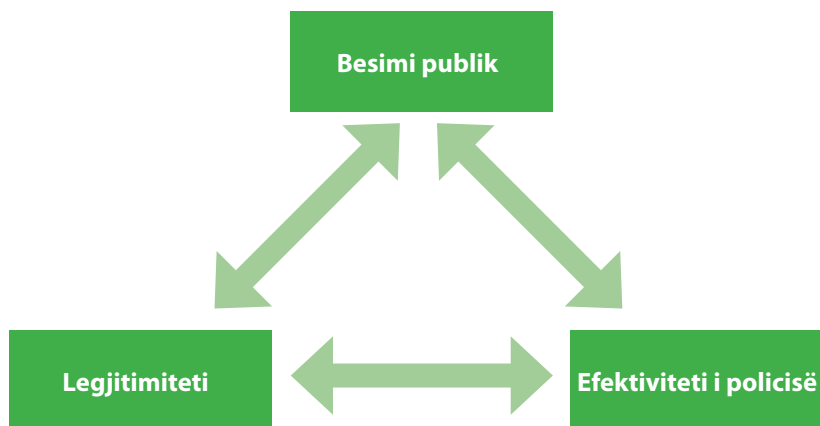
Koha: 30 minuta

Materialet e nevojshme: tabelë fletë të bardha për tabelë shënues,

Përgatitja: Përpara seancës, instruktori vizaton Skemën 1 në tabelë. Përndryshe, ajo mund të shfaqet në prezantim me Power Point. Bazuar në të dhënat dhe raportet e mbledhura nga organizata të shoqërisë civile, përgatitni shembuj dhe statistika për shembull mbi mungesën e denoncimeve, nivelin e ulët të besimit të policia, praktikat e profilizimit racor, që kanë lidhje me kontekstin kombëtar dhe për të treguar pikat kryesore të këtij ushtrimi.

Udhëzime

1. Prezantoni diagramin e trekëndëshit më poshtë që tregon se si respektimi dhe mbrojtja e të drejtave të njeriut të të gjitha grupeve mund të përmirësojë efektivitetin e policisë.



Skema 1

2. Shpjegoni skemën duke përdorur informacionin e mëposhtëm:
 - Policimi i mirë është i drejtë dhe i efektshëm.
 - Policimi i mirë është policim me pëlqim sepse kërkon bashkëpunimin e njerëzve. Publiku (individët, komunitetet) ka informacion mbi atë për të cilën policia mund të veprojë.
 - Besimi publik te policia është parakusht për shkëmbimin e informacionit ndërmjet policisë dhe publikut. Pa besim, publiku nuk do të jetë i gatshëm të denoncojë krimet ose t'i japë policisë informacionin e nevojshëm për të parandaluar dhe hetuar krimet me sukses.

Për të treguar këtë, jepni shembullin e mëposhtëm:

Sipas një sondazhi të kryer nga Agjencia e BE-së për të Drejtat Themelore (FRA),¹² përqindja e denoncimit të policia të rasteve të dhunës të motivuar nga njëanshmëria dhe ngacmimit të motivuar nga njëanshmëria është mjaft e ulët. Nga të gjitha grupet e anketuara,¹³ vetëm 28% e rasteve të dhunës së motivuar nga njëanshmëria dhe 10% e rasteve të ngacmimit të motivuar nga njëanshmëria janë denoncuar te policia, mesatarisht për të gjitha vendet e BE-së. Përqindja e denoncimit për grupe specifike është akoma më e ulët. Për shembull, në polici janë denoncuar vetëm 11% e rasteve të dhunës së motivuar nga njëanshmëria dhe 6% e rasteve të ngacmimit të motivuar nga njëanshmëria kundër anëtarëve të komunitetit të Roma and Travellers.

Për të nxitur reflektimin nga pjesëmarrësit, pyeteni grupin: *Çfarë do të thotë kjo përqindje e ulët e denoncimeve në polici për punën tuaj?*

Shënime të Instruktorit

Në këtë dhe në rastet e mëposhtme që i referohen statistikave, ju lutemi të theksoni që statistikave të FRA-s mbulojnë vetëm shtetet anëtare të BE-së dhe prandaj nuk mund të zbatohen drejtpërdrejt në kontekste kombëtare jashtë BE-së. Ndërkohë që tendenca dhe çështje të përgjithshme, siç janë numri i ulët i denoncimeve, niveli i ulët i besimit të policia, ose praktikave të profilizimit racor mund të jenë të ngjashme, shifrat dhe manifestimet e veçanta do të jenë të ndryshme. Prandaj, është e nevojshme të gjeni shembuj dhe statistika, nëse ka, që përfaqësojnë një kontekst kombëtar specifik. Këto shembuj mund t'i gjeni në raporte të organizatave kombëtare të shoqërisë civile ose me bazë komunitare.

3. Vazhdoni të shpjegoni që besimi publik dhe mbështetja për policinë varen nga sjellja e anëtarëve të policisë ndaj publikut, sidomos respektimi i dinjitetit dhe i të drejtave të njeriut. Policia ka më shumë gjasa të sigurojë besimin e publikut kur tregojn integritet dhe transparencë në operacione, kur vepron sipas ligjit dhe kryen detyrat në përputhje me standardet e të drejtave të njeriut.

Për të treguar këtë, jepni shembullin e mëposhtëm:

Sipas një sondazhi të FRA-s në vitin 2018¹⁴ 24% e të anketuarve me prejardhje afrikane në BE u ndaluan nga policia në periudhën 5 vjeçare përpara zhvillimit të sondazhit. Mes atyre që u ndaluan 12 muaj përpara sondazhit, 44% konsiderojnë që hera e fundit që u ndaluan ndodhi për shkak të origjinës etnike ose statusit të tyre si imigrantë.

Për të nxitur reflektimin nga pjesëmarrësit, pyeteni grupin: *Çfarë do të thotë ky shembull dhe kjo praktikë për punën tuaj? Si ndikon kjo praktikë e profilizimit etnik në perceptimin e policisë nga komuniteti i pakicave? Këtu, instruktori duhet të theksojë që të gjitha veprimet ose mosveprimet nga policia si institucion ose punonjës policie të kontribuojnë në perceptimin e përgjithshëm për policinë në shoqëri. Kështu, nëse policia angazhohet në profilizimin etnik, kjo ndikon në mënyrën se si e percepton policinë i gjithë grupi që është objekti i kësaj praktike diskriminuese. Gjithashtu ndikon perceptimet më të gjera të shoqërisë nëse ata angazhohen në praktika që shkelin të drejtat e njeriut.*

4. Vazhdoni të shpjegoni që legjitimiteti i policisë rritet nëse ajo mund të tregojë gjatë

¹² FRA 2017, "Second European Union Minorities and Discrimination Survey – Main results," Sondazhi i Dytë i Bashkimit Evropian për Pakicat dhe Diskriminimin" e gjeni në <https://fra.europa.eu/en/publication/2017/second-european-union-minorities-and-discrimination-survey-main-results>. Një burim i mirë për nivelin e ulët të denoncimit në BE: FRA (2021), "Encouraging hate crime reporting – The role of law enforcement and other authorities," Inkurajimi i denoncimit të krimit të urrejtës- Roli i autoriteteve të zbatimit të ligjit dhe të tjera" e gjeni në <https://fra.europa.eu/en/publication/2021/hate-crime-reporting>.

¹³ Këtu përfshihen pakica të ndryshme etnike dhe imigrantë në të gjitha 28 shtetet anëtare të BE-së. Kampioni i BE-MIDS II përfshin grupe me individë që i përkasin pakicave etnike ose kombëtare, romëve dhe rusëve, si edhe atyre që kanë lindur jashtë BE-së (të anketuar të gjeneratës së parë) dhe persona me të paktën një prind të lindur jashtë BE-së (anketues të gjeneratës së dytë).

¹⁴ FRA (2018), "Being Black in the EU," e gjeni në <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/being-black-eu>.

- punës së përditshme që:
- i përgjigjet nevojave dhe pritshmërive të publikut
 - përdor autoritetin e saj në interes të njerëzve
 - përbush përgjegjësitë në mënyrë të tillë që reflekton vlerat demokratike
 - pranon të japë llogari për veprimet dhe vendimet e saj.

Për të treguar këtë, jepni shembullin e mëposhtëm:

Sipas një sondazhi të FRA,¹⁵ shumica (63%) e viktimave të goditje fizike për shkak të racës nga një punonjës policie nuk e ka denoncuar incidentin, ose sepse nuk mendon që do të ndryshojë ndonjë gjë, ose sepse nuk ka besim te policia.

Për të nxitur reflektimin nga pjesëmarrësit, pyeteni grupin: Si ndikojnë te legjitimiteti i policisë këto perceptime të policisë? Çfarë duhet bërë për të rritur legjitimitetin e policisë?

- Mbylleni duke bërë përmbledhje: legjitimiteti në rritje çon në rritje të besimit publik, që çon më tej në policim më të efektshëm. Po kështu, anasjelltas, policimi i efektshëm forcon besimin publik dhe kjo ndihmon në përmirësimin e legjitimitetit.
- Për të treguar skemën me një shembull konkret, ndani me grupin shembullin e mëposhtëm – një rast i vërtetë që ka ndodhur në MB.¹⁶

Shembull: Një ekstremist i djathtë vendosi një bombë me gozhda në një lokal të frekuentuar nga persona LGBTI. Nga shpërthimi u vranë tre persona dhe u plagosën 70 të tjerë. Shefi i policisë lokale mori pjesë në një takim të hapur, organizuar nga grupe të LGBTI-së, në një shesh aty afër, pak ditë pas ngjarjes, dhe i foli komunitetit LGBTI. Ai tha se kishte vendosur një njësi policore të lëvizshme në rrugën ku kishte ndodhur shpërthimi me bombë dhe që do të qëndronte në atë zonë deri në përfundim të hetimit. Shumë persona LGBTI e panë njësinë e lëvizshme dhe dhanë deklaratimet para punonjësve të policisë.

Pyesni pjesëmarrësit: *Si e kuptojnë ata nëse veprimet e policisë kanë ndikuar në reagimin e komunitetit?* Pyesni pjesëmarrësit nëse kanë pasur shembuj të ngjashëm në praktikën e tyre.

Shënime të Instrukturit

Ajo që mësojmë me këtë shembull janë veprimet e policisë pas sulmit: policia ju drejtua komunitetit LGBTI, mori masa për sigurinë e tyre dhe ua komunikoi atyre këto masa. Kjo bëri që anëtarë të komunitetit të dilnin dhe të ndanin me policinë informacionin që ishte i rëndësishëm për hetimin e krimit. Në zinxhirin hipotetik të veprimeve, ndodh sa më poshtë: viktimat e krimit të urrejtjes ka më shumë gjasa të denoncojnë një krim në polici dhe të bashkëpunojnë me hetimin duke dhënë informacionin e nevojshëm, së bashku me dëshmitarët, kur ata i besojnë policisë. Ata i besojnë policisë nëse policia vepron në mënyrë profesionale dhe të përgjegjshme në ushtrimin e detyrave të saj (p.sh duke kryer hetime të efektshme, duke garantuar sigurinë dhe duke ofruar mbështetje për viktimat). Nga ana tjetër, informacioni nga viktimat dhe dëshmitarët dhe bashkëpunimi rrit efektivitetin e policisë për të luftuar krimin dhe për të garantuar sigurinë e komunitetit.

¹⁵ FRA (2018), 'Being Black in the EU', e gjeni në <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/being-black-eu>.

¹⁶ Ky rast është marrë nga Manuali i Këshillit të Evropës, Policimi i Krimeve të Urrejtjes kundër personave LGBTI. Krimi ndodhi në vitin 1999, një seri sulmesh me bombë me gozhdë brenda dy javëve në Londër nga një homofob dhe rast i vetë-deklaruar. www.bbc.com/news/uk-england-london-47216594.

Aktiviteti 1.3:

Të kuptuarit e Barazisë dhe Mosdiskriminimit në Polici

Pikat e të nxënit: Të kuptohen konceptet kryesore në lidhje me mosdiskriminimin dhe baza e detyrimeve kryesore të të drejtave të njeriut në lidhje me mosdiskriminimin në punën e policisë. Të kuptohet rëndësia e përkufizimit të racizmit të bazuar në perceptim.

Koha: 90 minuta

Materialiet e nevojshme: Tabela, fletë të bardha për tabelë, shënues, projektor, kompjuter

Prezantim PowerPoint për detyrimin e të drejtave të njeriut në lidhje me mosdiskriminimin dhe Rekomandimin nr. 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t

Materiali 1.3.1

Materiali 1.3.2

Përgatitja: Përgatitni një prezantim powerpoint për detyrimet për të drejtat e njeriut në lidhje me mosdiskriminimin dhe një ekstrakt nga Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t (që mund ta gjeni në Materialin 1.3.2); printoni Materialin 1.3.1 dhe Materialin 1.3.2; shkruani përkufizimet kryesore në tabelë. Kontrolloni legjislacionin kombëtar që përkufizon krimet e urrejtjes, gjuhën e urrejtjes, diskriminimin dhe koncepte të tjera të trajtuara në këtë aktivitet sipas rastit.

Udhëzime

1. Ndani grupin në tre ose katër grupe më të vogla, sipas madhësisë së të gjithë grupit, dhe kërkojini çdo grupi që të diskutojë pyetjet e mëposhtme. Çdo grup do të ketë 10 minuta kohë për të diskutuar dhe më pas do t'i kërkohej që të ndajë përgjigjet e tij me grupin e madh. Ndërkohë që grupet bëjnë prezantimin, shënoni në tabelë pikat kryesore.

- *Si e kuptoni "barazinë"? Si e kuptoni "mos-diskriminimin"? Si lidhen të drejtat e njeriut, barazia dhe mosdiskriminimi? Si mund të promovojë policia barazinë?*

Shënime të Instrukturorit

Si e kuptoni "barazinë"? Si e kuptoni "mos-diskriminimin"? Si lidhen të drejtat e njeriut, barazia dhe mosdiskriminimi? Si mund të promovojë policia barazinë?

Ideja kryesore e barazisë presupozon që të gjithë njerëzit kanë të njëjtat të drejta të njeriut dhe të gjithë njerëzit kanë të drejtë për të njëjtën mbrojtje të të drejtave të tyre, dhe për rrjedhojë trajtim të barabartë nga policia. Sipas kësaj ideje, të gjitha të drejtat e njeriut duhet të garantohen pa asnjë diskriminim. Mosdiskriminim do të thotë që punonjësit e policisë nuk mund të diskriminojnë një person duke e trajtuar ndryshe për shkak të "racës"¹⁷, origjinës etnike, fesë, gjinisë, orientimit seksual, aftësisë së kufizuar apo statusi tjetër. Për shembull, e drejta për lirinë e tubimit paqësor duhet të garantohet për të gjitha grupet që përfaqësojnë komunitetet e pakicës dhe shumicës dhe policia duhet të ofrojë mbrojtje njësoj të efektshme në tubime paqësore të të gjitha grupeve.

¹⁷ Meqenëse të gjitha qeniet njerëzore i përkasin të njëjtit lloj, ECRI hedh poshtë teorinë e bazuar në ekzistencën e "racave" të ndryshme. Megjithatë, në këtë rekomandim, ECRI e përdor këtë term për t'u siguruar që ata njerëz të cilët përgjithësisht dhe gabimisht perceptohen se i përkasin "një race tjetër" të mos përjashtohen nga mbrojtja e parashikuar në legjislacion.

Mosdiskriminimi është pjesë e pandarë e parimit të barazisë. Njëkohësisht, garantimi i barazisë ndonjëherë do të thotë trajtim i ndryshëm i njerëzve në situata të ngjashme që të sigurohet që ata të jenë në gjendje të ushtrojnë të drejtat e tyre. Kjo do të thotë që policia duhet të veprojë duke pasur parasysh situatën e personave veçanërisht të rrezikuar për shkeljen e të drejtave të tyre. Për shembull, policia duhet të sigurohet që personat me aftësi të kufizuara, të moshuarit ose gratë shtatzëna të mos ekspozohen ndaj situatave të tensionuara gjatë një tubimi, dhe për rrjedhojë t'u ofrojë mbrojtje shtesë që këto grupe të ushtrojnë të drejtat e tyre në mënyrë të efektshme. Në nivel institucional, promovimi i barazisë mund të kërkojë edhe veprime pozitive që përfshijnë masa të përkohshme dhe proporcionale ose strategji për të luftuar pasojat e diskriminimit të mëparshëm kundër grupeve që janë ndikuar historikisht nga diskriminimi. Këtu përfshihen për shembull, kuota për rekrutimin e grave, kuota për promovimin e grave kandidatë brenda policisë.

2. Pastaj, vazhdoni me diskutimin e koncepteve kryesore. Përpara seancës, shkruani në tabelë konceptet kryesore të treguara më poshtë. Në grupin e madh, kërkojuni pjesëmarrësve që të shpjegojnë konceptet me fjalët e tyre dhe të japin shembuj për çdo koncept: paragjykim, njëanshmëri, racizëm, diskriminimi i drejtpërdrejtë, diskriminimi i tërthortë, diskriminimi i shumëfishtë, diskriminimi i ndërthurur, krime të urrejtjes, dhe gjuha e urrejtjes. Nëse pjesëmarrësit nuk mund të shpjegojnë ose të japin shembuj, përdorni përkufizimet dhe shembujt më poshtë për t'i ndarë me grupin. Ju mund t'i shfaqni me projektor ose t'i ndani gojarisht këto përkufizime.

Paragjykim/njëanshmëri: opinione të krijuara paraprakisht që nuk bazohen në arsye, fakte ose përvojë aktuale në lidhje me një person ose grup bazuar në karakteristikat e tyre personale, siç janë "raca", origjina etnike, feja, kombësia, aftësia e kufizuar, orientimi seksual, identiteti gjinor ose status tjetër personal. Paragjykimet mund të ndikojnë në trajtimin e njerëzve nga të tjerët, mund të çojnë në diskriminim dhe, në shumicën e rasteve ekstreme, në krime të urrejtjes (shihni përkufizimin më poshtë). Shembull: një punonjës police paragjykon që njerëzit me aftësi të kufizuara psiko-sociale (ose personat e diagnostikuar me sëmundje mendore) nuk janë në gjendje të marrin pjesë në procese gjyqësore sepse nuk mund të japin të dhëna të besueshme dhe sepse janë tepër vulnerabël. Një ditë, gjatë punës, një grua me aftësi të kufizuara psiko-sociale denoncoi që ka qenë viktimë e sulmit seksual ndërkohë që ndodhej në një pavion të spitalit të sëmundjeve të shëndetit mendor. Punonjësi i policisë shpjegon që pa deklarin e një personi "të besuar", rasti i saj nuk do të avancojë.

Racizëm:¹⁸ bindja që një shkak si për shembull "raca", origjina etnike ose kombëtare, gjuha ose kombësia justifikon përbuzjen e një personi ose grupi njerëzish, ose nocionin e epërsisë së një personi ose grupi njerëzish. Shembull i kësaj do të ishte bindja e një punonjësi policie që mund të kërkojë dokumente identifikimi të një studenti me prejardhje afrikane vetëm për shkak se është me ngjyrë.

Diskriminim:¹⁹ çdo trajtim i ndryshëm i pajustificueshëm bazuar në shkaqe si "raca", origjina etnike, feja, kombësia, aftësia e kufizuar, orientimi seksual ose identiteti gjinor, për të cilin nuk ka një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm. Për shembull, një punonjës policie ndalon dy burra në rrugë, njëri prej të cilëve është rom, dhe u kërkon që t'i tregojnë dokumentet e tyre të identifikimit. Kur shtetasi jo-rom thotë që nuk e ka dokumentin e identifikimit me vete, punonjësi i policisë i thotë që ta mbajë gjithmonë me vete dhe e lejon që të largohet. Edhe shtetasi rom nuk e ka dokumentin me vete.

Në përgjigje të kësaj, punonjësi i policisë e arreston, e fut në makinën e policisë me forcë dhe i thotë kolegut të tij "duhet të jemi të rreptë me këta njerëz. Këta marrin vesh vetëm me forcë."

¹⁸ Rekomandimi nr.7 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t (i rishikuar) mbi Legjislacionin Kombëtar për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor, e gjeni në www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.7.

¹⁹ Ibid.

Diskriminim i tërthortë²⁰: rastet kur një dispozitë, praktikë ose politikë në dukje asnjëherë zbatohet njësoj për të gjithë, por i vendos në situatë jo të favorshme një grup njerëzish krahasuar me të tjerët për shkak të “racës”, origjinës etnike, fesë, kombësisë, aftësisë së kufizuar, orientimit seksual ose identitetit gjinor. Një shembull mund të jetë kërkesa për një kod të caktuar veshjeje në një vend pune që ndalon mbulimin e kokës me shami. Kjo konsiderohet diskriminimi i tërthortë ndaj një grupi të caktuar fetar siç janë Sikhs ose myslimanët, sepse ka më shumë gjasa që ata të veshin turban nëse janë sikh ose hixhab nëse janë gra myslimane.

Diskriminim i shumëfishtë: diskriminim i bazuar në disa shkaqe. Për shembull, një grua me aftësi të kufizuara denoncon dhunën në familje, një punonjësi i policisë nuk i merr seriozisht fjalët e saj, e ul rëndësinë e krimit duke e konsideruar “çështje familjare” dhe nuk do që të regjistrojë krimin sepse “nuk i beson asaj”. Ky është shembull i diskriminimit të shumëfishtë, për shkak të gjinisë dhe aftësisë së kufizuar të gruas.

Diskriminim i ndërthurur: diskriminim për disa shkaqe që ndërlidhen me njëra-tjetrën në mënyrë të tillë që mund të rezultojë në lloje specifike diskriminimi. Për shembull, një grua e re romë diskriminohet në tregun e punës për shkak të origjinës së saj etnike (me këtë lidhen edhe stereotipet), moshës dhe gjinisë (një grua e re që së shpejti mund të bëhet nënë).

Profilizim racor (ose Etnik ose Diskriminues):²¹ kur, pa justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, policia përdor shkaqe si “raca”, ngjyra, gjuha, feja, kombësia, origjina etnike apo kombësia në marrjen e vendimeve operacionale për kontrollin, mbikëqyrjen ose hetimin. Për shembull, policia lokale, në partneritet me autoritetin lokal, i kanë dhënë përparësi luftës kundër shitjes së drogave. Dy javë pas këtij vendimi, punonjësit e policisë përdorin ngjyrën si faktorin kryesor vendimmarrës për ata që do të ndalojnë dhe do të kontrollojnë për drogë.

Krim i urrejtjes:²² krimet e urrejtjes janë akte kriminale të motivuara nga njëanshmëria ose paragjykimi ndaj grupeve të caktuara të njerëzve për shkak të “racës”, origjinës etnike, kombësisë, aftësisë së kufizuar, orientimit seksual ose identitetit gjinor etj. Shembull i kësaj është rasti kur autori sulmon fizikisht një grua transgjimore sepse ai është i motivuar nga bindja e njëanshme që identiteti i saj gjinor është i ndryshëm nga “normat tradicionale”.

Gjuhë e urrejtjes:²³ shprehje që përhapen, nxitin, promovojnë ose justifikojnë urrejtjen, diskriminimin ose dhunën ndaj një personi ose grupi njerëzish për shkak të “racës”, origjinës etnike, fesë, kombësisë, aftësisë së kufizuar, orientimit seksual ose identitetit gjinor. Shembujt përfshijnë deklaratime homofobike nga drejtues politikë dhe fetarë në media që synojnë të nxisin urrejtjen ndaj anëtarëve të komunitetit LG-BTI.

Për të përmbledhur diskutimin mbi konceptet kryesore, shpërndani Materialin 1.3.1 dhe kërkojuni pjesëmarrësve të plotësojnë një kuic me përkufizime. Jepuni shtatë minuta për këtë detyrë, pastaj pyeteni grupin që nëse i ka plotësuar të gjitha, të lexojë përgjigjet e sakta dhe pyesni nëse ndonjë prej tyre ka nevojë për sqarime të mëtejshme.

Përgjigjet e sakta: Paragjykim/njëanshmëri - C, Racizëm - H, Diskriminim - B, Diskriminim i tërthortë - F, Diskriminim i shumëfishtë - E, Diskriminim i ndërthurur - A, Profilizimi racor - I, Krim i urrejtjes - G, Gjuhë e urrejtjes - D.

²⁰ Ibid

²¹ Consulted FRA (2018), Preventing Unlawful Profiling Today and in the Future: Manual, e gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

²² konsultuar përkufizimi i krimit të urrejtjes nga OSCE/ODIHR, <https://hatecrime.osce.org>.

²³ Konsultuar Rekomandimi nr. 15 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t mbi luftën kundër gjuhës së urrejtjes, miratuar më 8 dhjetor 2015, e gjeni në www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.15; shihni edhe Rekomandimin CM/Rec (2022) 16 të Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare mbi luftën kundër gjuhës së urrejtjes, miratuar më 20 maj 2022 e gjeni në <https://rm.coe.int/prems-083822-gbr-2018-recommendation-on-combating-hate-speech-memorand/1680a70b37>.

Shënime të Instrukturorit

Gjatë diskutimit, pjesëmarrësit mund të ngatërrohen me konceptet sepse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Qartësoni dallimin sipas nevojës. Sidomos, konceptet e krimit të urrejtjes dhe gjuhës së urrejtjes shpesh ngatërrohen. Të dy janë të lidhura ngushtë, por janë të ndryshëm. 'Krimet e urrejtjes' janë akte kriminale të kryera me motiv njëanshmërie, ndërsa "gjuhës së urrejtjes" i mungon elementi i një veprë penale bazë. Gjuha e urrejtjes mund të kriminalizohet, sipas legjislacionit kombëtar, por është përmbajtja ajo që kriminalizohet. Pa përmbajtje të kriminalizuar, vetë gjuha nuk është akt kriminal. Përmbajtja e ndaluar ndryshon në juridiksione kombëtare: në disa, kriminalizohet gjuha që nxit urrejtje ose është ofenduese ndaj disa grupeve të caktuara. Njëkohësisht, nxitja e drejtpërdrejtë dhe e menjëhershme e dhunës me një motiv njëanshmërie konsiderohet krim i urrejtjes sepse ka një vepër penale bazë. Gjithashtu, gjuha e urrejtjes, përpara, gjatë ose pas një krimi, mund të përbëjë provë të motivit dhe duhet të merret parasysh në çdo hetim penal. Për t'u përgatitur për këtë aktivitet, verifikoni legjislacionin kombëtar që trajton këto koncepte.

3. Më pas, filloni një diskutim mbi **detyrimet e të drejtave të njeriut në lidhje me mosdiskriminimin** në punën e policisë. Për këtë, referojuni Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut -KEDNJ (Konventa) dhe praktikës gjyqësore të Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut- GJEDNJ (Gjykata). Prezantoni pikat e mëposhtme duke përdorur një prezantimin powerpoint.

Dy nene përkatëse të Konventës për punën e policisë janë **neni 2** (e drejta për jetën) dhe **neni 3** (e drejta për të mos u trajtuar në mënyrë çnjerëzore dhe poshtëruese). Këto nene vendosin detyrime pozitive dhe procedurale mbi një shtet dhe për rrjedhojë mbi policinë:

- Sipas nenit 2,²⁴ **detyrime pozitive** do të thotë që një shtet duhet a) të ndalojë marrjen e jetës me dashje dhe në mënyrë të paligjshme dhe b) të marrë masat e duhura për të ruajtur jetën e atyre që jetojnë brenda juridiksionit të tij. Për punën e policisë, do të thotë detyrimi për të mos përdorur forcë vdekjeprurëse të pajustificuar (p.sh gjatë arrestimeve) dhe për të marrë masa operationale parandaluese për të mbrojtur një ose më shumë njerëz të identifikuar paraprakisht si objektivë të mundshëm.
- Sipas nenit 3, **detyrime pozitive** do të thotë që një shtet duhet a) të ndalojë trajtimin me dashje dhe të paligjshëm çnjerëzor dhe poshtërues dhe b) të ofrojë mbrojtje të një ose më shumë njerëzve nga akte kriminale të një pale të tretë brenda juridiksionit të tij. Për policinë kjo do të thotë detyrimi për të mos u përfshirë në torturë ose trajtim çnjerëzor/poshtërues (p.sh ndaj të dyshuarve në paraburgim) dhe për të parandaluar trajtimin çnjerëzor dhe poshtërues të një ose më shumë njerëzve të identifikuar paraprakisht si objektivë të mundshëm.
- Gjithashtu, të dy nenet vendosin **detyrime procedurale**. I tillë është detyrimi për të kryer një hetim të efektshëm, të pavarur dhe të paanshëm në lidhje me krimet që ndërhyjnë në të drejtën për jetën (neni 2) dhe në lidhje me çdo trajtim çnjerëzor dhe poshtërues të njerëzve (neni 3) të kryer nga punonjës të shtetit ose nga persona privatë.

Për mosdiskriminimin dhe lidhjen e tij me punën e policisë është edhe **neni 14** i Konventës, që përcakton parandalimin e diskriminimit. Me fjalë të tjera, garanton trajtim të njëjtë në gëzimin e të drejtave të përcaktuara në Konventë, përfshirë ato sipas nenit 2 dhe nenit 3, të diskutuara më sipër.

Në lidhje me nenin 2 dhe 3, neni 14 vendos një **detyrim procedural** për të kryer një hetim të efektshëm dhe të duhur **për të gjetur nëse ka patur shkaqe diskriminuese dhe nëse ndjenjat e urrejtjes ose paragjykitimit bazuar në karakteristikat personale të një personi kanë luajtur rol në ngjarje**. Me fjalë të tjera, në rastet ku ka dyshim që sjellja diskriminuese ka motivuar një akt të dhunshëm, autoritetet

24 GJEDNJ (2021), Manual për nenin 2 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

kanë detyrimin të kryejnë hetim të paanshëm dhe të rreptë për të siguruar provat e këtij motivi të mundshëm. Ky detyrim i ligjshëm gjithashtu njihet si **'detyrimi për të zbuluar motivin e njëanshmërisë'**. Në aspektin procedural, ky detyrim do të thotë që autoritetet mund të bëjnë "çfarëdo që është e arsyeshme në rrethanat për të mbledhur dhe siguruar provat, për të eksploruar të gjitha mjetet praktike për të zbuluar të vërtetën dhe për të marrë vendime plotësisht të arsyetuara, të paanshme dhe objektive, pa hequr faktet e dyshimta që mund të tregojnë dhunën e nxitur, për shembull, nga intoleranca racore ose fetare, dhunën e motivuar nga diskriminimi gjinor ose orientimi seksual."²⁵ Detyrimi kërkon që autoritetet të shikojnë të gjitha faktet e çështjes që tregojnë për rolin e mundshëm të notave diskriminuese në ngjarje. Ky detyrim është thelbësor "duke pasur parasysh nevojën për të ripohuar vazhdimisht dënimin nga shoqëria të akteve [diskriminuese] dhe për të ruajtur besimin e grupeve të pakicave në aftësinë e autoriteteve për t'i mbrojtur nga dhuna me motiv diskriminues".²⁶

Hetimi i krimeve me motiv njëanshmërie (krime të urrejtjes) trajtohet me hollësi në Modulin Katër.

Përveç detyrimeve sipas nenit 2 dhe nenit 3, GJEDNJ ka treguar që **Neni 8** (ndërhyrja në të drejtën për respektimin e jetës private dhe familjare) në lidhje me **nenin 14** gjithashtu vendos ndaj policisë detyrimin për të mbrojtur dhe për të hetuar sjellje të shkaktuara nga urrejtja.²⁷ Në rastet kur trajtimi i gabuar i një personi ose një grupi njerëzish nuk arrin në kufirin e trajtimit çnjerëzor dhe poshtëruar (neni 3), por përsëri ndikon në mirëqenien psikologjike dhe dinjitetin e viktimës, neni 8 mund të hyjë në lojë sepse përfshihet në sferën e jetës private të viktimës. Për shembull, këtu mund të bëhet fjalë për një sulm verbal të dhunshëm që ka ndodhur në kontekstin e të dhënave të modeleve të dhunës dhe intolerancës kundër një grupi të caktuar pakice. Në këto raste, shteti, dhe për rrjedhojë, policia kanë "detyrë të parandalojnë dhunën e motivuar nga urrejtja (qoftë sulm fizik ose abuzim verbal) nga persona privatë dhe të hetojnë ekzistencën e ndonjë shkakut të mundshëm diskriminues që qëndron pas kësaj dhune".²⁸

Shënime të Instruktorit

Për lexime formuese. Çështja *Shoqata ACCEPT dhe të tjerë kundër Rumanisë* (2021) konsiderohet dështimi i shteti në mbrojtjen e kërkuar nga abuzimi verbal homofobik dhe kërcënimet gjatë shfaqjes së një filmi si pjesë e aktiviteteve për Muajin e Historisë së LGBTI-së, dhe dështimi në kryerjen e hetimit të efektshëm për pretendimin e kërkuar. Gjykata vëren që Neni 3 nuk është i zbatueshëm, por shprehet që është i zbatueshëm neni 8 sepse trajtimi për të cilin është bërë kërkesa ka ndikuar në mirëqenien psikologjike dhe në dinjitetin e kërkuar, kështu që përfshihet në sferën e jetës së tyre private. Gjithashtu, sulme të dhunshme verbale ndaj kërkuarve, që kishin ndodhur brenda kontekstit të të dhënave të modelit të dhunës dhe intolerancës ndaj një pakice seksuale, kishin arritur nivelin e rëndësës të kërkuar për konsideruar nenin 8. Mbi detyrimin për të mbrojtur, Gjykata vëren që autoritetet nuk arritën të vlerësonin si duhet riskun e kërkuarve në duart e autorëve dhe të përgjigjeshin si duhej për të mbrojtur dinjitetin e kërkuarve ndaj sulmeve homofobike nga një palë e tretë. Mbi detyrimin për të hetuar, Gjykata konkludon që "autoritetet nuk morën masa të arsyeshme për të hetuar nëse abuzimi verbal kishte qenë i motivuar nga homofobia. Nevoja për një hetim të rëndësishëm të mundësisë që pas këtij abuzimi qëndronte motivi diskriminues ishte absolute, nisur nga armiqësia kundër komunitetit LGBTI në Rumani dhe nga fakti që autorët kishin shprehur fyerje homofobike gjatë incidentit". Sa më sipër rezulton në shkelje të nenit 14, të marrë në lidhje me nenin 8.

4. Vazhdoni të tregoni pikat e mësipërme duke përdorur çështjen e GJEDNJ-së. Përmendni që grupi e ka cekur pak këtë çështje në Aktivitetin 1.1 dhe që tani do ta trajtoni me më shumë detaje. Paraqiteni çështjen në *Power Point*, bëjuni pjesëmarrësve pyetjet e mëposhtme për të orientuar analizën dhe më pas jepni përgjigje dhe para-

²⁵ Çështja e GJEDNJ-së, Sabalic kundër Kroacisë (2021), para. 94.

²⁶ Çështja e GJEDNJ-së, Sabalic kundër Kroacisë (2021), para. 95.

²⁷ Çështja e GJEDNJ-së, Shoqata ACCEPT dhe të tjerë kundër Rumanisë (2021).

²⁸ Çështja e GJEDNJ-së, Shoqata ACCEPT dhe të tjerë kundër Rumanisë (2021), para. 96.

qitni konkluzionet e Gjykatës në *Power Point*.

Rasti:²⁹ Në vitin 1996, policia ushtarake e Bullgarisë, gjatë një arrestimi të mbetur në tentativë, qëlloi për vdekje dy shtetas bullgarë me origjinë rome, rekrutë që ishin arratisur nga forca ushtarake e ndërtimit dhe që dihej se ishin të paarmatosur. Ndërkohë që një oficer i policisë ushtarake i drejtoi armën njëris prej viktimave, ai tha "Ore Xh..." (fyerje raciste)!. Oficerët e policisë ushtarake nuk u ndoqën penalisht sepse u konkludua që ata kishin zbatuar rregullat kombëtare për policinë ushtarake.

Pyetje për t'u bërë dhe për të orientuar analizën:

Cilat janë nenet e KEDNJ-së në diskutim? Dhe cilat janë detyrimet e policisë në diskutim?

Çështja trajtohet sipas **nenit 2** (e drejta për jetën) dhe detyrimet policor a) për të ndaluar marrjen e jetës me dashje dhe në mënyrë të paligjshme dhe b) për të kryer hetim të efektshëm, të pavarur dhe të paanshëm në lidhje me krimet që ndërhyjnë në të drejtën për jetën.

Në lidhje me **vdekjen e viktimave**, Gjykata vëren që Shteti nuk përmbushi detyrimet e tij sipas nenit 2 bazuar në faktin që viktimat "u vranë në rrethana ku përdorimi i armëve të zjarrit për qëllim të arrestimit të tyre nuk ishte në përputhje me nenin 2. Gjithashtu, u përdor forcë jashtëzakonisht e tepruar." Prandaj, është shkelur neni 2.

Në lidhje me **hetimin**, Gjykata vëren që "nuk është bërë analizim i detajuar i të gjithë rrethanave materiale" gjatë hetimit, "nuk janë marrë një sërë masash të domosdoshme dhe të qarta", autoritetet kanë anashkaluar fakte tepër të rëndësishme për vrasjen e viktimës dhe është përdorur forcë jashtëzakonisht e tepruar. Mbi këtë bazë, gjykata gjen shkelje të detyrimit për të hetuar në mënyrë të efektshme marrjen e jetës.

Një tjetër nen në diskutim është **neni 14** dhe detyrimi i shtetit për të kryer një hetim të efektshëm dhe të duhur për motive të mundshme diskriminuese pas ngjarjes.

Gjykata vëren që kur ka prova për "abuzim verbal racor të shprehur nga agjentë të zbatimit të ligjit në lidhje me një operacion që përfshin përdorimin e forcën kundër personave të një pakice etnike apo tjetër [...], ai duhet të verifikohet dhe - nëse konfirmohet- të bëhet një analizim i detajuar i fakteve për të **zbuluar çdo motiv racor të mundshëm**". Në këtë rast, autoritetet hetimore nuk u përpoqën të verifikojnë thëniet anti-rome të oficerit të policisë ushtarake dhe të vërtetojnë nëse ai ka qenë i përfshirë më përpara në incidente të ngjashme ose nëse ka qenë i akuzuar në të shkuarën për shfaqje të ndjenjave anti-rome.

Sipas Gjykatës, mjafton të vërehet që autoritetet nuk kanë përmbushur detyrën e tyre sipas nenit 14 në lidhje me nenin 2 për të marrë të gjitha hapat e mundshëm për të hetuar nëse diskriminimi mund të ketë luajtur rol në ngjarje. Kjo rezulton në shkelje të nenit 14 në lidhje me nenin 2.

5. Pastaj, referojuni **Rekomandimit nr.11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në polici** që përcakton standarde të detajuara që duhet të ndiqen nga policia në përpjekjet e saj për të përmbushur funksionet e saj bazë. Shfaqni ekstraktin e mëposhtëm nga Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t në powerpoint, bëjuni pjesëmarrësve pyetjet e mëposhtme dhe orientoni diskutimin për pikat e mëposhtme.

²⁹ Rast bazuar në çështjen e GJEDNJ Nachova kundër Bullgarisë (2005). E gjeni në [https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22itemid%22:\[%222001-69630%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/tur#%22itemid%22:[%222001-69630%22]).

Ekstrakt nga Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t

- III. Në lidhje me rolin e policisë në luftën kundër shkeljeve raciste dhe monitorimin e rasteve raciste
11. Të siguroheni që policia do të hetojë me detaje shkeljet raciste, sidomos duke marrë plotësisht parasysh motivimin racor të shkeljeve të zakonshme
12. Të krijoni dhe të bëni funksional një sistem për regjistrimin dhe monitorimin e ngjarjeve raciste dhe masën deri ku këto ngjarje sillen përpara prokurorëve dhe në fakt cilësohen si shkelje raciste
13. Të inkurajohen viktimat dhe dëshmitarët e ngjarjeve raciste për të denoncuar këto ngjarje
14. Për këto qëllime, të miratohet një përkufizim i gjerë i ngjarjeve raciste.

Për qëllim të këtij Rekomandimi, një ngjarje raciste është: “çdo ngjarje që perceptohet raciste nga viktima ose person tjetër”.

Pyetje dhe pika për diskutim

Paragrafi 11 përsërit detyrën e shtetit për të hetuar një motiv të mundshëm diskriminues pas shkeljes. Për policinë: si mund të siguroheni që të bëhet në nivel operacional; si mund të siguroheni që motivi diskriminues të mos anashkalohej?

Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t sugjeron që për t'u siguruar që policia të hetojë të gjitha shkeljet raciste me detaje, dhe sidomos që ajo të mos anashkalojë motivin racor të shkeljeve të zakonshme në hetimin e saj, policia duhet të përdorë një përkufizim të gjerë të incidentit raciste të parashikuar në paragrafin 14 të Rekomandimit nr. 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t - shihni në power point. Ky përkufizim bazohet në perceptimin e viktimës ose çdo personi tjetër. Me fjalë të tjera, sapo denoncohet një ngjarje që një viktimë ose një dëshmitar, ose person tjetër, si edhe një punonjës i policisë, beson se ka qenë sulm për shkak të karakteristikave të tyre personale, policia duhet të sigurohet që të kërkojë prova në mbështetje të kësaj linje hetimi me hollësi.

Paragrafi 12 thekson rëndësinë e regjistrimit të ngjarjeve me motiv diskriminues. Si mund të ndihmojë policinë gjatë punës së saj regjistrimi dhe sidomos regjistrimi i bazuar në perceptim?

Së pari është e rëndësishme të thuhet që ndërsa Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-it i referohet vetëm ngjarjeve raciste, parimi i regjistrimit të bazuar në perceptim vlen për të gjitha llojet e ngjarjeve dhe krimeve të urrejtjes, për shembull, të motivuara nga njëanshmëria, paragjykimi ose armiqësia ndaj orientimit seksual, identitetit gjinor, ose statusit të migracionit.

Përdorimi i përkufizimit të përgjithshëm të një incidenti me motiv diskriminues, përkufizimi i bazuar në perceptim, është kyç sepse kap një panoramë të plotë të shfaqjes së intolerancës dhe ksenofobisë në shoqëri dhe tregon ndjenjën e perceptuar të sigurisë së komuniteteve. Këto të dhëna mund të jenë tregues i epërsisë dhe tendencave në një fushë të caktuar ose drejt një grupi të veçantë. Gjithashtu ndihmon policinë që të përmirësojë hetimin e shkeljeve raciste sepse i jep asaj informacion të dobishëm që mund të orientojë hetimin dhe ta bëjë vigjilente për kontekstin brenda të cilit mund të ndodhin shkelje të njëpasnjëshme.

Gjithashtu, përdorimi i përkufizimit të bazuar në perceptim ndihmon që të sigurojë që policia të hetojë të gjitha shkeljet me motiv diskriminues me detaje dhe të mos anashkalojë motivin racor të shkeljeve të zakonshme. Kjo qasje ndihmon policinë që të kryejë detyrën e saj të ligjshme sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së për të “zbuluar motivin e njëanshmërisë”. Nëse një rast etiketohet si ngjarje me motive të mundshme diskriminuese- me fjalë të tjera, një krim i mundshëm i urrejtjes – që në fillim të hetimit, ka më shumë gjasa të identifikohen dhe të sigurohen provat e motivit të njëanshmërisë.³⁰

³⁰ FRA (2018), Regjistrimi i krimeve të urrejtjes dhe praktika e mbledhjes së të dhënave në BE, e gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-hate-crime-recording_en.pdf.

Gjithashtu, regjistrimi i bazuar në perceptim mundëson monitorimin uniform të këtyre ngjarjeve duke siguruar që të gjitha njësitë policore dhe të gjitha agjencitë që luajnë rol në marrjen e denoncimeve të këtyre ngjarjeve të përdorin të njëjtat koncepte.

Në përfundim, përdorimi i këtij përkufizimi të gjerë ka avantazh që i dërgohet mesazh viktimeve dhe komuniteteve të cilave u përkasin, që zëri i tyre do të dëgjohej dhe që ato do të merren seriozisht. Kjo mund të ndihmojë për të përmirësuar besimin e komunitetit të policia.

Shënime të Instruktorit:

Gjatë diskutimit për regjistrimin e bazuar në perceptim, disa pjesëmarrës mund të sfidojnë këtë qasje duke nënkuptuar që policia nuk mund të quajë një ngjarje si ngjarje/krim i urrejtjes pa prova, akuzë ose dënim. Në përgjigje të kësaj, është e rëndësishme të thuhet që qasja e regjistrimit të bazuar në perceptim aplikohet për qëllim të trajtimit të një çështjeje me aq ndjeshmëri sa për t'u siguruar që do të zbatohen që në fillim politikat dhe procedurat e duhura të hetimit. Nuk do të thotë automatikisht që një ngjarje të shihet si krim i urrejtjes. Ashtu si me të gjitha krimet, kjo është çështje që i takon autoriteteve përkatëse dhe, në fund fare, gjykatës.

Gjithashtu, është e nevojshme që t'i bëhet e qartë viktimeve që regjistrimi i një ngjarjeje si ngjarje e urrejtjes nuk do të thotë që në fund do të ngrihet një akuzë/ do të vijohet me ndjekje penale/ do të dënohet si krim i urrejtjes.

Për të dhënë shembuj të vendeve që përdorin regjistrimin e bazuar në perceptim, Irlanda ka miratuar përkufizimet e mëposhtme të regjistrimit:³¹

Krimi i urrejtjes është çdo vepër penale që perceptohet nga viktima ose çdo person tjetër si, tërësisht ose pjesërisht, e motivuar nga armiqësia ose paragjykimi, bazuar te mosha aktuale ose e perceptuar, aftësia e kufizuar, "raca", ngjyra, kombësia, origjina etnike, feja, orientimi seksual ose gjinia.

Ngjarja e urrejtjes është një ngjarje jo kriminale që perceptohet nga çdo person tjetër si, tërësisht ose pjesërisht, e motivuar nga armiqësia ose paragjykimi, bazuar te mosha aktuale ose e perceptuar, aftësia e kufizuar, "raca", ngjyra, kombësia, origjina etnike, feja, orientimi seksual ose gjinia.

Mbretëria e Bashkuar nxjerr statistika të krimeve të urrejtjes duke përdorur përkufizimin e bazuar në perceptim. Krahasuar me vendet e tjera që nuk e përdorin këtë qasje, shifrat e krimit të urrejtjes janë më të larta; megjithatë vëreni dallimin në shifra ndërmjet krimeve të regjistruara dhe të ndjekura penalisht në MB.³²

Shteti	Viti	Krime të urrejtjes të regjistruara nga policia	Të ndjekur penalisht	Të dënuar
MB	2020	125 848	16 824	9 510
Poloni	2020	826	374	266
Kroaci	2020	87	138	18

Nga përvoja e MB-së mësojmë se, në krahasim me sondazhin e viktimizimit, edhe duke përdorur këtë përkufizim të bazuar në perceptim, niveli i denoncimit mbetet akoma i ulët. Me fjalë të tjera, ndjekja e qasjes së regjistrimit të bazuar në perceptim nuk do të thotë domosdoshmërisht që shifrat e krimit të urrejtjes do të jenë të ekzagjeruara.

- Në mbyllje të këtij moduli, shpërndani Materialin 1.3.2 me referencat dhe ekstraktet e dokumenteve kryesore ndërkombëtare dhe Evropiane të të drejtave të njeriut me rëndësi për policimin. Grupi nuk do të punojë me Materialin gjatë kursit të trajnimit, por këto janë burime të rëndësishme referimi për punën e policisë.

³¹ www.garda.ie/en/crime/hate-crime.

³² <https://hatecrime.osce.org/united-kingdom?year=2019>, <https://hatecrime.osce.org/poland>, <https://hatecrime.osce.org/croatia>.

Aktiviteti 1.4:

Detyrat e policisë në lidhje me mosdiskriminimin – Ushtrim praktik

Pikat e të nxënit: të kuptohet më mirë nga ana e pjesëmarrësve domethënia e parimeve të barazisë dhe mosdiskriminimit në praktikë për policimin dhe praktikën, bazuar në njohuritë e fituara gjatë Aktivitetit 1.3.

Koha: 60 minuta

Materialet e nevojshme: Raste studimore tabelë fletë të bardha për tabelë shënues,

Përgatitja: Printoni rastet studimore për t'ua shpërndarë pjesëmarrësve.

Udhëzime

1. Shpjegojuni pjesëmarrësve që ata do të diskutojnë shembuj praktikë të parimit të mosdiskriminimit në punën e policisë, bazuar në raste studimore. Ndani grupin në tre ose katër grupe më të vogla, sipas madhësisë së të gjithë grupit dhe caktoni një çështje për çdo grup. Jepini çdo grupi 10-15 minuta kohë për të lexuar dhe diskutuar çështjen e tyre. Pas kësaj, çdo grupi do t'i kërkohet të prezantojë çështjen dhe të diskutojë përgjigjet në grupin e madh. Për çdo çështje, pjesëmarrësit duhet t'i përgjigjen pyetjeve të mëposhtme:
 - Çfarë nuk shkoi mirë dhe cilat detyrime në lidhje me parimin e mosdiskriminimit ishin në diskutim?
 - Si dështoi policia në përmbushjen e detyrimeve të saj në drejtim të veprimeve ose mosveprimeve?
 - A ndodhin/mund të ndodhin situata të ngjashme në vendin tuaj? A dini ndonjë rast specifik që mund të ndani me grupin?

Shënime të Instrukturit

Të gjithë shembujt më poshtë janë çështje të shqyrtuara nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ). Faktet e çështjes janë të thjeshtuara dhe të prezantuara pjesërisht me qëllim që të nënvizohen disa aspekte të detyrimeve policore. Qëllimi kryesor i këtij ushtrimi nuk është që të shtjellohen me detaje çështjet, por që të tregohet se çfarë do të thotë mosdiskriminim në praktikën policore. Disa shembuj nuk përmbajnë fakte të mjaftueshme për të vendosur nëse janë përmbushur apo jo detyrimet; ato janë përfshirë për të inkurajuar pjesëmarrësit që të bëjnë pyetje dhe të diskutojnë mundësitë. Çdo rast përmban shënime për instruktorin, me më shumë informacion për faktet e çështjes dhe vendimin e GJEDNJ-së. Kryesisht është informacion për instruktorin; sipas diskutimit dhe kuriozitetit të grupit, mund të ndahet edhe me pjesëmarrësit.

Rasti 1: Disa anëtarë të xhandarmërisë me veshje për ndërhyrje të posaçme, sidomos maska, rrëzuan portën e një familjeje rome në fshatin Vâlcele, Rumani, gjatë një bastisjeje në orët e para të 15 dhjetorit 2011. Ata i nxorën familjarët nga krevatet dhe i rrahën.

Dy meshkujt e familjes më pas u abuzuan në oborr dhe u morën në rajonin e policisë vendore për t'u pyetur. Ata u liruan po atë ditë me gjobë për prerje të paligjshme të pyjeve. Familja shkoi në spitalin lokal pas bastisjes për trajtimin e dhimbjeve në kraharor dhe në bark dhe për mavijosje. Raportet mjekësore për tre anëtarë të familjes konkluduan që plagët e tyre mund të ishin shkaktuar nga goditjet e tyre me sende të forta.

Shënime të Instrukturorit

Në këtë çështje janë në diskutim detyrimet sipas neneve 3 dhe 14. Kjo çështje tregon një rast të përdorimit të tepruar të forcës nga policia dhe profilizimin diskriminues. Çështja e GJEDNJ-së Lingurar kundër Rumanisë.³³ Në këtë çështje, GJEDNJ shprehet që përdorimi i forcës ka qenë disproporcional (pra shkelje e nenit 3 të KEDNJ-së) për arsyet e mëposhtme:

a) autoritetet kishin diskutuar që përdorimi i forcës kishte qenë i nevojshëm për shkak të sjelljes agresive të familjarëve; megjithatë, nuk kishte filluar ndjekje penale kundër familjarëve për ndonjë krim të dhunshëm. b) përfshirja e katër anëtarëve të xhandarmërisë, pjesë e një grupi të oficerëve tepër të trajnuar, të specializuar për ndërhyrje të shpejta, kundër familjarëve të paarmatosur, është qartazi disproporcionale. c) nuk ka prova për të konfirmuar hipotezën e autoriteteve që plagët ishin shkakuar ata vetë. Ashtu si për profilizimin etnik, GJEDNJ vëren stereotipet e autoriteteve ndaj komunitetit Rom (përdorimi i shprehjes “sjellje specifike e romëve” në dokumentet policore, perceptim i komunitetit rom në përgjithësi si kriminelë) dhe konstaton që familja ishte bërë objekt për shkak se ishte familje rome. Kjo tregoi që autoritetet e kishin lidhur automatikisht etninë me sjelljen kriminale. GJEDNJ konkludoi që kishte rezultuar në profilizim etnik dhe që kishte qenë diskriminues, në shkelje të nenit 14 në lidhje me nenin 3.

Rasti 2: Më 15 dhjetor 2009, 17 punonjës policie me veshje civile hynë në zyrën e organizatës jo-qeveritare të LGBTI, Inclusive Foundation, Gjeorgji, ku bëheshin përgatitje për një ekspozitë arti. Punonjësit e policisë thanë që kishin shkuar atje për të kryer një kontroll, pa treguar urdhër kontrolli ose ndonjë urdhër tjetër gjyqësor. Sapo e kuptuan që ishin në ambientet e organizatës LGBTI, policia u bë agresive. Një nga policët mori me forcë celularin e një personi; policët ofenduan gratë që ishin aty, duke i quajtur “të sëmura”, “perverse” dhe me fyerje homofobike dhe i kërcënuan për shfaqjen e orientimit seksual në publik. Policet femra më pas vijuan me kontrollin intim pothuajse të të gjitha grave të pranishme; nuk u hartuan procesverbale të kontrollit intim.

Shënime të Instrukturorit

Në këtë çështje janë në diskutim detyrimet sipas neneve 3 dhe 14. Ky është shembull i ngacmimit dhe trajtimit diskriminues nga policia. Është çështja e GJEDNJ-së Aghdgomelashvili dhe Japaridze kundër Gjeorgjisë.³⁴ Në këtë çështje, GJEDNJ konkludoi që sjellja e punonjësve të policisë, e motivuar nga urrejtja homofobike dhe/ose transfobike, ka qenë haptazi e papërshtatshme. Policët jo vetëm që kishin poshtëruar me dashje dhe poshtëruar personat e shënjestruar përmes fyerjeve homofobike, por edhe i kishin kërcënuar ata. Shqetësuese ishin kontrollet intime, për të cilat nuk ishte dhënë arsye, duke bërë që GJEDNJ të konkludonte që qëllimi i tyre i vetëm kishte qenë që të turpëronte dhe të ndëshkonte individët e shënjestruar për lidhjen e tyre me komunitetin e LGBTI-së. Sjellja e policisë mund t'i ketë bërë ata që të ndjejnë frikë dhe të shkaktojë ankth dhe pasiguri, që nuk ka qenë në përputhje me detyrimin e punonjësve të policisë për të respektuar dinjitetin e njeriut të grave që po organizonin ekspozitën. Prandaj, Gjykata gjeti shkelje të nenit 3 në lidhje me nenin 14.

Rasti 3: Në maj 2003, z. Abdu (shtetas sudanez) dhe shoku i tij u përfshinë në një zënkë me dy të rinj bullgarë që më vonë policia i përshkroi si skinheads (racistë me kokë të qethur). Një nga të rinjtë e shtyu në tokë z. Abdu dhe e goditi duke e thirrur me fjalë raciste. I dyti nxori thikën, dhe z. Abdu dhe shoku i tij ikën me vrap. Z. Abdu dhe shoku i tij më pas shohin disa policë të cilët arrestuan personat që i kishin sulmuar. Pavarësisht kërkesës së z. Abdu, prokurori pushoi hetimin për shkaqet e mundshme raciste që qëndronin pas sulmit. Prokuroria vendosi që shkelja nuk kishte arritur kufirin për t'u ndjekur penalisht dhe sidomos që nuk ishte provuar motivi racor për vjedhjen.

³³ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-192466%22%5D%7D>, përmbledhje e çështjes në njoftimin për shtyp të 16 prillit 2019.

³⁴ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-204815%22%5D%7D>, përmbledhje e çështjes në njoftimin për shtyp të 8 tetorit 2020.

Shënime të Instruktorit

Në këtë çështje janë në diskutim detyrimet sipas neneve 3 dhe 14. Ky është shembull i policisë që nuk përmbush detyrimin e saj për të kryer **një hetim të efektshëm të njëanshmërisë së mundshme pas një akti kriminal**. Është çështja e GJEDNJ-së Abdu kundër Bullgarisë.³⁵ Në këtë çështje autoritetet e prokurorisë përqendruan hetimin në përcaktimin e atij që e kishte filluar sherrin, duke vënë në dukje mungesën e provave që dhuna ishte motivuar nga konsiderata raciste. GJEDNJ mori parasysh që nisur nga akuzat e mbështetura specifike për nota raciste të ngritura nga kërkuesi (sidomos fyerje raciste të përdorura gjatë sulmit dhe që dy autorët e dyshuar ishin autorë të njohur mirë nga policia), autoritetet kompetente kishin prova të besueshme në dispozicion që sugjeronin motivin e mundshëm racist për dhunë dhe që nuk përmbushën detyrimin e tyre për të marrë masat e arsyeshme për hetim. Autoritetet e prokurorisë nuk e pyetën as dëshmitarin për ato që mund të kishte dëgjuar gjatë ngjarjes, as të akuzuarit për motivin e mundshëm racist të veprimeve të tyre. GJEDNJ gjeti shkelje të nenit 3 në aspektin e tij procedural, në lidhje me nenin 14.

Rasti 4: Identoba, një organizatë joqeveritare, organizoi një demonstratë që do të zhvillohej më 17 maj 2012 në Tbilisi për të festuar Ditën Ndërkombëtare kundër Homofobisë. Më 8 maj 2012, ata njoftuan autoritetet për synimin e tyre për të zhvilluar një marshim paqësor dhe kërkuan që autoritetet të ofrojnë mbrojtje të mjaftueshme kundër dhunës së mundshme, duke pasur parasysh armiqësinë ndaj pakicave seksuale në disa lagje të shoqërisë gjeorgjiane. Në marshim morën pjesë rreth 30 persona. Gjatë ngjarjes, demonstruesit u kërcënuan nga kundër-demonstruesit - anëtarët e dy grupeve fetare - që ishin më të shumtë në numër. Kundër-demonstruesit bënë ofendime homofobike ndaj marshuesve - duke i quajtur mes të tjerash “perversë” dhe “mëkatarë” - bllokuan rrugëkalimin e tyre dhe i rrethuan. Në fakt kundër-demonstruesit sulmuan fizikisht disa nga marshuesit duke plagosur të paktën tre prej tyre - hematoma, një traumë në kokë dhe kontuzion - që duhej të merrnin trajtim. Gjatë ngjarjes, policia qëndroi relativisht pasive përballë dhunës. Në veçanti, disa oficerë të policisë në vendngjarje, kur marshuesit u kërkuan ndihmë, u përgjigjën që nuk ishin pjesë e patrullës së policisë dhe nuk e kishin për detyrë të ndërhyjnë.

Shënime të Instruktorit

Në këtë çështje janë në diskutim detyrimet sipas neneve 3 dhe 14. Ky është shembull i dështimit nga ana e policisë për të **mbrojtur liritë themelore** (në këtë rast liria e tubimit miqësor) nga dhuna e motivuar nga njëanshmëria. Kjo është çështja Identoba dhe të tjerë kundër Gjeorgjisë.³⁶ GJEDNJ vëren që Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut mbron format publike të shprehjes, përfshirë zhvillimin e tubimeve paqësore, dhe shprehjen e mendimeve në lidhje me fushatën dhe ndërgjegjësimin për të drejtat themelore të pakicave të ndryshme seksuale. Për t'i dhënë kuptim kësaj lirie, autoritetet jo vetëm që duhet ta respektojnë me fjalë të tjera, ato nuk duhet të ndërhyjnë, por duhet edhe të mbrojnë në mënyrë aktive përmes masave pozitive. Gjithashtu, në këtë çështje, GJEDNJ theksoi që autoritetet kanë një **barrë të shtuar të mbrojtjes** të njerëzve kur kanë dijeni paraprake për armiqësinë publike ndaj komunitetit LGBTI. Nisur nga armiqësia publike ndaj komunitetit LGBTI në Gjeorgji, GJEDNJ konsideroi që autoritetet e dinin ose duhej ta dinin riskun në lidhje me çdo ngjarje publike ndaj atij komuniteti vulnerabël.

Çështja 5:³⁷ Në korrik 1997, gjatë qëndrimit në paraburgim në polici Z Cobzaru u godit dhe u rrah me një shkop druri nga tre oficerë policie në Departamentin e Policisë në qytetin Mangalia, Rumani. Katër oficerë pa uniformë e panë sulmin, por nuk ndërhyjnë. Z Cobzaru më pas u detyrua të firmosë një dokument sipas të cilit ai ishte rrahur nga persona të tjerë. Pas largimit, kërkuesi i tregoi kushërirës së tij xhungat në kokë dhe shenjat e tjera të shkaktuara nga goditjet në kurriz. Më vonë atë mbrëmje, Z Cobzaru u shtrua në pavionin e urgjencës të spitalit të Mangalisë me plagë të diagnostikuara si traumë craniocerebrale. Pak ditë më vonë, Z Cobzaru depozitoi një ankesë kundër oficerëve të policisë që e rrahën. Prokurori

35 <https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22appno%22:%22226827/08%22,%22itemid%22:%222001-141908%22}}>, përmbledhje e çështjes në njoftimin për shtyp të 11 marsit 2014.

36 <https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22fulltext%22:%22Identoba%20and%20others%20v.%20Georgia%22,%22itemid%22:%222001-154400%22}}>

37 Shënim për instruktorin: kjo është një çështje më komplekse se të parat; përdoreni me një grup të avancuar ose për një ushtrim analizimi për të gjithë grupin.

ushtarak refuzoi të fillojë hetim penal kundër oficerëve të policisë për shkak se nuk kishte fakte të provuara. Prokurori theksoi që edhe z Cobzaru edhe babai i tij njiheshin si “elemente antisociale të prirur për dhunë dhe vjedhje”, në konflikt të vazhdueshëm me “anëtarët e grupit të tyre etnik”. Prokurori konsideroi që deklarimi i kushërirës së z Cobzaru nuk mund të merrej parasysh sepse ajo ishte një “xh...” (fyerje raciste). Të gjitha ankimet e tjera ishin të pasuksesshme.

Shënime të Instrukturit

Ky shembull ka të bëjë me **shkaktimin e plagëve në gjendje arresti në polici** dhe mungesën e hetimit dhe ndëshkimit të efektshëm të autorëve. Ky është gjithashtu shembull i **hetimit të paragjykuar kundër një grupi pakice**. Çështja ilustron edhe mosmarrjen parasysh nga autoritetet hetimore të motivit të njëanshmërisë së policisë në veprimet e saj. Në fund, çështja gjithashtu trajton detyrën e oficerëve të policisë **për të parandaluar diskriminimin e kolegëve gjatë kryerjes së detyrës**. Është çështja e GJEDNJ-së *Cobzaru kundër Rumanisë*.³⁸ Në këtë çështje, GJEDNJ vëren që procesi i gjetjes së fakteve nga prokurorët bazohet tërësisht në deklaratimet e dhëna nga oficerët e policisë të akuzuar për keqtrajtim ose kolegët e tyre. Jo vetëm që prokurorët i pranuan, pa rezerva, parashtrimet e këtyre oficerëve të policisë, por duket edhe se ata nuk morën parasysh deklaratimet e rëndësishme të dëshmitarëve okularë, përfshirë kushërirës së z Cobzaru. Kështu, GJEDNJ konkludoi që autoritetet nuk kryen një hetim të duhur për akuzat e z Cobzaru për keqtrajtim, në shkelje të nenit 3. Gjithashtu, GJEDNJ vëren që prokurorët bënë parashtrime pa lidhje për origjinën rome të z Cobzaru gjatë gjithë hetimit dhe që nuk dhanë asnjë justifikim për ato parashtrime. Për GJEDNJ-në, vëzhgimet tendencioze të prokurorëve në lidhje me origjinën rome të z Cobzaru treguan një qëndrim përgjithësisht diskriminues të mbajtur nga autoritetet, gjë që përforcoi bindjen e z Cobzaru që çdo zgjidhje në çështjen e tij ishte thjesht iluzion. GJEDNJ konkludoi që dështimi nga ana e autoriteteve për të hetuar motive të mundshme raciste në keqtrajtimin e kërkuesit, kombinuar me sjelljen e tyre gjatë hetimit, përbën diskriminim në shkelje të nenit 14 në lidhje me nenin 3 dhe 13.

38 [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22languageisocode%22:\[%22ENG%22\],%22appno%22:\[%2248254/99%22\],%-22documentcollectionid%22:\[%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-81904%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22languageisocode%22:[%22ENG%22],%22appno%22:[%2248254/99%22],%-22documentcollectionid%22:[%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-81904%22]}).

Aktiviteti 1.5:

Promovimi i barazisë dhe mosdiskriminimit në punën e policisë

Pikat e të nxënit:	të kuptohet më mirë nga pjesëmarrësit mënyra se si nxitet barazia dhe mosdiskriminimi në punën policore.
Koha:	45 minuta
Materialet e nevojshme:	tabelë fletë të bardha për tabelë shënues,
Përgatitja:	Instruktori duhet të bëjë kërkim paraprak të të dhënave kombëtare në dispozicion për popullsinë sipas origjinës kombëtare ose etnike dhe statistika për diversitetin brenda policisë, siç janë anëtarët e grupeve të pakicave të nën-përfaqësuar. (Sa më poshtë mund të verifikohet me kontakte të policisë) Gjithashtu, instruktori duhet të bëjë një kërkim për masat kombëtare/mekanizmat (institucionale ose operacionale) që stimulojnë barazinë dhe mosdiskriminimin në punën policore të vendit në fjalë.

Udhëzime

1. Filloni duke e pyetur grupin: *Si e kuptoni diversitetin?*

Diversitet në shoqëri do të thotë ekzistenca e njerëzve me karakteristika të ndryshme individuale në një shoqëri. Këto karakteristika mund të përfshijnë gjithçka që i bën njerëzit unik, siç janë aftësitë njohëse dhe veçoritë e personalitetit, së bashku me ato që formojnë identitetin tonë, siç janë "raca", origjina etnike, feja, mosha, seksi, feja, orientimi seksual, aftësia e kufizuar ose identiteti gjinor. Diversiteti gjithashtu nënkupton rëndësinë e të kuptuarit dhe vlerësimit të dallimeve kulturore ndërmjet këtyre grupeve të ndryshme.

Pyesni grupin, *Sa i larmishëm është komuniteti të cilit ju i shërbeni?*

Pastaj, jepni informacion nga censusi kombëtar për përbërjen etnike të shoqërisë në një vend të caktuar. Ndiqni shembullin e Anglisë dhe Uellsit,³⁹ që jepet më poshtë. Dhe pyesni pjesëmarrësit, *A e konsideron forca policore këtë përbërje etnike në vendin e saj?*

- Në kohën e Censurit 2011, 86.00% e njerëzve në Angli dhe Uells ishin të bardhë dhe 14.00% ishin nga grupe të tjera etnike
- në fund të marsit 2020, 92.7% e oficerëve të policisë ishin të bardhë dhe 7.3% ishin aziatikë, të zinj, me origjinë të përzierë dhe origjinë tjetër etnike dhe 4.3% e oficerëve të lartë ishin aziatikë, të zinj, me origjinë të përzierë dhe origjinë tjetër etnike, krahasuar me 2.8% në vitin 2007.

2. Pastaj, thojni grupit që tani do të diskutojmë për mënyrën se si barazia dhe mosdiskriminimi në punën policore mund të inkurajohet përmes masave/mekanizmave institucionale dhe operacionale. Ndani grupin në tre ose katër grupe të vogla dhe caktoni për çdo grup një nga pyetjet e mëposhtme. Jepini çdo grupi 10 minuta kohë për të diskutuar pyetjet, të ndjekur nga një prezantim dhe diskutim të çdo pyetjeje në grupin e madh.

³⁹ www.ethnicity-facts-figures.service.gov.uk/workforce-and-business/workforce-diversity/police-workforce/latest.

Pyetje për grupet e vogla

- a. Si pasqyrohet në polici diversiteti i komunitetit/vendit? Pse është e rëndësishme? Cilat mekanizma/masa ekzistojnë për të promovuar dhe lehtësuar diversitetin brenda policisë? Jepni shembuj.
- b. Si janë të pasqyruara në punën tuaj dhe në cilësinë e shërbimit nevojat e një popullsie të larmishme? Jepni shembuj.
- c. Cilat janë mekanizmat e përgjegjshmërisë për veprime policore në vendin tuaj? Pse është e rëndësishme të ekzistojnë këto mekanizma? Jepni shembuj.

Lehtësim për trajnerin

- a *Si pasqyrohet në polici diversiteti i komunitetit/vendit? Pse është e rëndësishme? Cilat mekanizma/masa ekzistojnë për të promovuar dhe lehtësuar diversitetin brenda policisë?*

Diversiteti në polici është i rëndësishëm. Kur policia është përfaqësuese e diversitetit të shoqërisë së saj, ajo do të ketë aftësi dhe kompetenca më të mira, përfshirë aftësi gjuhësore për të përmbushur nevojat e të gjithë anëtarëve të shoqërisë. Gjithashtu ka më shumë gjasa që të ketë lidhje më të mirë me komunitetet të cilave i shërben dhe prandaj kjo do të rritë efektivitetin e policisë. Sigurimi i pasqyrimin të diversitetit të shoqërisë në përbërjen e policisë është gjithashtu i rëndësishëm për të promovuar një shoqëri anëtarët e së cilës e ndjejnë që ata gëzojnë mundësi të njëjta pavarësisht origjinës së tyre etnike, kombëtare, fetare, gjuhësore ose tjetër. Gjithashtu është e rëndësishme që policia të ketë kompetenca dhe aftësi të tjera, përfshirë aftësi gjuhësore dhe që të rritet efektiviteti i policisë duke përmirësuar komunikimin dhe duke rritur besimin nga grupet e pakicave.

Shembuj të masave mund të përfshijnë sa më poshtë: politika të veçanta për rekrutimin dhe mbajtjen e anëtarëve të grupeve të pakicave; programe të dedikuara të kuotave të trajnimit për të mbështetur anëtarët e grupeve të pakicave që të ecin përpara në rrugën e karrierës policore; instalimi i mekanizmit të monitorimit për objektivat e barazisë; kryerja e aktiviteteve që synojnë promovimin e ndërveprimit dhe respektimin mes kolegëve me formime të ndryshme.

- b *Si janë të pasqyruara nevojat e një popullsie të larmishme në punën tuaj dhe në cilësinë e shërbimit?*

Shembuj të masave mund të përfshijnë sa më poshtë: misionin e shërbimit të policisë që thekson detyrimin për të promovuar barazinë dhe për të parandaluar diskriminimin racor në funksionet e tyre; kode të brendshme të sjelljes kundër racizmit dhe diskriminimit racor; politika dhe programe trajnimi për diversitetin dhe policimin e një shoqërie të larmishme, përfshirë trajnime specifike për oficerët e policisë që janë në kontakt me anëtarët e grupeve të pakicave; trajnim që synon që shumicës së oficerëve të policisë t'u mësohet gjuha e folur nga një grup pakice; trajnim për pluralizmin kulturor dhe fetar.

- c *Cilat janë mekanizmat e përgjegjshmërisë për veprime policore në vendin tuaj? Pse është e rëndësishme të ekzistojnë këto mekanizma?*

Përvoja tregon se viktimat e abuzimit të policisë përgjithësisht nuk kanë besim në mekanizmat e ankimit brenda policisë. Shpesh ato ngurrojnë të sjellin çështje përpara institucioneve që bashkëpunojnë ngushtësisht dhe çdo ditë me policinë, siç janë prokuroria. Prandaj është e nevojshme të krijohet një sistem sipas të cilit një viktimë mund të sjellë një ankesë me besim të plotë para një organi të pavarur detyra kryesore e të cilit është të kontrollojë aktivitetet e policisë.

Prandaj, së bashku me strukturat kompetente për të marrë ankesat kundër shkeljes policore (siç janë mekanizmat e brendshme disiplinore, përfshirë inspektoratin e policisë, Departamentin e Ministrisë së Brendshme etj dhe prokurorinë) duhet të ekzistojë një organ i pavarur të cilit t'i besohet hetimi i çështjeve të dyshuara të të gjitha formave të diskriminimit dhe shkeljes diskriminuese nga policia. Ky organ mund të jetë institucion kombëtar për mbro-

jtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut, një Ombudsman i specializuar policie ose një komision civil i mbikëqyrjes së aktiviteteve policore.

3. Më pas, vijoni me diskutimin e rolit të çdo oficeri për të nxitur parimin e mosdiskriminimit në forcën policore vis-à-vis kolegëve që i përkasin grupeve të pakicave. Ndani citimet e mëposhtme me grupin e madh (mund t'í shfaqni në power point) dhe bëni pyetjet e mëposhtme: *Çfarë do të bënit nëse do të dëgjonit kolegët tuaj duke përdorur gjuhë diskriminuese? Si do ta kundërshtonit? Pastaj pyesni, nëse ju jepni përgjigje të sinqertë, sa e vështirë është të kundërshtoni gjuhën diskriminuese të kolegëve tuaj në mjedisin tuaj? Pse është e rëndësishme të kundërshtoni gjuhën dhe qëndrimet diskriminuese?*

Citime nga dëshmitë

“Herë pas here dëgjoj komente nga kolegët që gratë nuk mund të punojnë mirë në polici, që nuk janë mjaft të fuqishme për këtë punë. Unë jam mësuar me këto komente dhe madje qesh me shakatë seksiste së bashku me kolegët meshkuj, çfarë mund të bëj tjetër?”

Oficere policie

“Unë jam gej, por nuk do t’ua them kurrë kolegëve, sepse shakatë për ata që janë gej, duke ju referuar atyre si “perversë”, “homoseksualë” dhe fyerje të tjera homofobike, janë pjesë e komunikimit mes policëve. Imagjinoni çfarë ndodh sikur t’u them kolegëve që jam gej?”

Oficer policie

Aktiviteti 1.6: Roli i policisë në promovimin e marrëdhënieve të mira

Pikat e të nxënit: Të kuptohet më mirë nga pjesëmarrësit roli i tyre në promovimin e marrëdhënieve të mira ndërmjet komuniteteve, duke kontribuar në sigurinë e komuniteteve.

Koha: 15 minuta

Materialet e nevojshme: projektor, prezantimi i çështjes në *Power Point*

Udhëzime

1. Në grup të madh, duke përdorur diapozitivët e power point dhe një projektor, prezantoni çështjen më poshtë ku policia ka luajtur rol pozitiv për mbrojtjen e anëtarëve të grupeve të pakicave nga racizmi dhe paragjykimi i shumicës së popullsisë. Pas kësaj, bëjuni pjesëmarrësve pyetjet e mëposhtme:
 - *A keni dijeni për çështje të ngjashme të ndërhyrjes policore në vendin tuaj? Nëse po, si ka ndikuar në marrëdhëniet polici-komunitet?*
 - *Pse është e rëndësishme që të përmirësohen marrëdhëniet polici-komunitet?*

Çështja:⁴⁰ Në tetor 2005, në bashkinë e Aspropyrgos, Greqi, prindërit jo-romë protestuan kundër regjistrimit të fëmijëve romë në shkollën fillore. Ata bllokuan hyrjen e shkollës dhe thirrën "Në këtë shkollë nuk ka asnjë fëmijë rom. Nuk do të hyni këtu, dhe pikë." Në një rast tjetër, ata varën një tabelë ku shkruhej "Shkolla do të jetë e mbyllur për shkak të problemit të xh..." (fyerje raciste). Nga dita e parë e ngjarjeve, policia u vendos jashtë shkollës për të siguruar hyrjen dhe daljen e nxënësve romë. Falë ndërhyrjes në kohë nga policia, u shmang një përballje përpara shkollës. Me praninë e saj, policia parandaloi akte të paligjshme kundër nxënësve me origjinë rome. Në prani të policisë, fëmijët romë hynë në klasë pa donjë vështirësi.

⁴⁰ Bazuar në çështjen Sampanis dhe të tjerë kundër Greqisë, <https://hudoc.echr.coe.int/eng/#%22tabview%22:%22document%22,%22itemid%22:%22001-86798%22>. (Këshilli i Evropës (2015), Mirrors – Manual për të luftuar antixhipsizmin përmes edukimit të të drejtave të njeriut, e gjeni në www.coe.int/en/ëeb/youth-roma/mirrors, fq. 34).

Aneke & Materiale

Materiali 1.1:

Variant i thjeshtuar i neneve të përzgjedhura të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe protokollit të saj⁴¹

Përmbledhja e preambulës

Qeveritë anëtare të Këshillit të Evropës punojnë për paqen dhe unitetin më të madh bazuar në të drejtat e njeriut dhe liritë themelore. Me këtë Konventë ato vendosin të marrin hapat e para për të përforcuar shumë nga të drejtat e Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut.

Neni 1 – Detyrimi për të respektuar të drejtat e njeriut

Shtetet duhet të sigurohen që të gjithë të kenë të drejtat e parashikuara në këtë Konventë.

Neni 2 - E drejta për jetën

Ju keni të drejtën për të jetuar.

Neni 3 – Ndalimi i torturës

Askush, asnjëherë nuk ka të drejtë t'ju lëndoje ose t'ju torturojë. Edhe kur jeni të ndaluar dinjiteti juaj duhet të respektohet.

Neni 4 – Ndalimi i skllavërisë dhe i punës së detyruar

Ndalohet që të trajtoheni si skllav ose të detyroheni të kryeni punë të detyruar.

Neni 5 – E drejta për liri dhe siguri

Ju keni të drejtën për liri.

Nëse arrestoheni ju keni të drejtë të dini arsyen.

Nëse arrestoheni ju keni të drejtë të dilni sa më shpejt para gjykatës, ose të liroheni derisa të zhvillohet gjykimi.

Neni 6 – E drejta për një proces të rregullt

Ju keni të drejtë për proces të rregullt përpara një gjyqtari të paanshëm dhe të pavarur.

Nëse akuzoheni për kryerjen e një krimi, ju jeni të pafajshëm derisa të provohet fajësia juaj.

Ju keni të drejtë të ndihmoheni nga një avokat i cili, nëse ju jeni i varfër, duhet të paguhet nga shteti.

Neni 7 – Nuk ka dënim pa ligj

Ju nuk mund të konsideroheni fajtor për një krim nëse në kohën e kryerjes së tij nuk ka qenë i parashikuar me ligj.

⁴¹ Nenet e përzgjedhura për qëllim të këtij trajnimi. Variant i thjeshtuar i neneve të përzgjedhura të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe protokolleve të tij, i përgatitur nga Drejtoria e Komunikimit e Këshillit të Evropës, vetëm për qëllime edukimi, e gjeni në [www.echr.coe.int/ Documents/Simplified_Conv_ENG.pdf](http://www.echr.coe.int/Documents/Simplified_Conv_ENG.pdf).

Neni 8 - E drejta për respektimin e jetës private dhe familjare

Ju keni të drejtën e respektimit të jetës tuaj private dhe familjare, banesës dhe korrespondencës.

Neni 9 – Liria e mendimit, e ndërgjegjes dhe e fesë

Ju keni të drejtën e lirisë së mendimit, ndërgjegjes dhe fesë. Ju keni të drejtë të praktikoni fenë në shtëpi dhe në publik dhe të ndryshoni fenë nëse dëshironi.

Neni 10 – Liria e shprehjes

Ju keni të drejtë të thoni dhe të shkruani me përgjegjësi atë që ju mendoni dhe të jepni dhe të merrni informacion nga të tjerët.

Këtu përfshihet liria e shtypit.

Neni 11 – Liria e tubimit dhe e organizimit

Ju keni të drejtë të merrni pjesë në takime paqësore dhe të krijoni ose t’ju bashkoheni shoqatave – përfshirë sindikatat.

Neni 12 – E drejta për t’u martuar

Ju keni të drejtë të martoheni dhe të krijoni familje.

Neni 13 – E drejta për zgjidhje efektive

Nëse të drejtat tuaja cenohen, ju mund të ankoheni zyrtarisht përpara gjykatave ose organeve të tjera publike.

Neni 14 – Ndalimi i diskriminimit

Ju i keni këto të drejta pavarësisht ngjyrës së lëkurës, seksit, gjuhës, bindjeve politike ose fetare ose origjinës.

Neni 1 i Protokollit nr.12 - Ndalim i përgjithshëm i diskriminimit

Ju nuk mund të diskriminoheni nga autoritetet shtetërore për shkak, për shembull, të ngjyrës së lëkurës, seksit, gjuhës, bindjeve politike ose fetare ose origjinës.

Materiali 1.3.1

Kuic për përkufizimet kryesore

Koncepti	Shënimi shkronjën	Përkufizimi
Paragjykim/ njëanshmëri	A	Diskriminim për disa shkaqe që ndërlidhen me njëra-tjetrën në mënyrë të tillë që mund të prodhojnë lloje specifike diskriminimi.
Racizëm	B	Çdo trajtim i ndryshëm i pajustificuar bazuar në shkaqe si "raca", origjina etnike, feja, kombësia, aftësia e kufizuar, orientimi seksual, identiteti gjinor etj., për të cilin nuk ka justifikim objektiv dhe të arsyeshëm.
Diskriminim	C	Opinione të krijuara paraprakisht që nuk bazohen në arsye, fakte ose përvojë faktike, ndaj një personi ose grupi për shkak të karakteristikave të tyre personale, siç janë "raca", origjina etnike, feja, kombësia, aftësia e kufizuar, orientimi seksual, identiteti gjinor ose status tjetër personal.
Diskriminim i tërthortë	D	Shprehje që përhapen, nxitin, promovojnë ose justifikojnë urrejtje, diskriminim ose dhunë ndaj një person ose grup njerëzish për shkak të "racës", origjinës etnike, fesë, kombësisë, aftësisë së kufizuar, orientimit seksual ose identitetit gjinor, etj.
Diskriminim i shumëfishtë	E	Diskriminimi për disa shkaqe
Diskriminim i ndërthurur	F	Raste ku një parashikim, praktikë ose politikë në dukje neutrale zbatohet njësoj për të gjithë, por vendos një grup njerëzish në situatë jo të favorshme krahasuar me të tjerët për shkak të "racës", origjinës etnike, fesë, kombësisë, aftësisë së kufizuar, orientimit seksual ose identitetit gjinor të tyre, etj.
Profilizimi racor	G	Akte kriminale të motivuara nga njëanshmëria ose paragjykimi ndaj grupeve të caktuara të njerëzve për shkak të "racës", origjinës etnike, kombësisë, aftësisë së kufizuar, orientimit seksual ose identitetit gjinor etj.
Krim i urrejtjes	H	Bindja që një motiv si "raca", origjina etnike ose kombëtare, gjuha ose kombësia justifikon përbuzjen ndaj një personi ose një grupi njerëzish, ose nocionin e epërsisë së një personi ose një grupi njerëzish.
Gjuha e urrejtjes	I	Praktika kur, pa justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, policia përdor shkaqe si "raca", ngjyra, gjuha, feja, kombësia, origjina etnike apo kombësia në lidhje me kontrollin, vëzhgimin ose hetimin.

Materiali 1.3.2

Parimet e barazisë dhe mosdiskriminimit dhe kuadri ndërkombëtar dhe Evropian i të drejtave të njeriut

Koncepti i barazisë bazohet në njohjen e “dinjitetit të lindur dhe të të drejtave të barabarta dhe të patjetërsueshme të të gjithë anëtarëve të familjes;” i parashikuar në **Deklaratën Universale e të Drejtave të Njeriut** (DUDNJ).⁴² Neni 2 i DUDNJ specifikon që “Secili gëzon të gjitha të drejtat dhe liritë e parashtruara në këtë Deklaratë pa kurrfarë kufizimesh përsa i përket racës, ngjyrës, gjinisë, gjuhës, besimit fetar, mendimit politik ose tjetër, origjinës kombëtare a shoqërore, pasurisë, lindjes ose tjetër”.

Pakti Ndërkombëtar për të Drejta Civile dhe Politike (ICCPR),⁴³ Neni 2, i bën jehonë të njëjtit parim të barazisë: “Çdo shtet palë i këtij Pakti zotohet të respektojë dhe t’u sigurojë të gjithë njerëzve që ndodhen në territorin e tij dhe që varen nga juridiksioni i tij, të drejtat e njohura në këtë Pakt, pa kurrfarë dallimi të bazuar në racë, ngjyrë, seks, gjuhë, fe, opinion politik ose çdo opinion tjetër, origjinë kombëtare apo shoqërore, pasuri, lindje ose çdo gjendje tjetër”.

Neni 26 i ICCPR kërkon barazi para ligjit, mbrojtje të njëjtë të ligjit dhe mbrojtje nga diskriminimi: “Të gjithë njerëzit janë të barabartë përpara ligjit dhe kanë të drejtë mbrojtjeje të barabartë të ligjit pa kurrfarë dallimi. Lidhur me këtë, ligji duhet të ndalojë çdo diskriminim dhe të garantojë për të gjithë, mbrojtje të barabartë dhe efektive, kundër çdo diskriminimi e sidomos për shkak të racës, ngjyrës, seksit, gjuhës, fesë, opinionit politik dhe çdo opinion tjetër, origjinës kombëtare apo shoqërore, pasurisë, lindjes ose çdo situatë tjetër”.

Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racor (CERD)⁴⁴ trajton diskriminimin racor dhe diskriminimin bazuar në origjinën kombëtare ose etnike.

Neni 2 (1)(a): Çdo shtet palë zotohet se nuk do të kryejë asnjë veprim apo praktikë të diskriminimit racial kundër personave, grupeve personash apo institucioneve dhe se do të sigurojë që të gjitha autoritetet publike dhe institucionet publike, kombëtare dhe lokale, t’i përmbahen këtij detyrimi.

Neni 2 (1)(d): Çdo shtet palë duhet që, me të gjitha mjetet e përshtatshme, duke përfshirë, kur e kërkojnë rrethanat, edhe legjislacionin, të ndalojë diskriminimin racial që zbatohet nga çfarëdo personi, grupi personash apo organizate dhe t’i japë fund atij.

Neni 4 (a): [Shtetet palë] shpallin vepra të dënueshme me ligj çdo përhapje të ideve të bazuara në epërsinë ose urrejtjen raciale, çdo nxitje për diskriminim racial, si dhe çdo akt dhune, ose provokim për kryerjen e akteve të kësaj natyre kundër çdo race apo grupi personash të një ngjyre ose origjinë tjetër etnike, si dhe ndihmën e veprimtarive raciste, duke përfshirë këtu edhe financimin e tyre.

Kuadri ndërkombëtar i të drejtave të njeriut përmban instrumente ndërkombëtare për të luftuar **forma të tjera specifike të diskriminimit**, përfshirë sa më poshtë:

⁴² www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights.

⁴³ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx.

⁴⁴ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cerd.aspx.

- Diskriminim kundër grave - Konventa për Eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit kundër grave⁴⁵
- Diskriminim fetar – Deklaratë për Eliminimin e të gjitha formave të diskriminimit të bazuar në fe ose besim⁴⁶
- Diskriminim kundër personave me aftësi të kufizuara – Konventa për të drejtat e personave me aftësi të kufizuara,⁴⁷ Nenet 5 dhe 6
- Diskriminim i bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor – Mbrojtja kundër dhunës dhe diskriminimit bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor (miratuar më 30 qershor 2016), Rezoluta A/HRC/RES/32/2.⁴⁸

Në nivelin e **Këshillit të Evropës**, **Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut** (KEDNJ)⁴⁹ përcakton ndalimin e diskriminimit në nenin 14, që garanton trajtimin e barabartë për të gëzuar të drejtat e përcaktuara në Konventë: "Gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë Konventë duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër".

Protokolli 12 i KEDNJ-së⁵⁰ zgjeron shkallën e ndalimit të diskriminimit me trajtimin e barabartë në gëzimin e çdo të drejte, përfshirë të drejtat sipas legjislacionit të brendshëm: "1. Gëzimi i të drejtave të përcaktuara në këtë ligj duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër. 2. Askush nuk duhet të diskriminohet nga një autoritet publik për ndonjë nga arsyet e parashikuara në paragrafin 1".

Ashtu si në nivel ndërkombëtar, kuadri i Këshillit të Evropës për të drejtat e njeriut ka instrumente që trajtojnë **format specifike të diskriminimit**:

- Diskriminim bazuar në orientim seksual dhe identitet gjinor – Rekomandim CM/Rec(2010)5 i Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare mbi masat për të luftuar diskriminimin për shkak të orientimit seksual ose identitetit gjinor.⁵¹
- Diskriminim kundër grave – Konventa për Parandalimin dhe Luftën kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në familje (Konventa e Stambollit).⁵²
- Diskriminim bazuar në origjinën kombëtare dhe etnike - Konventa Kuadër për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare,⁵³ Nenet 4 dhe 6.

Komisioni Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI), organi monitorues i të drejtave të njeriut i Këshillit të Evropës specializohet në çështje të luftës kundër racizmit, diskriminim-

⁴⁵ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cedaw.aspx.

⁴⁶ www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/religionorbelief.aspx.

⁴⁷ <https://ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/ConventionRightsPersonsWithDisabilities.aspx#5>.

⁴⁸ <https://ohchr.org/EN/Issues/Discrimination/Pages/LGBTUNResolutions.aspx>.

⁴⁹ www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=basictexts&c.

⁵⁰ Protokolli 12 i Konventës për Mbrojtjen e të drejtave të njeriut nuk është ratifikuar akoma nga të gjitha Shtetet Anëtare të Këshillit të Evropës. Statusi i ratifikimit: www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/177/signatures?module=treaty-detail&treaty-num=177.

⁵¹ www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5.

⁵² www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention.

⁵³ www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007cdac?module=treaty-detail&treaty-num=157.

it (për shkak të “racës”, origjinës etnike/kombëtare, ngjyrës, shtetësisë, fesë, gjuhës, orientimit seksual, identitetit gjinor dhe karakteristikave seksuale), ksenofobisë, antisemitizmit dhe intolerancës në Europë. ECRI prodhon raporte për shtetet dhe rekomandime për shtetet anëtare. Rekomandimet e mëposhtme të politikës së përgjithshme të ECRI janë me rëndësi për temat e këtij manuali:⁵⁴

- Rekomandimi i Politikës së Përgjithshme të ECRI i rishikuar për parandalimin dhe luftën kundër racizmit dhe diskriminimit anti-musliman, i miratuar më 16 mars 2000 dhe i rishikuar më 8 dhjetor 2021
- Rekomandimin nr.7 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-it mbi Legjislacionin Kombëtar për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racist, i miratuar më 13 dhjetor 2002 dhe i rishikuar më 7 dhjetor 2017
- Rekomandimi nr. 9 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t i rishikuar - për parandalimin dhe luftën kundër semitizmit, i miratuar më 25 qershor 2004 dhe i rishikuar më 1 korrik 2021
- Rekomandim nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici, i miratuar më 29 qershor 2007
- Rekomandim nr. 13 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për luftën kundër xhipsizmit dhe diskriminimit të popullit rom, i miratuar më 24 qershor 2001 dhe i ndryshuar më 1 dhjetor 2020
- Rekomandim nr. 16 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-it për mbrojtjen e migrantëve të parregullt nga diskriminimi, i miratuar më 16 mars 2016.

Në lidhje me policimin, **Rekomandimi nr 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI për luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racist** dhe Kodi **Evropian i Etikës Policore i Këshillit të Evropës**⁵⁵ përcaktojnë standarde të detajuara që duhet të zbatohen nga policia në përpjekjet e saj për të përmbushur funksionet e saj themelore.

Rekomandim nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici, ekstrakt:

“II. Në lidhje me të gjitha format e diskriminimit racor dhe shkeljet policore për motive racore

5. Të sigurojnë se legjislacioni që ndalon diskriminimin e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë racor mbulon dhe aktivitetet e policisë;
6. Të trajnojnë policinë për të drejtat e njeriut, duke përfshirë dhe të drejtën për të qenë të lirë nga racizmi dhe mosdiskriminimi racor dhe për dispozitat ligjore që janë në fuqi kundër racizmit dhe diskriminimit racor;
7. Të marrin masa për ta bërë policinë të ndërgjegjshme për faktin se akte të diskriminimit racor dhe shkelje policore për motive racore nuk do të tolerohen;
8. Të parashikojnë mbështetje dhe mekanizma këshillimi për viktimat e diskriminimit racor ose shkelje policore për motive racore;

⁵⁴ www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/ecri-standards.

⁵⁵ <https://rm.coe.int/16805e297e>.

9. Të sigurojnë hetime efektive për rastet e dyshuara të diskriminimit racor ose shkelje policore për motive racore, dhe të sigurojnë dënimin e merituar të autorëve të këtyre akteve;
10. Të parashikojnë një organ, të pavarur nga autoritetet e policisë dhe të prokurorisë, për të hetuar çështjet e dyshuara të diskriminimit racor dhe shkelje policore për motive racore.

III. Në lidhje me rolin e policisë në luftën kundër shkeljeve raciste dhe monitorimin e rasteve raciste

11. Të siguroheni që policia do të hetojë me detaje shkeljet raciste, sidomos duke marrë plotësisht parasysh motivimin racist të shkeljeve të zakonshme
12. Të krijoni dhe të bëni funksional një sistem për regjistrimin dhe monitorimin e ngjarjeve raciste dhe masën deri ku këto ngjarje sillen përpara prokurorëve dhe në fakt cilësohen si shkelje raciste
13. Të inkurajohen viktimat dhe dëshmitarët e ngjarjeve raciste për të denoncuar këto ngjarje
14. Për këto qëllime, të miratohet një përkufizim i gjerë i ngjarjeve raciste.

Për qëllim të këtij Rekomandimi, një ngjarje raciste është:

“çdo ngjarje që konsiderohet raciste nga viktimat ose çdo person tjetër”.

Kodi Evropian i Etikës Policore, Shtojcë e Rekomandimit Rec(2001)10

“ [...]”

40. Policia kryen detyrat e saj në mënyrë të drejtë, sidomos të udhëhequr nga parimet e paanshmërisë dhe mosdiskriminimit

[...]

43. Për kryerjen e veprimtarive të saj, policia gjithmonë mban parasysh të drejtat themelore të njeriut, siç janë liria e mendimit, ndërgjegjes, fesë, shprehjes, tubimit paqësor, lëvizjes dhe gëzimit të pronës në qetësi.

44. Punonjësit e policisë veprojnë me integritet dhe respekt ndaj publikut dhe duke i kushtuar vëmendje të veçantë situatës së individëve që i përkasin grupeve veçanërisht të cenueshme. [...]

49. Hetimet policore duhet të jenë objektive dhe të drejta. Ato duhet të jenë të ndjeshme dhe të përshtatshme me nevojat e veçanta të njerëzve siç janë fëmijët, të miturit, gratë, pakicat përfshirë pakicat etnike dhe personat e cenueshëm.

[...]

52. Policia do të ofrojë mbështetjen, ndihmën dhe informacionin e nevojshëm për viktimat e krimit, pa asnjë diskriminim.

[...]

54. Heqja e lirisë së personave do të jetë sa më e kufizuar që të jetë e mundur dhe do të bëhet duke pasur parasysh dinjitetin, cenueshmërinë dhe nevojat personale të çdo të ndaluarit. Procesverbali i ndalimit mbahet sistematikisht për çdo të ndaluar.

[...]

59. Policia jep llogari përpara shtetit, qytetarëve dhe përfaqësuesve të tyre. Ajo i nënshtrohet kontrollit të jashtëm efikas.
60. Kontrolli i policisë nga shteti ndahet ndërmjet pushtetit legjislativ, ekzekutiv dhe gjyqësor.
61. Autoritetet shtetërore sigurojnë procedura të efektshme dhe të paanshme për ankesat kundër policisë.
62. Do të promovohen mekanizmat e përgjegjshmërisë bazuar në komunikimin dhe të kuptuarin reciprok ndërmjet publikut dhe policisë."

Moduli 2

SHKELJE DISKRIMINUESE TË POLICISË

Hyrja dhe historiku	64
Rezultatet e të nxënit	65
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	65
Përgatitja	66
Përshkrime aktiviteti	67
<i>Aktiviteti 2.1: Çfarë kuptojmë me 'Shkelje diskriminuese'?</i>	67
<i>Aktiviteti 2.2: Shkelja, diskrecioni dhe diskriminimi – Konsideratë praktike</i>	69
<i>Aktiviteti 2.3: Shkelja dhe diskriminimi në trajtimin e të dyshuarve</i>	73
<i>Aktiviteti 2.4: Pengesat ndaj denoncimit të shkeljeve diskriminuese brenda organizatës policore</i>	77
<i>Aktiviteti 2.5: Përfshirja me viktimat e shkeljeve diskriminuese të policisë</i>	79
<i>Aktiviteti 2.6: Diskutimi me drejtuesit organizativë për analizën e shkeljeve diskriminuese dhe përvojën e publikut me policimin</i>	81
Aneks dhe Materiale	85
<i>Materiali 2.2.1: Informacion skenari – Ndalimi i një automjeti</i>	85
<i>Materiali 2.2.2: Informacion skenari – Fleta alternative</i>	86
<i>Materiali 2.2.3: Informacion skenari – Automjet me shpejtësi</i>	87
<i>Materiali 2.3.1: Fletë Informuese Skenari– Arrestimi dhe transportimi i një të dyshuari</i>	88
<i>Materiali 2.3.2: Vështrim i shkurtër i pikave kyçe të Kodit Evropian të Etikës Policore</i>	89
<i>Materiali 2.4.1: Mundësitë për denoncimin e shkeljeve</i>	90
<i>Materiali 2.4.2: Të kuptuarit e Kulturës Policore</i>	91
<i>Materiali 2.6.1: Ndikimi i kulturës policore në depozitimin dhe hetimin e ankesave</i>	93

Hyrja dhe historiku

Shkeljet policore mund të marrin shumë forma. Mund të përfshihet fabrikimi i provave, dhënia e dëshmisë së rreme, kërcënimi i të dyshuarve, abuzimi me pushtetin, mungesa e sinqeritetit, vrazhdësia dhe përdorimi disproporcional i forcës. Disa nga këto veprime dhe sjellje mund të trajtohen me procese të brendshme administrative, ndërsa të tjerat, për shkak të natyrës dhe shkallës së tyre, mund të kërkojnë ndjekje përpara gjykatave. Ajo që i bashkon të gjitha si shkelje është fakti që nuk përmbushin standardet e sjelljes profesionale që publiku ka të drejtë të presë nga policia dhe që punonjësit e policisë kanë të drejtë të presin nga vetja dhe nga njëri-tjetri. Shkelja diskriminuese është veçanërisht e neveritshme sepse karakterizohet nga motivimi shtesë i keqtrajtimit të disa grupeve dhe individëve vetëm për shkak të disa karakteristikave, qofshin këto për shembull raca, feja ose orientimi seksual. Si shkelje, këto sjellje duhet të trajtohen menjëherë dhe në mënyrë të efektshme. Sipas natyrës dhe shkallës së shkeljes së përfshirë, mund të mjaftojë njoftimi, paralajmërimi dhe mbikëqyrja. Megjithatë, në çështje më të rënda mund të kërkojë pezullimin e menjëherëshëm ose madje arrestimin, në pritisje të ndjekjes penale. Cilido qoftë mekanizmi i duhur për hetimin e shkeljes (dhe duhet të përfshijë një organ të pavarur të policisë), duhet të përmbushë disa standarde ndërkombëtare, më së pakti të jetë i pavarur dhe në gjendje të identifikojë autorët dhe t'i sjellë përpara drejtësisë. Është e rëndësishme që të dërgohet një mesazh i qartë dhe i prerë te publiku dhe te vetë punonjësit e policisë, që policia nuk do të tolerojë shkeljet diskriminuese në ndonjë prej formave të tyre.

Për t'u sjellë siç duhen, punonjësit e policisë duhet të dinë se cila është sjellja e duhur. Ata duhet të kuptojnë plotësisht llojin e sjelljeve që kërkohen dhe priten prej tyre. Kjo bëhet përmes trajnimit, mbikëqyrjes dhe funksionimit të metodave të efektshme të përgjegjshmërisë si edhe udhëzimit me shpjegime të qarta në lidhje me atë që lejohet dhe që mund të konsiderohet shkelje. Këto janë përcaktuar në rregulloret e shërbimit policor dhe çdo Standard të publikuar për sjelljen profesionale dhe/ose Kodin e Etikës. Këto rregulla dhe standarde duhet të pasqyrojnë dhe të jenë në përputhje me parimet e përcaktuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe Kodin e Etikës Policore të Këshillit të Evropës⁵⁶. Këto duhet të bazohen edhe në Rekomandimin nr. 11 të Politikës së Përgjithshme të Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI), për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici.⁵⁷

Këto rregulla dhe udhëzime duhet të theksojnë që çdo formë e diskriminimit nga një punonjës policie është shkelje. Gjithashtu, vetë oficerët duhet të vlerësojnë që kjo dëmton edhe efektivitetin e policisë edhe perceptimin e publikut për besueshmërinë e policisë. E bën më të vështirë punën e çdo punonjësi policie, ndërkohë që minon perceptimin e integritetit personal të çdo punonjësi në sytë e komunitetit. Veprimi i vetëm i një punonjësi policie mund të ketë ndikim negativ disproporcional mbi realizimin e misionit të policisë. Një veprim i shkeljes diskriminuese mund të prekë të gjithë komunitetin dhe të minojë besimin dhe mbështetjen që i është dhënë aktualisht një organizate të tërë policore.

Kjo tregon pse këto sjellje duhet të kundërshtohen, të denoncohen dhe të hetohen menjëherë. Këto janë përgjegjësi që i ka çdo punonjës policie sepse këto ndërhyrje janë të rëndësishme për të krijuar dhe për të ruajtur besimin publik në integritetin dhe profesionalizmin e policisë, pa të cilat minohet besimi te policia. Kur policia nuk duket se është në pararojë të luftës kundër diskriminimit, të kryer nga të tjerët ose nga vetë anëtarët e saj, atëherë ajo do të shihet si pjesë e problemit të njëanshmërisë, paragjyqimit dhe intolerancës brenda shoqërisë. Vështirësitë për t'u ngritur dhe për të kundërshtuar këtë lloj shkeljeje, si edhe vështirësitë për të mos kryer personalisht të njëjtën shkelje përmes sjelljeve aktive ose pasive, nuk duhet të nënvlerësohen. Kultura organizative e policimit në shumë juridiksione ka rezultuar shpesh diskriminuese në aspektin institucional me shumë të dhëna sidomos të racizmit dhe seksizmit endemik. Ky mjedis kulturor e bën më të vështirë për punonjës të

⁵⁶ Rekomandim Rec (2001)10 i Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës i miratuar më 19 shtator 2001, <https://police.osce.org/european-code-police-ethics>

⁵⁷ Rekomandim nr.11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në Polici, miratuar më 27 qershor 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11.

caktuar që të refuzojnë sjellje, bindje dhe norma mbizotëruese që të mos ndikojnë negativisht në praktikën e tyre profesionale. Ekziston edhe dëshira për t'u pranuar në grup, që shpesh përkthehet në sjellje jo kundërshtuese të cilat dihet se janë të gabuara. Megjithatë, miqësia nuk mund të lejohet të priset kur punonjësit e policisë e ndjejnë që i detyrohen më shumë besnikëri kolegëve kriminelë se sa publikut të cilit i shërbejnë. Besnikëria nuk duhet të tejkalojë integritetin.

Ky modul eksploron mënyrën se si punonjësit e policisë mund të përballen ose të përshihen në shkelje përmes praktikave diskriminuese. Tregon se si praktika në dukje të lehta dhe të fshehta kanë një ndikim jashtëzakonisht negativ në jetën e njerëzve të cilëve u shërbejnë dhe në vetë praktikën profesionale të punonjësve të policisë.

Rezultatet e të nxënit:

Pjesëmarrësit:

- ▶ do të vlerësojnë efektet në shkallë të gjerë të shkeljes policore në aspektin se si ajo ndikon në aftësinë e tyre për të kryer punën e tyre me efektivitet dhe, në nivel personal, në pasojat e saj mbi integritetin personal në sytë e komunitetit të tyre
- ▶ do të kuptojnë që besnikëria e gabuar duke mos kundërshtuar dhe ballafaquar sjelljen diskriminuese nga kolegët nuk është vetëm e paligjshme, por edhe cenon besimin e komunitetit, që përsëri minon punën e policisë
- ▶ do të kuptojnë ndikimin që sjellja e padrejtë dhe pa respekt e policisë ka mbi jetën e të tjerëve, qofshin individë apo komunitete
- ▶ do të vlerësojnë rolin e tyre në kundërshtimin e diskriminimit dhe mbrojtjen e kategorive të cenueshme, dhe duke e bërë këtë, do të ndihmojnë në krijimin e kulturës së anti-diskriminimit dhe do të ndihen krenar për pozicionin dhe kompetencat e veçanta që u janë veshur atyre
- ▶ do të njihen me Kodin Evropian të Etikës Policore dhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
- ▶ do të mësojnë vlerën e përfshirjes dhe partneritetit me organizata të shoqërisë civile për të kuptuar dhe trajtuar më mirë ndikimin e policimit diskriminues.
- ▶ do të dinë se si të trajtojnë shkeljet diskriminuese dhe të vlerësojnë që ka disa mënyra që ata që të marrin masa.

Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore

Aktiviteti 2.1: Çfarë kuptojmë me 'Shkelje diskriminuese'?	(30 minuta)
Aktiviteti 2.2: Shkelja, Diskrecioni dhe Diskriminimi– Konsiderata praktike	(90 minuta)
Aktiviteti 2.3: Shkelja dhe diskriminimi në trajtimin e të dyshuarve	(90 minuta)
Aktiviteti 2.4: Pengesat ndaj denoncimit të shkeljes diskriminuese brenda organizatës policore	(90 minuta)
Aktiviteti 2.5: Përfshirja e viktimave të diskriminimit policor dhe shkeljes	(120 minuta)
Aktiviteti 2.6: Diskutimi me drejtuesit organizativë për analizën e shkeljeve diskriminuese dhe përvojën e publikut me policimin	(120 minuta)

Përgatitja

Për të përgatitur këtë modul, ekipi i trajnimit, përveç asaj që është identifikuar në Vlerësimin e Nevojave, duhet të bëjë kërkime për sa më poshtë:

- të përgatitë kopje të politikave dhe udhëzimeve përkatëse organizative në fushën e shkeljeve policore
- të bëjë kërkime dhe të identifikojë statistikën e duhura, raportet, informacionin e OSHC-ve për temën
- të verifikojë saktësinë e përkthimeve

Çdo aktivitet shoqërohet me pika specifike për hapat e nevojshme përgatitore sipas rastit. Gjithashtu, gjatë gjithë aktivitetëve të modulit, jepen shënimet dhe rekomandimet e instruktorit.

Përshkrime të aktiviteteve

Aktiviteti 2.1: Çfarë kuptojmë me 'Shkelje diskriminuese'?

Pikat e të nxënit:

Qëllimi i këtij aktiviteti është që pjesëmarrësit të fillojnë të mendojnë për shkeljen diskriminuese. Është një seancë e shkurtër për t'u fokusuar te lënda, por edhe për t'i prezantuar pjesëmarrësit me njëri-tjetrin dhe me objektin kryesor të këtij moduli.

Koha:

30 minuta

Materialet e nevojshme:

tabela dhe shënues, letër, lapsa, ngjitës, projektor (me dëshirë)

Udhëzime

1. Filloni duke theksuar nevojën për transparencë, ndershmëri dhe konfidencialitet nëse pjesëmarrësit do të përfitojnë maksimalisht nga koha dhe përpjekjet e tyre duke kryer aktivitetin.
2. Përpara seancës, shkruani në një letër të tabelës "Shkelje diskriminuese e policisë" (ose ju mund të projektioni këtë titull në një diapozitiv me power point).
3. Kërkojini pjesëmarrësve të mendojnë pesë minuta për atë që mund të jetë, sipas tyre, sjellje diskriminuese nga punonjësit e policisë.
4. Pastaj, vendosini pjesëmarrësit në grupe të vogla, përgjithësisht katër ose pesë grupe gjithsej është ideale. Për ta realizuar këtë caktojuni thjesht një numër. Me këtë metodë, për katër grupe, pjesëmarrësit të parë i caktohet numri "1", të dytë "2", të tretë "3" dhe të katërtit "4" dhe pastaj procesi përsëritet. (Do të numëroni deri në 5 nëse dëshironi 5 grupe). Pastaj ata që janë numri 1 mblidhen në një grup, ata që janë numri 2 mblidhen në një grup tjetër dhe kështu me radhë. Kur të ulen në grupe, kërkojuni pjesëmarrësve të bashkojnë idetë së bashku dhe të dalin me një përkufizim të vetëm të shkeljes diskriminuese të policisë. Ata duhet të mendojnë për shembuj që t'i ndihmojnë me përkufizimin që krijojnë. Jepini çdo grupi një shënues dhe një letër nga tabela për të shkruar përkufizimin e shkeljes diskriminuese të policisë sipas grupit të tyre. Ata mund të përfshijnë në faqe një shembull për qëllime ilustrimi.
5. Kur të mbarojnë, çdo grup sjell fletën me përkufizimin dhe shembullin përpara klasës ku instruktori ngjit me ngjitës çdo fletë në mur. Instruktori më pas lehtëson një diskutim që të gjithë pjesëmarrësit të punojnë së bashku për të rënë dakord për një përkufizim të vetëm, duke u bazuar në përkufizimet e dhëna nga çdo grup dhe të bazuar në shembujt e dhënë.
6. Ka shumë shembuj të shkeljeve të policisë: këto mund të përfshijnë marrjen e ryshfetit, arrestimin e rremë, përdorimin e forcës së tepruar, fabrikimin e provave, shpifjen dhe shkeljen seksuale. Megjithatë instruktori duhet të fokusojë diskutimin te shkelja "diskriminuese" dhe të japë shembuj që tregojnë diskriminim, siç është profilizimi racor, ekzekutimi përzgjedhës, trajtimi i padrejtë i bazuar në karakteristikat e një personi, siç është origjina etnike, seksualiteti, feja dhe kështu me radhë.
7. Në përfundim pyesni pjesëmarrësit për mendimin e tyre mbi përhapjen e këtyre shkeljeve brenda shërbimit të policisë, edhe në atë që mund të përshkruhet si nivele të ulëta (p.sh duke thirrur me nofka, vrazhdësi dhe mungesë respekti), por që gjithsej janë sjellje të papranueshme.

8. A kanë dijeni pjesëmarrësit për këto sjellje (a) që hetohen brenda shërbimit policor ose në nivele më të larta, si për shembull përmes gjykatave dhe (b) që rezultojnë në dënimin e oficerëve?
9. Komete përfundimtare duhet të bëhen për vështirësinë e kundërshtimit dhe ndëshkimit të këtyre sjelljeve brenda policisë. Arsyet për këtë janë të ndryshme, por përfshihet ekzistenca e kulturës policore që funksionon kundër denoncimit të kolegëve oficerë për shkelje. Kjo fushë mbulohet më vonë në këtë modul.

Aktiviteti 2.2: Shkelja, diskrecioni dhe diskriminimi – Konsiderata praktike

Pikat e të nxënit:	<p>Ky aktivitet kërkon që pjesëmarrësit të vendosin veten në një skenar hipotetik policimi dhe të pyesin veten që të reflektojnë për veprimet e tyre të mundshme dhe arsyet e këtyre veprimeve. Ndërkohë që skenari është hipotetik, bazohet në përvoja reale dhe prandaj është i tillë që duhet të t'u kujtojë shumë pjesëmarrësve që mund të jenë ndodhur në situata të ngjashme gjatë karrierës në polici.</p> <p>Duke punuar me skenarin, oficerët do të kenë mundësi të reflektojnë dhe të kuptojnë si mund të jenë të njëanshëm në sjelljen e tyre profesionale dhe në praktikë përmes ushtrimit normal të diskrecionit. Kjo është një mundësi për të parë efektin e njëanshmërisë së pandërgjegjshme dhe të njëanshmërisë së ndërgjegjshme. Gjithashtu oficerët do të kuptojnë se sa thjesht diskrecioni mund të ndikohet nga paragjykimi, nëse nuk kontrollohet, duke rezultuar në përfshirjen e tyre në shkelje diskriminuese.</p>
Koha:	90 minuta
Materialet e nevojshme:	<p>Kodi i Etikës në Polici dhe/ose Standardet Profesionale & Kodi Evropian i Etikës Policore⁵⁸ (për referencë) fletë të bardha për tabelë dhe shënues</p> <p>Material 2.2.1 Informacion skenari – Ndalimi i një automjeti (Mund t'i shpërndahet pjesëmarrësve si material i printuar ose ju mund të përgatitni materialin paraprakisht që ta shfaqni në ekran me projektor.)</p> <p>Material 2.2.2 Fleta e Alternativave të Veprimit mbi Skenarin (Kjo mund t'i shpërndahet pjesëmarrësve si material i printuar ose ju mund të përgatitni materialin paraprakisht që ta shfaqni në ekran me projektor.)</p> <p>Materiali 2.2.3 Përdorimi i diskrecionit: Automjeti me shpejtësi letër, stilolapsa projektor (me dëshirë)</p> <p>Përpara seancës, sigurohuni që të njihni skenarët dhe materialet dhe shënimet përkatëse për këtë aktivitet. Lexojini që të jeni në gjendje të trajtoni çdo pyetje që mund të lindë dhe që të jeni në gjendje të zgjeroni shpjegimin, kur është e nevojshme.</p> <p>Përgatitni tre fletë në tabelë:</p> <ul style="list-style-type: none">• Vendosni titullin e fletës së parë "Alternativat e zgjedhura". Kjo do të përdoret për të shënuar veprimet e preferuara nga oficerët në skenarët vijues.• Titullojeni faqen e dytë "Justifikimi për veprimin e ndërmarrë". Kjo faqe do të përdoret për të shënuar arsyen për zgjedhjet e bëra.• Titullojeni faqen e tretë "Pasojat për policim profesional". Kjo faqe do të përdoret për të identifikuar pikat kyçe të debatit mbi pasojat që veprimet e zgjedhura kanë te policimi profesional. Kjo do të bëjë të mundur që instruktori t'i referohet sjelljeve të pritshme të policimit profesional të përcaktuara në çdo Kod Etike në Polici dhe/ose Standarde Profesionale dhe të theksojë nevojën për policim të drejtë, mosdiskriminues në momente të duhura.

⁵⁸ [Rekomandim Rec \(2001\)10 i Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës i miratuar më 19 shtator 2001, https://police.org/european-code-police-ethics](https://police.org/european-code-police-ethics)

Udhëzime

1. Filloni duke i prezantuar Materialin pjesëmarrësve: 2.2. 1 Informacion skenari – Ndalimi i një automjeti (më poshtë). Rekomandohet që të shpërndani kopje të skenarit mes pjesëmarrësve ndërkohë që projektioni skenarin në ekran.
2. Pastaj, paraqitni për pjesëmarrësit listën e alternativave të caktuara në Materialin 2.2.2. Ju mund ta bëni këtë duke printuar gjashtë veprime të mundshme dhe duke i dhënë çdo pjesëmarrësi një kopje, dhe/ose mund të zgjidhni të tregoni alternativën duke përdorur projektorin ose mjete të tjera. Kërkojuni pjesëmarrësve të lexojnë mundësitë e prezantuara dhe të vendosin se cila përputhet më së miri me veprimet që do të ndërmerrnin. Nëse asnjë prej veprimeve nuk është e pranueshme për ata, ata mund të shkruajnë një radhë veprimesh që do të kishin zgjedhur vetë në rrethanat në fjalë. Ju duhet të theksoni që nuk po kërkonin një përgjigje “të saktë”, por një përgjigje “të sinqertë”, që ata mendojnë se do të jetë përgjigja e tyre në këtë situatë. Jepuni pesë deri në shtatë minuta që të reflektojnë për të gjitha mundësitë.
3. Në fletën e tabelës 1, shënoni përgjigjet e pjesëmarrësve duke i përputhur me alternativat. Pyesni pjesëmarrësit nëse mund të dallojnë ndonjë model në lidhje me alternativën më të preferuar, për shembull a ekziston tendenca për të treguar pjesëmarrësin që trajton në mënyrë të veçantë oficerin e ndaluar (Alternativa 2, 3 & 5) apo që ndjek procedurat policore (Alternativa 1 & 4)?
4. Në fletën 2, shkruani arsyet që japin pjesëmarrësit për veprimet e zgjedhura prej tyre. Instruktori duhet të shënojë arsyet e dhëna dhe të konsiderojë nëse ka prova që pjesëmarrësit shfaqin besnikëri të veçantë ndaj oficerit e cila ndikon në përgjigjen e tyre. Nëse ndodh kështu, silleni këtë në vëmendjen e tyre dhe bëjuni pyetjet e mëposhtme: 1) A është kjo e pranueshme profesionalisht? 2) A mendojnë ata që ka mënyra se si kjo sjellje mund të justifikohet? Nga ana tjetër nëse instruktori nga përgjigjet shënon që shumica e pjesëmarrësve tregojnë që do të ndiqnin rregullat procedurale, instruktori duhet t'i kundërshtojë nëse ndodh vërtet kështu: a është kjo diçka që ata vërtet do të zgjidhnin të bënin në praktikë, apo është diçka që ata e ndjejnë që duhet të thonë se do të bënin në kontekstin aktual? Ashtu si me të gjitha trajnimet, ju, si instruktor, duhet të theksoni konfidencialitetin e mjedisit të trajnimit dhe që të përfitoni sa më shumë nga ushtrimet, pjesëmarrësit duhet të jenë të sinqertë dhe të drejtë në kontributet e tyre. Megjithatë, ata duhet të ndihen rehat që ta bëjnë këtë dhe kjo është pjesë e sfidës së trajnimit.
5. Tani prezantoni një dinamikë të re në skenar. Pyesni pjesëmarrësit se cilat do të ishin reagimet e tyre nëse personi i ndaluar nuk do të ishte koleg policie, por thjesht dikush që e njohin si fqinj, si mik ose si të afërm? Si do të sillleshin duke e ndaluar këtë person? A do të sillleshin njësoj si me punonjës të policisë jashtë orarit të punës? Ndërkohë që këtu futen në lojë dinamika të ndryshme, akoma ka gjasa që këtyre personave “të preferuar” t’u ofrohet trajtim preferencial ose vlerësim i veçantë. Kur pjesëmarrësit të tregojnë që personat e preferuar trajtohen ndryshe, ju duhet të pranonini që kjo sjellje është diçka të cilën ne, si qenie njerëzore, jemi të predispozuar që të tregojmë. Është e kuptueshme që jemi të prirur të veprojmë në këtë mënyrë. Megjithatë duhet të përfitoni nga rasti për të theksuar që, si punonjës policie, ne shpesh do të duhet të nënshtrojmë ndjenjat dhe reagimet tona instinktive për të vepruar në mënyrë profesionale dhe jo diskriminuese.
6. Pastaj, pyesni nëse qasja do të ishte e ndryshme nëse personi që kanë ndaluar është kriminel i njohur, me historik të gjatë kriminal për vepra të lehta penale. Në fund, pyesni pjesëmarrësit si do të sillleshin nëse personi do të ishte anëtar i komunitetit rom, ose i një grupi pakicë dhe inferior brenda juridiksionit të tyre, marrëdhëniet e të cilit me policinë dihet që janë problematike. Nga ky diskutim duhet të jetë e qartë që pjesëmarrësit do të tregojnë sjellje dhe qëndrime të ndryshme kur ndalohet një shofer i dyshuar i dehur sipas karakteristikave të personit që kanë ndaluar.

7. Shkoni në faqen 3, me titull "Pasojat për Policimin Profesional". Kërkojuni pjesëmarrësve të marrin 10 minuta për të shkruar ato që mendojnë se janë pasojat për policimin profesional nëse ata bëjnë policimin në këtë mënyrë "të ndryshme".
8. Kujtojuni pjesëmarrësve që prej tyre kërkohet që të zbatojnë ligjin pa favorizime. Kur ata ushtrojnë diskrecion për të favorizuar disa persona më shumë se të tjerët bazuar në këto karakteristika, atëherë ata janë duke diskriminuar pa të drejtë. Kujtojuni siç edhe duhet ta dinë që lajmi mund të përhapet shumë shpejt në komunitet. Ndërgjegjësojini që ka shumë të ngjarë që njerëzit ta dinë shumë shpejt se kur policia vepron në këtë mënyrë. Kjo sjellje përforcon bindjet brenda komunitetit që policia zbaton një ligj për disa njerëz dhe një tjetër për të tjerët.
9. Mbylleni diskutimin duke ju referuar kodeve kombëtare të etikës për policinë dhe çdo standardi kombëtar profesional për policinë që është në fuqi. Tërhiqni vëmendjen e pjesëmarrësve aty ku sjellja diskriminuese shkel parimet dhe rregullat ekzistuese. Kjo sjellje përfaqëson abuzimin me kompetencat policore. Është shkelje dhe minon besimin te policia. Theksoni që nëse punonjësit e policisë dëshirojnë të trajtohen me respekt, atëherë ata duhet të tregojnë që e meritojnë respektin. Kjo kërkon që ata të sillen në mënyrë etike.
10. Ju mund ta mbyllni këtë pjesë duke i thënë pjesëmarrësve që e pranoni që disa punonjës policie mund të kenë vështirësi me përballjen me njëanshmërinë e tyre, nisur nga historitë personale dhe mjedisi ku veprojnë. Ka mundësi që njëanshmëria dhe sjellja që lind prej saj të shfaqen në mënyrë të pandërgjegjshme. Megjithatë, në fund të fundit njëanshmëria ka mundësi të korruptojë misionin e policisë për të trajtuar të gjithë njësoj, sepse është e lehtë që trajtimi preferencial të rezultojë në shkelje diskriminuese. Njëkohësisht, ju duhet të jeni të patundur me pjesëmarrësit dhe t'i vini përballë faktit që disa punonjës policie nuk po luftojnë për të kontrolluar njëanshmërinë dhe paragjykimin në punën e tyre profesionale, por që ata në mënyrë aktive po shprehin paragjykimin dhe intolerancën e tyre. Këta punonjës policie mund të jenë racistë, homofobikë, seksistë dhe kështu me radhe dhe të lejojnë në mënyrë aktive që mendimet e tyre të shtrembëruara të formojnë mënyrën se si ata trajtojnë, ose, keqtrajtojnë njerëzit dhe grupet e njerëzve. Nuk ka vend për këta punonjës policie në një shërbim policie profesionist, në përputhje me të drejtat e njeriut. Kjo sjellje duhet të kundërshtohet pa përjashtim dhe duhet të ketë pasoja për veprimet e tyre. Publiku duhet të shohë që policia është në pararojë të trajtimit të shkeljeve diskriminuese nga punonjësit e policisë. Kjo nuk është diçka që duhet të shihet si përgjegjësi e të tjerëve. Fillimisht është përgjegjësi e policisë dhe sidomos e drejtuesve brenda organizatës policore. Policia nuk mund të kryejë rolin që shoqëria kërkon prej saj kur toleron shkelje diskriminuese.
11. Nëse keni kohë, ju mund të kujtoni pjesëmarrësit shkurtimisht për përdorimin e diskrecionit policor. Shpërndani Materialin 2.2.3 Përdorimi i diskrecionit - Automjeti me shpejtësi. Përndryshe mund ta shfaqni në ekran me projektor që të gjithë ta lexojnë. Jepuni pjesëmarrësve pesë minuta që të lexojnë skenarin dhe bëjuni pyetjet e mëposhtme: 1) Si do të trajtonin shoferen? Shënoni përgjigjet në fletën e tabelës. Pastaj pyesni, 2) Si do të trajtonin shoferin? Përsëri, shënoni përgjigjet në fletë të bardhë të veçantë. Krahasoni përgjigjet dhe vëreni dallimet.
12. Në çdo rast ka gjasa që punonjësi i policisë që vëren dhe ndalon automjetin të ketë diskrecion për të lajmëruar, paralajmëruar, vënë gjoba ose referuar për ndjekje penale kur mendon se këtë e diktojnë rrethanat. Ndërkohë që ka diskrecion, duhet të përdoret me drejtësi, ndjeshmëri dhe qëllim legjitim. Kujtoni pjesëmarrësit që përdorimi i diskrecionit për të favorizuar kolegët, miqtë dhe të afërmit ose për të mos favorizuar ata që nuk i pëlqejnë, është përdorim jo i përshtatshëm i kësaj kompetence policore dhe mund të rezultojë në shkelje diskriminuese. Diskrecioni shumë lehtë mund të bëhet diskriminim. Lehtësia me të cilën mund të bëhet kjo eksplorohet më tej në Modulin Tre për Profilizimin.
13. Në përfundim, do të jetë e dobishme që të përforconi pikën që misioni i policisë

kërkon që punonjësit e policisë të veprojnë me një masë diskrecioni. Diskrecioni është diçka që punonjësit e policisë e ushtrojnë çdo ditë, edhe pse prej kohësh është pranuar si një kompetencë që duhet të përdoret në mënyrë delikate dhe të zbatohet në mënyrë të drejtë.

Aktiviteti 2.3:

Shkelja dhe diskriminimi në trajtimin e të dyshuarve

Konventa Evropiane për parandalimin e torturës dhe dënimeve ose trajtimeve çnjerëzore ose poshtëruese⁵⁹ është ratifikuar nga të gjitha 46 shtetet anëtare të Këshillit të Evropës (KiE). Bazuar në Konventë, është krijuar Komiteti për Parandalimin e Torturës (KPT) i cili heton trajtimin e personave të privuar nga liria dhe të mbajtur në vende të ndalimit të shteteve anëtare të KiE. Këtu përfshihen vizita te personat në paraburgim në polici, ku Komiteti mund të zhvillojë diskutime private me ata që janë ndaluar dhe t'i pyesë për përvojat e tyre. Në punën e tij, që ka përfshirë realizimin e më shumë se 470 vizitave në vend, KPT ka gjetur që rrethanat më të zakonshme ku njerëzit abuzohen fizikisht nga policia janë (1) në momentin e arrestimit, (2) gjatë transportit për në paraburgim, dhe (3) gjatë qëndrimit në paraburgim dhe marrjes në pyetje për prova ose një rrëfim. Kjo ka pasoja për punonjësit e policisë që duhet të ngrihen kundër kësaj shkeljeje në momentin që ndodh dhe përpara se të lejohet që të vijojë në kurriz të të dyshuarit. Gjithashtu, abuzimi shpesh është i lidhur me diskriminimin.

Pikat e të nxënit:

Kjo veprimtari përfshin pjesëmarrësit që e vendosin veten në skenare hipotetike policimi kur një koleg përfshihet në shkelje në formën e sjelljes abuzive ndaj një të dyshuari. Është një mënyrë për të eksploruar se si ndihen pjesëmarrësit për këto ngjarje, që janë të zakonshme në shumë juridiksione dhe nëse ata e kanë motivimin për t'i kundërshtuar apo jo. Gjithashtu ofron një platformë diskutimi se sa e vështirë mund të jetë të bësh gjënë e duhur. Megjithatë, pavarësisht se sa e vështirë mund të jetë në rrethanat ekzistuese, oficerët duhet të gjejnë një mënyrë që të sigurohen që shkelja të trajtohet në një fazë dhe në një mënyrë të caktuar.

Mund të jetë shumë e vështirë që punonjësi i policisë të denoncojë shkeljen e kolegëve, edhe pse në pothuajse të gjitha juridiksionet kërkohet që ta bëjë këtë gjë. Gjithashtu, mosdenoncimi i shkeljes së të tjerëve shpesh është shkelje e standardeve profesionale dhe punonjësi i policisë që nuk e ka bërë denoncimin i nënshtrohet dënimit për shkeljen e tyre.

Koha:

90 minuta

Materialet e nevojshme:

Për referencë: Raporti i fundit nga Komiteti për Parandalimin e Torturës për vendin ku ndodh trajnimi dhe Kodi i sjelljes ose Standardet Profesionale të Policisë.

Video e shkurtër e përgatitur nga Shoqata për Parandalimin e Torturës mbi momentet kritike të paraburgimit në polici. E gjeni në: www.apr.ch/en/resources/publications/prevention-torture-and-ill-treatment-police-custody dhe në gjuhët e mëposhtme: Anglisht, frëngjisht, portugalisht, spanjisht dhe rusisht.

tabelë, shënues dhe ngjitës stilolapsa

⁵⁹ Këshilli i Evropës, Konventa Evropiane për parandalimin e Torturës dhe për parandalimin e torturës dhe dënimeve ose trajtimeve çnjerëzore, 26 nëntor 1987, ETS 126, e gjeni në: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b36314.html>

Përgatitja:

Përgatitni dy fletë në tabelë. Titullojeni fletën e parë: "Përgjigje" dhe në fletën e dytë, shkruani dy nëntituj: (1) "Kur?" (2) "Si?"

Për çdo pjesëmarrës, një kopje e Materialit 2.3.1, Fletë Informativë për Skenarin mbi Arrestimin dhe Transportimin e të Dyshuarit

Për çdo pjesëmarrës, një kopje e Materialit 2.3.2 mbi Kodin Evropian të Etikës Policore

Udhëzime

1. Shpërndani kopjet e Materialit 2.3.1, Informacion skenari, fleta për pjesëmarrësit. Njëkohësisht, mund të shfaqni skenarin në ekran. Jepuni pjesëmarrësve pesë deri në dhjetë minuta kohë për të lexuar skenarin dhe për ta kuptuar plotësisht.
2. Pasi pjesëmarrësit të lexojnë skenarin, tregoni faqen e parë "Përgjigje" dhe mbani shënim nëse pjesëmarrësit e ndjejnë që në këtë skenar do të kundërshtonin sjelljen e kolegut ose nëse do ta anashkalojnë. Pyesni pjesëmarrësit nëse e ndjejnë që sjellja e një kolegu është përgjegjësia e tyre personale. A ka ndonjë lidhje me ata? A besojnë ata që nuk janë fajtorë për vetë shkeljen, nëse nuk ndërhyjnë dhe kundërshtojnë kolegët e tyre?
3. Drejtoni diskutimin për skenarin dhe pyesni pjesëmarrësit nëse, sipas tyre, ata mendojnë që kjo lloj sjelljeje është e parëndësishme ose serioze. Pyesni pjesëmarrësit pse kanë bërë këtë vlerësim? Pasi të përfundojë diskutimi, kaloni në fletën e dytë. Këtu, bazohuni te ajo që thanë pjesëmarrësit se do të kundërshtonin sjelljen dhe momentin e saktë ku ata do të ndërhyjnë. A do të jetë në momentin e (1) gjuajtjes së parë, (2) goditjes brenda makinës, ose (3) shpullës në korridorin e stacionit të policisë? Të gjitha këto janë veprime fizike. A do t'i kundërshtonte ndonjë prej tyre kolegët për thënie gjatë arrestimit dhe dërgimit të të dyshuarit në stacion?
4. Pastaj, tërhiqni vëmendjen e pjesëmarrësve për titullin "Si"? Si do të ndërhyjnë vetë pjesëmarrësit? A do të ndërhyjnë me anë të përballjes së drejtpërdrejtë, apo disa do të preferojnë që të flisnin në mënyrë informale me kolegët e tyre, ndoshta në kohë dhe vend tjetër në një mjedis më shoqëror? Do të ishte e dobishme që jo vetëm të zbulohet se si pjesëmarrësit preferojnë të ndërhyjnë, por edhe të diskutohen fjalët që ata do të përdornin. A do të zgjidhte ndonjë pjesëmarrës që të merrte masa zyrtare dhe të denonconte sjelljen tek eprorët?
5. Duke i inkurajuar pjesëmarrësit që të diskutojnë dhe të ndajnë pikëpamjet e tyre dhe gjuhën, ju mund të ndihmoni punonjësit që të reflektojnë dhe të përgatiten mbi mënyrën më të mirë për të përballuar dhe për të ndërhyrë, nëse këto situata do të krijohen në të ardhmen.
6. Tani prezantoni videon e shkurtër që konsideron momentet kritike në paraburgim, e përgatitur nga APT për parandalimin e torturës dhe keqtrajtimin. Shpjegoni që këto janë diskutuar në video nga Lowel Patricia Goddard (ish gjyqtare e Gjykatës së Lartë të Zelandës së Re dhe anëtare e Nënkomitetit të Kombeve të Bashkuara për parandalimin e torturës) dhe Gjenerali Charbel Mattar (në atë kohë këshilltar për të drejtat e njeriut dhe torturën në qeverinë Libaneze). Shfaqni videon.

Shënime të Instruktorit

Video mund të shfaqet edhe nëse nuk keni mundësinë të përktheni përmbajtjen në gjuhën tuaj kombëtare. Kjo sepse në video shfaqet material i mjaftueshëm grafik që tregon praktikën e njohura të policisë. Pjesëmarrësit duhet të kuptojnë se çfarë po ndodh nga përvoja e tyre profesionale. Në këtë rast ju duhet të prezantoni grupin me folësit, duke treguar që Lowel Patricia Goddard është ish gjyqtare e Gjykatës së Lartë të Zelandës së Re dhe anëtare e Nënkomitetit të Kombeve të Bashkuara për parandalimin e torturës dhe që Gjenerali Charbel Mattar në atë kohë ishte këshilltar për të drejtat e njeriut dhe torturën në qeverinë Libaneze. Në këtë çështje, ju duhet t'i thoni pjesëmarrësve cilat janë mesazhet kryesore të videos. Mesazhet janë si më poshtë:

- 1) Njerëzit përjetojnë vulnerabilitet të rritur ndaj abuzimit nga punonjësit e policisë menjëherë pas ndalimit ose arrestimit.
 - 2) Është në avantazh të policisë që të jetë e hapur dhe transparente për ndalimin; një mënyrë për të realizuar këtë është duke lejuar vëzhguesit e miratuar që mund të ndihmojnë për të siguruar trajtimin e duhur.
7. Në fund të videos, pyesni pjesëmarrësit cilat kanë menduar se janë mesazhet kryesore. Lehtësoni diskutimin për të trajtuar pikat kryesore të mëposhtme:
- Video thekson që ajo që është diskutuar më përpara, përkatësisht që momenti kritik në trajtimin e të dyshuarve, kur ata janë më të pambrojtur ndaj abuzimit, është momenti i arrestimit, transportimit dhe marrjes në pyetje në fillim.
 - Pjesëmarrësit duhet të dinë që ata dhe vartësit e tyre do të përfshihen në policim në këto momente dhe që duhet të jenë të përgatitur mendërisht për të kundërshtuar çdo shkelje në momentin që ndodh. Ata duhet të pranojnë që qëndrimi profesional kërkon ndërhyrje të menjëhershme në interes jo vetëm të personit ose personave të prekur dhe mbarë komunitetit të cilit i shërbejnë, por edhe në interes të policisë, që nuk i bëhet nder duke i atribuar këtë sjellje.
 - Policia ka për detyrë të kundërshtojë, të ndalojë dhe të denoncojë shkeljen.
 - Monitorimi i njerëzve në paraburgim është një mënyrë për t'u siguruar trajtimi i duhur i të ndaluarve, por veprimet e vetë policisë janë gjithashtu thelbësore dhe pranojnë përgjegjësinë që kanë për të siguruar për të gjithë zbatimin e standardeve profesionale të trajtimit.
8. Tani duhet t'i shpërndani pjesëmarrësve Materialin 2.2.2 për Kodin Evropian të Etikës Policore. Ndani klasën në grupe me katër persona dhe jepini çdo grupi 10 minuta për të konsideruar këtë ekstrakt, që thekson gjërat e përbashkëta në punën policore dhe sidomos standardet etike dhe detyrimet që policia duhet të përmbushë në shoqëri demokratike.
9. Pjesëmarrësit duhet të zgjedhin një relator për të vlerësuar përgjigjet e tyre në lidhje me pyetjet e mëposhtme:
- Në çfarë mase mendojnë që kjo etikë është në përputhje me standardet e policimit që e shohin të praktikuar në juridiksionin e tyre?
 - Cilat janë vështirësitë dhe sfidat me të cilat ata, kolegët dhe organizata e tyre përballen për të përmbushur këto standarde?
 - Cilat janë grupet kryesore dhe personat vulnerabël brenda juridiksionit ose qarkut të tyre, sipas pjesëmarrësve?
 - Pothuajse në mënyrë të pashmangshme do të ketë raste të policimit diskriminues. A ka mënyra të veçanta se si ka më shumë gjasa të praktikohet ky diskriminim?
 - A ka grupe ose persona të caktuar që ka të ngjarë të jenë objektivi i këtij diskriminimi?

10. Kur pjesëmarrësit të japin vlerësimin për përgjigjet e tyre, shënojini në tabelë dhe ngjitni fletët në mur ose sipërfaqe tjetër të përshtatshme ku mund të shihen gjatë gjithë seancës.
11. Në mbyllje të kësaj seance, pyesni pjesëmarrësit nëse kanë ndonjë koment ose vëzhgim apo pyetje për të bërë. Pranojini ose trajtojini sipas rastit.

Aktiviteti 2.4:

Pengesat ndaj denoncimit të shkeljeve diskriminuese brenda organizatës policore

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet inkurajon pjesëmarrësit të reflektojnë për vështirësitë e denoncimit të shkeljeve diskriminuese si individë dhe brenda strukturës së caktuar organizative dhe kulturës së policimit. Kjo është mundësi për të reflektuar për barrierat ndaj denoncimit, por është edhe mundësia për të përdorur grupin që të eksplorojë mënyrat se si mund të tejkalohen këto barrierat.

Koha: 90 minuta

Materialet e nevojshme: tabela dhe shënues projektor

Materiali 2.4.1: Mundësitë për denoncimin e shkeljeve (Kjo mund t'i shpërndahet pjesëmarrësve në letër ose mund të përgatitni informacionin paraprakisht për ta shfaqur në ekran.)

Materiali 2.4.2: Të kuptuarit e Kulturës Policore,

kopje e politikës së "sinjalizimit" që mund të keni në juridiksionin tuaj.

Udhëzime

1. Ndani pjesëmarrësit në grupe. Në mënyrë ideale çdo grup nuk duhet të ketë më shumë se katër ose pesë pjesëmarrës në mënyrë që çdo person të ketë mundësinë të kontribuojë në diskutimin në grup brenda afatit kohor të caktuar. Jepuni pjesëmarrësve 15 minuta kohë për të diskutuar mes tyre, duke trajtuar disa pyetje që ata mendojnë se janë barrierat më të mëdha ndaj denoncimit të shkeljeve të kolegëve brenda shërbimit të tyre policor. Pyetjet mund të shkruhen paraprakisht në fletë të tabelës, ose mund t'i shfaqni në ekran me anë të projektorit. Pyetjet për trajtim janë si më poshtë:

- Si individ, çfarë do të të pengonte që të denoncoje shkeljen diskriminuese?
- Çfarë do të ta bënte të lehtë denoncimin?
- Nëse duhet të bëhen ndryshime që të lehtësojnë denoncimin, si duhet të jenë këto ndryshime?

Nëse aktiviteti mund të kryhet në hapësirën fizike në dispozicion, përpiquni që ta sistemoni në mënyrë të tillë që çdo grup të ketë distancë/privatësi nga grupet e tjera. Jepini çdo grupi një fletë nga tabela. Kërkojini çdo grupi që të caktojë një përfaqësues që të raportojë përpara grupit të madh mbi gjetjet dhe thojuni që mund të përdorin fletët e tabelës për të shkruar mendimet e tyre dhe për t'i ndarë me grupin e madh.

2. Pasi pjesëmarrësit të kenë pasur kohë për të diskutuar në grupe të vogla, kërkojini çdo grupi që të prezantojë përgjigjet e tij. Në kuadër të këtij diskutimi, në përfundim, ngrini çështjen e aftësisë së punonjësve të policisë për të denoncuar shkelje diskriminuese jashtë rregullimeve të mbikëqyrjes normale të nivelit drejtues të policisë dhe proceseve disiplinore.

3. Pyesni pjesëmarrësit nëse kanë dijeni për hapat e tjerë që mund të marrin për të de-

noncuar shkeljen, nëse nuk dëshirojnë që ta denoncojnë menjëherë tek eprorët ose ndonjë specialist i strukturës së brendshëm disiplinore. Shkruani përgjigjet e tyre në tabelë.

4. Pastaj, shpërndani kopje të Materialit 2.4.1 Mundësitë për denoncimin e shkeljeve. Jepini pjesëmarrësve pesë minuta kohë që të lexojnë materialin.
5. Pyesni pjesëmarrësit nëse do të konsideronin ndonjëherë që të vepronin në këtë mënyrë sikur të ishin në pozitën që do të kërkonte që ata të denoncin shkelje policore. Shkruani në tabelë dy kolona: 1) pse do të ndiqnit këto rrugë 2) pse NUK do të ndiqnit këto rrugë Përpiguni që në vlerësim të përfshini sa më shumë pjesëmarrës që të jetë e mundur, duke inkurajuar përgjigje nga disa persona që mund të jenë më ngurrues për të kontribuar, kur është e nevojshme.
6. Nga përgjigjet, ju do të mund të shënoni pikëpamjet mbizotëruese të pjesëmarrësve. Përdoreni këtë për të mbyllur këtë pjesë të diskutimit duke marrë hapat e radhës.

Nëse shumica tregon që do të përdornin metodat alternative të sugjeruara, tregoni që ato janë gjithsesi të rëndësishme, sepse shumë punonjës policie thjesht nuk i denoncojnë kolegët në masën që duhet; pa dyshim që arsyeja është kultura e frikës dhe favorizimit.

Nëse shumica tregon që nuk do të përdornin këto mënyra, kujtojini pjesëmarrësit se nevojitet ndryshim kulture dhe mjedisi që e bën të vështirë për punonjësit e policisë që të denoncojnë, dhe që këto ndryshime janë edhe përgjegjësia e tyre, sidomos kur janë në pozicione drejtuese. Pavarësisht nga pozicioni i tyre brenda organizatës policore, ata kanë për të luajtur një rol në praktikën e tyre dhe një shembull që e kanë vendosur për të tjerët.

7. Përgjithësisht, pranoni që punonjësit e policisë shpesh janë shumë të kujdesshëm për t'ju besuar palëve të treta. Kjo sepse punonjësit e policinë kanë pak marrëdhënie me aktorë të tjerë, dhe prandaj atyre u mungon besimi dhe vetëbesimi. Vetë punonjësit e policisë duhet të jenë të hapur në marrëveshjet dhe marrëdhëniet e tyre dhe të fillojnë të përfshihen me persona dhe grupe të tjera që janë të interesuar për promovimin e përgjegjshmërisë së policisë.
8. Mbylleni diskutimin duke shpërndarë kopje të Materialit 2.4.2, Të kuptuarit e Kulturës Policore. Jepuni pjesëmarrësve 10 deri në 15 minuta kohë që ta lexojnë. Ky është burim që mund të nxisë diskutime më të gjata dhe të hollësishme mbi ndikimin e kulturës policore te marrëdhëniet e komunitetit, vetëbesimi dhe besimi. Këto pyetje mund t'i bëhen direkt pjesëmarrësve, të ndarë në grupe dhe me përgjigje të raportuara dhe të shënuara në fletët e tabelës për diskutime të mëtejshme. Nëse nuk keni kohë mund të përfundoni seancën duke pyetur pjesëmarrësit nëse e kanë ndjerë ndonjëherë veten të detyruar që të sillen në mënyrë që nuk kanë dashur, por gjithsesi e kanë bërë për shkak të presionit si pjesë e forcës policore. Ata nuk kanë pse të japin shembull (që mund të jenë të vështirë për ata), por kërkoni që të reflektojnë për ndikimin që kjo ka në standardet profesionale të policimit dhe detyrimin e tyre para ligjit dhe publikut.

Aktiviteti 2.5:

Përfshirja me viktimat e shkeljeve diskriminuese policore

Pikat e të nxënit:

Ky aktivitet u jep pjesëmarrësve mundësinë të përfshihen në dialog konstruktiv me personat që kanë vuajtur diskriminimin nga ana e policisë. Ky diskriminim mund të ketë qenë në formën e nënshtrimit ndaj gjuhës ofenduese ose përdorimit të papërshtatshëm të kompetencave policore (ndalo dhe kontrollo). Në të gjitha rastet, personat e përfshirë besojnë që i janë nënshtruar këtyre sjelljeve të pajustificuara për shkak të një ose më shumë karakteristikave të tyre të mbrojtura siç janë raca, feja, orientimi seksual, aftësia e kufizuar dhe kështu me radhë.

Ky aktivitet lejon punonjësit e policisë që të dëshmojnë efektet e sjelljes diskriminuese mbi jetën e atyre që janë prekur drejtpërdrejt. Bën të mundur që punonjësit e policisë të reflektojnë dhe të konsiderojnë ndikimin e shkeljes diskriminuese në një nivel më emocional. Mund të përdoret për të filluar “bisedën” dhe orientuar komunikimin me grupet dhe personat e diskriminuar që shkon përtej mjedisit të trajnimit, që rrjedhimisht mund të përdoret për të zhvilluar partneritete me komunitetin që të përmirësohet praktika policore dhe përvoja me policinë.

Koha:

120 minuta

Materialet e nevojshme:

letër, stilolapsa

Përgatitja:

Ky është aktivitet veçanërisht sfidues dhe duhet menaxhuar me kujdes. Për lehtësimin e tij ju mund të ndihmoheni duke krijuar një partneritet me një organizatë të shoqërisë civile (OSHC) që mund të ofrojë ekspertin e saj për të bashkë-prezantuar këtë seancë me ju. Vlera e shtuar e kësaj është që bën të mundur që të filloni të krijoni marrëdhënie pune pozitive me OSHC dhe rrugë komunikimi që mund të informojnë më mirë praktikën policore dhe të ndihmojnë në zhvillimin dhe ruajtjen e kontakteve me grupet që përgjithësisht janë të distancuara nga policia.⁶⁰

Hapi i parë në planifikimin e këtij aktiviteti është të identifikoni një OSHC të duhur që mund të punojë me ju për të zhvilluar pjesën e parë të trajnimit dhe që mund të identifikojë dhe të sjellë persona që do të jenë të gatshëm të marrin pjesë. Ju duhet të takoheni më përpara me OSHC-në që të planifikoni aktivitetin dhe të vendosni për caktimin e detyrave dhe përgjegjësi. Qartësia është e rëndësishme kështu që ky takim duhet të jetë mundësi që ju të krijoni dhe të bini dakord për atë që duhet të arrihet, si do të arrihet dhe çdo rregull themelor që duhet të ndiqet. Gjithashtu OSHC duhet të sigurohet që pjesëmarrësit të dinë se çfarë pritet prej tyre dhe parametrat brenda të cilave ata do të kontribuojnë.

Duhet qartësuar paraprakisht për ata që do të tregojnë përvojat e tyre që ky nuk është forum për hetimin e ankesës së tyre apo për trajtimin e gabimeve të mëparshme. Përkundrazi, kjo është mundësia e tyre, si viktimat të shkeljes policore, si persona që kanë qenë objekt i sjelljes së njëanshme ose diskriminuese (përfshirë gjuhë ofenduese) të diskutojnë përvojat dhe ndjenjat e tyre me punonjës policie në detyrë.

⁶⁰ Kjo formë e përfshirjes aktive, pozitive të komunitetit mund të ndihmojë për të ulur krimin, frikën e krimit dhe për të rritur besimin e policisë, sidomos mes atyre që kanë pasur përvoja të mëparshme negative me policinë. Avantazhet dhe mekanizmat për përfshirje janë zhvilluar më tej në këtë modul për Policimin me Komunitetin.

Gjithashtu ju do të mund t'i shpjegoni punonjësve të policisë pjesëmarrës që, po kështu, ky nuk është forum ku ata duhet të ndjejnë nevojën për t'u mbrojtur dhe të përpiqen të shpjegojnë, të moderojnë ose të justifikojnë veprimet e mëparshme të kolegëve të tyre. Kjo është mundësia që punonjësit e policisë të dëgjojnë dhe të kuptojnë pasojat e këtyre sjelljeve të personat, por edhe të vetë misioni i policisë. Përsëri, kjo është mundësia për të theksuar se si kjo formë e shkeljes është veçanërisht shkatërruese për aftësinë e policisë që të përmbushë objektivat e saj.

Në mënyrë ideale duhet të jenë pesë ose gjashtë persona që janë të gatshëm dhe të aftë të flasin për përvojat e tyre të mëparshme. Këta persona duhet të reflektojnë grupet brenda mbarë komunitetit dhe të reflektojnë disa nga karakteristikat e përmendura në nenin 14 të Konventës që ndalon diskriminimin "...bazuar në një karakteristikë identifikuese, objektive ose personale ose "status", sipas të cilit personat ose grupet e njerëzve dallohen nga të tjerët", siç janë seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, pasuria, statusi i lindjes ose status tjetër përfshirë aftësinë e kufizuar, identitetin gjinor dhe orientimin seksual. Ka mundësi që disa persona të jenë diskriminuar për disa nga këto karakteristika dhe historitë e tyre duhet të jenë veçanërisht udhëzuese, duke nënvizuar kompleksitetin dhe masën e diskriminimit të pësuar.

Udhëzime

1. Tregoni qëllimin e informacionit që do të jepet dhe diskutimit vijues. Ky është momenti të siguroheni që të gjithë të njihen me rregullat bazë dhe formatin e seancës, siç ju dhe OSHC e keni diskutuar dhe keni rënë dakord më përpara.
2. Bisedat janë konfidenciale në faktin që asnjë nuk do të citohet më tej, edhe pse lejohet që të flitet në përgjithësi ose të tregohen komente që nuk mund të lidhen me persona të caktuar. Çdo person do të lejohet të flasë pa ndërprerje për pesë deri në 10 minuta. Duhet të tregohet fleksibilitet, por përsëri duhet të menaxhohet koha që të kenë interes dhe të gjithë folësit të ndiejnë që u është dhënë mundësia e drejtë për të treguar përvojat e tyre.
3. Kur të mbarojë folësi i fundit, pyesni pjesëmarrësit se si u ndjenë kur dëgjuan dëshmitë. Kujtojini që mund të flasin me vetëbesim. Kujtojini që nuk ka nevojë të mbajnë pozitë mbrojtëse të sjelljeve të të tjerëve ose të policisë në përgjithësi. A e pranojnë hapur dhe a e shprehin pjesëmarrësit gabimin në sjellje? Pyesni si mund të parandalohet kjo në të ardhmen. A ka ndonjë gjë që mund të bëjnë në praktikën e tyre në të ardhmen që mund të ndihmojë?
4. Ftoni folësit që t'i kthehen debatit. A ka ndonjë gjë që ata do të donin të thoshin pasi të dëgjonin përgjigjet nga pjesëmarrësit e policisë?
5. Faleminderit që kontribuuat në një seancë sfiduese. Falënderojini që u treguan të hapur. Kujtojini për nevojën për konfidencialitet.
6. Ju mund të dëshironi që t'i jepni fjalën bashkë-prezantuesit të OSHC-së për fjalën mbyllëse.

Shënime të Instrukturit

Është e rëndësishme të përgatiteni mirë për këtë seancë që të jetë e suksesshme. Së pari, qartësoni atë që doni të arrini dhe si do ta arrini përmes kësaj mënyre. Kush po vjen? Pse po vjen? Me çfarë do të kontribuojë?

Është e rëndësishme të përgatiteni për shqetësime emocionale që mund të ndodhin kur personat flasin, ose madje kur jetojnë përsëri përjetime shqetësuese të mëparshme. Nëse nuk ndiheni të aftë që të përballoni ose, ose nuk jeni në gjendje të trajtoni situatën, atëherë është më mirë të jeni të përgatitur me një bashkë-prezantues që është i aftë në këtë fushë dhe që mund të menaxhojë këto situata nëse krijohen. Është më mirë të jeni të përgatitur dhe të lejoni njerëzit që ta dinë paraprakisht që nëse kanë nevojë për më shumë kohë jashtë klasës, kjo është tërësisht e pranueshme.

Aktiviteti 2.6:

Diskutimi me drejtuesit organizativë për analizën e shkeljeve diskriminuese dhe përvojën e publikut me policimin

Pikat e të nxënit:

Temat e mëposhtme kanë të bëjnë me rritjen e ndërgjegjësisimit për rëndësinë e analizimit të të dhënave ekzistuese dhe krijimit të fluksit të informacionit të ri për t'u analizuar me qëllim trajtimin e shkeljeve diskriminuese policore. Kjo seancë synon që të jetë baza për diskutim me drejtuesit e lartë të policisë dhe nëpunësit e departamenteve që kanë për detyrë përcaktimin e drejtimit strategjik të policisë, sidomos kur ekziston një interes i veçantë për të përmirësuar besimin e komunitetit të policia.

Kjo seancë do të përfshijë vlerësimin paraprak të burimeve ekzistuese të informacionit dhe bërjen e një sërë pyetjesh për informacionin që kemi, pse mblidhet, si mblidhet, si përdoret dhe cilat janë rezultatet, nëse ka, të përdorimit të tij. Gjatë kësaj seance, pjesëmarrësit do të diskutojnë nëse janë plotësuar nevojat për informacion nga sistemet aktuale ose nëse duhet të bëhen ndryshime, përfshirë vlerësimi i nevojës për të marrë informacion shtesë përmes rrugëve të reja dhe të larmishme.

Diskutimi duhet të informohet duke pasur parasysh rëndësinë e analizimit të informacionit dhe mund të fillojë duke bërë një analizë të ankesave dhe qëndrimeve publike si dy nga rrugët kryesore për të kuptuar dhe trajtuar më mirë këtë problem.

Koha:

120 minuta

Materialet e nevojshme:

tabela, shënues, ngjithës

Materiali 2.6.1: Ndikimi i kulturës policore në depozitimin dhe hetimin e ankesave

Shënime të Instruktorit

Që të trajtohen shkeljet diskriminuese policore nga punonjësit e policisë është e rëndësishme që të kuptohet sa më mirë natyra, shkalla dhe veprimtaria e tyre. Kjo kërkon akses dhe zhvillim të burimeve të informacionit që do të informojnë më së miri përpjekjet për të kundërshtuar këto sjellje dhe për të përmirësuar ofrimin e shërbimit të publiku.

Sigurohuni që të informoheni për të drejtuar këtë diskutim së pari duke lexuar pjesën "Sondazhi i Qëndrimit të Publikut" dhe "Sondazhet e Ankesave" më poshtë. Njihuni me ekzistencën e këtyre sondazheve brenda juridiksionit tuaj dhe gjetjet më të fundit, nëse ka.

Udhëzime

1. Lini bosh dy fletët e para të tabelës për dy pyetjet e hapura, që janë më poshtë. Vendosni një titull në fletën e tretë dhe të katërt: "Sondazh i ankesave" dhe "Sondazh i qëndrimit të publikut". Këto janë dy burime informacioni që do të trajtohen gjatë këtij diskutimi.
2. Jepni kopje të Materialit 2.6.1 Ndikimi i kulturës policore në depozitimin dhe hetimin e ankesave. Thojuni pjesëmarrësve që ata do të vlerësojnë ndikimin që mund të ketë kultura të denoncimi dhe shkelja. Materialet mbulojnë shumë nga këto probleme,

por edhe theksojnë rolin që ka niveli drejtues në trajtimin e kulturës dhe promovimin e ndryshimit pozitiv.

3. Referojuni rëndësisë që ka transparenca dhe ndershmëria nëse kjo seancë do të jetë me vlerë për ata dhe për organizatën.
4. Jepini pjesëmarrësve 10 minuta për të lexuar Materialin. Përgatitni një fletë tablele dhe pyesni pjesëmarrësit si mendojnë ata që kultura në organizatën e tyre funksionon në mbështetje të shkeljes ndërkohë që funksionon edhe për të ulur gjasat e denoncimit të shkeljes. Shkruani përgjigjet e tyre në fletë në tabelë. Shkëputeni nga tabela dhe ngjiteni në mur ku mund ta shikojnë të gjithë gjatë seancës.
5. Filloni një fletë të re në tabelë. Pyesni pjesëmarrësit çfarë mendojnë se mund të bëjnë ata personalisht, në kuadër të rolit të tyre profesional, për të përmirësuar këtë situatë dhe për të filluar ndryshimin e kulturës. Shënoni përgjigjet në faqe dhe përsëri hiqeni dhe vendoseni në vend të dukshëm.
6. Komentoni përgjigjet sipas nevojës. Përgjigjet do të tregojnë shkallën në të cilën pjesëmarrësit e pranojnë pjesën që kultura mund të luajë rol në shkeljen diskriminuese. Gjithashtu përgjigjet do të tregojnë shkallën në të cilën pjesëmarrësit mendojnë që mund të bëjnë diçka ose që duhet të bëjnë diçka për të sjellë ndryshim në kulturën mbizotëruese.
7. Njoftoni pjesëmarrësit që pjesa tjetër e diskutimit konsideron mbledhjen dhe analizimin e të dhënave në trajtimin e shkeljes. Filloni duke pyetur pjesëmarrësit për të dhënat që ata kanë, ose për të cilën ata kanë dijeni, që mund të përdoren për këtë qëllim. Shkruani përgjigjet në një fletë të tabelës dhe përsëri hiqeni fletën dhe vendoseni në një vend të dukshëm me përgjigjet e shënuara.
8. Pyesni dhe shkruani përgjigjet në fletën e dytë, nëse ata mendojnë se ka boshllëqe në njohurinë e tyre si drejtues, dhe se si ato mund të trajtohen. Përsëri shënoni përgjigjet në fletën e tabelës, hiqeni nga tabela dhe vendoseni në vend të dukshëm kur ta kenë plotësuar.
9. Pastaj hapeni diskutimin për përdorimin brenda organizatës së 1) sondazhit të ankesave (ose analizave të informacionit për ankesat) dhe 2) sondazheve të qëndrimit publik.
10. Bëni pyetjet e mëposhtme: A ekzistojnë këto burime të dhënash? A përdoren? Si përdoren? A ka ndonjë nevojë apo mënyrë për të përmirësuar përdorimin e tyre?
11. Mbylleni duke pyetur se si mund të përdoren ose të përdoren më mirë për trajtimin e shkeljeve diskriminuese.

Sondazhi i ankesave

Sondazhi i ankesave është një burim informacioni që duhet të jetë në dispozicion të policisë sepse bazohet në statistikat e saj për ngjarjen, natyrën dhe gjeografinë e shkeljes diskriminuese. Sigurisht, kjo presupozon që ekziston një sistem i fuqishëm me anë të të cilit ky informacion mund të denoncohet, të regjistrohët dhe të hetohët. Shpesh, anëtarët e publikut që kanë qenë objekt i shkeljes diskriminuese mund të jenë shumë ngurrues për të denoncuar te organizata anëtarët e së cilës kanë treguar tashmë njëanshmëri ndaj tyre. Ata që janë në objektiv mund të mos kenë besim në gatishmërinë e policisë për të hetuar ankesat e tyre. Ata mund të kenë frikë nga hakmarrja dhe viktimizimi i mëtejshëm ose thjesht nuk duan të publikojnë çështjen ose të tërheqin vëmendjen te vetja ose te familja e tyre.

Analiza e statistikave duhet t'i japë organizatës informacion bazë siç është numri i çështjeve për shkelje të denoncuar, natyra e shkeljes, rrethanat e ngjarjes, karakteristikat e viktimave të shkeljes, vendndodhja dhe ora e ngjarjes, njësia e përfshirë, dhe

detaje të punonjësve të policisë të dyshuar që kanë shfaqur njëanshmëri dhe/ose përfshirje në shkelje diskriminuese.

Në këtë mënyrë, organizata mund të krijojë një ide se ku duhet të ndërhyjë, jo vetëm në nivel individual, por edhe strategjik, për të përballuar shkeljen diskriminuese dhe për të punuar në drejtim të zhdokjes së saj. Informacioni mund të ndihmojë për të zbuluar modele dhe tendenca dhe nëse diskriminimi është më i madh ndaj disa grupeve, në disa gjeografi, nga disa njësi policore, në disa raste (p.sh kryerja e ndalimit të automjeteve ose ekzekutimi i urdhër kontrolleve) nga disa kategori të punonjësve të policisë dhe kështu me radhë.

Kjo është diçka që mund të bëhet jo vetëm në nivel kombëtar, por edhe brenda një komisariati policie ose departamenti ose njësie funksionale nga nëpunësit e lartë dhe niveli drejtues i interesuar për trajtimin e diskriminimit dhe për t'u siguruar që ekipet e tyre do të punojnë me standardet më të larta profesionale në shërbim të publikut. Kjo analizë mund të jetë mjet efektiv menaxhimi për të ndihmuar që të japë informacion kritik i cili mund të përdoret për të trajtuar shkeljen. Modelet mund të jenë dallueshme, duke treguar fushat për ndërhyrje. Këto mund të trajtohen duke përmirësuar mbikëqyrjen dhe praktika të menaxhimit të performancës ose duke ofruar informacion shtesë ose specifik për çështje të caktuara.

Sigurisht, cilësia e çdo analize varet nga fuqia dhe cilësia e të dhënave të marra. Siç thuhet më sipër, nëse njerëzit nuk denoncojnë shkelje diskriminuese, atëherë kjo është diçka që gjithashtu duhet të trajtohet. Këtu përfshihet edhe fitimi i besimit më të madh të komunitetit që mbulohet me më shumë detaje në Modulin Gjashtë, i cili trajton Policimin në Komunitet. Megjithatë, mund të shihni edhe burime të tjera të të dhënave, siç janë sondazhet e qëndrimit.

Sondazh i Qëndrimit të Publikut

Është e rëndësishme që si ofruet shërbimi të rëndësishëm, policia të dijë se çfarë mendon publiku për atë, si është përvoja e publikut me policimin dhe çfarë mendon publiku për cilësinë e shërbimit që policia i ofron. Policia duhet të kuptojë se sa besim ka publiku që policia i trajton të gjithë njësoj dhe me respektin e duhur. Mbështetja e dhënë në Kodin Evropian të Etikës Policore "për të promovuar dhe inkurajuar kërkimin mbi policinë", si nga policia ashtu edhe nga institucionet e jashtme, është tregues i njohjes së vlerës së kësaj përpjekjeje për të përmirësuar policimin.

Policia duhet të ketë akses në informacion që mat nivelin e besimit dhe që publiku ka te ajo dhe që e ndihmon të përcaktojë perceptimin e publikut për masën e përmirësimit të standardeve profesionale. Policia duhet të jetë e interesuar për gjetjen e përgjigjeve ndaj pyetjeve si për shembull nëse po bën punën që publiku pret prej saj dhe që publiku e ndjen se e meriton, nëse disa kategori ose grupe njerëzish, njerëz me karakteristika të ndryshme denoncojnë ndryshe - dhe nëse ndodh kështu, se si policia mund të shpëtojë këto përvoja të ndryshme dhe se si i trajton ato?

Një mënyrë për të zbuluar qëndrimet e publikut ndaj policisë është kryerja e një sondazhi. Ky mund të përfshijë pyetje si më poshtë:

- A mendoni që policia ju trajton me respekt?
- A vepron policia në mënyrë të paanshme?
- A keni besim te policia?
- A heton policia ankesat për diskriminim në mënyrë të paanshme?
- A mendoni që keni vuajtur nga njëanshmëria e policisë? Nëse po, pse mendoni kështu?

Mund të përdoren shumë formate dhe shembuj të Sondazheve për Krimin dhe Son-

dazhe të Kënaqësisë të Polica⁶¹ që policia ose tjetër i angazhuar prej saj të hartojë një instrument sondazhi të posaçëm për të ndihmuar në gjetjen e këtyre qëndrimeve publike dhe përvojave. Në mënyrë ideale, sondazhet duhet të bëhen nga kërkues profesionistë dhe të paanshëm të cilët publiku mund të ketë besim që të japin një vlerësim të paanshëm, të saktë dhe të qëndrueshëm.

⁶¹ Ky është një shembull amerikan i Sondazhit për Sigurinë Publike dhe Zbatimin e Ligjit që e gjeni në <https://cops.usdoj.gov/RIC/publications/cops-w0743-pub.pdf>. Informacion për burimet kombëtare rajonale dhe globale për sondazhet për viktimën (ku përfshihen qëndrimet ndaj policisë dhe përvojat e policisë) mund të gjeni në: www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/ICCS/Korea_Module_8_victimization_surveys.pdf. Këto mund të përshtaten me nevojat në vend.

Anekse dhe Materiale

Materiali 2.2.1:

Informacion skenari – Ndalimi i një automjeti

Është mbrëmje vere. Është vonë, rreth mesnatës, dhe ju keni parkuar makinën e patrullës në rrugën kryesore. Pothuajse nuk ka qarkullim. Në distancë, ju shikoni një automjet që po vjen drejt jush, me ngadalë dhe pa dritat e ndezura. Ju vendosni dritat e policisë, dilni nga automjeti dhe, duke përdorur ndriçuesin ose tabelën e trafikut, ju i bëni me shenjë makinës që të ndalojë. Makina hap krahun në anë të rrugës dhe ndalon.

Ju i afroheni makinës për t'i shpjeguar shoferit që nuk ka ndezur dritat dhe që kjo është e rrezikshme në ato rrethana. Kur afroheni te dera e shoferit, ai ul xhamin e dritares. Nga makina vjen erë e fortë alkooli. Ju e pyesni nëse ka pirë. Ai thotë që ishte me disa shokë në lokal, por që ka pirë vetëm një ose dy gota. Nga zëri dhe lëvizjet e tij ju e kuptoni që ka konsumuar më shumë alkool dhe që është shumë i dehur për të drejtuar makinën në mënyrë të sigurt. Ju i kërkoni patentën ose ndonjë formë tjetër identifikimi nëse nuk e ka patentën. Pastaj ai ju tregon kartën e policisë dhe ju thotë që është koleg policie dhe që jeton vetëm një kilometër larg. Kishte qenë për të festuar daljen në pension të një kolegu policie në një hotel dhe që po kthehej në shtëpi. Ai ju thotë se sa e rëndësishme është që të jesh në krah të kolegëve dhe që do ta mirëkuptoni se ai nuk mund të mos shkonte në festë.

Çfarë bëni ju më pas?

Materiali 2.2.2:

Informacion skenari - Fletë me alternativa

1. Kërkojini të dalë nga makina dhe bëjini testin e alkoolit me qëllim që ta arrestoni për drejtim në gjendje të dehur, nëse nuk e kalon testin.
2. Këshillojeni që ka gabuar shumë që drejton në atë gjendje dhe që ju do i merrni çelësat dhe do ia lini në stacion. Ai mund t'i marrë nesër dhe ose do të duhet të ecë për në shtëpi kilometrin e fundit ose mund të thërrasë një taksì.
3. Nxirreni nga makina. Parkoni makinën në vend të sigurt dhe çojeni në shtëpi sepse nuk do të kërkojë më shumë se pesë minuta.
4. Telefononi eprorin tuaj në polici dhe kërkoni këshillën e tij për hapat e radhës.
5. Lejojeni që të shkojë në shtëpi me makinë, sepse është shumë afër dhe rruga është e qetë, por lajmërojeni që të ndezë dritat, të drejtojë makinën me kujdes dhe të mos e përsëritë më.
6. Merrni disa masa të tjera. (Ju lutemi të shpjegoni se cilat do të ishin këto masa.)

Materiali 2.2.3:

Informacion skenari – Automjet me shpejtësi

Ju jeni punonjës policie dhe po patrulloni me makinë në orët e vona të natës. Është natë e qetë e thatë dhe nuk ka shumë qarkullim në rrugë. Ndërkohë që ju jeni duke drejtuar makinën, kalon një makinë të paktën me 30 km në orë mbi normën e lejuar për atë zonë. Ju vendosni dritën dhe sirenën dhe i kërkon makinës të hapë krahun dhe të ndalojë në anë të rrugës. Ju dilni nga makina juaj dhe i afroheni shoferit, duke i kërkuar që të ulë xhamin e makinës. Ju shihni që shofer/e:

- (1) është një grua, rreth 28 vjeç që e pranon se ishte me shpejtësi për të shkuar në një lokal nate që të takojë disa miqtë e saj atje. Ajo do që të shkojë në lokal përpara se miqtë e saj të largohen për në një vend tjetër.
- (2) është një burrë, rreth 40 vjeç, që pranon se ishte me nxitim për në spital me fëmijën e tij të sëmurë sepse nuk kishte ambulancë dhe kishte frikë të priste sepse mund të ishte me rrezik për fëmijën e tij.

Si e trajtoni (1) shoferin; (2) shoferin?

A ka dallim në atë që ju do të kishit thënë dhe/ose do të kishit bërë?

Shënime të Instrukturit

Ka mundësi që disa punonjës policie të pretendojnë që nuk kanë kompetencë për të përdorur diskrecionin, sepse e konsiderojnë veten nën detyrimin e ligjshëm për të zbatuar ligjin në çdo rrethanë, pa hapësirë që ata të ushtrojnë gjykimin e tyre personal. Në dukje, kjo mund të jetë e saktë, por praktika e përditshme e policimit do të thotë që punonjës të caktuar policie kanë një shkallë të madhe diskrecioni nëse do të ndalojnë, do të kontrollojnë dhe madje do të arrestojnë njerëzit.

Përdorimi i këtij diskrecioni ndikohet nga shumë faktorë përfshirë vlerat personale dhe kultura policore mbizotëruese. Është e rëndësishme të vërehet që diskrecioni nuk mund të ekzistojë për çdo aspekt të policimit dhe mund të jetë i kufizuar ose të përjashtohet me ligj. Për shembull, ndërsa një punonjës policie mund të vendosë të paralajmërojë (ose ta anashkalojë) dikë që drejton një biçikletë pa dritë gjatë natës dhe jo që t'i vendosë gjobë, po ky punonjës policie nuk ka të ngjarë të ketë diskrecion nëse do të arrestojë apo jo dikë për të cilin merr vesh se sapo ka kryer një vrasje. Sidoqoftë, sa herë që zbatohet diskrecioni, nuk mund të motivohet nga keqbesimi, por duhet të jetë në interes të barazisë dhe drejtësisë. Prandaj, diskrecioni nuk duhet të përdoret asnjëherë për të favorizuar një grup njerëzish në mënyrë të padrejtë krahasuar me një grup tjetër, ose përndryshe, për të mos favorizuar ose për të diskriminuar njerëzit për shkak të karakteristikave të tyre. Një mënyrë që punonjësit e policisë të kundërshtojnë dhe të luftojnë racizmin në polici është duke krijuar "kuadër për dialog dhe bashkëpunim ndërmjet policisë dhe anëtarëve të grupeve të pakicave"⁶² për të kuptuar më mirë njerëzit për të cilët ata punojnë.

Në përfundim, interpretimi i ligjit dhe zbatimi i tij i kërkuar është çështje e gjykatave, kështu që ndërsa policia ka diskrecion, pranohet që ky diskrecion nuk është pa kufij. Policia mban përgjegjësi për përdorimin e diskrecionit dhe mund të thirrret për t'u justifikuar pse ka vepruar ose pse nuk ka vepruar, në rrethana të caktuara. Në mënyrë ideale, përdorimi i diskrecionit do të informohet nga parimet dhe etika e policimit profesional dhe do të përdoret më mirë për të përmbushur objektivat e policisë dhe kërkesat e drejtësisë.

⁶² Rekomandimi nr 11 i Politikës së Përgjithshme ECRI (2007) për të luftuar racizmin dhe diskriminimin racor, §18 dhe §20, e gjeni në <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racia/16808b5adf>.

Materiali 2.3.1:

Fletë Informuese Skenari – Arrestimi dhe transportimi i një të dyshuari

Ju dhe një koleg keni ndaluar një grup me tre të rinj të një lagjeje rome. Ju keni vepruar kështu, sepse kolegu juaj, që ka më shumë përvojë se ju, ju thotë “këta të rinj janë përfshirë gjithmonë në ndonjë krim. Ata janë hajdutë të lindur. Kështu janë ata dhe nuk do të ndryshojnë sepse ata janë hajdutë të lindur”. Ju kontrolloni të rinjtë dhe gjeni që një prej tyre ka një telefon të shtrenjtë. Ai thotë që e ka dhuratë nga xhaxhai. Kolegu juaj nuk e beson dhe e arreston për vjedhje. Ai ju thotë të rinjve të tjerë “zhdukuni”. Kur kolegu juaj e vendos të dyshuarin në pjesën e pasme të makinës së policisë, ai e qëllon dhe i thotë “ju jevgjit hajdutë nuk mësoni kurrë”. Ndërkohë që ju shkoni për të stacionin e policisë, dëgjoni kolegun tuaj që paralajmëron të dyshuarin që më mirë të pranojë vjedhjen e telefonit. Do të jetë më mirë për atë dhe për familjen e tij, ose mund të hyjë në telashe më të mëdha. Ju shikoni nga pasqyra që kolegu juaj e qëllon të dyshuarin në brinjë ndërkohë që e kërcënon. Në stacion, ndërkohë që ju dhe kolegu e sillni të dyshuarin në korridor për t’ia dorëzuar oficerit përgjegjës për ndalimin, kolegu juaj ndalon dhe i thotë të dyshuarit “bën mirë të mos ankohesh nëse e di të mirën tënde”. Ndërsa e thotë këtë, ai e qëllon me shpullë të dyshuarin pas koke. Pasi e dorëzon të dyshuarin në stacion dhe i prezanton provat, ju dhe kolegu juaj ktheheni në stacion për një pushim kafeje. Kur jeni atje, kolegu juaj ju thotë që ai nuk mendon se i dyshuari do të ankohet për arrestimin sepse ka frikë nga policia, por nëse e bën, atëherë ju të dy do të thoni që asgjë nuk ka ndodhur në lidhje me përdorimin e forcës fizike nga kolegu. Kolegu ju thotë “nëse ka prova fizike, si mavijosje ose shenjë, nuk do të jetë problem sepse ata xhypsët gjithmonë zihen dhe përfshihen në punë të pista, kështu që janë të prirshme këto shenja”. Ai të përgëzon për ditën e mirë të punës për komunitetin duke arrestuar këtë djalë dhe duke e futur aty ku e ka vendin.

Materiali 2.3.2:

Vështrim i shkurtër i pikave kyçe të Kodit Evropian të Etikës Policore

Kodi Evropian i Etikës Policore u miratua nga Komiteti i Ministrave më 19 shtator 2001. Ai përcakton një kuadër për vlerat dhe standardet e kërkuara të policisë në një shoqëri moderne dhe demokratike. Pranohet që edhe me larminë e shërbimeve policore dhe institucionet e pranishme brenda anëtarësisë së Këshillit të Evropës, janë disa çështje etike që duhet të jenë të përbashkëta për të gjitha shërbimet. Kodi përcakton standarde të detajuara që duhet të ndiqen nga policia në përpjekjet e saj për të përmbushur funksionet e saj bazë.

Sipas paragrafit 40 të Kodit "...Policia kryen detyrat e saj në mënyrë të drejtë, sidomos e udhëhequr nga parimet e paanshmërisë dhe mosdiskriminimit". Kjo është thelbësore për fuqinë e këtij Manuali që nënvizon nevojën për policim etik që është jo vetëm mosdiskriminues në vet-vete, por që në mënyrë aktive sfidon dhe trajton momentet e diskriminimit në mënyrë të shpejtë dhe pozitive.

Sipas paragrafit 44 "Punonjësit e policisë veprojnë me integritet dhe respekt ndaj publikut dhe duke i kushtuar vëmendje të veçantë situatës së individëve që i përkasin grupeve veçanërisht të cenueshme". Kjo nënvizon ndjeshmërinë e veçantë që punonjësit e policisë duhet të tregojnë kur merren me disa individë dhe kategori të caktuara. Është qartazi në kundërshtim me sjelljen diskriminuese, përfshirë gjuhën pa respekt të përdorur nga disa punonjës policie për trajtimin e këtyre njerëzve.

Sipas paragrafit 46 "Punonjës të policisë kundërshtojnë të gjitha format e korrupsionit brenda policisë. Ata informojnë eprorët dhe organet e tjera përkatëse të korrupsionit brenda policisë." Natyrshëm ky korrupsion shtrihet në të gjitha format e shkeljes, siç është shkelja diskriminuese dhe abuzive kundër njerëzve bazuar në disa karakteristika.

Sipas paragrafit 49 "Hetimet policore duhet të jenë objektive dhe të drejta. Ato duhet të jenë të ndjeshme dhe të përshtatshme me nevojat e veçanta të njerëzve siç janë fëmijët, të miturit, gratë, pakicat përfshirë pakicat etnike dhe personat e cenueshëm. Objektiviteti dhe drejtësia e hetimeve policore duhet të shtrihet në të gjitha aspektet e punës policore kur policia përfshihet me publikun.

Në veçanti ky objektivitet është kërkesë kyçe për mendjen e hapur me të cilën punonjësit e policisë duhet të trajtojnë çdo situatë që kërkohet që ata të hetojnë.

Sipas paragrafit 52 "Policia do të ofrojë mbështetjen, ndihmën dhe informacionin e nevojshëm për viktimat e krimit, pa asnjë diskriminim. Shpesh disa punonjës policie mund të sillen në mënyrë përçmuese dhe të pandjeshme kur merren me viktimat e krimit që nuk përshtaten me atë që policia kupton ose pranon se e meriton një viktimë. Kjo mund të bëjë që shumë viktima të refuzojnë të denoncojnë krimet për shkak të sjelljes policore të parashikuar.

Shënime të Instruktorit

Materiali 2.3.2 bashkon konceptet kyçe të Kodit Evropian të Etikës Policore për diskutim mes pjesëmarrësve në kuadër të parimeve dhe standardeve të përbashkëta të kërkuara të punonjësve të policisë. Ndërsa ka veçanërisht lidhje me trajtimin e të dyshuarve, është e qartë që shtrihet në të gjitha fushat e praktikës policore, përfshirë trajtimin e viktimave dhe dëshmitarëve. E gjithë kjo është tepër e rëndësishme për hetimin e suksesshëm të krimit (shihni Modulin 4 për më shumë informacion), ndërsa respekti për këdo në çdo kontekst është kërkesë kryesore për çdo punonjës policie.

Materiali 2.4.1:

Mundësitë për denoncimin e shkeljeve

Shumicën e kohës, është e mundur dhe preferohet që një punonjës policie të denoncojë çdo shkelje nga kolegët duke përdorur procese ekzistuese disiplinore të brendshme. Në raste të tjera, mund të jetë e vështirë që një individ të denoncojë duke përdorur këtë sistem të brendshëm, sidomos kur ekziston frika reale e viktimizimit ose sepse besojnë që denoncimi i tyre nuk do të trajtohet si duhet, nëse do të trajtohet ndonjëherë. Në këto raste, kur një punonjës policie beson se është në interes të publikut që të flasë, sepse për shembull ata denoncojnë një vepër penale, ose shtrembërim të drejtësisë, ose fshehje të shkeljes, atëherë mund të ndjejë nevojën për të kërkuar rrugë të tjera denoncimi të asaj që ka parë ose mësuar nga përvoja e tij. Kjo formë komunikimi shpesh njihet si "sinjalizim". Në shumë juridiksione, ata që sinjalizojnë, kur veprojnë në mirëbesim, mbrohen me ligj nga pasojat negative për denoncimin e tyre.

Nëse nuk ekziston një politikë sinjalizimi, punonjësi i policisë mund të jetë në gjendje të denoncojë në mirëbesim (dhe madje anonim) te ndonjë organizatë ose organ që është i interesuar për hetimin e çështjes të cilën punonjësi i policisë dëshiron të denoncojë. Për shembull, një punonjës policie mund të kontaktojë një organ mbikëqyrës ose një Organizatë të Shoqërisë Civile që ka interes të veçantë në përgjegjshmërinë e policisë. Një punonjës policie mund të jetë në gjendje të denoncojë te zyra e Avokatit të Popullit ose te një grup i përfshirë në promovimin e të drejtave të qytetarëve, ose një grup advokimi që merret me çështje të policisë. Organizata kombëtare të të drejtave të njeriut dhe avokatët do të jenë në gjendje të këshillojnë një punonjës policie mbi mënyrën më të mirë për të parashtruar një shqetësim në mënyrë që i jep atij mbrojtjen më të mirë, por në të njëjtën kohë ndihmon për të siguruar trajtimin e çështjeve të ngritura prej tij.

Materiali 2.4.2:

Të kuptuarit e Kulturës Policore

Në përgjithësi, kultura organizative mund të përshkruhet si mënyra e punës së njerëzve brenda një organizate të caktuar, se si veprojnë dhe praktikën dhe normat e pranuar mbi të cilat bazohen veprimet e tyre. Pas pak kohësh punë, pranohet si mënyra sipas të cilës veprohet. Kur dikush sheh policinë, edhe në juridiksione të ndryshme, shpesh shihet si e tillë që ka kulturë organizative specifike. Një pjesë e kësaj është shumë pozitive. Policia njihet mes profesionistëve për shkallën e lartë të vëllazërisë dhe kohezionit. Kjo nxitet nga afërsia e të punuarit bashkë, nga puna në ekip dhe nga varësia shumë e ndërsjellë që kanë punonjësit e policisë. Policia merr mijëra telefonata për ndihmë çdo ditë, por përgjithësisht, asnjë thirrje për ndihmë nuk merr përgjigje më të shpejtë se ajo që bëhet nga një koleg, punonjës policie. Kjo pasqyron mbështetjen që punonjësit e policisë i japin kolegëve dhe tek e cila ata varen për veten e tyre. Ata kanë besim te kolegët e tyre dhe mund të kenë besim që kjo mbështetje do t'ju ofrohet gjithmonë.

Megjithatë, kjo besnikëri mund të priset nëse punonjësit e policisë zëvendësojnë respektimin prej tyre të ligjit dhe angazhimin për t'i shërbyer publikut me më shumë besnikëri ndaj kolegëve të padrejtë dhe jo etikë. Ky aspekt i kulturës së policimit që mund të rrisë seriozisht gjasat e shkeljes diskriminuese të pakontrolluar, ndonjëherë njihet si "Kodi blu i heshtjes".

Ky Kod Blu i Heshtjes i referohet një marrëveshjeje të pashkruar ose të kuptuarit mes punonjësve të policisë që ata duhet të mbështetin kolegët, punonjës të policisë edhe kur kjo do të thotë që të mos spiunojnë kolegët e tyre që mund të kenë faj për shkelje ose vepra të tjera ose shkelje të ligjit. Kjo është e rrënjësuar thellë në shumë kultura policore. Për shembull, ka shumë raste të mirë dokumentuara të hetimit të shkeljeve policore në situata të rendit publik ku punonjësit e policisë shprehen që nuk kanë parë raste të shkeljes edhe kur anëtarë të publikut, reporterë të lajmeve, aktivistë të të drejtave të njeriut dhe vëzhgues të tjerë të pavarur kanë dëshmuar dhe regjistruar punonjës të policisë që kanë treguar forcë të panevojshme dhe të tepruar në po të njëjtat ngjarje. Kjo mungesë dëshire për të folur është vënë re herë pas herë, edhe në juridiksione ku punonjësve të policisë u kërkohet që të denoncojnë këtë shkelje sipas rregullave të tyre të brendshme dhe/ose ligjit. Duke mos denoncuar atë që shohin në këto rrethana, punonjësit e policisë dëshmitarë janë vetë fajtorë për shkelje.

Qartazi ekziston nevoja për të trajtuar këtë aspekt negativ të kulturës së policimit. Këtu kemi një sfidë të dytë, që është njësoj e rëndësishme për t'u konsideruar. Duhet pranuar që kultura policore në shumë vende është gjetur dhe perceptuar si raciste, seksiste dhe diskriminuese në disa mënyra të tjera. Kjo mund të trajtohet vetëm kur pranohet haptazi dhe kundërshtohet përmes programeve dhe veprimeve specifike në të gjitha nivelet brenda organizatës.

Kjo nuk mund të bëhet thjesht duke bërë rregulla të reja ose duke përcaktuar kode të reja të sjelljes. Kërkon më shumë se thjesht dhënien e deklarimeve me gojë ose me shkrim. Nuk ka kuptim që të ri-përcaktohet një kulturë me një vizion të ri dhe kulturë të organizatës, nëse niveli drejtues nuk e personifikon këtë kulturë në praktikën e tij të përditshme dhe nëse bëhen pak ose aspak përpjekje për të përforcuar këto vlera të tjerë. Ndryshimi duhet të nxitet dhe ndryshimi duhet të matet.

Në fund, ia vlen të theksohet që punonjësit e policisë do të kenë brenda niveleve të tyre disa punonjës policie nga grupet e pakicave dhe një pakicë punonjëse policie. Megjithatë, këta pak anëtarë nuk mund të kenë vetë ndikim domethënës në kulturën dominuese brenda organizatës

policore.

Ata madje mund të nënshtrojnë, të shtypin ose të mbajnë sekret disa karakteristika të tyre me dëshirën për t'u pranuar dhe për t'u përshtatur në kulturën e policimit ashtu siç është promovuar aktualisht. Përpjekjet për të qenë përfshirës dhe për të përqafuar diversitetin më të madh janë disa nga mënyrat me anë të të cilave mund të ndryshojë kultura, por vetëm nëse ky diversitet pranohet haptazi. Përsëri, përcaktohet roli kyç dhe sfida për nivelin drejtues brenda organizatës së policisë që të nxisë ndryshimin dhe të shihet e gatshme për të ndryshuar.

Materiali 2.6.1:

Ndikimi i kulturës policore në depozitim dhe hetimin e ankesave

Drejtuesit e lartë të policisë dhe zyrtarët përgjegjës të departamenteve duhet të reflektojnë dhe të pranojnë aspektet pozitive dhe negative të kulturës policore. Në veçanti, çdo diskutim për sjelljen policore duhet të theksojë që brenda mjedisit të punës së policisë, kultura mbizotëruese vlerëson së tepërmi të vepruarin si pjesë e një ekipi, të tillë ku kolegët varen dhe i besojnë njëri-tjetrit për mbështetje të ndërsjellë. Punonjësit e policisë duhet të kuptojnë besnikërinë e kuptueshme që shfaqet, por njëkohësisht të vlerësojnë që besnikëria e tyre duhet të jetë brenda një hierarkie të caktuar që vendos në krye bindjen para ligjit dhe respektimin e dinjitetit të njeriut. Elementet e këtyre diskutimeve mund të nxirren për të analizuar ndryshimet që janë të nevojshme (nëse ka) për kulturën ekzistuese të policisë për të përmirësuar policimin dhe mënyrën se si mund të bëhen më së miri këto ndryshime.

Siç tregohet më sipër, shpesh në polici ekziston “muri blu i heshtjes” që pengon punonjësit e policisë të flasin kundër ndonjë shkeljeje të parë ose të njohur nga kolegët e tyre. Kjo është pjesë e brendshme e shumë nën-kulturave të policisë dhe është shtrembërim i besimit dhe ndihmës që punonjësit e policisë mund të presin me të drejtë të marrin nga kolegët kur kryejnë një punë të vështirë dhe të rrezikshme ku mbështetja e ndërsjellë është thelbësore. Ndërkohë që ky kod i heshtjes mund të marrë formën e pranimit pasiv ose pranimit të shkeljes, mund të përfshijë edhe veprime ose mosveprime që veprojnë për të penguar hetimet dhe për ta bërë më të vështirë identifikimin dhe dënimin e suksesshëm të punonjësve të policisë që janë fajtorë.

Trajtimi i kësaj kërkon më shumë se deklarime për sjelljet e kërkuara në kodet e sjelljes ose manuale për standardet profesionale. Kërkon një udhëheqje të fuqishme që jo vetëm përcakton standardet e sjelljes, por i thjeshton ato përmes praktikës profesionale të përditshme. Kërkon një sistem të drejtë dhe reagues të menaxhimit të performancës që mbikëqyr në mënyrë aktive dhe shpërblen praktikën e mirë ndërkohë që sfidon praktikën e gabuar dhe shkeljen.

Kërkon një organizatë që tregon zero tolerancë për diskriminim dhe për çdo formë keqtrajtimi. Kërkon një mënyrë të fuqishme, por delikate të të dëgjuarit të ankesave dhe akuzave për mungesë respekti dhe sjellje diskriminuese dhe një mënyrë me të cilën ato hetohen për të identifikuar autorët dhe për të zgjidhur çështjet me qëllim që të ruhet besimi publik.

Moduli 3

: PARANDALIMI DHE PËRGJIGJA NDAJ : PROFILIZIMIT DISKRIMINUES

AUTORË: MÓNICA DINIZ, JOANNA PERRY, NICK GLYNN & DAVID MARTÍN ABÁNADES

Hyrja dhe historiku	96
Rezultatet e të nxënit	97
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	97
Përgatitja	98
Përshkrime aktiviteti	99
<i>Aktiviteti 3.1: Vlerat tona të përbashkëta</i>	99
<i>Aktiviteti 3.2: Ndikimi i profilizimit policor te komunitetet</i>	101
<i>Aktiviteti 3.3: Ndalesat – nga stereotipizimi te diskriminimi</i>	105
<i>Aktiviteti 3.4: Ndalesat – Praktika profesionale</i>	107
<i>Aktiviteti 3.5: Komunikimi i të drejtave</i>	108
<i>Aktiviteti 3.6: Udhëheqja</i>	110
Aneksë dhe Materiale	111
<i>Materiali 3.1a: Letrat e Vlerave</i>	111
<i>Materiali 3.1b: Vlerat gjatë policimit të komuniteteve multikulturore</i>	113
<i>Aneksi 3.2</i>	114
<i>Materiali 3.3: Cikli i profesisë vetë-përmbushëse</i>	116
<i>Materiali 3.4: Kompetencat dhe detyrimet e policisë në Ndalesa, Verifikime të Dokumenteve të Identifikimit dhe Kontrolle të Automjeteve</i>	117
<i>Aneksi 3.4: Shënime të Instruktorit</i>	119
<i>Aneksi 3.6: Shënime të Instruktorit</i>	121

Hyrja dhe historiku

“Profilizimi racor përbën një formë specifike të diskriminimit racor dhe duhet të ndalohet shprehimisht me ligj. Ai gjeneron ndjenjën e poshtërimit dhe padrejtësisë mes atyre grupeve që i nënshtrohen atij, rezulton në stigmatizimin e tyre, stereotipizimin negativ dhe tjetërsimin dhe pengon marrëdhëniet e mira në komunitet. Gjithashtu, siç ka konkluduar Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut, perceptimi nga punonjësit e policisë për personat që i përkasin një kategorie të caktuar si “kriminelë” dhe praktika vijuese e profilizimit racor mund të rezultojë në “racizëm të institucionalizuar”⁶³

Deklarata e Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës, 2020

Rekomandimi nr. 11. i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici përkufizon “profilizimin racor” si “Përdorimi nga policia, pa justifikim objektiv ose të arsyeshëm, i shkaqeve si raca, ngjyra, gjuha, feja, kombësia, origjina kombëtare ose etnike në kontrollin, vëzhgimin ose veprimtarinë e hetimit”.⁶⁴ Reporterit i Posaçëm i OKB-së për format bashkëkohore të racizmit, diskriminimit racor, ksenofobisë dhe intolerancës shpjegon “profilin racor” si një “mbështetje nga punonjësit e zbatimit të ligjit, sigurisë dhe kontrollit kufitar të raca, ngjyra, prejardhja ose origjina etnike apo kombëtare për t’i nënshtuar njerëzit ndaj kontrolleve të detajuara, verifikimeve të identitetit dhe hetimeve për të vendosur nëse një person është i përfshirë në veprimtari kriminale”.⁶⁵ Ndërsa profilizimi është praktikë e ligjshme e policisë për të parandaluar, hetuar dhe ndjekur veprat penale, profilizimi diskriminues kontribuon në stigmatizimin e grupeve të pakicave, ul besimin te policia, përshkallëzon tensionet ndërmjet policisë dhe komuniteteve dhe është i paligjshëm.

Strategji të tjera policimi në rrugë nuk janë vetëm të ligjshme, por edhe më të efektshme. Këtu përfshihet “policimi i pikave të nxehta” ku fokusi vendoset në një zonë shumë të vogël gjeografike me përqendrim krimi, në qasje të orientuara te problemi që bazohen në metodat e zgjidhjes së problemit dhe në metoda frenuese që përdorin një larmi strategjish për të frenuar krimin në lidhje me autorët e vërtetë, me probabilitet më të lartë për të kryer krim.⁶⁶

Ky modul eksploron parimet dhe strategjitë kryesore që mund të ndihmojnë për të parandaluar dhe ulur riskun e profilizimit diskriminues nga policia në kuadër të veprimeve më të zakonshme të policisë, përfshirë verifikimin e dokumenteve të identifikimit, ndalimet në rrugë dhe kontrollet. Një nga qëllimet kryesore është rritja e ndërgjegjësimit të punonjësve të policisë për “ndikimin njerëzor” të ushtrimit prej tyre të këtyre kompetencave. Për policinë, dokumentet e identifikimit dhe ndalimet në rrugë janë pjesë e rutinës së saj dhe për këtë arsye ajo mund të mos e vlerësojë ndikimin e veprimeve të saj te qytetarët. Për personin që ndalohet, përjetimi mund të jetë turpërues, poshtëruar dhe, nëse bëhet në mënyrë të përsëritur, mund të ketë ndikim tepër negativ në besimin te policia. Policia ka për detyrë të jetë vigjilente për faktin që policia bazohet në njëanshmëritë dhe paragjykimet e saj dhe ka për detyrë të “ndalojë, të mendojë dhe të shpjegojë” përpara se të ushtrojë kompetencat e saj. Është e rëndësishme që policia të kundërshtojë dhe të eliminojë racizmin dhe forma të tjera të diskriminimit në praktikën e saj të përditshme.

⁶³ Deklarimi i fundit i Komisionit Evropian kundër Racizmit dhe Intolerancës (ECRI për abuzim policor racor, përfshirë profilizimin racor dhe racizmin sistematik, që u miratua nga ECRI në mbledhjen plenare të 82të (30 qershor – 2 korrik 2020), e gjeni në <https://rm.coe.int/statement-of-ecri-on-racist-police-abuse-including-racial-profiling-an/16809eee6a>

⁶⁴ Rekomandim nr 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t (2007) për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici, 13, e gjeni në <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racial/16808b5adf>.

⁶⁵ Ruteere, M. (2015), ‘Report of the Special Rapporteur on contemporary forms of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance’, Raport i Reporterit të Posaçëm për format bashkëkohore të racizmit, ksenofobisë dhe intolerancës A/HRC/29/46, para 2, Asambleja e Përgjithshme e Organizatës së Kombeve të Bashkuara, e gjeni në www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf

⁶⁶ Shihni, për shembull, Braga, A. A. et al. (2012), ‘The effects of hot spots policing on crime: an updated systematic review and meta-analysis’, Justice Quarterly, 31(4), e gjeni në: www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07418825.2012.673632.

Rezultatet e të nxënit:

Pjesëmarrësit:

- ▶ do të kuptojnë ndikimin e profilizimit policor te njerëzit si edhe akoma më gjerë tek ata që janë bërë objektivi në mënyrë disproporcionale, përkatësisht personat e parë në lidhje me racën e tyre, dhe grupe të tjera të stigmatizuara nga shoqëria, me fokus të veçantë te ndalimet nga policia
- ▶ do të kuptojnë konceptet kryesore të profilizimit në kuadër të zbatimit të ligjit
- ▶ do të identifikojnë politikat kryesore kombëtare, rregullat dhe proceset e ankimit në lidhje me profilizimin nga agjencia e zbatimit të ligjit
- ▶ do të kuptojnë vlerën e zbatimit të parimeve të të drejtave të njeriut në praktikën e profilizimit
- ▶ do të identifikojnë praktikat e pranueshme dhe të papranueshme në profilizimin e agjencive të zbatimit të ligjit dhe verifikime të dokumenteve të identifikimit dhe ndalimet nga policia
- ▶ do të njihen me praktikën e mira të parandalimit të profilizimit diskriminues
- ▶ do të zbatojnë strategji për të promovuar barazinë në praktikën e profilizimit.

Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore

Aktiviteti 3.1: Vlerat tona të përbashkëta	(30 minuta)
Aktiviteti 3.2: Ndikimi i profilizimit policor te komunitetet	(60 minuta)
Aktiviteti 3.3: Ndalesat: Nga stereotipizimi te diskriminimi	(30-45 minuta)
Aktiviteti 3.4: Ndalesat: Praktika profesionale	(60 minuta)
Aktiviteti 3.5: Komunikimi i të drejtave	(90 minuta)
Aktiviteti 3.6: Udhëheqja	(60 minuta)

Përgatitja

Për të përgatitur këtë modul, instruktori/ekipi i trajnimit, përveç asaj që është identifikuar në Vlerësimin e Nevojave, duhet të bëjë kërkime dhe të mbledhë materiale për sa më poshtë:

- Udhëzime dhe orientime të policisë që janë të rëndësishme për praktikën e profilizimit, sidomos për verifikime të dokumenteve të identifikimit, ndalimin dhe kontrollet në rrugë dhe përkufizimin e “dyshimit të arsyeshëm”
- Ndonjë ligj, për shembull ligj kombëtar për të drejtat e njeriut dhe/ose anti diskriminimin
- Çdo të dhënë në dispozicion për verifikimin e dokumenteve të identifikimit, ndalimet dhe kontrollet në rrugë
- Raporte dhe studime të rëndësishme të kryera nga organizata të specializuara jo-qeveritare dhe organe të barazisë për epërsinë dhe ndikimin e praktikës policore në këtë fushë, përfshirë rekomandimet kryesore për përmirësim.

Ekipi i trajnimit gjithashtu duhet të identifikojë dhe të jetë gati që të kontraktojë organizatat kryesore të komunitetit që punojnë për të rritur ndërgjegjësimin mbi praktikën diskriminuese policore. Aktiviteti 3.2 ka të bëjë me përfshirjen e përfaqësuesve të komunitetit në rritjen e ndërgjegjësimin të pjesëmarrësve për ndikimin njerëzor të policimit në këtë fushë.

Çdo aktivitet shoqërohet me pika specifike për hapat e nevojshme përgatitore sipas rastit. Gjithashtu, gjatë gjithë aktivitetëve të modulit jepen shënimet dhe rekomandimet e instruktorit.

Përshkrime të aktiviteteve

Aktiviteti 3.1:

Vlerat tona të përbashkëta

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet inkurajon diskutimin dhe veprimin për vlerat themelore gjatë policimit të komuniteteve të ndryshme duke promovuar praktika të ligjshme të profilizimit që respekton dinjitetin dhe të drejtat e njeriut.

Koha: 30 minuta

Materialet e nevojshme: tabelë, fletë për tabelë, tabelë e bardhë, shënues, projektor
Materiali 3.1a dhe Materiali 3.1b
4 paketa me 16 letra të vlerave
letër (A4), stilolapsa, ngjitës

Përgatitja: Përgatitni katër kopje të 16 letrave të vlerave. Pritini letrat dhe krijoni katër paketa (Materiali 3.1a). Përgatitni edhe katër kopje të faqes "Vlerat e policisë gjatë policimit të komuniteteve multikulturore" (Materiali 3.1 b).

Ju mund të rishikoni edhe "materiale për lexim shtesë" dhe të përfshini në materialet e trajnimit gjithçka që mendoni se do të jetë e dobishme dhe në mbështetje të diskutimit.

Përpara se të fillojë seanca e trajnimit, organizoni klasën në format me grupe pune me katër tavolina dhe karrige rreth tyre. Në mes të çdo tavoline vendosni fletë me ngjitje, stilolapsa, letër dhe ngjitës për ushtrimin në grup.

Udhëzime

1. Ndani pjesëmarrësit në katër grupe.
2. Shpjegojini pjesëmarrësve që çdo grup është një patrulle policie e sapo-krijuar. Shpërndajini çdo "ekipi" një paketë me 16 letra të vlerave (Materiali 3.1a) dhe Materialin 3.1b.
3. Shpjegojini ekipeve që duhet të fillojnë të ndajnë letrat sipas rëndësisë (më e rëndësishme, e rëndësishme, më pak e rëndësishme), sipas mënyrës se si çdo "ekip" do të vlerësojë rëndësinë e çdo vlere gjatë ushtrimit të kompetencave për profilizim dhe për ndalim dhe kontroll. Shpjegoni që nuk ka domosdoshmërisht një përgjigje të saktë dhe që gjatë diskutimit ka mundësi që ata të mendojnë se disa vlera janë njësoj të rëndësishme. Shpjegoni që qëllimi i ushtrimit është të nxitë diskutimin dhe lidhjen. Informoni që do të kenë 15 minuta kohë për të kryer detyrën.
4. Filloni kohëmatësin dhe shkoni te çdo ekip për të qartësuar çdo dyshim dhe për t'u siguruar që të gjithë të marrin pjesë në diskutim. Informoni pjesëmarrësit kur të mbarojë koha e tyre.
5. Kërkojini çdo ekipi që të ndajë vlerat që i konsideron "më të rëndësishme" dhe "më pak të rëndësishme" dhe të shpjegojë arsyen pse. Pasi të gjitha grupet të ndajnë përgjigjet e tyre, pyesni pjesëmarrësit nëse do të donin të shtonin komente të tjera.
6. Shfaqni thënien e mëposhtme, për profilizimin etnik dhe jepuni pjesëmarrësve kohë për ta lexuar. Pyesni grupin që të ndajë çdo reflektim për vlerat dhe praktikatat policore

që janë me vend në këtë moment.

“(…) Shumica dëshirojnë që të jenë të lirë për të kryer punën e tyre. Qoftë për të shkruar në supermarket, apo në metro, për të nxituar në punë apo për të ndaluar në shesh për një bisedë. Ne duam të trajtojmë njëri-tjetrin dhe të trajtohemi me respekt, pavarësisht nga feja, etnia apo seksualiteti ynë. Që kjo të ndodhë, ne duhet ta dimë që punonjësit e policisë janë aty për të mbrojtur lirinë tonë, dhe jo për ta marrë. Ne duhet të jemi në gjendje t’u drejtohemi atyre kur duam ose kur kemi nevojë, duke e ditur që do të na trajtojnë me njerëzillëk”.

Butler, I. (2021), 'How to talk about ethnic profiling: a guide for campaigners', Liberties⁶⁷

⁶⁷ Butler, I. (2021), 'How to talk about ethnic profiling: a guide for campaigners', Civil Liberties Union for Europe, e gjeni në https://dq4n3btxmr8c9.cloudfront.net/files/uLHnjY/ethnic_profiling.pdf.

Aktiviteti 3.2:

Ndikimi i profilizimit policor te komunitetet

Pikat e të nxënit: Qëllimi i këtij aktiviteti është që pjesëmarrësit të kuptojnë ndikimin që kanë te njerëzit ndalimet nga policia, si edhe akoma më shumë tek ata që janë objektiv disproporcional i ndalimeve nga policia, sidomos njerëzit e racave të tjera dhe grupeve të stigmatizuara nga shoqëria.

Koha: 90 minuta

Materiallet e nevojshme: Aneksi 3.2

Përgatitja: Ky aktivitet përmban disa hapa përgatitore dhe katër metoda alternative të zhvillimit të tij. Rishikoni me kujdes këtë pjesë që të keni kohë të planifikoni dhe të vendosni për metodën më të mirë për zhvillimin e këtij aktiviteti të rëndësishëm.

Hapi 1: përgatitja e thënieve të komunitetit

Kjo seancë varet nga dëshmia personale nga përvojat e njerëzve të ndaluar nga policia. Qëllimi është që pjesëmarrësit të kuptojnë ndikimin e veprimeve të tyre tek anëtarët e publikut dhe anëtarët e komuniteteve të pakicave në veçanti. Më poshtë jepen katër metoda kryesore për mbledhjen e përvojave të njerëzve:

1. ftoni pjesëmarrësit që të ndajnë drejtpërdrejt përvojat e tyre me pjesëmarrësit gjatë trajnimit.
2. merrni dëshmi të shkruara, të regjistruara me mjete audio-vizive.
3. përdorni shembujt në Aneksin 3.2 Këto jepen me detaje më poshtë. Rekomandohet që ekipi i trajnimit të përpiqet të marrë të paktën një ose dy dëshmi nga konteksti kombëtar. Kjo qasje do të forcojë besueshmërinë dhe rëndësinë e trajnimit përpara pjesëmarrësve tuaj.
4. Qasje hibride - sipas asaj që keni arritur të mblidhni në nivel kombëtar, ju mund të përdorni materialin kombëtar si edhe materialin e Aneksit 3.2.

Së pari, që të krijoni idenë e llojit të dëshmisë që nevojitet për këtë aktivitet, rishikoni shkurtimisht materialin në Aneksin 3.2 Do të shihni që përmban thënie të shkurtra, të fuqishme që japin idenë e shpeshtisë së ndalimeve nga policia, vetë përvojës, ndikimit mbi personin e ndaluar dhe pasojat afatgjata. Nëse keni kohë, shihni videot e mëposhtme (video e parë është më pak se 5 minuta; e dyta është rreth një orë).

Open Society Foundations (2013), 'The Human cost of Stop and Search', www.youtube.com/watch?v=7Tx7sK54y2Y&t=1s

Hollandse Heldon (2019), 'Suspect', <https://vimeo.com/287690617/94f9af66cc>.

Metoda një: Ftoni pjesëmarrësit të ndajnë drejtpërdrejt përvojat e tyre me pjesëmarrësit gjatë trajnimit

Suksesi i kësaj metode varet nga ekzistenca e organizatave të duhura të komunitetit që dinë dhe mund të mbështetin njerëzit që janë në gjendje dhe të interesuar të ndajnë përvojën e tyre me policinë. Gjithashtu kjo varet nga aftësia e ekipit të trajnimit për moderim. Nëse zgjidhjet kjo qasje, rekomandohet që ekipi i trajnimit të takojë njerëzit që do të marrin pjesë në trajnim, dhe të shpjegojë aktivitetin me hollësi, duke përfshirë mënyrën e dhënies së dëshmisë për pjesëmarrësit. Do të ishte e dobishme që të ndahej Aneksi 3.2 si shembull i llojeve të përvojave që mund të ndahen. Nëse person ose disa persona mund të marrin pjesë, të qartësojnë përvojën e tyre dhe t'i sigurojnë që, si lehtësues, ju do të siguroheni rregullisht që ata ndihen rehat. Flisni për elementët kyç të ngjarjes që ata do të duan të ndajnë. Zakonisht rekomandohet që të shmanget përshkrimi i detajuar i ngjarjes. Kjo sepse trajnimi i pjesëmarrësve mund të fokusohet në procesin dhe pikat teknike të procedurës policore dhe jo në pikat e të nxënit, që është të kuptuarit e ndikimit dhe pasojave të ndalimeve dhe verifikimeve të dokumenteve të identifikimit nga policia.

Nëse ka kohë dhe ka informacion në dispozicion, ekipi i trajnimit mund të dojë që të konsiderojë të ftojë organizatë komunitare për të ndarë çdo informacion që ka në lidhje me temën, për shembull të dhëna që ka mbledhur nga aktiviteti i profilizimit racor nga policia dhe ndikimi i tij në komunitet.

Përfshirja e organizatave komunitare mund të jetë qasje konstruktive për krijimin e marrëdhënieve ndërmjet policisë në terma më të përgjithshme (shihni Modulin gjashtë).

Metoda dy: Mblidhni dëshmi të shkruara, të regjistruara me pajisje audio-vizive

Suksesi i kësaj qasjeje gjithashtu varet nga ekzistenca e organizatave të duhura të komunitetit që dinë dhe mund të mbështetin personat që janë në gjendje dhe të interesuar që të ndajnë përvojën e tyre me policinë. Në këtë rast, thëniet mund të merren me shkrim, ose përmes regjistrimeve të shkurtra audio ose video. Mbani parasysh përgjegjësinë tuaj për të mbrojtur gjithmonë të drejtën për anonimitet dhe konfidencialitet dhe për të kërkuar miratimin dhe lejet e duhura.

Metoda tre: Përdorni shembujt ekzistues (shihni Aneksin 3.2)

Aneksi 3.2 rendit shembujt të ndryshëm të përvojës komunitare. Ju lutemi vini re që ka mundësi të përdorni një kombinim të këtyre metodave (metoda katër). Për shembull, ju mund të merrni vetëm një ose dy përvoja komuniteti nga vendi ku ndodh trajnimi. Në këtë rast, ju mund të përdorni thëniet e Aneksit 3.2.

Hapi 2: përgatitja për seancën e trajnimit

Ju duhet të përgatitni inputin dhe materialet e komunitetit për këtë seancë. Nëse do të përdorni vetëm metodën një, konfirmoni nga partneri juaj komunitar nëse ka ndonjë material për të kopjuar dhe ndarë gjatë seancës. Nëse ka, kopjoni

materialët përpara se të fillojë aktiviteti.

Nëse do të përdorni metodën dy, tre dhe/ose katër, duhet të përgatitni materialët që mund të përdoren nga pjesëmarrësit. Nëse keni material audio vizual, sigurohuni që të keni teknologjinë për ta shfaqur materialin. Nëse keni materiale të shkruara, rekomandohet që të printoni çdo thënie në një fletë të veçantë. Kështu çdo pjesëmarrës do të lexojë thënien gjatë trajnimit.

Udhëzime

1. Organizoni karriget në formë rrethore pa tavolina.
2. Filloni seancën duke shpjeguar që qëllimi i aktivitetit është që pjesëmarrësit të kuptojnë ndikimin e verifikimeve të dokumenteve të identitetit, ndalimeve dhe kontrolleve të përsëritura dhe ndoshta diskriminuese të njerëzve të përfshirë.
3. Në varësi të metodës që ju përdorni (shihni më sipër), filloni seancën duke ndarë përvojat e komunitetit. Nëse përdorni metodën një, prezantoni të ftuarin dhe lehtësoni kontributin e tyre; nëse përdorni metodën dy, ndani materialin audio vizual. Nëse përdorni materiale të shkruara (metoda dy/tre/katër), shpërndani të paktën një thënie për çdo pjesëmarrës dhe kërkojuni që ta lexojnë me zë të lartë për grupin.
4. Pasi të keni ndarë inputin nga komuniteti, drejtoni diskutimin. Për metodën një, mund të bëhet fjalë për të drejtuar një seancë me pyetje përgjigje me prezantuesin e ftuar. Kujdesuni që të mos e drejtoni bisedën në specifika të ngjarjes apo pika dhe këndvështrime mbi përvojat dhe ndikimin. Sigurohuni që komuniteti të përfaqësohet dhe të trajtohet me respekt në çdo moment.
5. Gjatë seancës së vlerësimit, përdorini pyetjet e mëposhtme për të eksploruar pikat e të nxëniet. Mund të jetë e dobishme edhe që të përdorni titujt e Aneksit 3.2 (përvoja, ndikimi, pasojat) që të drejtoni diskutimin:
 - a. Cili mendoni se është emocioni dhe ndikimi kryesor i përvojave të këtyre njerëzve gjatë ndalimeve nga policia? (Përgjigjet mund të përfshijnë ndjenjën e përuljes, turpërimit, konfuzionit). A mund të theksoni një ose dy thënie që reflektojnë këto emocione dhe këtë ndikim?
 - b. Cilat mendoni se janë pasojat kryesore të ndalimeve të përsëritura nga policia? (Përgjigjet mund të përfshijnë humbjen e besimit te policia, ndjesinë e trajtimit ndryshe nga anëtarët e tjerë të komunitetit).
 - c. Si duan njerëzit të trajtohen nga policia? (Përgjigjet mund të përfshijnë trajtimin me respekt, trajtimin si anëtarë të shoqërisë).
 - d. A jeni ndaluar ndonjëherë nga policia juve ose ndonjë familjar apo shok? Si ka qenë përvoja? A mund të ndani diçka më shumë me pjesëmarrësit kolegë?
 - e. A mendoni që jeni angazhuar ose keni qenë dëshmitarë të përdorimit diskriminues të kompetencave policore për të verifikuar dokumente identifikimi, për të ndaluar njerëzit dhe/ose për të kryer kontrolle? A dëshironi të ndani diçka më shumë? (Siguroni pjesëmarrësit që ndodhen në një hapësirë të sigurt. Gjithashtu mbani parasysh që, nëse për shembull ndajnë një shembull të shkeljes policore, për këtë informacion mund të duhet që të merren masa).
 - f. A keni ndonjë reflektim tjetër për atë që duhet të ndahet? Çfarë keni mësuar nga këto përvoja?
6. Gjatë lehtësimit, sigurohuni që të kundërshtoni thëniet që bëjnë përgjithësime ose shprehin paragjykim ndaj çdo komuniteti dhe mbani parasysh sidomos nëse keni një prezantues të ftuar. Viktimizimi dytësor (p.sh të lejoni një të ftuar që të ndihet i diskriminuar për herë të dytë gjatë ndarjes së historisë së tij) nuk mund të tolerohet. Diskutime të ndezura dhe debati janë gjë e mirë, por duhet të kundërshtohet mungesa e respektit.

7. Mbylleni aktivitetin duke theksuar pikat kyçe që janë krijuar. Kujtoni grupin që profilizimi diskriminues dhe racor është i paligjshëm, krijon ndjenjën e nënshtrimit dhe distancimit dhe pengon marrëdhëniet e mira në komunitet. Ka mënyra më të mira, më të efektshme dhe të ligjshme për të kryer funksionet thelbësore policore të sigurimit të komuniteteve dhe do t'i eksplorojmë këto në aktivitetet e radhës.
8. Gjithashtu mund të doni që të theksoni pikat e mëposhtme: policia, ashtu si gjithë popullata, ka njëanshmëri. Dallimi ndërmjet policisë dhe të tjerëve është që punonjësve të policisë u janë dhënë kompetenca specifike nga shoqëria që të ndërhyjnë në mënyrë të ligjshme në të drejtat e njeriut. Kjo është përgjegjësi e madhe dhe do të thotë që çdo punonjës policie duhet të mendojë mirë dhe të sigurohet që ka prova objektive për të ndaluar, kontrolluar, profilizuar dhe ndërhyrë në të drejtat e qytetarëve.
9. Mbylleni seancën duke falënderuar secilin për pjesëmarrjen. Në veçanti falënderoni çdo prezantues të ftuar.

Aktiviteti 3.3: Ndalesat – nga stereotipizimi te diskriminimi

Pikat e të nxënit:	Ky aktivitet eksploron rëndësinë e ndërgjegjësimit dhe mënyrën se si qëndrimet personale dhe njëanshmëria konfirmuese ndikojnë në mënyrë negative te qasja profesionale e ndalimeve policore në komunitete të ndryshme.
Koha:	30-45 minuta
Materialiet e nevojshme:	Materiali 3.3 tabelë fletë të bardha, shënues për tabelë të bardhë video projektor, kompjuter, letër, stilolapsa
Përgatitja:	<p>Përgatitni paraprakisht një diapozitiv të “Cikli i profecisë vetë-përbushëse”⁶⁸ dhe numrin e nevojshëm të Materialit 3.3.</p> <p>Kërkoni çdo të dhënë në dispozicion për verifikimin e dokumenteve të identifikimit, ndalimet dhe kontrollet në rrugë</p> <p>Kërkoni raporte dhe studime të rëndësishme nga organizata të specializuara jo qeveritare dhe organe të barazisë për epërsinë dhe ndikimin e praktikës policore në këtë fushë, duke përfshirë rekomandime kryesore për përmirësim.</p> <p>Mblidhni të dhëna nga ky studim që mund të ndahen me pjesëmarrësit gjatë aktivitetit.</p> <p>Përpara se të fillojë seanca e trajnimit, organizoni klasën në format me grupe pune me katër tavolina dhe karrige rreth tyre.</p>

Udhëzime

1. Shpërndani Materialin 3.3 dhe shfaqni diapozitivin “Cikli i profecisë vetë-përbushëse”. Jepini pjesëmarrësve disa minuta që të lexojnë materialin. Theksoni pikat kyçe dhe pyesni në kanë ndonjë pyetje.
2. Krijoni katër grupe dhe kërkoni pjesëmarrësve që të diskutojnë më tej logjikën e “Cikli i profecisë vetë-përbushëse”.
3. Informoni grupet që do të kenë 15 minuta për diskutim dhe të shkruajnë një shembull që ilustron këtë logjikë (bazuar në njohurinë dhe përvojën personale të pjesëmarrësve).
4. Shkoni te grupet për të qartësuar çdo dyshim. Sigurohuni që të gjithë të marrin pjesë në diskutim.
5. Pas 15 minutave, kërkoni çdo grupi që të ndajë rezultatet e tij.
6. Pasi të gjitha grupet të ndajnë reflektimet e tyre dhe të kenë dhënë një shembull, pyesni pjesëmarrësit nëse duan të shtojnë ndonjë koment ose të bëjnë ndonjë pyetje tjetër.
7. Drejtoni diskutimin përmbyllës duke nënvizuar pikat e mëposhtme:

⁶⁸ Agjencia e Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore (FRA) (2018), Preventing unlawful profiling today and in the future: a guide, “Parandalimi i profilizimit të paligjshëm sot dhe në të ardhment, një udhërrëfyes” fq. 49, e gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

- Nëse për një grup pakice aplikohen profile të gjera, kjo kontribuon në riskun e perceptimit si një “komunitet i dyshuar” që lidhet me kriminalitetin. Ata nga ana e tyre mund të rezultojnë në paragjykim të shtuar ndaj anëtarëve të tij. Në këto raste, një numër jo proporcional i burimeve policore mund të fokusohet te policimi i komuniteteve të pakicës, gjë që do të çojë në shifra më të larta të arrestimeve ose kontrolleve. Në këtë rast, mund të krijohet marrëdhënia vetë-përmbushëse ndërmjet policimit intensiv dhe përqindjes më të lartë të arrestimeve.
 - Risku i profecisë vetë-përmbushëse është kur punonjësit e policisë bazojnë profilizimin e tyre jo në shkaqe të arsyeshme, por në këto paragjykime, duke interpretuar informacionin në mënyrë të tillë që konfirmon njëanshmëritë e tyre. Kjo quhet “njëanshmëria konfirmuese”. Ndodh kur punonjësit e policisë me paragjykimet e tyre presin që një person të veprojë në mënyrë të paligjshme bazuar në racën aktuale apo të perceptuar të personit, origjinën etnike, gjininë, orientimin seksual, fenë ose tjetër. Për shkak të kësaj njëanshmërie, punonjësit e policisë me këto paragjykime ka më shumë gjasa që të ndalojnë ata persona që përputhen me këtë përshtkrim.
 - Njëkohësisht, meqë ka më shumë gjasa që të gjenden prova të kriminalitetit mes personave që janë të ndaluar dhe jo mes atyre që nuk janë ndaluar, ky profilizim i bazuar në njëanshmëri përforcon stereotipet e punonjësve të policisë. “Profecia vetë-përmbushëse” është kjo “provë” mashtruese që vendimi për të ndaluar këta persona është i saktë. Ky profilizim i bazuar në njëanshmëri është diskriminues, i paligjshëm dhe i paefektshëm, dhe krijon vazhdimësinë e stereotipeve që nga ana tjetër krijon vazhdimësinë e kriminalizimit të atyre personave.
8. Tani ndani të dhënat që ju keni mbledhur për shpeshtinë e ndalimeve të policisë dhe mjetet e policisë dhe kontrollet personale në nivel kombëtar, nëse ka dhe nëse janë me vend.
 9. Kujtoni pjesëmarrësit për ndikimin e këtyre veprimeve te personat e ndaluar nga policia, siç eksplorohet në Aktivitetin 3.2.

Aktiviteti 3.4: Ndalimet – Praktika profesionale

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet synon të eksplorojë kompetencat dhe detyrimet e policisë në lidhje me verifikimet e dokumenteve të identifikimit dhe ndalimeve të tjera si edhe kontrole të automjeteve dhe personale.

Koha: 60 minuta

Materiallet e nevojshme: Materiali 3.4 Aneksi 3.4 (shënime të instruktorit) tabela fletë të bardha, shënues për tabelë të bardhë video projektor, kompjuter, stilolapsa shënues fluorishent me ngjyra të ndryshme, fletushka me ngjitës.

Përgatitja: Kërkoni me kujdes legjisllacionin kombëtar, udhëzime policie dhe udhëzues për verifikimet e dokumenteve të identifikimit, ndalimet dhe kontrollet në rrugë dhe përkufizimin e “dyshim i arsyeshëm”. Përfshini një vlerësim të legjisllacionit kombëtar për diskriminimin që aplikohet për veprimet policore në këtë fushë. Rishikoni dhe bëni shënime te tabela në Materialin 3.4 që do të shërbejë si bazë për aktivitetin dhe sigurohuni që në

ekipin e trajnimit ju të mund të plotësoni tabelën bazuar në informacionin që keni.

Përgatitni paraprakisht kopje të Materialit 3.4.

Përpara se të fillojë seanca e trajnimit, organizoni klasën në format me grupe pune me katër tavolina dhe karrige rreth tyre.

Udhëzime

1. Krijoni grupe me 4-5 persona.
2. Shpërndani një kopje të Materialit 3.4 në çdo tavolinë dhe një fletë table. Prezantoni me kujdes udhëzimet dhe sigurohuni që të gjithë t'i kuptojnë. Kujtoni pjesëmarrësit që mund të bëjnë pyetje nëse ju lindin.
3. Informoni grupet që kanë 30 minuta kohë për të plotësuar detyrën.
4. Shkoni te çdo grup për të qartësuar çdo pasiguri dhe sigurohuni që të gjithë të marrin pjesë në diskutim.
5. Tani mblidhni pjesëmarrësit te grupi i madh.
 - Kërkojini çdo grupi që të prezantojë tavolinën e tij dhe inkurajoni të tjerët që të marrin pjesë në diskutim.
 - Kur drejtoni diskutimin, referojuni shënimeve të trajnerëve në Aneksin 3.4
6. Mbylleni diskutimin duke theksuar pikat kyçe.

Aktiviteti 3.5: Komunikimi i të drejtave

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet është ideuar për punonjësit e policisë së vijës së parë që në mënyrë rutinë përballen me skenarë ku duhet të përcaktojnë dhe të veprojnë bazuar në dyshimin e arsyeshëm. Ky aktivitet përfshin kryerjen e një loje me role për një skenar ndalo dhe kontrollo që tregon praktikë të mirë dhe të keqe. Aktiviteti i mëposhtëm 3.6 është ideuar për punonjës policie të nivelit të lartë që kanë përgjegjësi të përcaktojnë politikat dhe udhëzimet në këtë fushë.

Koha: deri në 90 minuta

Materialet e nevojshme: Tabela, fletë table, tabelë e bardhë, shënues, projektor dhe kompjuter Materiali 3.4

Përgatitja: Përpara se të fillojë seanca e trajnimit, organizoni sallën e trajnimit me karrige në formë rrethore dhe pa tavolina.

Udhëzime

1. Krijoni grupe me jo më shumë se 5 persona.
2. Shpjegojni grupeve që do të punojnë me njëri-tjetrin për të luajtur skenarin ndalo dhe kontrollo që mbulon pikat kryesore të asaj që kanë mësuar deri tani. Kujtoni pjesëmarrësit për këto (dhe mund t'i referoheni Materialit 3.4 të aktivitetit të mëparshëm si guidë e dobishme).
3. Shpjegojni që ju do të donit që ata të mendojnë për një situatë ku janë përfshirë, ose për të cilën kanë dijeni dhe të reflektojnë për: Çfarë shko mirë? Çfarë nuk shko mirë? Çfarë mund të bëhej ndryshe? Kërkojuni që të përdorin këtë përvojë, mësimet që kanë nxjerrë nga aktivitetet dhe materialet që kanë për të realizuar një lojë të shkurtër me role të skenarit ndalo dhe kontrollo duke përfshirë një ose disa punonjës policie dhe një anëtar të komunitetit. Shpjegoni që skenari kërkon vetëm pak minuta, por që duhet të mbulojë sa më shumë pika të të nxënit që të jetë e mundur.

Kërkojuni pjesëmarrësve që të fokusohen te:

- a. të treguarit e zbatimit korrekt ose jo korrekt të “standardit të dyshimit të arsyeshëm”.
 - i. Kujtojini për përkufizimin e trajtuar në aktivitetin e mëparshëm: paragrafi 3 i Rekomandimit 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t: “Të prezantojnë një standard të arsyeshëm dyshimi, sipas të cilit kompetencat e lidhura me aktivitetet e kontrollit, survejimit ose hetimit të mund të ushtrohen vetëm mbi bazën e dyshimit të bazuar në kritere objektive”. Kodi Evropian i Etikës Policore në nenin 47 parashikon që “hetimet policore, minimalisht, bazohen në dyshimin e arsyeshëm të një krimi ose vepre penale aktuale ose të mundshme”. Siç shpjegohet në Relacionin Shpjegues të këtij Kodi, kjo do të thotë që duhet të ekzistojë dyshimi për një vepër penale ose krim që justifikohet nga disa kritere objektive përpara se policia të fillojë hetimin.⁶⁹
 - b. të treguarit e shembullit të një kolegu që kundërshton një thënie raciste, ose veprimin e një kolegu gjatë një ndalimi nga policia.
4. Verifikoni nëse ndonjë prej tyre ka pyetje dhe pastaj jepini pjesëmarrësve 30 minuta kohë.

⁶⁹ Rekomandim nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t (2007) për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici, e gjeni në <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racism/16808b5adf>.

5. Ndërkohë që grupet e vogla punojnë, shikoni nëse kanë pyetje ose nëse kanë ngecur gjëkundi.
6. Pas 30 minutave, kontrolloni nëse grupet kanë nevojë për më shumë kohë.
7. Kur grupet të përfundojnë, ftojini që të prezantojnë lojën me role. Pas çdo loje me role, hapeni fjalën për pjesën tjetër të grupit për komplimente, pyetje dhe çështje për diskutim.
8. Mbylleni aktivitetin duke theksuar pikat kryesore të të nxënit për çdo aktivitet.
9. Drejtoni diskutimin përmbys, duke nënvizuar që policia përfaqëson fuqi dhe autoritet dhe njëkohësisht misionin për të mbrojtur të drejtat themelore të qytetarëve. Kërkojuni pjesëmarrësve që të komentojnë për rëndësinë e komunikimit nga policia me respekt dhe dinjitet me të gjithë anëtarët e komunitetit.

Aktiviteti 3.6:

Udhëheqja

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet ka të bëjë me identifikimin e çështjeve kyçe strategjike kur krijohet një kuadër për të siguruar praktikën e drejtë dhe të ligjshme të profilizimit nga policia, me fokus te ndalimet nga policia. Ka për objekt punonjësit e policisë së nivelit të lartë, drejtues, me përgjegjësi në këtë fushë.

Koha: 60 minuta

Materialet e nevojshme: tabela, fletë të bardha stilolapsa

Përgatitja: Për përgatitjen e këtij trajnimi bazohuni te kërkimet, sidomos informacioni për legjislacionin ekzistues kombëtar, politikat, udhëzimet dhe të dhënat në këtë fushë. Rishikoni shënimet e instruktorit në Aneksin 3.6 dhe përditësoni dhe rishikoni sipas nevojës në mbështetje të këtij aktiviteti në kontekstin kombëtar.

Udhëzime

1. Sistemoni klasën me karrige dhe pa tavolina.
2. Hapeni seancën duke shpjeguar që qëllimi i aktivitetit është të identifikohen “shtyllat” e një politike profilizimi të drejtë, të efektshëm dhe të ligjshëm duke u fokusuar te ndalimet e policisë.
3. Drejtoni diskutimin duke përdorur shënimet e instruktorëve në Aneksin 3.6 dhe duke bërë shënime në tabelë. Merrni parasysh që mund të pyesni nëse ndonjë nga pjesëmarrësit mund të ndihmojë duke mbajtur shënime.
4. Ndërsa avanconi me “shtyllat”, e shpjeguara në Aneksin 3.6 pyesni nëse mungon ndonjë gjë, ose nëse pjesëmarrësit janë të shqetësuar që ndonjë nga veprimet e identifikuara nuk mund të realizohet në kontekstin kombëtar. Nëse ngrihet kjo çështje, filloni një diskutim zgjidhës problemi për këtë temë. Për shembull, nëse mungojnë udhëzime ligjore ose rregullime për profilizimin racor ose diskriminues, si mund të trajtohet kjo? A është e mundur që policia të nxjerrë një udhëzim në mungesë të ligjit? Inkurajoni pjesëmarrësit “të mendojnë jashtë kutisë” dhe të identifikojnë atë që mund të bëjnë brenda institucionit të policisë për të avancuar në këtë fushë.

Aneke dhe Materiale

Materiali 3.1a: Letrat e Vlerave

<p>Profesionalizmi</p> <p>Ju veproni në mënyrë të drejtë dhe të përgjegjshme sipas kodit të sjelljes në të gjitha veprimtaritë tuaja personale dhe të punës.</p>	<p>Respekti</p> <p>Me besnikëri dhe pa njëanshmëri ju respektoni detyrimet ndaj komunitetit dhe duke trajtuar të tjerët ashtu siç do të donit t'ju trajtonin juve.</p>
<p>Integriteti</p> <p>Ju jeni të përkushtuar ndaj standardeve më të larta të ndershmërisë dhe sjelljes etike dhe ruani besimin e qytetarëve.</p>	<p>Bashkëpunimi</p> <p>Ju inkurajoni dhe punoni me palët e interesuara dhe komunitetet e pakicave për të monitoruar dhe luftuar përdorimin e profilizimit racor dhe etnik.</p>
<p>Përgjegjshmëria</p> <p>Ju jepni llogari për vendimet, veprimet dhe mosveprimet.</p>	<p>Ndershmëria</p> <p>Ju jeni i besueshëm dhe i vërtetë.</p>
<p>Udhëheqja</p> <p>Ju udhëhiqni duke dhënë shembullin tuaj.</p>	<p>Objektiviteti</p> <p>Ju bëni zgjedhje bazuar mbi provat dhe gjykimet tuaja më të mira profesionale.</p>

<p style="text-align: center;">Transparenca</p> <p>Ju jeni të hapur dhe transparent në veprimet dhe vendimet tuaja.</p>	<p style="text-align: center;">Vetëmohimi</p> <p>Ju veproni në të mirë të interesit publik.</p>
<p style="text-align: center;">Ligjshmëria</p> <p>Ju përdorni kompetencat dhe autoritetin në mënyrë të ligjshme dhe proporcionale, duke respektuar të drejtat e të gjithë njerëzve.</p>	<p style="text-align: center;">Barazia</p> <p>Ju veproni me paanshmëri dhe ju jeni anti-racist dhe anti-diskriminues në punën tuaj.</p>
<p style="text-align: center;">Kundërshtimi i sjelljes së papërshtatshme</p> <p>Ju kundërshtoni ose merrni masa kundër sjelljes së kolegëve që është nën standardet e sjelljes profesionale.</p>	<p style="text-align: center;">Përdorimi i forcës</p> <p>Ju përdorni forcë vetëm në kuadër të rolit dhe përgjegjësive tuaja dhe vetëm në masën e nevojshme, proporcionale dhe të arsyeshme në të gjitha rrethanat.</p>
<p style="text-align: center;">Përgjegjësia</p> <p>Ju jeni i kujdesshëm me ushtrimin e detyrave dhe përgjegjësive tuaja.</p>	<p style="text-align: center;">Konfidencialiteti</p> <p>Ju trajtoni informacionin me kujdes dhe njiheni me të ose e tregoni vetëm në kuadër të punës tuaj.</p>

Më pak të rëndësishme

Vendosni 4 letra

Të rëndësishme

Vendosni 8 letra

Më të rëndësishme

Vendosni 4 letra

Aneksi 3.2

Thëniet e mëposhtme janë nga njerëzit me prejardhje nga Afrika, Afrika e Veriut dhe Afrika e Jugut në Holandë, Francë dhe Mbretërinë e Bashkuar. Përfshihet një mësues, dy punonjës policie, disa studentë, një punonjës me të rinjtë, një muzikant dhe një lektor universiteti. Të gjithë janë ndaluar nga policia disa herë; disa prej tyre janë ndaluar më shumë se 30 herë.⁷⁰

Shpeshtësia

"E kam humbur numërimin e herëve që jam ndaluar. Flas me njerëz të tjerë që më thonë se nuk janë ndaluar asnjëherë në jetën e tyre dhe pyes veten, si ka mundësi?"

*"Dhimbja është e përsëritur. Ndodh kaq shumë herë." "E kam humbur numërimin".
"Në një moment, e kisha gati ID-në. I thosha "Ja ku e ke".*

"Duhet të ketë arsye ligjore dhe objektive. Por pas një farë kohe, u bë si zakon." "Është e frikshme të të shohin gjithmonë me dyshim."

Përvojat

"E pyeta një punonjës policie për orientim, dhe papritur më tha, "Më falni zotëri. Duhet të të kontrollojmë".

"Të prekin kudo...nga koka të këmbët. Është shumë e sikletshme."

"Nuk më pëlqeu që ata po hamendësonin gjithçka. Ata hamendësuan që kisha vjedhur një telefon....dhe po kalonin njerëz aty dhe ishte shumë e sikletshme."

"Më ndalon policia. Të gjithë ata që ecin aty, apo drejtojnë makinën aty, mendojnë që jam kriminel. Me sa di unë, më ndaluan se jam i zi duke drejtuar një makinë"

"Nuk e kuptojnë faktin që mund të jesh i ri me veshje rruge dhe të mos jesh kriminel."

Ndikimi

"Më pas doja të bëja dush. U ndjeva bosh. U ndjeva pis. Ishte ndjesi e keqe." "Të shohin në një farë mënyrë. Të trajtojnë në një farë mënyrë"

*"Ka efekt të tmerrshëm". "Është poshtëruese."⁷¹
"U ndjeva e frikësuar, e pashpresë, e poshtëruar".*

"[Të trajtojnë sikur] nuk e ke vendin aty ... që je ndryshe."

⁷⁰ Këto thënie janë përshtatur nga burimet e mëposhtme: Human Rights Watch (2012), 'The Root of Humiliation', Abusive identity checks in France, e gjeni në www.hrw.org/report/2012/01/26/root-humiliation/abusive-identity-checks-france; Open Society Foundations (2013), 'The Human cost of Stop and Search', www.youtube.com/watch?v=7Tx7sK54y2Y&t=1s; Hollandse Heldon (2019), 'Suspect', <https://vimeo.com/287690617/94f9af66cc>.

⁷¹ 'How many times have you been stopped by police?' www.youtube.com/watch?v=7Tx7sK54y2Y&t=1s.

“Më bën të ndihem impotent. Jo vetëm në atë moment, por edhe në ditët, javët, muajt më pas. Nuk e harron asnjëherë”.

“Poshtërim. Poshtërim i kategorisë së parë. Kam mësuar në rini: asnjëherë mos përfundo në rajon police”.

“Fillon e bëhet e madhe dhe e përjeton. E sheh, e ndjen dhe e dëgjon. Në fund, fillon e bëhet si tumor”.

Pasojat

“[Si publik] Unë jam klient. Ju duhet të trajtoni klientin me respekt derisa të provohet e kundërta.”

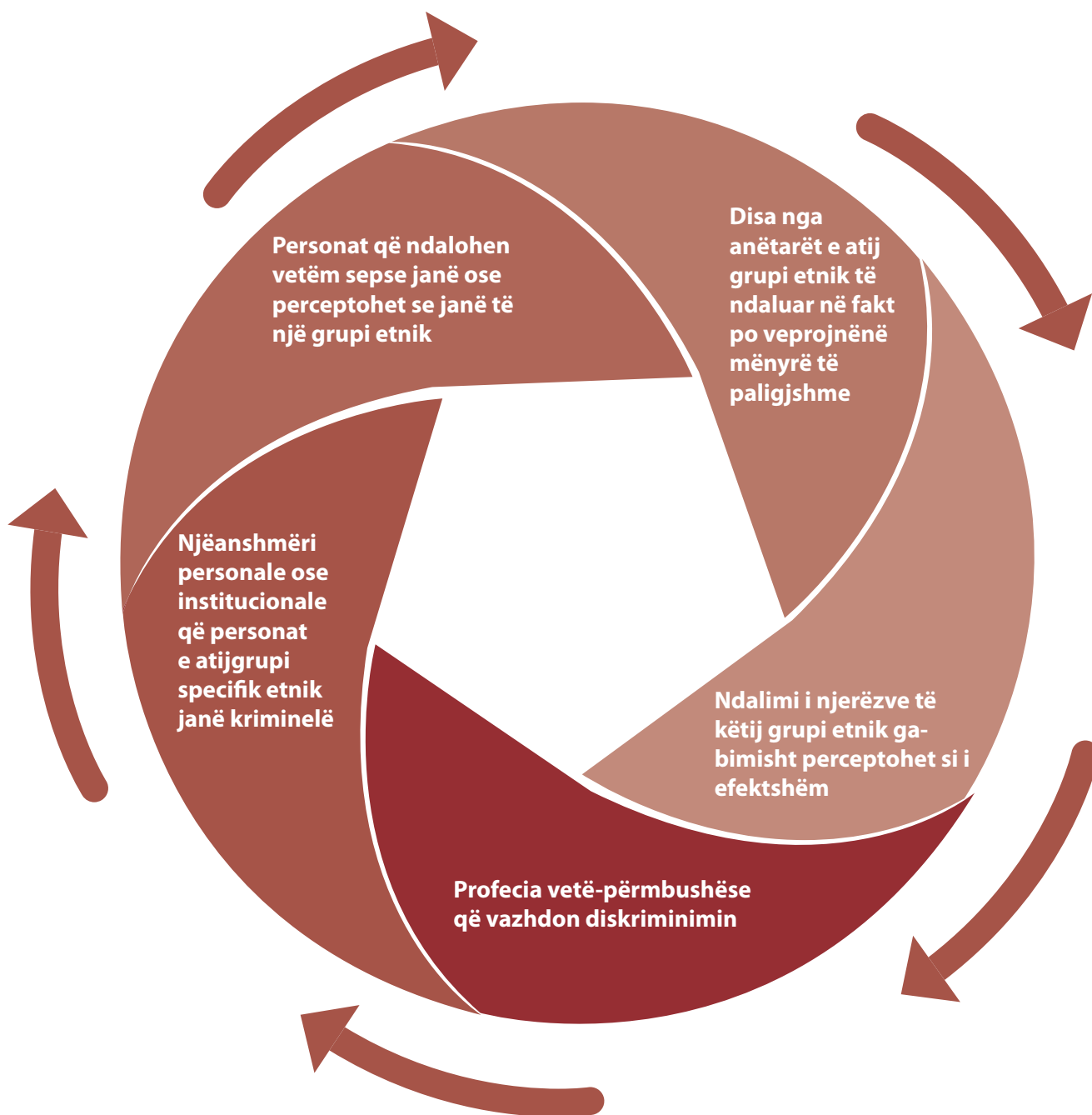
“Ju përpiqeni dhe e mbron duke thënë që është padije nga pala tjetër. Që është pasojë e kësaj dhe që nuk duhet t’i fajësosh [ata]...[Por] nëse ke qenë dëshmitar apo edhe viktimë, ka më pak gjasa që t’i drejtohesh policisë që të tregosh variantin tënd, sepse nuk ke besim te policia”.

“Nuk e shoh policinë si armik. Aspak. Janë disa policë që sillen si armiq....Por e gjithë puna është që policët janë aty për të mbrojtur njerëzit...Është e rëndësishme që ta kujtojmë këtë. Të gjithë duhet të ndihen të sigurt kur kalon një makinë policie. Ata nuk duhet të mendojnë automatikisht, oh mos, do më gjobisin ose arrestojnë për hiçgjë.”

“Unë dua që njerëzit të kuptojnë që pavarësisht nga pamja jonë, ne të gjithë jemi pjesë e shoqërisë.”

“Shkon drejt e në zemër...si ta them ndryshe? Idealizmi më bëri të zgjedh këtë profesion të rëndësishëm [polic]. Dhe pres që kolegët e mi të më japin një shembull të mirë dhe kur ndodh diçka e tillë, nuk e kuptoj...nuk reagoj në mënyrë racionale sepse është një ndjenjë që lind nga brenda dhe mendoj, ku na çon kjo?”

Materiali 3.3:
Cikli i profecisë vetë-përmbushëse



FRA, Manual – Parandalimi i profilizimit të paligjshëm sot dhe në të ardhmen: një udhërrëfyes.⁷²

⁷² Agjencia e Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore (FRA) (2018), Preventing unlawful profiling today and in the future: a guide, e gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

Materiali 3.4:

Kompetencat dhe detyrimet e policisë gjatë ndalimeve, verifikimeve të dokumenteve të identifikimit dhe kontrolleve të automjeteve

	Detyrimi ligjor i policisë (sipas legjisllacionit kombëtar)	Detyrimi etik/praktika e mirë e policisë (nëse nuk është trajtuar tashmë nga legjisllacioni kombëtar)
Verifikimeve të dokumenteve të identifikimit		
Pyetje në lidhje me atë që po bën personi në zonë dhe ku po shkon		
Ndalimi i automjeteve		
Kontrolli i një personi ose automjeti		
Arrestimi		

Lidhni thënie me shtyllat 'Detyrimi ligjor i policisë' dhe 'Detyrimi etik/praktika e mirë e policisë'. Diskutoni me kolegët nëse kompetencat dhe detyrimet e policisë kërkohen nga legjisllacioni kombëtar, standardet ndërkombëtare dhe/ose standard etik apo tjetër.

Përpiquni të mendoni në mënyrë krijuese dhe mbani parasysh pikat e mëposhtme:

- A keni dijeni për të gjitha udhëzimet e policisë në lidhje me ndalimet, verifikimet e dokumenteve të identifikimit dhe kontrollet e personit/automjetit? Nëse jo, ku do ta gjeni këtë informacion?
- A keni dijeni për legjisllacionin kombëtar për të drejtat e njeriut? A zbatohet ai për aktivitetet e policimit?
- Po kështu, a keni dijeni për legjisllacionin kombëtar për diskriminimin racor dhe forma të tjera të diskriminimit, për shembull, gjinor ose bazuar në aftësinë e kufizuar?

Mbani shënim të tyre në tavolinë. Shtoni detyrime dhe kompetenca që mendoni se mungojnë, dhe diskutojini me kolegët pjesëmarrës.

- a. Detyrimi për të mos diskriminuar
- b. Detyrimi për të kundërshtuar gjuhën raciste dhe/ose veprime diskriminuese gjatë një ndalimi, verifikimi/kontrolli
- c. Detyrimi për të trajtuar njerëzit me respekt
- d. Detyrimi për të vepruar vetëm bazuar në dyshim të arsyeshëm
- e. Detyrimi për të shpjeguar arsyen e kontrollit (për shembull armë/drogë/sende të vjedhura)
- f. Detyrimi për të marrë informacion nga personi - emri, mosha, adresa, origjina etnike
- g. Detyrimi për të nxjerrë një procesverbal të veprimeve policore
- h. Detyrimi për të hedhur raportin e ngjarjes në bazën e të dhënave të policisë
- i. Kontrolli duhet të bëhet nga punonjës policie të së njëjtës gjini
- j. Kontrolli mund të lejojë heqjen e veshjes fetare (p.sh shami/turban)
- k. Detyrimi për të kryer një kontroll fizik larg syrit të publikut
- l. Detyrimi për t'i dhënë personit informacion të shkruar për të drejtat e tij gjatë një kontrolli dhe/ose verifikimi.

Aneksi 3.4:

Shënime të Instrukturit

Të gjitha detyrat/detyrimet duhet të mbulohen në udhëzime kombëtare të policisë, standarde kombëtare për të drejtat e njeriut ose legjislacion kombëtar kundër diskriminimit. Nëse jo, ato janë të gjitha detyrime etike dhe të praktikës së mirë. Kur të lehtësoni këtë pikë, pyesni pjesëmarrësit nëse kanë dijeni për udhëzime të policisë/legjislacion kombëtar dhe për momentet ku ata mendojnë se ka boshllëqe.

Inkurajoni pjesëmarrësit që të mbajnë shënime në materialet e tyre dhe t'ju referohen në të ardhmen.

- a. Detyrimi për të mos diskriminuar
 - zbatohet për të gjitha veprimet sipas standardeve ndërkombëtare dhe kuadrit kombëtar kundër diskriminimit.
- b. Detyrimi për të kundërshtuar çdo gjuhë raciste dhe/ose akt diskriminues gjatë ndalimit, verifikimit/kontrollit
 - zbatohet për të gjitha veprimet të paktën si praktikë etike
- c. Detyrimi për të trajtuar njerëzit me respekt
 - zbatohet për të gjitha veprimet të paktën si praktikë etike
- d. Detyrimi për të vepruar vetëm bazuar në dyshim të arsyeshëm
 - zbatohet për të gjitha veprimet përveç arrestimit ku standardi duhet të jetë më i lartë.

Ndërkohë që diskutoni “dyshimin e arsyeshëm” nxirrni pikat e mëposhtme

- pyesni pjesëmarrësit nëse “raca”, origjina etnike ose karakteristikë tjetër është pjesë e përkufizimit. Sigurisht që përgjigja është jo. Drejtoni diskutimin për rëndësinë themelore të kësaj pike. Nëse punonjësi i policisë arrin në konkluzionin që veprimtaria kriminale do të ndodhë ose ka ndodhur bazuar në karakteristikat e “të dyshuarit” dhe nëse punonjësi i policisë vepron sipas përfundimit të tij, veprimi policor është diskriminues. Gjatë drejtimit të këtij diskutimi, përpiquni të përfshini sa më shumë pjesëmarrës që të jetë e mundur dhe të krijoni mundësi për lidhje mes kolegëve.
- Paragrafi 3 i Rekomandimit nr. 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t lexon: “Të prezantojnë një standard të arsyeshëm dyshimi, sipas të cilit kompetencat e lidhura me aktivitetet e kontrollit, survejimit ose hetimit të mund të ushtrohen vetëm mbi bazën e dyshimit të bazuar në kritere objektive”.
- Kodi Evropian i Etikës Policore në nenin 47 parashikon që “hetimet policore, minimalisht, bazohen në dyshimin e arsyeshëm të një krimi ose veprë penale aktuale ose të mundshme”. Siç shpjegohet në Relacionin Shpjegues të Kodit, kjo do të thotë që duhet të ekzistojë dyshimi për një veprë penale ose krim i cili justifikohet nga disa kritere objektive përpara se policia të fillojë hetimin. ECRI beson se prezantimi i standardit të dyshimit të arsyeshëm në ushtrimin e kompetencave hetimore të policisë dhe në ushtrimin e kompetencave në lidhje me aktivitetet e kontrollit dhe vëzhgimit është një mjet veçanërisht i rëndësishëm kundër profilizimit racor. Prandaj rekomandohet që ky standard të prezantohet në kuadrin ligjor ose rregullator që në shtete të ndryshme anëtare rregullon ushtrimin e këtyre kompetencave policore.⁷³

- e. Detyrimi për të shpjeguar arsyen e kontrollit (për shembull, armë/drogë/sendë të vjedhura)

⁷³ Rekomandim nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t (2007) për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici, e gjeni në <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racism/16808b5adf>.

- zbatohet për “Kontrollin e personit ose automjetit”.
- f. Detyrimi për të marrë informacion nga personi dhe për t’i shpjeguar që do të ruhet konfidencialiteti - emri, moshë, adresa, origjina etnike
- zbatohet për gjithçka përveç arrestimit. Ka mundësi që për këtë pikë të ketë një lloj diskutimi. Shumë juridiksione nuk e mbledhin këtë informacion për arsye historike. Megjithatë, ekziston konsensus në rritje që mbledhja dhe anonimizimi i këtij informacioni është thelbësor për institucionet e zbatimit të ligjit që të identifikojnë provat e disproporcionalitetit gjatë ndalimit, verifikimit të dokumenteve të identifikimit dhe kontrolleve.
- g. Detyrimi për të nxjerrë një procesverbal të veprimeve policore
- zbatohet për gjithçka përveç arrestimit
- h. Detyrimi për të hedhur raportin e ngjarjes në bazën e të dhënave të policisë
- zbatohet për gjithçka
- i. Kontrolli duhet të bëhet nga punonjës policie të së njëjtës gjini
- kjo lidhet me pikat për respektin dhe dinjitetin.
- j. Kontrolli mund të lejojë heqjen e veshjes fetare (p.sh shami/turban)
- kjo lidhet me pikat për respektin dhe dinjitetin.
- k. Detyrimi për të kryer një kontroll fizik larg syrit të publikut
- kjo lidhet me pikat për respektin dhe dinjitetin.
- l. Detyrimi për t’i dhënë personit informacion të shkruar për të drejtat e tij gjatë një kontrolli dhe/ose verifikimi.
- Mund të diskutohet edhe fakti që disa juridiksione kanë edhe mundësinë që të japin një procesverbal elektronik të ndalimeve/verifikimeve.

Aneksi 3.6:

Shënime të Instruktorit

Ky Aneks më së shumti bazohet në Rekomandimin 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t.⁷⁴ Rekomandohet që instruktorët të lexojnë pjesët për “Profilizimin racor” gjatë përgatitjes për këtë aktivitet. Kontrolloni faqen e internetit të ECRI-t për të parë nëse ka një variant në gjuhën tuaj i cili mund të ndahet me pjesëmarrësit.

Aneksi gjithashtu bazohet në:

FRA (2018), Parandalimi i profilizimit të paligjshëm sot dhe në të ardhmen: një udhërrëfyes.⁷⁵

Open Society Justice Initiative (2021), Kundërshtimi i profilizimit etnik në Europë: udhërrëfyes për pjesëmarrësit e fushatave & organizatorët⁷⁶

Raport i Reporterit të Posaçëm për format bashkëkohore të racizmit, ksenofobisë dhe intolerancës.⁷⁷

‘Shtyllat’ për një strategji të drejtë dhe të ligjshme në këtë fushë përfshijnë:

1. Legjislacioni

- përkufizoni qartë profilizimin racor në legjislacion
- “Për qëllim të këtij Rekomandimi, profilizim racor do të thotë: Përdorimi nga policia pa justifikim objektiv dhe të arsyeshëm i shkaqeve si raca, ngjyra, gjyha, feja, kombësia ose origjina kombëtare ose etnike gjatë veprimtarive të kontrollit, vëzhgimit ose hetimit”⁷⁸

2. Përgatitni dhe nxirrni udhëzime që përfshijnë:

- përkufizimin e profilizimit racor, dyshimit të arsyeshëm
- ndalimin e profilizimit racor dhe kërkesën për dyshim të arsyeshëm
- pasojat e përfshirjes në praktikë të paligjshme
- procesin për t’i dhënë personit procesverbalin e ndalimit
- pritshmërinë që të gjithë anëtarët e publikut duhet të trajtohen me respekt
- informacionin për mbledhjen e të dhënave dhe mënyrën se si mund të përdoren për procesin e monitorimit dhe menaxhimit.

3. Trajnimi

Trajnimi i policisë për

- çështje të profilizimit racor
- përdorimin e standardit të dyshimit të arsyeshëm
- kryerjen e ndalimeve, verifikimeve të dokumenteve të identifikimit, kontrolleve personale dhe të automjeteve në mënyrë të ligjshme dhe të respekt

⁷⁴ Ibid

⁷⁵ Agjencia e Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore (FRA) (2018), Preventing unlawful profiling today and in the future: a guide, e gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

⁷⁶ Open Society Justice Initiative (2021), Challenging Ethnic Profiling in Europe: A Guide for Campaigners and Organizers, e gjeni në www.justiceinitiative.org/publications/challenging-ethnic-profiling-in-europe-a-guide-for-campaigners-and-organizers.

⁷⁷ Ruteere, M. (2015), ‘Report of the Special Rapporteur on contemporary forms of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance’, A/HRC/29/46, para 2, United Nations General Assembly, e gjeni në www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf

⁷⁸ Rekomandim nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t (2007) për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici, e gjeni në <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-11-on-combating-racism-and-racism/16808b5adf>.

tueshme

- mënyrën e dhënies së procesverbalit të ndalimit një personi
- kundërshtimin e praktikave të gabuara ose diskriminuese nga kolegët.

4. Procesverbalet për individët

- Krijoni një sistem për ndarjen e procesverbalit të ndalimit nga policia me personin e përfshirë. Ky mund të jetë një formular (shihni shembullin e FRA më poshtë), një fletë, dhe/ose një mënyrë e dhënies së fletës elektronike/informacionit mbi ndalimin. Pranoni që në vende të ndryshme mund të funksionojnë më mirë qasje të ndryshme.

5. Të dhëna (shihni rekomandimet më poshtë nga Shoqëria e Hapur)

- Kryeni kontrolle për profilizimin racor dhe monitoroni aktivitetet e policisë në fushën e kontrollit, vëzhgimit ose hetimit për të identifikuar praktikatat e profilizimit racor.
- Krijoni procese që lejojnë mbledhjen e të dhënave, të ndara sipas shkaqeve siç janë origjina kombëtare ose etnike, gjuha, feja dhe kombësia në lidhje me aktivitetet përkatëse të policisë.
- Siguroni mbrojtjen e të dhënave.
- Drejtuesit e policisë duhet të mbajnë përgjegjësi për saktësinë e të dhënave të marra gjatë ndalimeve nga policia, transparencën dhe njohjen e publikut me informacion, për shembull, përmes portaleve online.
- Drejtuesit e policisë duhet të lehtësojnë dhe të mirëpresin kontrollin e jashtëm dhe kritikën për përdorimin e kompetencave të policisë për ndalim (shihni edhe Modulin 6).
- Konsiderojini ekipet vendore dhe rajonale të policisë përgjegjëse për të dhënat e ndalimeve nga policia dhe merrni masa kur ka të dhëna për disproporcionalitet dhe/ose diskriminim.
- Shihni këtu për aksesin online në informacion mbi ndalimet dhe kontrollet personale <https://data.police.uk/data>.

6. Sjellja

- Flisni hapur kundër diskriminimit dhe shmangni thënie që lidhin racën ose origjinën etnike me sjelljen kriminale, migracionin e parregullt ose terrorizmin. (Shihni Rekomandimet e Këshillit të Organizatës së Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut më poshtë).

Informacion tjetër i dobishëm

“(…) Së pari, akademitë e policisë mund të trajnojnë oficerët e tyre për të përdorur kompetencat e tyre vetëm kur kanë prova të vërteta. Policia duhet të ndalojë një person vetëm kur mund të tregojë fakte që i krijojnë dyshimin e arsyeshëm që është kryer një krim. Një mënyrë që të ndihmojmë oficerët që ta bëjnë këtë është të sigurohemi që ata të plotësojnë një formular për ndalimin ku të shënojnë detajet e ndalimit. Kështu policia mund të verifikojë nëse akoma ndalon shumë njerëz të pafajshëm apo nëse fokusohet shumë te personat që i përkasin një pakice etnike. Policia që ka filluar të përdorë formularët e ndalimit thotë që e kanë ndihmuar të punojnë më mirë. Duke ndjekur provat, policia ndalon më shumë të dyshuar dhe më pak njerëz të pafajshëm”.

Unioni i Lirive Civile për Europën – ‘Si të flasim për profilizimin etnik: një udhërrëfyes për pjesëmarrësit e fushatave’⁷⁹

⁷⁹ Butler, I. (2021), ‘How to talk about ethnic profiling: a guide for campaigners’, Civil Liberties Union for Europe, e gjeni në https://dq4n3btxmr8c9.cloudfront.net/files/uLHnjY/ethnic_profiling.pdf.

Praktikat e mira të formularëve të ndalimit & kontrollit

Fokusohuni te ai që konsiderohet formular i mirë i ndalimit dhe kontrollit

Formularët e ndalimit dhe kontrollit duhet të përgatiten mirë që të jenë të dobishëm. Së pari, plotësimi i formularit krijon ngarkesë shtesë pune për oficerët. Nëse nuk përgatiten të qartë dhe mjaftueshëm të shkurtër, ekziston rreziku që oficerët të mos e plotësojnë të gjithë formularin, ose ta plotësojnë shkurtimisht. Së dyti, formularët e mirë lejojnë nxjerrjen lehtësisht të të dhënave dhe bashkimin e tyre në mbështetje të monitorimit dhe vlerësimit të veprimeve të ndalimit dhe kontrollit.

Kur është e mundur, formularët e ndalimit dhe kontrollit duhet:

- të përmbajnë fusha me mundësi zgjedhjeje që plotësohen shpejt dhe lehtë për përpunim statistikor.
- të paraqesin një listë shteruese të mundësive për çdo pikë.
- të shmangin pika të paqarta.
- të jenë lehtësisht të kuptueshme, për oficerin dhe për personin e ndaluar.
- të përfshijnë:
 - a. shkaqet ligjore për kontrollin. Preferohen shpjegime të thjeshta dhe jo një listë me rregulla;
 - b. datën, orën dhe vendin ku është kontrolluar personi ose automjeti;
 - c. objektin e kontrollit p.sh. sende të cilat oficerët janë duke kërkuar;
 - d. rezultatin e ndalimit;
 - e. emrin dhe rajonin policor të oficerëve që kryejnë kontrollin;
 - f. të dhëna personale të personave të kontrolluar, siç janë emri, adresa dhe kombësia, mund të regjistrohen. Megjithatë, njerëzit mund të refuzojnë të japin këtë informacion.

Që formulari të jetë i efektshëm duhet të plotësohet në momentin e ndalimit.

Një kopje e tij duhet t'i jepet personit të ndaluar ose personit përgjegjës për automjetin e kontrolluar. Në Mbretërinë e Bashkuar, njerëzit që ndalohen kanë të drejtë të kërkojnë një kopje të procesverbalit brenda tre muajve nga momenti i ndalimit. Në këtë mënyrë, formulari jo vetëm që konfirmon faktin e ndalimit për policinë, por edhe për personin e ndaluar.

FRA (2018), Parandalimi i profilizimit të paligjshëm sot dhe në të ardhmen: një udhërrëfyes⁸⁰

***Open Society Justice Initiative (2021), Kundërshtimi i profilizimit etnik në Europë: udhërrëfyes për pjesëmarrësit e fushatave & organizatorët*⁸¹**

Ky publikim përmban disa rekomandime të bazuara në prova për menaxherët dhe drejtuesit e policisë që mendojnë për reforma në fushën e ndalimeve policore.

Policia duhet të regjistrojë dhe të japë të dhënat e mbledhura për përdorimin prej saj të verifikimeve të identitetit, ndalimeve dhe kontrolleve - përfshirë origjinën etnike të personave të ndaluar - duke respektuar standardet e mbrojtjes së të dhënave. Mbledhja e të dhënave është thelbësore për të monitoruar dhe gjurmuar ndikimet disproporcionale dhe për të vlerësuar efektivitetin e ndalimeve dhe kontrolleve policore.

Të dhënat janë provë e rëndësishme për përgjegjshmërinë dhe veprimet ligjore për zgjidhje për njerëzit që janë të ndaluar pa një arsye të përshtatshme. Sistemet për mbledhjen e të dhënave, analizimin dhe ruajtjen e tyre duhet të jenë në përputhje me standardin kombëtar dhe rajonal për mbrojtjen e të dhënave. Të dhënat janë të rëndësishme për të përmirësuar

⁸⁰ Agjencia e Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore (FRA) (2018), Preventing unlawful profiling today and in the future: a guide, fq. 49, e gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-preventing-unlawful-profiling-guide_en.pdf.

⁸¹ Open Society Justice Initiative (2021), Challenging Ethnic Profiling in Europe: A Guide for Campaigners and Organizers, e gjeni në www.justiceinitiative.org/publications/challenging-ethnic-profiling-in-europe-a-guide-for-campaigners-and-organizers

praktikat e menaxhimit, por janë thelbësore për përgjegjshmërinë ndaj publikut dhe dialogun.

Mbledhja e të dhënave, sidomos mbledhja e të dhënave etnike, duhet të jetë transparente, duke përfshirë ndarjen e të dhënave statistikore të anonimizuara me publikun. Kjo është thelbësore për të fituar mbështetjen e publikut, për të përmirësuar legjitimitetin e policisë dhe për të mundësuar vlerësimin e jashtëm të përdorimit të këtyre kompetencave.

Departamentet e policisë duhet të diskutojnë të dhënat mbi ndalimet me komunitetet dhe të jenë të hapura për të ndryshuar në përgjigje të shqetësimeve të ngritura, me qëllim që të fitojnë mbështetje më të madhe nga komuniteti dhe të reflektojnë përparësitë e komunitetit.⁸²

Trajnori drejtuesit e agjencive dhe eprorët për menaxhimin e ndalimeve bazuar në gjetjet e analizave të ndalimeve. Këtu mund të bëhet fjalë për nxjerrjen e udhëzimeve të reja për kriteret e ndalimit, ndryshimin e përparësive operacionale dhe bërjen përgjegjës të ekipeve ose personave për veprimtarinë e ndalimeve.

Kryeni analizën e ndalimeve në mënyrë të rregullt. Në rastin më të mirë, ato duhet të bëhen çdo muaj. Megjithatë, aty ku ndalimet nuk janë të shpeshta (p.sh më pak se 50 në muaj), treguesit do të kenë tendencë të mos jenë të qëndrueshëm. Kryerja e analizave gjashtëmuajore ose tremujore është një alternative; llogaritja e mesatareve të ndryshueshme është alternativa tjetër.

Ndani analizën me drejtues të policisë, vëzhgues dhe oficerë të vijës së parë. Kështu do të krijohet transparencë dhe do të promovohet mbështetje mes atyre që kanë për detyrë kryerjen e reformave. Gjithashtu mund të avancohet diskutim për strategjitë për trajtimin e problemeve.

Ndani rezultatet e analizës së ndalimeve me përfaqësues të komunitetit. Kjo do të promovojë besimin dhe do të lehtësojë bashkëpunimin dhe rritjen e dialogut ndërmjet anëtarëve të komunitetit dhe policisë, sidomos në lidhje me krimin dhe nevojat e sigurisë.

Zhvilloni dhe të zbatoni zgjidhje për modelet problematike të ndalimeve. Këto zgjidhje duhet të bazohen në inputin e kolegëve të policisë dhe partnerëve të komunitetit. Zgjidhjet mund të përfshijnë nxjerrjen e udhëzimeve të reja për kriteret e ndalimit, ndryshimin e taktikave operacionale, mbajtjen e ekipeve ose personave përgjegjës për aktivitetin e ndalimit dhe ofrimin e ri-trajnitimit për oficerët e vijës së parë sipas nevojës.

Rekomandime të Këshillit të Organizatës së Kombeve të Bashkuara të Drejtave të Njeriut⁸³

67. Reporteri i Posaçëm i bën thirrje udhëheqësve politikë dhe drejtuesve të agjencive të zbatimit të ligjit të flasin haptazi kundër diskriminimit dhe të shmangin bërjen e deklarameve që lidhin racën ose origjinën etnike me sjelljen kriminale, migracionin e parregullt ose terrorizmin, me qëllim që të korrigjohet dëmi i shkaktuar ndaj komuniteteve të pakicave me anë të përdorimit të profilizimit racor dhe etnik dhe që të sigurohet që këto grupe dhe persona të jenë të gjendje të integrohen plotësisht në shoqëritë e tyre.

8. Reporteri i Posaçëm i rekomandon Shteteve mbledhjen e të dhënave të zbatimit të ligjit, përfshirë statistika të ndara sipas origjinës etnike dhe racës, që janë thelbësore për të provuar ekzistencën dhe shtrirjen e profilizimit racor dhe etnik. Këto statistika janë një instrument thelbësor për të mundësuar zbulimin e praktikave të zbatimit të ligjit që fokusojnë vëmendjen disproporcionale dhe të pajustificuar te pakicat raciste dhe etnike bazuar në stereotipe për origjinën etnike dhe krimin. Për të mbledhur siç duhet këto të dhëna, kërkohet analizim i rreptë i tre fazave kryesore të mbledhjes, ruajtjes dhe përdorimit, me qëllim që të parandalohet çdo keqpërdorim i mundshëm i të dhënave. Kjo është veçanërisht e

⁸² Ibid fq. 93

⁸³ Ruteere, M. (2015), 'Report of the Special Rapporteur on contemporary forms of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance', A/HRC/29/46, para 2, United Nations General Assembly, e gjeni në www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf

rëndësishme në zbatimin e ligjit, ku ekziston risku i qartë që të dhënat etnike mund të përdoren për të lehtësuar profilizimin racor dhe etnik, dhe jo për ta reduktuar atë. Standardet e mbledhjes së të dhënave duhet të ekuilibrojnë nevojën e zbatimit të ligjit për të mbledhur dhe mbajtur të dhëna për qëllim të zbulimit, parandalimit dhe hetimit të krimit, kundrejt të drejtës për privatësinë dhe prezumimin e pafajësisë.

69. Aty ku ka statistika, të ndara sipas racës dhe etnisë, për veprimet e agjencisë së zbatimit të ligjit, ato hedhin dritë te praktikat e zbatimit të ligjit dhe janë shtyllat që provojnë përdorimin e profilizimit racor dhe etnik. Këto statistika mund të jenë të dobishme për zhvillimin e politikave dhe praktikave të reja, sidomos aty ku mungojnë të dhënat e censusit ose duket se ato nuk janë të sakta, ose nuk ka të dhëna në dispozicion për zbatimin e ligjit dhe ka shqetësime për profilizimin racor. Po kështu, ndarja e të dhënave me komunitetet e pakicave është një hap pozitiv i marrë nga disa Shtete që duhet të inkurajohet më tej.

70. Gjithashtu, Reporterit i Posaçëm inkurajon organet e mbikëqyrjes hetimore që të monitorojnë sjelljen dhe praktikat e agjencive të zbatimit të ligjit dhe të hetojnë ankesat e veçanta. Organet e mbikëqyrjes duhet të kenë autoritetin të trajtojnë akuzat për profilizim racor dhe etnik dhe duhet të japin rekomandime praktike për ndryshime të politikave për të eliminuar përdorimin e profilizimit racor dhe etnik. Këto organe duhet të jenë në gjendje të mbledhin të dhëna për të monitoruar diskriminimin e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë dhe për të kryer hetime kryesisht, sepse janë thelbësore për identifikimin e diskriminimit, siç është profilizimi nga agjencitë e zbatimit të ligjit.

Moduli 4

: IDENTIFIKIMI DHE HETIMI I KRIMIT TË : URREJTJES

AUTORE: TINATIN KHATCHVANI

Hyrja dhe historiku	128
Rezultatet e të nxënit	129
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve	129
Përshkrime aktiviteti	130
<i>Aktiviteti 4.1: Përkufizimi dhe Konceptet Kyçe të Krimit të Urrejtjes</i>	131
<i>Aktiviteti 4.2: Të kuptuarit e kuadrit ligjor dhe praktikave kombëtare</i>	132
<i>Aktiviteti 4.3: Koncepte të lidhura me Krimin e Urrejtjes – Ushtrim praktik</i>	133
<i>Aktiviteti 4.4: Eksplorimi i Treguesve të Njëanshmërisë</i>	134
<i>Aktiviteti 4.4a: Gjeni treguesin</i>	136
<i>Aktiviteti 4.4b: Raste studimore për Treguesit e Njëanshmërisë</i>	137
<i>Aktiviteti 4.5: Hetimi i krimeve të urrejtjes – Rast studimor</i>	138
<i>Aktiviteti 4.6: Krimet e urrejtjes së kryera nga dhe kundër policisë</i>	140
Materiale dhe Aneksë	141
<i>Materiali 4.1 Çfarë është Krimi i Urrejtjes dhe Si ndryshon nga Krime të tjera?</i>	141
<i>Materiali 4.3: Raste studimore</i>	146
<i>Aneksi 4.3: Shënime të Instrukturit për Aktivitetin 4.3</i>	148
<i>Aneksi 4.4a: Shënime të Instrukturit për Aktivitetin 4.4a</i>	150
<i>Materiali 4.4: Treguesit e Njëanshmërisë</i>	152
<i>Materiali 4.4a: Material pamor për Treguesit e Njëanshmërisë</i>	155
<i>Materiali 4.5: Hetimi i krimit të urrejtjes - Rast Studimor</i>	158
<i>Aneksi 4.5: Shënime të Instrukturit për Aktivitetin 4.5</i>	159
<i>Aneksi 4.6: Shënime të Instrukturit për Aktivitetin 4.6</i>	164

Hyrja dhe historiku

Gjatë hetimit të ngjarjeve të dhunshme dhe sidomos vdekjeve në duart e punonjësve të shtetit, autoritetet shtetërore kanë për detyrë gjithashtu që të marrin të gjitha masat e arsyeshme për të zbuluar motivin racor dhe për të përcaktuar nëse urrejtja ose paraqjykimi etnik mund të kenë luajtur rol në ngjarje.

Nëse ato nuk e bëjnë këtë dhe e trajtojnë dhunën e nxitur nga raca dhe brutaliteti njësoj si rastet e tjera pa nota racizmi, do të ishte si të bënin një sy qorr ndaj natyrës specifike të veprave që veçanërisht shkatërrojnë të drejtat themelore.⁸⁴

Policia është e rëndësishme për parandalimin dhe përgjigjen e efektshme ndaj krimeve të urrejtjes. Krahasuar me llojet e tjera të krimeve, krimet e urrejtjes janë të veçanta sepse ndikojnë jo vetëm mbi një viktimë të caktuar, por edhe mbi grupin më të gjerë që mban identitetin e viktimës. Pakujdesia në hetimin e duhur të këtyre akteve e ul besimin e publikut tek autoritetet e zbatimit të ligjit, çon në pandëshkueshmëri dhe inkurajon diskriminim të mëtejshëm. Kryerja e hetimit të efektshëm të krimit të urrejtjes që çon në një rezultat të suksesshëm të drejtësisë penale është pjesë e rëndësishme e detyrimeve ndërkombëtare të shtetit në lidhje me parimet e barazisë dhe mosdiskriminimit.

Rekomandimi nr.11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor në polici lexon që duke shmangur racizmin dhe diskriminimin racor në polici, policia përgjigjet ndaj dy aspekteve të rëndësishme të misionit: të përballet me sfidat e ngritura nga nevoja për të luftuar krimin, duke rritur sigurinë e njeriut dhe respektuar të drejtat e të gjithëve dhe së dyti të promovojë demokracinë dhe sundimin e ligjit.⁸⁵ Është thelbësore që policia, si autoriteti i parë reagues, të pajiset me mjetet e nevojshme për të identifikuar dhe hetuar krimet e urrejtjes. Prandaj, ky modul është ideuar për të dhënë informacion kyç, aftësi dhe njohuri në lidhje me konceptin e krimit të urrejtjes dhe me hetimin e efektshëm të krimeve të urrejtjes. Ia vlen të theksohet që informacioni i përfshirë në këtë modul, edhe pse ka fokusin parësor te hetimi, mund të jetë njësoj në avantazh jo vetëm të hetuesve, por edhe të atyre që kanë role të tjera, siç janë marrësit e telefonatave, punonjësit e policisë në vijë të parë/specialistët e policimit në komunitet dhe koordinatorët e viktimave dhe dëshmitarëve.

Ky modul fillon me një prezantim të përkufizimit të krimit të urrejtjes dhe konceptet e lidhura, duke përfshirë motivin e njëanshmërisë, karakteristikat e mbrojtura dhe ngjarje jo kriminale të urrejtjes. Informacioni teorik mbështetet nga diskutimi në grup të madh për kontekstin kombëtar dhe raste studimore të ndryshme që inkurajojnë pjesëmarrësit që të aplikojnë njohuritë e tyre në praktikë. Moduli vazhdon me eksplorimin e treguesve të njëanshmërisë, që janë mjete kryesore për hetimin e suksesshëm të krimit të urrejtjes. Pjesëmarrësit prezantohen me foto që përshkruajnë treguesit e njëanshmërisë, së bashku me ushtrime praktike. Në fund, moduli trajton hetimin e krimit të urrejtjes, ku ushtrimet mbështetin pjesëmarrësit që punojnë në grupe për të planifikuar dhe kryer një hetim të efektshëm.

⁸⁴ ECHR, Nachova dhe të tjerë kundër Bullgarisë, 43577/98 43579/98, § 160

⁸⁵ ECRI, Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme, § 23

Rezultatet e të nxënit:

Pjesëmarrësit:

- ▶ do të kuptojnë më qartë përkufizimin e krimit të urrejtjes me të gjithë elementet e tij përbërës
- ▶ do të njihen me konceptet kyçe: objektivat e krimit të urrejtjes, perceptimi i gabuar dhe krimet e kryera për shkak të shoqërimit/përkatesisë
- ▶ do të jenë në gjendje të bëjnë diferencimin ndërmjet krimeve të urrejtjes dhe ngjarjeve jo kriminale të urrejtjes
- ▶ do të zhvillojnë njohurinë për treguesit e njëanshmërisë si mjete të rëndësishme për të siguruar identifikimin dhe hetimin e krimit të urrejtjes
- ▶ do të kuptojnë kontekstin e tyre lokal/kombëtar të policimit
- ▶ do të njohin ndikimin e krimeve të urrejtjes në shoqëri
- ▶ do të identifikojnë praktika të mira për hetimin e krimeve të urrejtjes, duke përfshirë planifikimin e intervistave me viktime të krimit të urrejtjes.

Vështrim i përgjithshëm i Aktiviteteve

Aktiviteti 4.1: Përkufizimi i krimit të urrejtjes dhe konceptet kyçe	(30 minuta)
Aktiviteti 4.2 : Të kuptuarit e kuadrit ligjor dhe praktikës kombëtare	(20 minuta)
Aktiviteti 4.3: Koncepte që lidhen me krimin e urrejtjes – ushtrim praktik	(50 minuta)
Aktiviteti 4.4: Eksplorimi i treguesve të njëanshmërisë	(40 minuta)
Aktiviteti 4.4a : Gjeni treguesin	(30 minuta)
Aktiviteti 4.4b: Mbledhja e provave – treguesit e njëanshmërisë	(50 minuta)
Aktiviteti 4.5: Hetimi i krimit të urrejtjes	(30 minuta)
Aktiviteti 4.6: Krimet e urrejtjes të kryera nga dhe kundër policisë	(20 minuta)

Përgatitja

Instruktori përveçse bazohet në Vlerësimin e Nevojave, përpara përgatitjes së këtij moduli, duhet të lexojë përkufizimin e krimit të urrejtjes dhe të gjitha konceptet që lidhen me atë. I gjithë informacioni i duhur mund të gjendet në materiale dhe referenca. Gjithashtu, instruktorët inkurajohen që të njihen me legjislacionin dhe praktikën vendore të krimit të urrejtjes, si edhe dokumente të politikave në lidhje me hetimin e krimeve të urrejtjes dhe trajtimin e ngjarjeve të krimit. Për të marrë materialin e duhur, gjithmonë është mirë që të kërkoni ndihmë nga partnerët lokalë (p.sh akademi policie, Ministri e Brendshme, OJQ etj) në vend që të përdorni burimet e hapura në ueb që mund të përmbajnë informacion të vjetër.

Është mirë që të përdoret një prezantim power point gjatë aktivitetëve. Përpara se të shfaqni prezantimin, instruktorët inkurajohen që të kontrollojnë kompjuterin dhe projektoren dhe nëse është e mundur testoni ekranin që të siguroheni që gjithçka funksionon mirë. Rekomandohet që të kopjohet prezantimi në desktop në vend që të shfaqet nga USB ose emaili, etj.

Formati dhe përmbajtja e prezantimit i takon instruktorit; megjithatë, numri i diapozitivëve duhet të jetë i arsyeshëm dhe i realizueshëm në kohën e caktuar. Përmbajtja duhet të mbulojë konceptet kryesore të temës dhe të shkruhet në mënyrë të thjeshtë. Nëse nuk është e mundur të shfaqet me powerpoint, prezantimi mund të bëhet me variant të printuar të materialit dhe duke përdorur një tabelë.

Çdo aktivitet shoqërohet me disa udhëzime për hapat përgatitore dhe shënimet e instruktorit sipas nevojës.

Përshkrime të aktiviteteve

Aktiviteti 4.1:

Përkufizimi i Krimit të Urrejtjes dhe Koncepteve Kyçe

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet përfshin një prezantim të shkurtër të konceptit të krimit të urrejtjes dhe çështjet e lidhura me të, siç janë motivimi i pjesshëm, karakteristikat e mbrojtura, objektivat e krimit të urrejtjes, perceptimi i gabuar, krimi i urrejtjes për shkak të shoqërimit/përkatësisë dhe dallimet ndërmjet krimeve të urrejtjes dhe ngjarjeve jo kriminale të urrejtjes, të shpjeguar në Materialin 4.1. Informacioni në këtë Manual, së bashku me përkufizimet e përgjithshme, duhet të përshtatet me seancat e trajnimit në vend. Përshtatjet duhet të bazohen në njohuritë ekzistuese të grupit të synuar dhe nivelin e detajit që kërkohet, në përputhje me konsideratat kohore dhe detajet e trajnimit që do të ofrohet. Instruktori duhet të rishikojë materialin dhe të zgjedhë ato pjesë që janë të rëndësishme për ta bërë sa më të lehtë të kuptuarit nga policia.

Koha: 30 minuta

Materialiet e nevojshme: kompjuter me projektor fletë tablele
Materiali 4.1 stilolapsa dhe letër

Udhëzime

1. Përgatitni një fletë tablele paraprakisht me titullin “Përkufizimi i Krimit të Urrejtjes”.
2. Filloni seancën duke u kërkuar pjesëmarrësve që të shpjegojnë përkufizimin e krimit të urrejtjes me fjalët e tyre.
3. Dëgjoni pjesëmarrësit dhe vendosni në tabelë përgjigjet kyçe të dhëna nga grupi. Kjo do t’ju ndihmojë të prezantoni dhe të shpjegoni përkufizimin me dy pjesë të krimit të urrejtjes të përfshirë në Materialin 4.1 më vonë.
4. Prezantoni konceptet e krimit të urrejtjes, motivet e përziera, karakteristikat e mbrojtura, perceptimet e gabuara, krimet e urrejtjes të kryera për shkak të shoqërimit/përkatësisë dhe ngjarjet, bazuar në Materialin 4.1. Këshillohet që të ndiqet radha e mëposhtme. Përgjithësisht prezantimi duhet të bëhet me përdorimin e Power Point (shihni udhëzimet në diapozitivë në seksionin e Përgatitjes, më sipër); megjithatë, kur nuk është e mundur, ju lutemi të përdorni tabelën.
5. Udhëzoni grupi që të mbajë shënime për atë që kuptojnë nga prezantimi dhe inkurajoni që të bëjë pyetje nëse ka gjëra të paqarta.
6. Për të lehtësuar të kuptuarit e kësaj fushe më tej, Materiali 4.1 duhet t’i shpërndahet pjesëmarrësve pas përfundimit të aktivitetit 4.1.

Aktiviteti 4.2:

Të kuptuarit e kuadrit ligjor dhe praktikave kombëtare

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet synon të përfshijë grupin në diskutimin aktiv mbi temat e zhvilluara gjatë prezantimit (Aktiviteti 4.1). Diskutimet plenare do të lejojnë pjesëmarrësit të ndajnë mendimet dhe përvojat e tyre për temat e prezantimit me kolegët e tyre dhe instruktorët. Edhe pse kanë njohuri paraprake të kuadrit ligjor kombëtar, instruktorët gjithashtu do të njihen me kontekstin lokal të krimit të urrejtjes, sepse mekanizmat ligjorë do të diskutohen nga profesionistët.

Koha: 20 minuta

Materialet e nevojshme: tabela dhe shënues stilolapsa dhe letër

Shënime të Instruktorit

Njihuni me kuadrin ligjor dhe praktikën kombëtare për të drejtuar diskutimin. Përpara se të zhvilloni aktivitetin, kërkoni informacion për legjislacionin kombëtar për krimin e urrejtjes (p.sh pjesët përkatëse të Kodit Penal dhe Kodit të Procedurës Penale, Kodit të Shkeljeve Administrative, Legjislacionit kundër Diskriminimit, udhëzimeve për hetimin ose ndjekjen penale në lidhje me çështje të mos diskriminimit dhe krimit të urrejtjes, etj.) Gjithashtu, do të ishte mirë të kërkoni statistika përkatëse për shembull nga sondazhet e viktimizimit, shifra për krimin e urrejtjes të regjistruara nga policia, informacion për ndjekjen penale dhe dënimin dhe raportet përkatëse nga organizata jo qeveritare dhe organizata të shoqërisë civile.

Zhvilloni këtë aktivitet në grup të madh ose ndani pjesëmarrësit në grupe më të vogla (4-5 persona në grup).

Pyesni pjesëmarrësit për sa më poshtë:

- A e njeh legjislacioni penal i vendit tuaj krimin e urrejtjes si një parashikim të veçantë? Cilat janë dispozitat që mund të përdoren për trajtimin e krimit të urrejtjes?
- A përmban kuadri ligjor i vendit tuaj një listë të karakteristikave të mbrojtura? Nëse po, a është e hapur apo e mbyllur? Cilat janë karakteristikat e mbrojtura? A e konsideroni këtë listë gjithëpërfshirëse, apo ka nevojë për modifikime?
- A ju lejon legjislacioni ose praktika që të hetoni krimin si të motivuar nga krimi në rastin e motiveve të përziera?
- Cila është qasja e vendit ndaj perceptimeve të gabuara ose krimeve të urrejtjes të kryera për shkak të shoqërimit?
- A keni një sistem që regjistron ngjarje jo kriminale të urrejtjes? Cilat sisteme ligjore trajtojnë këto ankesa?
- Cili është roli i prokurorëve dhe gjyqtarëve kur bëhet fjalë për përgjigjen e efektshme ndaj krimeve të urrejtjes?

Jepuni pjesëmarrësve kohë për të menduar për pyetje përpara se të hapni diskutimin. Nëse asnjë nuk është i gatshëm të fillojë diskutimin, jepni mendimin tuaj bazuar në njohurinë tuaj për kontekstin lokal. Nëse trajnimi zhvillohet me një instruktor lokal, jepini atij fjalën që të fillojë diskutimin.

Aktiviteti 4.3:

Koncepte të lidhura me Krimin e Urrejtjes – Ushtrim praktik

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet synon të përfshijë të gjithë grupin dhe të vlerësojë se si i kanë kuptuar pjesëmarrësit konceptet e shpjeguara gjatë prezantimit.

Koha: 50 minuta

Materialet e nevojshme: numri i mjaftueshëm i rasteve studimore të printuara (Materiali 4.3)

Aneksi 4.3 Shënime të Instruktorëve për aktivitetin 4.3 stilo-lapsa dhe letër

Udhëzime

1. Ndani pjesëmarrësit në katër grupe dhe jepini secilit rastin studimor përkatës, sipas numrit që u është caktuar.
2. Prezantoni grupin me aktivitetin. Shpjegojuni që detyra e tyre është të lexojnë rastin studimor dhe t'i përgjigjen pyetjeve përkatëse. Inkurajojini që të zhvillojnë diskutim aktiv brenda grupit.
3. Jepini grupeve 10 minuta për të lexuar dhe diskutuar çështjet dhe 10 minuta të tjera për prezantimin. Shpjegojuni që ata duhet të zgjedhin një përfaqësues grupi. Të gjithë anëtarët e tjerë të grupit janë të lirë që të zgjerojnë përgjigjet.
4. Pjesëmarrësit duhet të jenë në gjendje të identifikojnë aspekte të rëndësishme të çdo skenari, përkatësisht, ndërkohë që zgjidhin rastet ata duhet të gjejnë nëse situatat cilësohen ose jo si krime të urrejtjes dhe cilat janë karakteristikat e mbrojtura. Gjithashtu mbani parasysh që pjesëmarrësit do të duhet të diskutojnë për mënyrën e trajtimit të situatave nga sistemet e drejtësisë të vendit të tyre.
5. Kujtojini që rastet e dhëna përdoren më vonë gjatë aktivitetit 4.4b ku diskutohen treguesit e njëanshmërisë kështu që për të shmangur mbivendosjen është e rëndësishme që t'i inkurajoni t'i përmbahen udhëzimeve të këtij aktiviteti. Përdorni shënimet në Aneksin 4.3 për udhëzim mbi përgjigjet e mundshme.

Aktiviteti 4.4:

Eksplorimi i Treguesve të Njëanshmërisë

- Pikat e të nxënit:** Ky aktivitet përbëhet nga një prezantim në grupin e madh dhe diskutimi. Synon të prezantojë treguesit e njëanshmërisë që janë elemente kryesore për të treguar motivin e njëanshmërisë gjatë një hetimi.
- Koha:** 40 minuta
- Materiallet e nevojshme:** kompjuter me projektor
Materiali 4.4 tabelë dhe shënues stilolapsa dhe letër
- Përgatitja:** Ky aktivitet realizohet duke përdorur dy formate: shfaqja në ekran dhe puna në tabelë. Prezantimi në ekran duhet të përmbajë informacion të shkurtër për treguesit e njëanshmërisë duke përdorur Materialin 4.4, ndërkohë që tabela do të përdoret për të shkruar shembujt e treguesve të dhënë nga grupi. Ky format i përzierë siguron që pjesëmarrësit të mos jenë vetëm dëgjues pasivë të informacionit, por të ndajnë në mënyrë proaktive mendimet e tyre për konceptet e diskutuara.
Përpara se të fillojë prezantimi, përgatitni katër fletë në tabelë, ku secila të ndahet në dy kolona me tituj të dy treguesve (shihni më poshtë).

Fleta 1 e tabelës

Perceptimi i viktimës ose dëshmitarit	Deklarime me gojë ose me shkrim dhe/ose gjeste

Fleta 2 e tabelës

Mbështetja e, ose përkatësia në, grupe të organizuara të urrejtjes	Vendndodhja dhe koha e veprimit

Fleta 3 e tabelës

Modele të shpeshtisë së krimeve ose ngjarjeve të mëparshme	Natyra e dhunës

Fleta 4 e tabelës

Dallimi ndërmjet autorit dhe viktimës	Mungesa e motiveve të tjera

Udhëzime

1. Filloni seancën duke shfaqur prezantimin me diapozitivë. Diapozitivi i parë duhet t'i kushtohet përkufizimit të "treguesve të njëanshmërisë" ndërsa secili nga diapozitivët e tjerë duhet të përshkruajë një tregues të vetëm të dhënë në Materialin 4.4 në të njëjtën sekuençë.
2. Duke shfaqur diapozitivin përkatës, pyesni grupin nëse mund të japë një shembull nga praktika ose në përgjithësi. Vendosi përgjigjet në kolonën përkatëse në fletën e tabelës.

Për shembull, pasi të shfaqni diapozitivin për treguesin "**deklarime me gojë ose me shkrim dhe/ose gjeste**", pyesni pjesëmarrësit nëse ju kujtohet ndonjë pseudonim ose deklarime të tjera me gojë që mund të përdoren si tregues njëanshmërie. Kujtojini që të shmangin përdorimin e ofendimeve raciste dhe të tjera, për shembull, duke përdorur shkurtime që të tjerët mund t'i dallojnë. Shembull për këtë është "fjala Z". Shkruani përgjigjet në tabelë, faqe 1 (shih më poshtë).

Fleta 1 e tabelës

Perceptimi i viktimës ose dëshmitarit	Deklarime me gojë ose me shkrim dhe/ose gjeste
	'Xhipsi' i Q\$%£ Fjala - Z "Terrorist mysliman"

3. Pasi të plotësoni çdo kolonë dhe të përfundoni prezantimin në diapozitiv, përmbledhni seancën duke thënë që treguesit janë elementët kyç të rezultatit të suksesshëm për rastet e krimit të urrejtjes; kështu profesionistët duhet të jenë në gjendje të identifikojnë dhe të punojnë mbi to në mënyrë të efektshme gjatë hetimit.

Aktiviteti 4.4a:

Gjeni treguesin

Pikat e të nxënit:	Ky aktivitet përmban një diskutim të drejtuar ndërsa pjesëmarrësit njihen me foto të ndryshme të treguesve.
Koha:	30 minuta
Materiallet e nevojshme:	kompjuter me projektor për të shfaqur prezantimin, ose variante të printuara të fotove të përfshira në Materialin 4.4a Aneksi 4.4 Shënime të Instruktorëve për aktivitetin 4.4
Përgatitja:	Përgatitni dhe përdorni një power point që tregon fotot e Materialit 4.4a. Nëse nuk është e mundur shfaqja në ekran, printoni pamjet (mundësisht me ngjyrë) dhe shpërndajini mes anëtarëve të grupit.

Udhëzime

1. Tregojuni pjesëmarrësve fotot një nga një (përpiquni që t'i kushtoni 5 minuta çdo fotoje) dhe drejtoni diskutimin duke bërë pyetjet e mëposhtme:
 - Çfarë shihni në foto? A mund të përdoret si tregues i njëanshmërisë?
 - Çfarë kuptimi ka? Cili është grupi i synuar?
 - Në lidhje me foton 1-4, mos thoni paraprakisht se çfarë lloj ndërtese është. Pas diskutimit, pyesni pjesëmarrësit nëse ka ndonjë dallim nëse është mur në park publik (N1), pronë private (N2), kishë (N3) dhe zyra e organizatës së LGBT+ (N4)?
 - A mund të sillni në mendje shembuj të këtyre treguesve nga përvoja juaj?
2. Gjatë diskutimit, shtoni historinë për foton dhe pyesni pjesëmarrësit nëse informacioni shtesë ndryshon përgjigjet e tyre. Bazohuni tek Aneksin 4.4a që t'ju ndihmojë të drejtoni diskutimin.

Aktiviteti 4.4b:

Raste studimore për Treguesit e Njëanshmërisë

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet synon të kontrollojë nëse pjesëmarrësit janë në gjendje të identifikojnë në mënyrë të efektshme treguesit e njëanshmërisë në skenarë hipotetikë.

Koha: 50 minuta

Materialet e nevojshme: rastet studimore të printuara
stilolapsa dhe letër

Udhëzime

1. Kërkojuni grupeve të krijuara gjatë **Aktivitetit 4.3** që të lexojnë të njëjtat raste studimore dhe të identifikojnë treguesit e njëanshmërisë. Jepuni pjesëmarrësve 10 minuta kohë për lexim/diskutim dhe 10 minuta secilit për të prezantuar përgjigjet. Gjithashtu, këtë herë kërkojuni që të ndryshojnë prezantuesin e grupit.
2. Pasi grupet të kthehen nga diskutimi dhe të prezantojnë gjetjet e tyre, pyesni secilin nëse treguesit e dhënë mjaftojnë për të cilësuar rastin si krim të urrejtjes ose nëse kanë nevojë për prova të tjera.
3. Treguesit e njëanshmërisë që duhet të konstatohen janë si më poshtë:
 - **Rasti 1 – Deklarime me gojë:** “Qen rus”; “Ju na e vodhët Krimenë. Tani po më vidhni tokën përsëri. Kthehu në vendin tënd, pushtues”
 - **Rasti 2 – Vendndodhja:** Xhami, vende adhurimi të myslimanëve, vizatime në mur “Krishti është Zot”; Shpeshitia e sulmeve - ndonjëherë në një periudhë të shkurtër
 - **Rasti 3 – Deklarime me gojë:** ofendime raciste, mungesa e motiveve të tjera
 - **Rasti 4 – Deklarime me gojë:** pyetja për “pjeshkë e vërtetë”, koment për Marien “Nuk gjen dot një shok të vërtetë në vend të kësaj kuçkës artificiale?”; Koha – 17 maj – Dita Ndërkombëtare kundër Homofobisë, Transfobisë dhe Bifobisë; Natyra e dhunës – tërheqja e parukës.

Aktiviteti 4.5:

Hetimi i krimeve të urrejtjes – Rast studimor

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet synon të inkurajojë pjesëmarrësit që të aplikojnë njohurinë e tyre teorike të fituar gjatë seancave të mëparshme.

Koha: 30 minuta

Materialet e nevojshme: kompjuter me projektor raste studimore të printuara, stilolapsa dhe letra Materiali 4.5
Aneksi 4.5: Shënime të Instruktorëve për aktivitetin 4.5

Udhëzime

- Ndani pjesëmarrësit në dy grupe dhe prezantoni rastin studimor të **Materialit 4.5**. Nëse keni kompjuter dhe projektor në dispozicion, tregojani grupit në ekran. Përndryshe, shpërndani variantet e printuara. Çdo grup duhet të zgjedhë një prezantues. Të gjithë anëtarët e tjetër të grupit janë të lirë të zgjerojnë përgjigjen.
- Jepini çdo grupi 10 minuta për lexim/përgatitje dhe 10 minuta për prezantimin.
- Kërkojini **Grupit 1** që të vendosë për pyetjet e mëposhtme:
 - Sigurohuni nëse ka ndodhur një krim. Cili do të ishte cilësimi juridik? A është krim i urrejtjes?
 - Përcaktoni hapat e parë kur arrini në vendngjarje
 - Identifikoni provat e treguesve të njëanshmërisë
 - Cilat janë veprimet hetimore që duhet të ndërmerren?
- Kërkojini **Grupit 2** që të planifikojë dhe të zhvillojë intervistën me viktimën. Jepni informacionin shtesë të mëposhtëm: *'Rashidi është në komisariatit e policisë. Ai ka shumë ankth'*. Kërkojuni të bëjnë sa më poshtë:
 - Përcaktoni nëse keni nevojë për përgatitje përpara se të fillojë intervista.
 - Hartoni një plan interviste. Cilat janë aspektet kryesore që duhet të merren parasysh?
 - Listoni pyetjet që ju do të bënit.
 - Cilat janë shërbimet që do i ofronit atij?
- Ju mund të përdorni fletët e tabelës për të shkruar pyetjet e mëposhtme, ose t'i kërkonte pjesëmarrësve që t'i shkruajnë përpara se të fillojë diskutimi.
- Ndërkohë që jepni përgjigjet, sigurohuni që grupi të trajtojë pikat e mëposhtme:

Janë të paktën dy episode në rastin që shërben si bazë për fillimin e hetimit - dëmtimi i pronës dhe sulm fizik ndaj Rashidit. Cilësimi juridik do të varet nga legjislacioni kombëtar, por pjesëmarrësit duhet të diskutojnë të dy elementet e krimit të urrejtjes. Aшту si për motivin e njëanshmërisë, janë të pranishëm disa tregues të njëanshmërisë, përkatësisht:

 - Dallimet ndërmjet autorëve dhe objektivave:** grupe radikale të krishtera kundër grupeve myslimane
 - Shpeshia e sulmeve:** ka pasur një sërë ngjarjesh të mëparshme
 - Natyra e sulmeve:** koka e derrit (konsiderohet i ndaluar nga feja islame)

- **Koha:** festë e komunitetit mysliman – Eid Al-Fitr
- **Vendndodhja:** Ndërtesa e shkollës myslimane
- **Vizatime grafiti në mur:** “Në vendin tonë s’ka vend për myslimanë”
- **Deklarime me shkrim:** aktivitete të medias sociale të drejtuesit të grupit radikal
- **Deklarime me gojë:** abuzim i mëparshëm verbal, deklaramë të bëra gjatë sulmit ndaj Rashidit
- **Mbështetje e grupit të urrejtjes:** lidhja e sulmuesve me një grup radikal (episodi i Rashidit).

Meqë pjesëmarrësit do të jenë punonjës policie profesionistë, ata janë të lirë të vendosin për strategjinë e hetimit; megjithatë, duhet të diskutohen gjerësisht disa aspekte që kanë lidhje me krimet e urrejtjes. Për lehtësimin e efektshëm të diskutimit, instruktorët inkurajohen që të njihen me Aneksin 4.5 dhe të cekin pikat kyçe të paraqitura në të. Për shembull, nëse Grupi 1 nuk ka siguruar vendin e ngjarjes, tërhiqini vëmendjen dhe pyetini se cilat masa do të merrnin për të mbrojtur vendngjarjen. Në rastin e Grupit 2, ndihmojeni të formulojë pyetjet e duhura për intervistimit e viktimës.

Aktiviteti 4.6:

Krimet e urrejtjes së kryera nga dhe kundër policisë

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet përbëhet nga një diskutim në grup për krimet e urrejtjes që janë kryer nga dhe kundër punonjësve të policisë.

Koha: 20 minuta

Materialët e nevojshme: Aneksi 4.6 Shënimet e Instruktorëve për aktivitetin 4.6

Udhëzime

1. Ndani pjesëmarrësit në dy grupe. Grupeve duhet t'u caktohen temat e mëposhtme:
 - Krimet e urrejtjes të kryera nga policia (Grupi 1)
 - Krimet e urrejtjes të kryera kundër policisë (Grupi 2)
2. Bëjini grupeve pyetjet e mëposhtme:
 - A mendoni se këto krime janë të shpeshta në realitetin e vendit tuaj?
 - Nëse po, cilat lloje të krimeve të urrejtjes janë më të zakonshme?
 - Cilat janë sfidat me të cilat mund të përballlet hetimi gjatë punës me këto çështje?
 - Cilat janë rezultatet dhe pasojat e mundshme të hetimeve jo të efektshme të këtyre krimeve?
3. Jepini çdo grupi 10 minuta kohë për të diskutuar pyetjet e mësipërme dhe për të dhënë mendimet e tyre. Ju duhet të theksoni disa pika të dhëna në Materialin 2 të Instruktorit, sipas nevojës.

Materiale dhe Aneke

Materiali 4.1

Çfarë është Krimi i Urrejtjes dhe Si ndryshon nga Krime të tjera?

Krimet e urrejtjes mund të kenë ndikim më të madh te viktimat e tyre se krimet e tjera sepse këto sulme vënë në shënjestër aspekte thelbësore të identitetit të tyre.⁸⁶ Krimet e urrejtjes njihen edhe si “krime mesazhi” - që disa njerëz nuk pranohen dhe duhet të përjashtohen nga shoqëria. Krimet e urrejtjes mund të përshkallëzohen në akte makabre siç është gjenocidi. Për fat të keq, disa shembuj në historinë e njerëzimit tregojnë që nëse ngjarjet nuk menaxhohen në mënyrë të efektshme që në fillim, ato mund të përshkallëzohen në rezultate katastrofike. Shaka “pa zarar”, stereotipe ose vëzhgime degraduese, nëse pranohen në jetën e përditshme, mund të përbëjnë bazën për shprehje më të rënda të diskriminimit. Mjedisi me njëanshmëri nxit akte individuale të paragjykitimit që mund të përshkallëzohen në diskriminim. Diskriminimi mund të ndodhë në çdo fushë - punësim, arsimim, politikë dhe kudo tjetër. Nëse qëndrimet diskriminuese nuk trajtohen siç duhet, ato mund të përfundojnë në forma më akute të diskriminimit - krime të urrejtjes. Prandaj, policia, brenda fushës së saj të kompetencës, duhet të përfshihet nga fillimi në luftën kundër qëndrimeve diskriminuese. Njëanshmëria dhe paragjykimi mund të gjenden edhe brenda policisë: është shumë e rëndësishme që të ekzistojnë mekanizmat e duhura për të parandaluar dhe për t’ju përgjigjur problemit, siç janë trajnimi, dhe mekanizma të efektshme disiplinore për t’i trajtuar ato.⁸⁷

Sipas përkufizimit të njohur ndërkombëtarisht të dhënë nga OSBE, krimet e urrejtjes janë akte kriminale të kryera me një motiv njëanshmërie. Prandaj, ato gjithmonë përmbajnë **dy elemente**:

- një vepër penale dhe
- motivi i njëanshmërisë.⁸⁸

Veprat penale mund të përfshijnë kërcënime, dëmtimin e pronës, sulme, vrasje. Krimi duhet të jetë i dënueshëm sipas legjislacionit penal kriminal. Për elementin e dytë, objektivi i veprës penale duhet të zgjidhjet sipas një karakteristike specifike. Motivi i njëanshmërisë eksplorohet më tej në seksionin më poshtë. Krimet e urrejtjes mund të reflektohen në legjislacionin kombëtar me variacione të ndryshme, për shembull, dispozitë e përgjithshme për dënimin, krime thelbësore ose udhëzime dënimi.⁸⁹

Megjithatë, termi ‘krimi i urrejtjes’ përshkruan një lloj krimi, dhe jo një vepër penale specifike sipas kodit penal; prandaj, ai përshkruan një koncept, dhe jo një përkufizim ligjor.⁹⁰ Edhe në rastet kur legjislacioni i një shteti nuk dënon në mënyrë specifike krimet e urrejtjes, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut ka gjetur që ato mund dhe duhet të hetohen dhe të ndiqen në mënyrë të efektshme. Në çështjen *Angelova dhe Iliev kundër Bullgarisë*, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut vëren që, pavarësisht faktit që legjislacioni kombëtar nuk kriminalizon vrasjen për shkaqe raciste, dhe as nuk përmban dispozita të shprehura të ashpërsimit të dënimit për këto krime, legjislacioni i brendshëm parashikon mjete të tjera për një përgjigje të duhur ndaj dhunës për

⁸⁶ OSBE ODIHR. (2018) Manual për Trajnimin e Përbashkët të Policisë dhe Prokurorisë mbi Krimin e Urrejtjes, fq. 23

⁸⁷ Ju lutemi të shihni edhe Modulën 2, Shkelje diskriminuese policore

⁸⁸ OSBE ODIHR. (2009) Legjislacioni për krimin e urrejtjes – Udhëzues praktik, fq. 16

⁸⁹ Për informacion të detajuar, ju lutemi të shihni (2009) Legjislacioni për krimin e urrejtjes – Udhëzues praktik

⁹⁰ OSBE ODIHR. (2009) Legjislacioni për krimin e urrejtjes – Udhëzues praktik, fq. 16

motive racore, të cilin, në këtë rast, autoritetet do të duhej të kishin zbatuar, por që në fakt nuk e kanë zbatuar.⁹¹

Motivi i njëanshmërisë

Së bashku me elementin e “krimit”, elementi i dytë kyç i përkufizimit të krimit të urrejtjes është motivi i njëanshmërisë. Në fakt, përdorimi i fjalës “urrejtje” mund të keqorientojë njerëzit që të mendojnë se i pandehuri duhet të urrejë viktimën ose grupin e viktimës që një akt kriminal të konsiderohet krim i urrejtjes.

Megjithatë, faktori që e shndërron një krim të zakonshëm në një krim urrejtjeje është përzgjedhja nga autori e viktimës bazuar në njëanshmëri në drejtim të grupit ku bën pjesë ose ku perceptohet se bën pjesë viktimë.⁹²

Motivet e njëanshmërisë mund të përkufizohen gjerësisht si “mendime negative të konceptuara më përpara, supozime stereotipike, intolerance ose urrejtje drejtuar një grupi të caktuar që ndan një karakteristikë të përbashkët”.⁹³ Stereotipi është “një konceptim ose imazh i thjeshtuar dhe i standardizuar i veshur me një kuptim të veçantë dhe që e kanë të përbashkët anëtarët e një grupi”.⁹⁴ Paragjykimi me fjalë të thjeshta është një “gjykim, zakonisht negativ, i një personi tjetër ose njerëzve të tjerë, pa e/i njohur në të vërtetë”.⁹⁵ Këto qëndrime mund të ndahen nga shumë njerëz dhe mund të jenë produkt i normave shoqërore, arsimore ose familjare.

Siç u tha më sipër, mjafton të tregohet që viktimë është zgjedhur për shkak të anëtarësisë në një grup të mbrojtur. Gjithashtu, autori dhe viktimë mund të jenë anëtarë të të njëjtit grup.⁹⁶

Për shembull, autori mund të përzgjedhë një person me aftësi të kufizuara si viktimë sepse ata veprojnë mbi një stereotip të përbashkët të personave me aftësi të kufizuara: që ka më pak të ngjarë për të kundërshtuar ose për të denoncuar ngjarjen. Autori nuk vepron për shkak të urrejtjes ndaj njerëzve me aftësi të kufizuara, por bazuar në stereotipin diskriminues që gjithsesi është shumë në dëm të personave me aftësi të kufizuara sa i përket sigurisë.

Njëanshmëria si motivi i vetëm ose shtesë i krimit?

‘Motivi’ ka lidhje me arsyen pse autori zgjedh një objektiv të caktuar për veprën e tij penale. Në raste të krimit të urrejtjes, identifikimi dhe të provuarit e motivit të njëanshmërisë është thelbësor për hetimin. Pa këtë hap, nuk mund të ndiqet penalisht kriminaliteti i plotë i aktit, kështu që autoritetet shtetërore mund të rrezikojnë të shkelin standardet ndërkombëtare.

Duhet të theksohet se njëanshmëria mund të përmbajë një ose më shumë shkaqe të krimit. Në çështjen **Balázs kundër Bullgarisë**, GJEDNJ është shprehur që “nuk mund të klasifikohen si krime të urrejtjes vetëm aktet e bazuara vetëm në një karakteristikë të viktimës. Për gjykatën, autorët mund të kenë motive të përziera, duke u ndikuar nga faktorët e situatës njësore ose më shumë se nga qëndrimi i tyre i njëanshëm ndaj grupit të cilit i përket viktimë”.⁹⁷ Prandaj, edhe nëse përcaktohen tashmë motive të tjera dhe ka prova të mjaftueshme për të çuar çështjen në

⁹¹ GJEDNJ, Angelova dhe Iliev kundër Bullgarisë, 55523/00, §104

⁹² OSBE ODIHR. (2014) Prosecuting Hate Crimes – A Practical Guide, / Ndjekja penale e krimeve të urrejtjes – Udhërrëfyes praktik, fq.20

⁹³ OSBE ODIHR faqe interneti Denoncimi i Krimit të Urrëjtjes, e gjeni në <https://hatecrime.osce.org/what-hate-crime>

⁹⁴ Fjalor online, e gjeni në www.dictionary.com/browse/stereotype (Aksesuar më: 02.10.2021)

⁹⁵ Këshilli i Evropës, Compass: Manual for Human Rights Education with Young People, e gjeni në www.coe.int/en/web/compass/Discrimination-and-Intolerance (Aksesuar më: 02.10.2021)

⁹⁶ Perry, J. and Franey, P. (2017) Policing Hate Crimes against LGBTI Persons: Training for a Professional Police Response, fq. 34

⁹⁷ GJEDNJ, Balázs kundër Hungarisë, 15529/12, §70

gjykata, është e rëndësishme të merren hapa të tjera hetimore për të identifikuar dhe provuar motivin e njëanshmërisë.

Nisur nga vështirësitë e të provuarit të motivit dhe realiteti që shumë autorë kanë një larmi motivesh, legjislacioni për krimin e urrejtjes duhet të parashikojë motive të përziera. Nëse do të kërkohej që njëanshmëria të ishte motivi i vetëm, numri i veprave penale të akuzuara si krime të urrejtjes do të kufizohej në mënyrë drastike.⁹⁸

Karakteristikat e mbrojtura

Një "karakteristikë e mbrojtur" është një kategori specifike, ose shenjë që kanë të përbashkët një grup, siç janë moshë, aftësia e kufizuar, "raca"/etnia, feja, seksi, orientimi seksual, identiteti gjinor dhe kështu me radhë, të cilat janë në shënjestër të autorëve të krimeve të urrejtjes.

Karakteristikat e mbrojtura duhet:

- të krijojnë një identitet të përbashkët të grupit, dhe
- të reflektojnë një aspekt të thellë dhe themelor të identitetit të personit.⁹⁹

Karakteristikat e grupit shpesh janë të qarta ose të dukshme nga të tjerët, siç janë gjuha, gjinia ose etnia dhe shpesh janë të pandryshueshme; ato nuk mund të ndryshojnë me vendimin e atij që i ka.¹⁰⁰

Karakteristikat që meritojnë mbrojtje të veçantë varen nga shtetet e veçanta; megjithatë, ka disa veçori që konsiderohen si pothuajse të mbrojtura, siç janë "raca", origjina etnike/kombësia dhe feja. Në legjislacionin kombëtar, lista mund të jetë shteruese (listë e mbyllur) ose e hapur me mundësi "të tjera" që i japin autoriteteve shtetërore hapësirë për interpretim, sipas nevojës, zakonisht sipas parimeve të vendosura kundër diskriminimit. Përveç kufizimit të shkaqeve, ka vende që kanë zgjedhur të mbajnë një kuptim të ngushtë të termave të listuara, ndërsa disa të tjera zgjedhin të përdorin termat më gjerësisht.

Objektivi i krimit të urrejtjes

Objektivi i krimit të urrejtjes mund të jetë një person, grup njerëz, ose prona. Për policinë është veçanërisht e rëndësishme që të identifikojë menjëherë objektivin e krimit të urrejtjes me qëllim që të planifikojë veprime hetimore të duhura dhe të marrë informacionin paraprak. Qoftë sulm kundër një personi, ose pronës, ka ndikim te anëtarët e grupit që ndajnë të njëjtën karakteristikë të mbrojtur. Në krime të urrejtjes fetare, raciste ose kundër LGBTI, shpesh objektivi i autorit është prona, për të dërguar një sinjal frike te publiku i gjerë.

Për shembull, shkrimi "vdekje të krishterëve" në murin e një kisha është krim mesazhi. Nëpërmjet këtij veprimi, të gjithë komunitetit të krishterë i dërgohet një mesazh frike.

Nga ana tjetër, autoritetet shtetërore, dhe sidomos policia, kanë përgjegjësi të dërgojnë kundër sinjal tek autorët që këto akte nuk duhet të tolerohen. Masa të efektshme nga shteti do të kenë ndikim te publiku dhe do t'i sigurojnë që ata janë të mbrojtur.

⁹⁸ OSBE ODIHR. (2009) Legjislacioni për krimin e urrejtjes – Udhëzues praktik, fq. 55

⁹⁹ OSBE ODIHR. (2014) Prosecuting Hate Crimes – A Practical Guide, / Ndjekja penale e krimeve të urrejtjes – Udhërrëfyes praktik fq.21

¹⁰⁰ OSBE ODIHR. (2014) Prosecuting Hate Crimes – A Practical Guide, / Ndjekja penale e krimeve të urrejtjes – Udhërrëfyes praktik fq.21

Perceptim i gabuar

Ka situata ku personi i sulmuar në fakt nuk është anëtar i grupit të goditur, por kështu perceptohet nga autori. Në këto situata, krimet e urrejtjes kryhen si rezultat i një perceptimi të gabuar. Këtu ka rëndësi motivimi i autorit dhe nëse viktima në fakt ka të njëjtat karakteristika të mbrojtura si grupi i synuar.

Për shembull, viktima mund të jetë heteroseksual që i është bashkuar marshimit “të krenarisë” dhe është sulmuar fizikisht nga një grup autorësh të cilët gabimisht e perceptojnë si gejt.

‘Gabime të faktit’ (d.m.th bindje e gabuar për identitetin e viktimës) për identitetin e vërtetë të viktimës nuk duhet të pengojnë që një vepër penale të kategorizohet dhe të ndiqet penalisht si krim i urrejtjes. Shumica e legjislacioneve për krimin e urrejtjes hartohen në lidhje me motivet e autorit dhe jo me statusin e vërtetë të viktimës.¹⁰¹

Krimi i urrejtjes për shkak të shoqërimit ose përkatësisë

Siç u tha më sipër, krimet e urrejtjes mund të kryhen për shkak të perceptimit të gabuar që një person është anëtar i një grupi të caktuar. Po kështu, disa krime të urrejtjes përfshijnë vënien nën objektiv të viktimave jo për shkak të karakteristikave të tyre personale, por për lidhjen me një person ose njerëz kundër të cilëve autori ka njëanshmëri.¹⁰² Ndryshe nga rastet ku viktimat vihen në shënjestër bazuar në perceptim të gabuar, në skenarin e tyre, autori ka dijeni për faktin që objektivi nuk është anëtar i grupit. Këto çështje janë të zakonshme për mbrojtësit e të drejtave të njeriut që mbrojnë të drejtat e grupeve të pakicave. Lidhjet mund të jenë përmes familjes, rrethit miqësor, anëtarësisë në disa organizata dhe kështu me radhë.

Në vitin 2017, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut vendosi standardin që detyrimi për të hetuar njëanshmërinë në mënyrë të efektshme në çështje penale vlen jo vetëm kur viktima është në fakt anëtar i grupit, por edhe kur viktima është e lidhur ose i përket këtij grupi.¹⁰³ Për shembull, një autor i motivuar nga antisemitizmi sulmon fizikisht një politikan i cili haptazi mbështet komunitetet hebraike dhe flet rregullisht hapur kundër antisemitizmit.

Dallimet ndërmjet krimeve të urrejtjes dhe ngjarjeve jo kriminale të urrejtjes

Është e rëndësishme të theksohet që jo të gjithë skenarët që përfshijnë shprehje të njëanshmërisë janë akte kriminale. Mund të ketë situata ku aktet e kryera nuk përfshihen në objektin e procedimit penal. Këto mund të jenë ngjarje të urrejtjes “ngjarje, akte ose manifestime të intolerancës të kryera me motiv njëanshmërie që nuk mund të arrijnë në kufirin e krimeve të urrejtjes, meqë nuk ka prova të mjaftueshme për të përbërë provë në gjykatë për një vepër penale apo për motiv njëanshmërie, ose sepse vetë akti mund të mos ketë qenë vepër penale sipas legjislacionit kombëtar”.¹⁰⁴ Prandaj, ajo që i dallon ngjarjet e urrejtjes nga krimet e urrejtjes është elementi i parë i krimit të urrejtjes - vetë krimi.

Elementi i dytë - njëanshmëria- është i përbashkët për krimet e urrejtjes dhe për ngjarjet e urrejtjes. Njësoj si krimet e urrejtjes, ngjarjet e urrejtjes janë gjithashtu të motivuara nga intoleranca ndaj disa karakteristikave të objektivit, siç janë aftësia e kufizuar, gjinia, raca dhe kështu me radhë. Informacion shtesë për konceptet e lidhura me krimet e urrejtjes, por që nuk janë me

¹⁰¹ OSBE ODIHR. (2014) Prosecuting Hate Crimes – A Practical Guide,/ Ndjekja penale e krimeve të urrejtës – Udhërrëfyes praktik fq.51

¹⁰² OSBE ODIHR. (2014) Prosecuting Hate Crimes – A Practical Guide,/ Ndjekja penale e krimeve të urrejtës – Udhërrëfyes praktik fq.55

¹⁰³ GJEDNJ, Skorjanec kundër Kroacisë, 25536/14

¹⁰⁴ Perry, J and Franey, P. (2017) Policing Hate Crimes against LGBTI Persons: Training for a Professional Police Response, fq. 33

natyrë kriminale, mund të gjeni në Modulin 1.

Ngjarjet e urrejtjes¹⁰⁵ mund të kenë forma të ndryshme, siç janë:

- abuzimi verbal, ku përfshihet përdorimi i pseudonimeve dhe shakave ofenduese
- ngacmimi
- thirrjet anonime, telefonatat ose mesazhet abuzive, mesazhet armiqësore
- abuzim online, për shembull në Facebook ose Twitter
- shfaqja ose qarkullimi i literaturës ose afisheve diskriminuese
- hedhja e mbeturinave në oborr.¹⁰⁶

Së bashku me krimet e urrejtjes, njohja e rëndësisë së ngjarjeve jo kriminale lejon shtetet që të kenë një panoramë më të gjerë të modeleve kombëtare dhe lokale të diskriminimit dhe të planifikojnë siç duhet politikat e ardhshme. Në fakt, Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t inkurajon shtetet të krijojnë dhe të bëjnë funksional një sistem për regjistrimin dhe monitorimin e ngjarjeve raciste dhe masën deri ku këto ngjarje sillen përpara prokurorëve dhe në fakt cilësohen si shkelje racore.¹⁰⁷

105 Është e rëndësishme të theksohet që disa forma të ngjarjeve jo kriminale të urrejtjes mund të jenë edhe raste të gjuhës jo kriminale të urrejtjes. Shihni Rekomandimin 15 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Gjuhën e Urrejtjes

106 Faqe interneti për informimin e qytetarëve, e gjeni në www.citizensadvice.org.uk/law-and-courts/discrimination/hate-crime/what-are-hate-incidents-and-hate-crime/ (Aksesuar: 02.10.2021)

107 Rekomandimi nr. 11 § 12 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t

Materiali 4.3:

Raste studimore

Rasti 1

Taras jeton në periferi të Kievit. Ai është Ukrainas. Nuk ka patur asnjëherë marrëdhënie të mirë me Vladimirin që është Rus, me origjinë etnike. Për shumë vite ata kanë pasur mosmarrëveshje për parcelën e tokës mes oborreve të tyre. Një ditë, qeni i Vladimirit solli një palë këpucë të grisura në "territorin e konfliktit". Kjo e tërboi Tarasin që e thirri Vladimirin të dalë për të zgjidhur "një herë e mirë" konfliktin. Kur dialogu po nxehej, Taras e sulmoi fizikisht Vladimirin, duke e quajtur "qen rus". Fqinjët që më në fund e ndërprejnë zënkën dëgjuan Tarasin që të thoshte "Ju na e keni vjedhur Krimenë. Tani po më vidhni tokën përsëri. Kthehu në vendin tënd, pushtues."

- A ka kryer Tarasi një krim urrejtjeje? Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në këtë rast?
- Si është trajtuar ky akt në legjislacionin e vendit tuaj?

Rasti 2

Të premten në mbrëmje, kur myslimanët u mbledhën për faljen e tyre të përjavshme përpara xhamisë të vendit, ata panë që dera ishte dëmtuar. Ishte thyer, lyer me bojë të kuqe dhe mesazhi "Krishti është Zot" ishte spërkatur në derë. Ndërtesa ishte sulmuar për herë të tretë brenda muajit. Herët e tjera, ishin thyer dritaret.

- A është krim i urrejtjes? Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në këtë rast?
- Çfarë/Kush është objektivi?
- Si është trajtuar ky akt në legjislacionin e vendit tuaj?

Rasti 3

Një grua inuite* nxori qenin e saj në rrugët e Montrealit dhe teshtiu për shkak të alergjive stinore. Një burrë aty afër dëgjoi teshtimën dhe filloi të bërtasë ofendime raciste për njerëzit aziatikë dhe COVID-19, duke e goditur edhe me grusht në fytyrë.

- A është krim i urrejtjes? Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në rast?
- Si është trajtuar ky akt në legjislacionin e vendit tuaj?

* Inuitët janë një grup njerëzisht indigjenë me ngjashmëri kulturore që banojnë në zonën e arktikut të Greenland-it, Kanadasë dhe Alaskës. Në pamje ngjajnë me popullin e Azisë Lindore.

Rasti 4

Maria është heteroseksuale dhe punon si avokate në një OJQ që ofron ndihmë ligjore falas për njerëzit LGBTI. Ajo beson që të gjithë janë të barabartë dhe meritojnë të jetojnë pa kurrfarë diskriminimi. Mëngjesin e 17 majit, ajo ishte ulur në një kafene me shoqen e saj Tara, e cila është trans. Ato po flisnin kur dy burra të ulur në tavolinën ngjitur filluan të tallin shoqen e saj, duke e pyetur nëse kishte bërë operacion për t'u bërë si "pjeshkë e vërtetë". Kur Maria dhe shoqja e saj vendosën të largohen që aty, ata ju afruan dhe u përpoqën t'i heqin parukën Tarës. Maria u përpoq të ndihmonte shoqen e saj; megjithatë, një prej tyre i pështyu asaj në fytyrë dhe i tha "Nuk gjen dot një shok të vërtetë në vend të kësaj kuçke artificiale?".

- A është krim i urrejtjes? Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në rast? Kush është viktimë në këtë rast?
- Si është trajtuar ky akt në legjislacionin e vendit tuaj?

Aneksi 4.3:

Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.3

Rasti 1

Ky rast ka të bëjë me motivin e pjesshëm. Pjesëmarrësit duhet të konstatojnë që edhe pse nuk duket se është një konflikt afatgjatë mes fqinjësh për tokën, bazuar në komentet e Tarasit, përsëri motivi i njëanshmërisë është i qartë; prandaj, akti mund të cilësohet si krim i urrejtjes i kryer me motiv të pjesshëm.

A ka kryer Tarasi një krim urrejtjeje?

Po, ekzistojnë të dy elementët e krimit të urrejtjes - krimi dhe motivi i njëanshmërisë. Tarasi ka sulmuar verbalisht dhe fizikisht dhe motivi i akteve të tij, së bashku me konfliktin e fqinjëve, ishte njëanshmëria për arsye të origjinës etnike të Vladimirit.

Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në këtë rast?

Karakteristika e mbrojtur është origjina etnike. Nga thëniet verbale të Tarasit ("qen rus", "Ju na vodhët Krimenë", "pushtues"), është e qartë që ai e ka problem origjinën e tij ruse.

Rasti 2

Rasti i dedikohet objektivit të krimit të urrejtjes. Pjesëmarrësit duhet të gjejnë që në këtë situatë objektivi është prona e cila është e rëndësishme për bashkësinë myslimane. Pjesëmarrësit duhet të kuptojnë se sulmi ndaj pronës mund të jetë krim i urrejtjes dhe ka ndikim te grupi. Prandaj, këto akte nuk duhet të trajtohen si krime të lehta të zakonshme.

A është krim i urrejtjes?

Po, ekzistojnë të dy elementët e krimit të urrejtjes - krimi dhe motivi i njëanshmërisë. Dëmtimi i pronës u bë për shkak të urrejtjes fetare.

Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në këtë rast?

Karakteristika e mbrojtur është feja. Prona e sulmuar është një xhami dhe vizatimet grafiti në mur gjithashtu çojnë në një konotacion negativ të aktit.

Çfarë/Kush është objektivi?

Objektivi është prona, e cila është e lidhur me bashkësinë myslimane.

Rasti 3

Ky rast i kushtohet perceptimit të gabuar. Edhe pse gruaja Inuite indigjene nuk ishte aziatike, ajo gabimisht u perceptua si e tillë nga autori.

A është krim i urrejtjes?

Po, ekzistojnë të dy elementët e krimit të urrejtjes - krimi dhe motivi i njëanshmërisë. Gruaja u sulmua verbalisht dhe fizikisht për motivin e njëanshmërisë të bazuar te "raca".

Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në rast?

Karakteristika e mbrojtur është "raca" (ose "origjina etnike"). Ajo u konsiderua me origjinë nga Azia lindore, gjë që kuptohet nga komentet për Covid-in të cilat u bënë gjatë incidentit.

Rasti 4

Ky rast i kushtohet krimit të urrejtjes për shkak të shoqërimit. Pjesëmarrësit duhet të dalin në konkluzionin që, në këtë skenar, edhe gruaja transgjimore edhe shoqja e saj janë viktime. Shoqja është viktimë "për shkak të shoqërimit".

A është krim i urrejtjes?

Mbetet për diskutim nëse tërheqja e parukës, pështyrja në fytyrën e dikujt dhe bërja e komenteve janë akte kriminale. Ato mund ose mund të mos jenë krime, sipas legjislacionit vendas. Prandaj, pjesëmarrësit janë të lirë të zhvillojnë pika të ndryshme diskutimi. Megjithatë, ekziston elementi i dytë - motivi i njëanshmërisë. Këto janë edhe akte shumë të dëmshme edhe nëse nuk konsiderohen kriminale.

Nëse po, cila është karakteristika e mbrojtur në rast?

Karakteristika e mbrojtur është "identiteti gjinor". Komentet ofenduese i referohen identitetit gjinor të transgjimoreve.

Kush është viktimë në këtë rast?

Në këtë rast studimor përfshihen dy viktime të mundshme të krimit të urrejtjes - gruaja transgjimore dhe Maria që ishte e shoqëruar me të.

Aneksi 4.4a:

Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.4a

Historitë pas fotove janë si më poshtë:

Foto 1

Pas fitores së Donald Trump në zgjedhjet presidenciale të vitit 2016, në murin e parkut në Nju Jork ku shkruhej u pikturua një swastika gjigande që lexonte "Make America White Again - Le ta bëjmë Amerikën përsëri të Bardhë"

Duke ju përgjigjur pyetjeve, pjesëmarrësit duhet t'i kushtojnë vëmendje faktit që kjo është thënie raciste në mur së bashku me simbolin Nazist - swastika. Thënia është lojë fjalësh që tregon epërsi të të bardhëve dhe i referohet motos së fushatës presidenciale të Donald Trump "Make America White Again - Le ta bëjmë Amerikën përsëri të Bardhë". Objektivi në këtë situatë janë të gjithë njerëzit jo të bardhë që jetojnë në Amerikë. Duke diskutuar për pronën, pjesëmarrësit duhet të përmendin që, me qëllim identifikimin e motivit të njëanshmërisë, nuk ka dallim nëse prona është publike apo private. Megjithatë, mund të ndikojë te komponenti i parë i krimit të urrejtjes, sepse lloji i punës mund të ndryshojë cilësimin juridik.

Foto 2

Dy net rresht shtëpia e një familjeje kineze-australiane u vu në shënjestër të vandalëve, që e mbuluan derën e garazhit të tyre me vizatime grafiti raciste për pandeminë e koronavirusit. Ata thyen një nga xhamat me gur të madh (Melburn, Australi).

Vizatimi në mur që lexonte "Vdekje Kinës" tregon ndjenja anti-aziatike. Gjatë pandemisë, ka pasur shtim të ngjarjeve të urrejtjes anti-aziatike sepse disa kanë fajësuar Kinën për përhapjen e koronavirusit. Pjesëmarrësit duhet të diskutojnë edhe çështje që lidhen me pronën. Fakti që prona i përket një familjeje Kineze-Australiane në dukje përbën provë shtesë që vandalët kanë vepruar me njëanshmëri.

Foto 3

Një foto e postuar në faqe facebook-u të Kishës Schoolfield të Brethren (Virxhinia, SHBA) tregon simbol anarkie, pentagram dhe një kryq të përmbysur me bojë të kuqe në pjesën e pasme të kishës. Shprehja "Ave Satanas", latinisht për "Nderim Satan-it" është shkruar poshtë pamjeve.

Fotoja tregon dy llojet e treguesve - deklarime të shkruara "Ave Satanas" dhe simbole satanike - Pentagram, Kryq i përmbysur dhe Anarki. Pjesëmarrësit duhet të gjejnë që fotoja përmban treguesit e mundshëm të urrejtjes fetare. Informacioni që prona është kishë e krishterë është tregues shtesë i krimit të mundshëm të urrejtjes.

Foto 4

Protestues homofobikë vandalizuan pjesën e jashtme të zyrës së Krenarisë në Tbilis duke hedhur bojë të zezë në një flamur ylber që varej nga ballkoni i tyre. Protestuesit ishin mbledhur jashtë zyrave të Krenarisë në Tbilisi, një organizatë lokale e të drejtave të tyre, për më shumë se dy javë.

Flamuri ylber është simbol i komunitetit LGBTI. Flamuri në foto është i njollosur me bojë të zezë. Ky mund të jetë tregues i një ngjarjeje/krimi anti LGBTI. Fakti që është zyra e një organizate vendore të të drejtave të LGBTI-së është tregues shtesë.

Foto 5

Federata kombëtare e Vollejbollit të vendit kërkoi zyrtarisht ndjesë te homologët e saj në

Korenë e Jugut pas një gjesti racist të një punonjëse të Federatës në fund të marshimit ndërmjet dy vendeve.

Punonjësja u fotografua duke bërë një gjest racist pas fitores së tyre. Ajo shpjegoi që nuk donte të ofendonte asnjë; e bëri sepse ishte e lumtur dhe e emocionuar për fitoren e ekipit.

Personi në foto tërheq sytë, që në këtë kontekst është gjest racist i përdorur për të tallur njerëzit me prejardhje aziatike. Pjesëmarrësit duhet të gjejnë që ky është tregues i ndjenjave anti-aziatike.

Foto 6

Gjatë ndeshjes së futbollit Galatasaraj- Fenerbahce, mbështetësit e këtij të fundit mbanin në duar banane dhe këndonin himne raciste kundër yllit Ivorian të Galatasaraj, Didier Drogba.

Tundja ose hedhja e bananeve është sjellje e njohur raciste gjatë ngjarjeve sportive. Këto gjeste shpesh përdoren për të ofenduar lojtarët e zinj, me implikimin që ata krahasohen me majmunët. Tundja e bananes ka të ngjarë të jetë tregues i urrejtjes raciste.

Shënime të Instrukturit

Mbani parasysh që ky aktivitet synon diskutimin e treguesve të njëanshmërisë dhe jo konceptin e krimit të urrejtjes. Megjithatë, pjesëmarrësit mund të diskutojnë çështjen e elementit të parë – ekzistenca e veprës penale. Sipas kontekstit kombëtar, veprimet e treguara në foto mund të cilësohen si krime, shkelje, shkelje administrative, lloje të tjera të veprave penale të nivelit të ulët, ose të mos konsiderohen fare si krime.

Për shembull, njollosja e flamurit në foton 4, për shkak se nuk paraqet rëndesë të madhe, mund të shkojë përtej qëllimit të një përgjigjeje ligjore.

Në këtë situatë, instruktori duhet të kujtojë pjesëmarrësit që qëllimi i këtij aktiviteti është të diskutohen llojet e treguesit. Megjithatë, përveç kësaj, ata mund të shënojnë që nuk ka rëndësi nëse aktet janë parashikuar në Kodin Penal ose lloje të tjera të burimeve ligjore; ajo që ka rëndësi është fakti që shteti duhet të ketë një sistem të efektshëm për të trajtuar shprehje të njëanshmërisë.

Instruktorët janë të lirë të zëvendësojnë pamjet me material tjetër pamor të cilin e konsiderojnë më të përshtatshëm për kontekstin lokal; megjithatë, duhet të kenë lidhje me këtë aktivitet dhe të jenë të vlefshme për diskutimin mbi treguesit e njëanshmërisë.

Materiali 4.4: Treguesit e njëanshmërisë

Pavarësisht natyrës së tyre specifike, krimet e urrejtjes janë përsëri krime, kështu që hetimi i tyre do të kërkojë përdorimin e të njëjtave teknika hetimore si të gjitha krimet e tjera. Nisur nga përkufizimi me dy komponentë i diskutuar më sipër, i pari - komponenti i krimit - do të kërkojë përdorimin e veprimeve rutinë hetimore siç janë sigurimi i vendngjarjes, mbledhja e provave shkencore dhe teknike, kryerja e kontrolleve dhe sekuestrimi dhe shumë teknika dhe veprime të tjera që ndërmerren gjatë një hetimi rutinë të krimit. Ajo që i bën hetimet e krimit të urrejtjes ndryshe është kërkesa për të provuar motivin e njëanshmërisë. Për të identifikuar me efektivitet notat e mundshme të njëanshmërisë në krim, autoritetet hetimore inkurajohen të përdorin të ashtu-quajturit “tregues të njëanshmërisë” si mjet kyç për hetuesit.

Treguesit e njëanshmërisë janë “fakte objektive, rrethana ose modele të kryerjes së një akti/akteve kriminale, që vetë ose në lidhje me fakte ose rrethana të tjera, sugjerojnë që veprimet e autorit ishin të motivuara, tërësisht ose pjesërisht, nga një formë njëanshmërie”.¹⁰⁸ Përgjithësisht, treguesit më të zakonshëm të njëanshmërisë janë më poshtë:

- Perceptimi i viktimës ose dëshmitarit
- Deklarime me gojë ose me shkrim dhe/ose gjeste
- Mbështetja për grupe të organizuara të urrejtjes
- Vendndodhja dhe koha e veprimit
- Modele të shpeshtisë së krimeve ose ngjarjeve të mëparshme
- Natyra e dhunës
- Dallimi (et) ndërmjet autorit dhe viktimës
- Mungesa e motiveve të tjera

Mund të ketë një ose më shumë tregues brenda çështjes që mund të drejtojnë policinë dhe prokurorinë të hamendësimi që veprimet e autorit kanë qenë të motivuara nga njëanshmëria. Treguesit e njëanshmërisë mund të ekzistojnë që në fillim të një hetimi ose mund të shfaqen gjatë gjithë procesit si rezultat i veprimeve të ndryshme hetimore, dhe ndërsa mund të dalin në pah prova të ndryshme. Gjatë procesit të hetimit duhet të merren vendime në lidhje me treguesit që duhet të përdoren dhe mënyrën e mbështetjes së pretendimeve të tyre në gjykatë për krime të motivuara nga urrejtja.

Perceptimi i viktimës ose dëshmitarit

Ky është një nga treguesit më të rëndësishëm në fazën fillestare të hetimit. Informacioni i dhënë nga viktimat ose dëshmitarët mund të ndikojë ndjeshëm te procesi i identifikimit të shkakut dhe të rritë mundësitë për rezultat të suksesshëm. Prandaj, kryerja e intervistave të duhura është me rëndësi thelbësore për agjencitë e zbatimit të ligjit. Gjithashtu, ky tregues është në avantazh të regjistrimit të ngjarjeve të urrejtjes dhe krimeve të urrejtjes sepse sipas Rekomandimit nr. 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t, ngjarje raciste është “çdo ngjarje që konsiderohet ngjarje për

¹⁰⁸ OSBE ODIHR. (2019) Using Bias Indicators – A Practical Tool for Police/ Përdorimi i Treguesve të Njëanshmërisë- Instrument praktik për Policinë fq.4

qëllime raciste nga viktimat ose çdo person tjetër". Qartazi ky përkufizim tregon rëndësinë e perceptimit.

Deklarime me gojë ose me shkrim dhe/ose gjeste

Deklarimet, qofshin me gojë apo me shkrim, janë tregues i fuqishëm i njëanshmërisë dhe buri-meve të rëndësishme të provave që duhet të mbledhë agjencia e zbatimit të ligjit. Këto deklaramë janë tregues mjaft të zakonshëm në çështjet me krime të urrejtjes sepse autorët përgjithësisht duan të japin haptazi mesazhin e frikës. Deklarimet me gojë të bëra përpara, gjatë ose pas ngjarjes janë tregues i fuqishëm që një krim është motivuar nga urrejtja. Deklarimet me shkrim (p.sh pikturat, grafiti) mund të gjenden pranë vendngjarjes së një krimi, në faqet e medias sociale (p.sh statuse të autorit ose komente në facebook) ose vende të tjera të ngjashme.

Gjithashtu, gjeste me domethënie të veçantë (p.sh përshëndetje naziste) mund të mbështetin një hetim. Zakonisht, provat për gjeste mblidhen përmes deklaramëve të viktimës dhe dëshmitarit dhe regjistrimeve të kamerave të sigurisë CCTV.

Mbështetja, ose përkatësia në, grupe të organizuara të urrejtjes

Origjina e autorit është aspekt i rëndësishëm për t'u verifikuar gjatë një hetimi. Shpesh autorët e krimit të urrejtjes shoqërohen ose janë të lidhur me grupe të organizuara të urrejtjes. Ata mund të mbështetin këto grupe me deklaramet e tyre ose me veprimet e kryera haptazi në hapësirën offline dhe online. Këto lidhje, ose shpesh përkatësia në një grup mund të jetë tregues i fuqishëm që provon njëanshmërinë.

Vendndodhja dhe koha e veprimit

Ndonjëherë autorët vendosin të kryejnë krim në kohën ose vendndodhjen që është me rëndësi për grupin nën shënjestrën e tyre. Ka raste kur ky tregues është lehtësisht i dukshëm, për shembull, kur vendi i ngjarjes është vend adhurimi, ose në zyrën e grupit të komunitetit dhe momenti kohor përputhet me datat e festës. Megjithatë, nëse nuk është kaq e dukshme, hetuesit duhet të bëjnë kujdes me këto detaje.

Modele të shpeshtisë së krimeve ose ngjarjeve të mëparshme

Ky është tregues që kërkon një perspektivë të gjerë për kontekstin e ngjarjes nën hetim. Nëse ka historik të sulmeve të shumfishta që përfshijnë të njëjtën viktimë, ose ngjarjet kanë të njëjtin "nënshkrues", kjo mund të jetë tregues i fuqishëm. Duke punuar me këtë tregues, hetuesit mund të duhet të koordinohen me kolegë të tjerë të policisë ose prokurorisë si edhe operacionet lokale, shtetërore dhe rajonale të inteligjencës për të identifikuar ndonjë model, grupe të organizuara të urrejtjes, dhe të dyshuar që mund të jenë përfshirë në veprën penale.¹⁰⁹

Natyra e dhunës

Duke përsëritur idenë që krimet e urrejtjes janë "krime mesazhi", autorët shpesh kryejnë vepra penale në një mënyrë specifike. Për shembull, si shprehje e epërsisë dhe refuzimit të grupit në shënjestër, krimet e urrejtjes mund të përfshijnë trajtim veçanërisht poshtërues që synon të ulë

¹⁰⁹ IACP. (2016) Law Enforcement Policy Center, 'Investigation of Hate Crimes', fq.2

dinjitetin e viktimës.¹¹⁰

Dallimi (et) ndërmjet autorit dhe viktimës

Nëse autori dhe viktimë i përkasin grupeve të ndryshme fetare, etnike ose kulturore, kjo mund të bëjë që autoritetet hetimore të verifikojnë njëanshmërinë e mundshme. Megjithatë, ky tregues ka gjasa të jetë shumë i dobët për të mbështetur motivin e njëanshmërisë dhe duhet të mbështetet nga tregues të tjerë.

Mungesa e motiveve të tjera

Gjithashtu ky tregues duhet të mbështetet nga prova të tjera; megjithatë, nëse nuk ka motiv tjetër dhe viktimë i përket grupit të "karakteristikës së mbrojtur", nuk duhet të anashkalohej treguesi i njëanshmërisë.

¹¹⁰ OSBE ODIHR. (2019) Using Bias Indicators – A Practical Tool for Police/ Përdorimi i Treguesve të Njëanshmërisë- Instrument praktik për Policinë fq.20

Materiali 4.4a: Materiale pamore për treguesit e njëanshmërisë

Foto 1

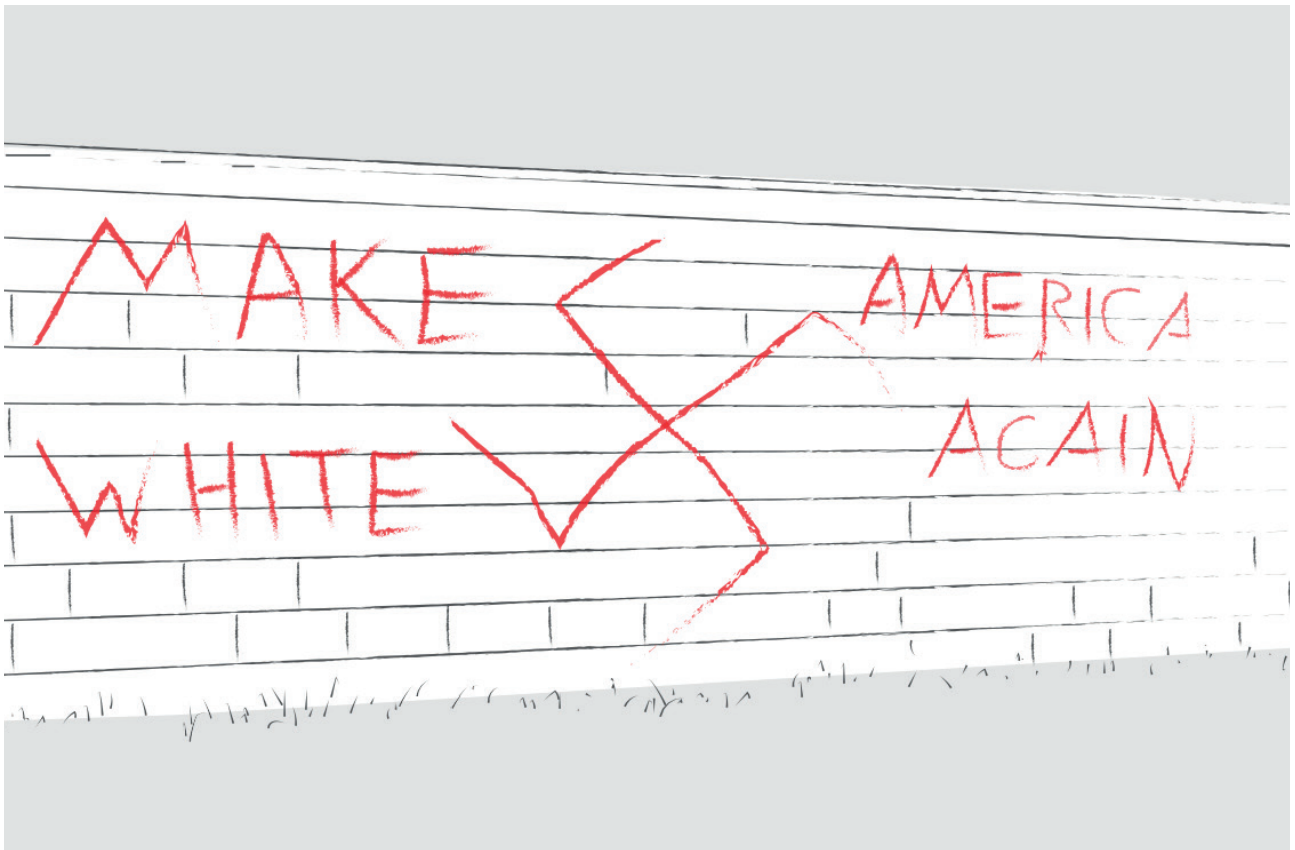


Foto 2



Foto 3



Foto 4



Foto 5



Foto 6



Materiali 4.5:

Hetim i krimit të urrejtjes - Rast Studimor

Më 1 gusht 2014, një organizatë të quajtur "Unioni i Përbashkët Mysliman" ju dha mundësia të përdorë një parcelë toke me një ndërtesë, sipas një kontrate qiraje. Ishte planifikuar që aty të hapej një shkollë myslimane me konvikt. Përpara kësaj, në qershor 2014, kur popullsia lokale ortodokse mori vesh për këtë plan, filloi të protestojë kundër hapjes së shkollës myslimane në lagje. Për disa muaj, grupe radikale të krishtera të vendit ngritën barrikada në hyrje të ndërtesës, duke penguar hyrjen e anëtarëve të organizatës dhe finalizimin e punimeve të nevojshme. Gjithashtu, disa persona të lidhur me këto grupe ishin aktivë në platformat e medias sociale, duke publikuar vazhdimisht video me rrëfime kundër myslimanëve. Policia ishte vënë në dijeni të disa ngjarjeve të abuzimit verbal dhe fizik nga banorët e zonës që kërcënonin myslimanët se do të digjnin shkollën; megjithatë deri në atë moment nuk ishte marrë asnjë hap.

Ditën e Bajramit Edit al-Fitr, që shënon edhe fundin e agjërimit për Ramazan, Rashidi (që është sekretari i Unionit) do të hapte ndërtesën e shkollës për të festuar, por papritur ai të dera e hyrjes pa të gozhuar një kokë derri. Në mur gjithashtu ishte vizatuar një grafiti që lexonte "Nuk ka vend për myslimanët në vendin tonë". Rashidi vendosi të shkojë në zyrën e Unionit dhe të mbledhë anëtarët për të denoncuar ngjarjen. Rrugës për në zyrë, Rashidin e sulmojnë katër persona (dyshuar si të lidhur me grupet e lart-përmendura) të cilët e rrahën keq.

Aneksi 4.5:

Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.5

Krimet e dyshuara të urrejtjes duhet të trajtohen me shumë seriozitet nga agjencitë e zbatimit të ligjit dhe duhet t'u jepet përparësi. Pasojat e rënda të këtyre krimeve dhe ndikimi afatgjatë të viktimat logjikisht kërkon standarde të larta të hetimit. Sipas Rekomandimit nr. 11 të Politikës së Përgjithshme të ECRI-t, shtetet duhet të sigurojnë hetime të efektshme të çështjeve të dyshuara të diskriminimit racor ose shkeljes së motivuar nga raca nga ana e policisë si edhe të dënojnë siç duhet autorët.

Duhet theksuar që një hetim nuk e bën të suksesshëm domosdoshmërisht rezultati i ndjekjes penale dhe dënimit. Identifikimi dhe arrestimi i të dyshuarit është rezultati më i mirë; megjithatë, kjo ndonjëherë nuk është e mundur. Ajo që e bën dallimin është kur autoritetet hetimore marrin parasysh një motiv të mundshëm njëanshmërie dhe shpëtojnë të gjitha mjetet për të zbuluar provat përkatëse gjatë hetimit. Në disa çështje, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut ka nënvizuar që mund të jetë jashtëzakonisht e vështirë të provosh një motiv racor; prandaj, "detyrimi i shtetit të pandehur për të hetuar notat e mundshme raciste në një akt dhune është detyrim në lidhje me mjetet e përdorura dhe jo detyrim për të arritur një rezultat specifik".¹¹¹ Me fjalë të tjera "Detyrimi i shteteve për të hetuar nota të mundshme raciste ndaj një akti të dhunshëm është detyrim për të bërë përpjekjet më të mira dhe jo absolut [...]. Autoritet duhet të bëjnë atë që është e arsyeshme në rrethanat për të mbledhur dhe siguruar prova, për të eksploruar të gjitha mjetet praktike të zbulimit të së vërtetës dhe për të marrë vendime plotësisht të arsyetuara, të paanshme dhe objektive, pa hequr faktet e dyshimta që mund të jenë tregues i dhunës së nxitur nga raca".¹¹²

Sigurimi i vendngjarjes

Ashtu si për çdo hetim penal, sigurimi i vendngjarjes është një nga veprimet e para që duhet të kryhet. Krimet e urrejtjes janë krime mesazhi; prandaj, shpesh autorët lënë "shenja" ose prova që mund të përdoren më pas si tregues njëanshmërie. Duke marrë parasysh rregulloret të ndryshme të brendshme, me të mbërritur në vendin e ngjarjes këshillohet:

1. të kontrollohet, përpara se të kryhet ndonjë veprim hetimor, nëse është dikush në vendngjarje që ka nevojë urgjente për ndihmë mjekësore dhe të thirret ndihma me përparësi.
2. të garantohet siguria e viktimave dhe dëshmitarëve dhe të veprohet shpejt për t'i larguar që aty nëse janë në rrezik.
3. të fokusohet vëmendja te viktimat dhe të trajtohet viktimat me dhembshuri dhe dinjitet. Për më shumë informacion mbi trajtimin e viktimave, ju lutemi të shihni Modulin 5.
4. të sigurohet vendi i ngjarjes fizikisht sa më shpejt që të jetë e mundur për të shmangur çdo mundësi kontaminimi, humbjeje apo shkatërrimi të provave. të identifikohet viktimat dhe dëshmitarë të tjerë me qëllim që të vijohet me masat hetimore për përfshirjen e tyre, siç është marrja e deklarimeve dhe intervistimi vijues.
5. të merren foto ose pamje video për të regjistruar pamjen fillestare të vendit të ngjarjes.
6. të thirren të gjithë profesionistët e nevojshëm (p.sh ekspertë, përkthyes, ekspert i CCTV)
7. të sekuestrohen kampione dhe/ose prova fizike (literature për urrejtjen, kanaçe me bojë dhe objekte simbolike siç janë swastika dhe kryqe).
8. të merren pamjet e kamerave të sigurisë CCTV (nëse ka).

¹¹¹ GJEDNJ, Skorjanec kundër Kroacisë, 25536/14, §54

¹¹² GJEDNJ, Nachova dhe të tjerë kundër Bullgarisë, 43577/98, 43579/98, §§ 156-159

Kjo listë është për shembull dhe duhet të përshtatet me rregulloret e brendshme dhe rrethanat e çështjes. Sigurimi i vendngjarjes dhe mbledhja e efektshme e provave është veçanërisht e rëndësishme kur treguesit janë dukshëm aty, për shembull, komente urrejtjeje në mur, vendndodhje specifike si për shembull varre, ndërtesa fetare, natyra e dhunës (për shembull kur Swastika gërvishtet në trupin e një të vdekuri), broshura me gjuhë raciste dhe kështu me radhë.

Marrja e deklarimeve me gojë

Deklarimet e viktimës/dëshmitarit janë burimi kryesor i provave sa i përket të provuarit të motivit të njëanshmërisë në çështje të krimit të urrejtjes. Ndërkohë që deklaratimet e dëshmitarit mund të sjellin detaje të reja për çështjen dhe të bëhen baza për tërësinë e veprimeve, hetuesit duhet të jenë veçanërisht të kujdesshëm me identifikimin dhe përcaktimin e vendndodhjes së viktimave; sepse shpesh sukcesi varet nga informacioni dhe intelijenca që ata mund të japin. Një intervistë e planifikuar mirë është një hap i madh drejt sigurimit të rezultatit të suksesshëm. Hetuesit duhet të kenë aftësi intervistimi dhe/ose të sjellin ekspertët e duhur dhe një qasje të fokusuar te viktima, që të zbulojnë shkaqet e vërteta pas aktit kriminal.

Rëndësia e provave të dhëna gojarisht është theksuar edhe nga GJEDNJ. Gjykata vëren që “nëse gjatë hetimit dalin prova për abuzim verbal racor, ato duhet të verifikohen dhe nëse konfirmohen duhet të ndërmerret një ekzaminim i plotë i të gjitha fakteve për të zbuluar çdo motiv të mundshëm racor.”¹¹³

Gjatë marrjes së deklarimeve, autoritetet hetimore nuk duhet të shprehin një qëndrim gjykues, sepse mund të ketë efekt të pakthyeshëm në procedimet e ardhshme. Nëse viktima ndihet e gjykuar nga intervistuesi kjo mund të ndikojë jo vetëm te rezultati i një çështjeje të caktuar, por mund të pengojë bashkëpunimin e ardhshëm të të gjithë komunitetit me autoritetet shtetërore. Më shumë informacion për vlerësimin individual të nevojave për viktimat dhe komunikimin sensitiv mund të gjeni në Modulin 5.

Në lidhje me strukturën e intervistës, është e rëndësishme që procesi të jetë i mirëplanifikuar dhe të realizohet. Për këtë qëllim, intervistuesi duhet të përpiqet të ndjekë një model të caktuar. Përgjithësisht, fazat e intervistimit janë si më poshtë: **planifikimi, përgatitja, dhe prezantimi; shpjegimi dhe pyetjet; mbyllja dhe vlerësimi.**¹¹⁴

Planifikimi, përgatitja dhe prezantimi

Për të rritur mundësitë për një rezultat të suksesshëm, çdo veprim hetimor, përfshirë intervistat, duhet të planifikohet dhe të përgatitet me kujdes. Planifikimi dhe përgatitja bën të mundur që hetuesit të përcaktojnë objektivat e tyre dhe të përcaktojnë pritshmëritë nga i intervistuari. Gjithashtu, përgatitja cilësore rrit ndjeshëm mundësinë për të shmangur çdo problem më vonë.

Gjatë planifikimit dhe përgatitjes së një interviste për një çështje të krimit të urrejtjes, hetuesit duhet:

- të analizojnë faktet ekzistuese të çështjes dhe të planifikojnë pyetjet sipas rastit. të përdorin termat/përemrat e duhur (sidomos në lidhje me komunitetin LGBTI+) dhe të verifikojnë përdorimin e tyre të saktë me të intervistuarin nëse ka dyshime.
- të identifikojnë nëse duhet përfshirja e ndonjë personi tjetër, për shembull përkthyes, avokatë, koordinatorë të viktimave dhe dëshmitarëve, të rritur shoqërues (në rastin e të miturve dhe të rriturve të cënueshëm) dhe sipas rastit të ftohen të marrin pjesë.
- të identifikojnë nevojat e të intervistuarve (sidomos viktimë) dhe të përgatitin informacionin për shërbimet përkatëse që t'i referohen atyre.
- të kryejnë intervistimin në një ambient të rehatshëm larg shqetësimeve. Të pranishëm duhet të jenë vetëm ata që janë të përfshirë në intervistimin në fjalë.

¹¹³ GJEDNJ, Skorjanec kundër Kroacisë, 25536/14, §65

¹¹⁴ Kjo pjesë bazohet në burimin e mëposhtëm: Boyle, M. and Vullierme, J.C. (2018) A brief introduction to investigative interviewing: A practitioner's guide

- të përgatitin të gjitha materialet dhe mjetet teknike (siç janë pajisjet e video-regjistrimit, kompjuteri) nëse intervista do të regjistrohet.

Pas përfundimit të përgatitjeve, hetuesi duhet të prezantohet përpara të intervistuarit. Kjo është faza ku palët krijojnë përshtypjet e para për njëri-tjetrin. Prezantimi i mirë dhe sinqeriteti i intervistuesit mund të inkurajojë viktimën, dëshmitarin ose të dyshuarin që të bashkëpunojë më tej me agjencitë e zbatimit të ligjit. Gjatë prezantimit, hetuesit duhet të bëjnë sa më poshtë:

- të prezantojnë veten dhe të gjitha palët që marrin pjesë në intervistë.
- të shpjegojnë procedurën e procesit.
- të informojnë pjesëmarrësit nëse është planifikuar videoregjistrimi.
- të lexojnë të drejtat dhe detyrimet e të intervistuarit.
- të verifikojnë nëse ka ndonjë pyetje përpara se të fillojë intervista.

Shpjegimi dhe pyetjet

Në fazën e parë të intervistës, personit të intervistuar duhet t'i jepet mundësia të tregojë lirshëm se si kanë rrjedhur ngjarjet. Intervistuesi duhet t'i inkurajojnë që të japin shpjegimin e tyre, duke i treguar siç duhet gjërat me interes pra, gjuhën e duhur të trupit dhe teknikat e të dëgjuarit aktiv. Pasi të mbarojë shpjegimin, ai mund të bëjë pyetje (të hapura ose të mbyllura, sipas dëshirës së të intervistuesit). Është shumë e rëndësishme që nëse nuk jepen gjatë shpjegimit të lirë, hetuesit të bëjnë pyetje për treguesit e njëanshmërisë, për shembull:

- Më trego me saktësi çfarë tha i dyshuari përpara, gjatë dhe pas ngjarjes dhe sa shpesh.
- A e dini pse ishit ju në shënjestër?
- Përshkruani të dyshuarin me sa më shumë detaje që të mundeni, sidomos tatuazhe ose veshje.¹¹⁵
- Sa kohë keni jetuar në këtë zonë? A jeni i vetmi anëtar (apo një nga paktët) i [një grupi të mbrojtur] që jeton në zonë?
- A ka pasur ndonjë ngjarje të mëparshme?
- A ka ndodhur ndonjë veprimtari publike së fundmi që do të të vinte në shënjestër?
- A ke qenë viktimë e krimit të urrejtjes në të shkuarën?¹¹⁶

Meqë viktimat e krimit të urrejtjes ka gjasa të jenë veçanërisht të traumatizuar dhe të cenueshëm, intervistuesi duhet:

- të shmangë çdo viktimizim të mundshëm duke fajësuar viktimën. Pyetjet nuk duhet të jenë gjykuese për shembull "Pse kisha veshur rroba me ngjyra?" dhe "Ç'të presësh kur ti je i veshur kështu" dhe kështu me radhë.
- Mbani parasysh që karakteristikat e mbrojtura të viktimës, ose përkatësia e viktimës, nuk janë domosdoshmërisht të rëndësishme për hetimin dhe prandaj nuk është e detyrueshme që t'i zhbironi ato për këtë pikë. Në çështje të krimit të urrejtjes, në fokus të hetimit është motivimi i autorit, sidomos prezumimet e autorit për identitetin e viktimës. Prandaj, përcaktimi i karakteristikave të mbrojtura të viktimës në vetvete nuk është domosdoshmërisht thelbësor për suksesin e hetimit.
- Bëni kujdes me "nxjerrjen" e identitetit të viktimës ose dëshmitarit, sidomos kur çështja përfshin anëtarë të komunitetit LGBTI.
- Bëni pyetjet e duhura për të identifikuar treguesit e njëanshmërisë dhe interesohuni veçanërisht nëse ngjarja është shoqëruar me komente urrejtjeje më përpara, gjatë, apo pas ngjarjes.
- Përdorni gjuhë të thjeshtë të përshtatshme dhe shmangni zhargonin profesional.
- Lejoni të intervistuarin të zgjedhë ritmin dhe gjuhën e intervistës.
- Përdorni përemrat e duhur dhe emrat gjatë trajtimit të pakicave seksuale. Nëse ata

¹¹⁵ Shënim: Mbani parasysh rëndësinë e të qenit të kujdesshëm për sugjerimin e kujtimeve specifike të dëshmitarit/viktimës. Për shembull, sugjerimi i tatuazheve mund të çojë në kujtime të rreme. Bëni pyetje vijuese në lidhje me përshkrimet dhe detajet specifike dhe bëni një gjykim për saktësinë e mundshme të këtij informacioni.

¹¹⁶ National Center for Hate Crime Prevention, Education Development Center Inc. (2000), Responding to Hate Crime: A Multidisciplinary Curriculum for Law Enforcement and Victim Assistance Professionals, fq.165-166

- preferojnë t'ju drejtoheni jo me emrin e tyre në pasaportë, intervistuesi duhet të përdorë emrin dhe përemrin e zgjedhur nga viktimi. Megjithatë, në procesverbale për shkak të kërkesës ligjore mund të jepet si emri sipas pasaportës ashtu edhe emri i preferuar.

Ja disa shembuj të pyetjeve “të mira” dhe “të këqija” kur intervistohen persona në krime të mundshme të urrejtjes ndaj LGBTI.

Hetuesi: A je gej?
Viktima refuzon të përgjigjet.

Hetuesi: A të kanë sulmuar ndonjëherë për shkak të identitetit tënd LGBTI? Viktima refuzon të përgjigjet.

Në të dyja situata, formulimi i pyetjeve të hetuesit është i papranueshëm sepse kërkon nxjerrjen e informacionit sensitiv nga viktimi. Shumë shpesh, edhe nëse personi i përket pakicës seksuale, ai/ajo nuk dëshiron që t'ia tregojë këtë fakt të huajve. Prandaj, formulimi i duhur i pyetjes bën dallimin dhe rrit besimin tek autoritetet hetimore. Gjithashtu, ekziston mundësia që avokati mbrojtës të ankohet në gjykatë që viktimi/dëshmitari është orientuar/instruktuar.

Hetuesi: Pse mendon se ishe ti objektiv? Viktima: Mendoj që menduan se isha gej.

Në shembullin e dytë, viktimi është më e gatshme të bashkëpunojë me autoritetet hetimore sepse identiteti i tij i vërtetë nuk është zbuluar. Përgjigja bazohet vetëm në perceptimin e personit dhe pyetja nuk e drejton viktimën që të përgjigjet në një mënyrë të paracaktuar.

Së bashku me deklarinimin e viktimës/dëshmitarit, një nga fazat kyçe në hetim të mirë është intervistimi i duhur i të dyshuarve. Është e rëndësishme të kujtojmë që “punonjësit e policisë e kanë për detyrë të pyesin të dyshuarin duke prezumuar pafajësinë e tyre”.¹¹⁷ Shpesh punonjësit e policisë, kur pyesin të dyshuarit, motivohen të përdorin taktika intervistimi që janë shtrënguese dhe që synojnë të provojnë variantin e tyre të paracaktuar të ngjarjeve. Të dyshuarit duhet të lejohen të japin shpjegimin e tyre që mund të përdoret nga punonjësit e policisë për të testuar dhe ballafaquar vërtetësinë e tij me provat dhe informacionin në dispozicion ndërkohë që sugjerohet nevoja për të ndjekur rrugët e mëtejshme të hetimit. Së bashku me të provuarin e krimit themelor, është thelbësore të bëhen pyetje të fokusuara te treguesit e njëanshmërisë. Pyetje për identifikimin e motivit të njëanshmërisë mund të jenë si më poshtë:

- Pse e zgjodhët këtë objektiv? Çfarë ju nxiti?
- Si ndihesh për këtë person ose grup?
- A të ka lënduar ty ose miqtë e tu grupi i viktimës?
- A i ke shkruar këto komente online? Si i shpjegon?
- A e lyeve ti pronën me bojë? Çfarë kuptimi kanë këto simbole?

Kjo listë është thjesht për shembull dhe çdo pyetje mund të variojë sipas fakteve të çështjes. Të dyshuarit - sidomos nëse avokati mbrojtës është i përfshirë në procedim - mund të mos i përgjigjen këtyre pyetjeve të drejtpërdrejta. Megjithatë, përgjigjet e tyre mund të zbulojnë fakte të reja dhe interesante. Prandaj, intervistuesit duhet të jenë shumë të vëmendshëm dhe të shënojnë çdo detaj që mund të jetë i lidhur me motivin e njëanshmërisë.

¹¹⁷ Boyle, M. dhe J.C. Vullierme. (2018) A brief introduction to investigative interviewing: A practitioner's guide, fq.16

Mbyllja dhe vlerësimi

Në këtë fazë, intervistuesi duhet të pyesë personin nëse ka ndonjë gjë për të shtuar ose ndonjë pyetje për të bërë. Gjithashtu, hetuesi vlerëson informacionin e marrë dhe planifikon veprimet e mëtejshme. Nëse është dhënë informacion për treguesit e njëanshmërisë, hetuesi duhet të përpiqet të marrë prova shtesë për ta konfirmuar motivin e njëanshmërisë.

Shndërrimi i treguesve të njëanshmërisë në prova

Pavarësisht njohurisë teorike për treguesit e njëanshmërisë, ka situata ku autoritetet hetimore mund të përballen me vështirësi në shndërrimin e tyre në prova që provojnë njëanshmërinë. Ndonjëherë këto vështirësi shkaktohen nga vetë punonjësit e zbatimit të ligjit, ndërsa në të tjera, faji kryesor janë pengesat ligjore ose administrative.

Për shembull, policia merr informacion për dëmtimin e pronës së një çifti hebre që jeton në lagje. Punonjësit e policisë që shkuan te adresa gjetën një swastika të pikturuar në gardh. Ata inspektojnë vendin e ngjarjes, pyesin çiftin dhe fqinjët, por harrojnë të bëjnë foto të vizatimit. Ditën tjetër kthehen në vendin e ngjarjes për të mbledhur prova pamore, por që janë fshirë nga shiu i madh që ra atë mëngjes.

Në këtë situatë, për shkak të pakujdesisë së hetuesve, është shkatërruar një tregues kyç i njëanshmërisë. Në vend të kësaj, ata mund të përdorin deklaratime të dëshmitarëve, por nuk mund të kenë të njëjtën vlerë provuese.

Ndërkohë që shembulli i dhënë tregon pakujdesi, ka shumë situata ku hetuesit me dashje anashkalojnë treguesit e njëanshmërisë, duke supozuar që ata kanë mbledhur tashmë prova të mjaftueshme për ndjekje penale të suksesshme. Këto veprime mund të kryhen për arsye të ndryshme (ngarkesa e tepruar në punë, frika e udhëzimeve shtesë nga prokurorët, njëanshmëria e brendshme, etj.) Aftësitë dhe njohuria e lidhur me shkelje diskriminuese policore mbulohen në Modulin 2.

Ndryshe nga shembujt e përmendur më herët, mund të ketë situata ku punonjësit e zbatimit të ligjit pengohen nga legjislacioni i dobët. Për shembull, në disa legjislacione, regjistrimet e kamerave të sigurisë CCTV lejohet që të përdoren si provë vetëm nëse krimi i kryer bën pjesë në një kategori të caktuar (p.sh krime të rënda). Këto kufizime mund të jenë problematike kur kërkohet që të merren prova të motivit të njëanshmërisë për krimet që nuk plotësojnë kërkesat e ligjit. Gjithashtu, kur bëhet fjalë për prova elektronike, shumë legjislacione kanë rregulla shumë specifike për pranueshmërinë e tyre sepse kërkojnë kontrolle autentiteti. Prandaj, kur hetuesit udhëzohen që të përdorin deklaratimet e bëra në median sociale si tregues të njëanshmërisë, ata mund të përballen me probleme ligjore për përfshirjen e tyre në fashikull.

Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet shndërrimit të deklaratimit të viktimës/dëshmitarit në provë.

Pavarësisht faktit që intervistat janë një nga llojet me të zakonshme të veprimeve hetimore që ofrojnë provë të fuqishme dhe të besueshme, ato mund të jenë subjektive dhe për rrjedhojë të kundërshtohen lehtësisht nga avokati. Prandaj, përveç perceptimit të viktimës/dëshmitarit, hetimi gjithmonë duhet të përpiqet të gjejë prova shtesë për të forcuar çështjen e krimit të dyshuar të urrejtjes.

Aneksi 4.6:

Shënime të Instruktorit për Aktivitetin 4.6

Krimet e urrejtjes së kryera nga policia

Akuzat për shkelje policore të nxitur nga urrejtja janë të zakonshme. Në GJEDNJ ka dhjetëra çështje të humbura nga shtete të ndryshme që nuk kanë hetuar siç duhet veprimet e paligjshme të punonjësve të policisë. Kjo ka rezultuar në shkelje të nenit 14 të Konventës, në lidhje me nene të tjera (kryesisht neni 2 (e drejta për jetën) ose nenin 3 (ndalimi i torturës).

Krimet e urrejtjes të kryera nga policia dëmtojnë jashtëzakonisht imazhin e të gjithë institucionit sepse janë aktorët kyç përgjegjës për ruajtjen e rendit dhe trajtimin e këtyre veprave penale. Prandaj, hetime të duhura, të plota, të thelluara, të shpejta, të përsheptuara dhe të pavarura të shkeljes policore janë thelbësore për të fituar besimin e publikut. Këto çështje eksplorohen me detaje në Modulin 2.

Është jashtëzakonisht thelbësore që hetimi i akuzave për shkelje të zhvillohet nga një organ i pavarur dhe i paaanshëm sepse në përgjithësi viktimat nuk i besojnë sistemit të ankesave që ofron policia apo prokuroria. Rekomandimi nr. 11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t kërkon që shtetet “të parashikojnë një organ, të pavarur nga autoritetet e policisë dhe të prokurorisë, për të hetuar çështjet e dyshuara të diskriminimit racor dhe shkeljes policore për motive racore”. Së bashku me një organ të pavarur, rekomandohet që policia të kryejë kontrolle të brendshme të cilësisë dhe mekanizmave disiplinore (inspektorati i policisë, Departamenti i Ministrisë së Brendshme etj.).

Krime të urrejtjes kundër policisë

Punonjësit e policisë nuk përjashtohen nga mundësia që ata mund të jenë viktimat të krimit të urrejtjes. Formula për kryerjen e krimit është e njëjtë. Ata shënjestrohen për shkak të përkatësisë reale ose të perceptuar në një grup të caktuar që ka karakteristikat e mbrojtura specifike, siç janë origjina etnike, gjinia, raca, aftësia e kufizuar, identiteti LGBTI dhe kështu me radhë. Gjithashtu, për të përmbushur detyrat e tyre, punonjësit e policisë mund të bëhen objekt i krimit të urrejtjes edhe për shkak të shoqërimit. Për shembull, nëse ata janë në mbrojtje të një demonstrate nga një pakicë fetare dhe kundërdemonstruesit radikalë vendosin që të sulmojnë në demonstratë, punonjësit e policisë mund të bëhen objektivi i këtyre grupeve të dhunshme.

Punonjësit e policisë mund të bëhen viktimat të bullizimit, diskriminimit dhe madje krimeve të urrejtjes nga vetë kolegët e tyre. Për shembull, subkultura mashkullore e policisë mund të detyrojë punonjësit gjë të policisë që të fshehin orientimin e tyre seksual dhe të respektojnë “rregullat”. Prandaj, është e rëndësishme të trajtohet mjedisi stereotipik brenda policisë që mund të jetë diskriminues ndaj disa anëtarëve të institucionit.

Në rrethana ideale, brenda policisë duhet të ketë orientim të qartë që krimet e urrejtjes kundër policisë nuk do të tolerohen. Për shembull, në vitin 2021, Policia e Sussex prezantoi një politikë të veçantë me një plan me shtatë pika për të siguruar një qasje të duhur ndaj hetimit dhe regjistrimit të sulmeve dhe krimeve të urrejtjes ndaj punonjësve të policisë.¹¹⁸ Sipas dokumentit të politikave, krimet e urrejtjes kundër policisë janë të papranueshme dhe duhet të merren seriozisht. Këto akte asnjëherë nuk duhet të konsiderohen si “pjesë e punës”.

¹¹⁸ Sussex Police, ‘Investigation of Assaults and Hate Crimes on Police Officers, Police Staff and Volunteers Whilst on Duty Policy’ (903/2021)

Moduli 5

TRAJTIMI ME RESPEKT DHE JO DISKRIMINUES I VIKTIMAVE

AUTORE: MARHARYTA ZHESKO

Hyrja dhe historiku	166
Rezultatet e të nxënit	168
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	168
Përgatitja	168
Përshkrime aktiviteti	169
<i>Aktiviteti 5.1: Nevojat e Viktimave të Ngacmimit dhe Dhunës Diskriminuese</i>	182
<i>Aktiviteti 5.2: Ndjekja e Qasjes së Ndërthurur</i>	
<i>Aktiviteti 5.3: Viktimizimi dytësor si Diskriminim</i>	
<i>Aktiviteti 5.4: Vlerësimi dhe plotësimi i Nevojave të Viktimës</i>	
<i>Aktiviteti 5.5: Ndërveprimi me ndjeshmëri dhe respekt me viktimat</i>	
Aneksë dhe Materiale	
<i>Aneksi 5.1: Dëshmitë e Viktimave të Krimit të Urrejtjes</i>	
<i>Materiali 5.2a: Lulja e Identiteteve</i>	
<i>Materiali 5.2b</i>	
<i>Aneksi 5.b: Shënime të Instruktorit</i>	
<i>Materiali 5.3: Dëshmi të printuara të Viktimave për Ndërveprimin e tyre me Policinë</i>	
<i>Materiali 5.4a</i>	
<i>Materiali 5.4b</i>	
<i>Materiali 5.5a</i>	
<i>Materiali 5.5b: Konsiderata për Ndërveprimin me ndjeshmëri me një Viktimë</i>	

Hyrja dhe historiku

Trajtimi me respekt dhe jo diskriminues i viktimave është thelbësor për rolin e policisë. Është çelësi për të siguruar identifikimin dhe plotësimin e nevojave të viktimave me efektshmëri dhe ndjeshmëri, dhe në këtë mënyrë për të parandaluar ose ulur mundësinë për viktimizim dytësor dhe traumën, që shpesh mund të ndodhë kur viktima përfshihet në hetim dhe procese të drejtësisë penale. Trajtimi i viktimave me respekt dhe përgjigja ndaj nevojave të tyre gjithashtu ndihmon për krijimin e besimit ndërmjet viktimave dhe policisë. Viktimat dhe dëshmitarët që i besojnë policisë ka më shumë gjasa të bashkëpunojnë për hetimin dhe të ndajnë informacion dhe në këtë mënyrë të rritin mundësitë për rezultate të efektshme të drejtësisë penale. Në shkallë të gjerë, besimi dhe efikasiteti i sistemit të drejtësisë penale mund të inkurajojë më shumë viktima, të të gjitha origjinave, që të denoncojnë krime, duke rritur në këtë mënyrë sigurinë e individëve, komuniteteve dhe mbarë shoqërisë.

Trajtimi me respekt dhe jo diskriminues do të thotë që policia dhe profesionistët e drejtësisë penale të mos shkaktojnë rezultate diskriminuese me veprimet e tyre dhe të bëjnë përpjekje për të qenë në dijeni dhe për të luftuar njëanshmërinë e tyre dhe t'i kushtojnë vëmendjen dobësive individuale të viktimave, dëshmitarëve dhe familjarëve të tyre. Meqë çdo person është i ndryshëm dhe ka dobësi të ndryshme dhe i përjeton krimet ose ngjarjet ndryshe, policia duhet të mbajë një qasje individuale ndaj çdo viktime. Me fjalë të tjera duhet të mbajë qasje të përqendruar te viktima. Për këtë qëllim, punonjësit e policisë duhet të jenë në gjendje të vlerësojnë nevojat dhe risqet e viktimave dhe të kenë aftësi të ndërveprojnë siç duhet me ato. Gjithashtu trajtimi me ndjeshmëri dhe profesional kërkon që të kuptohet me detaje diskriminimi dhe ndikimi i tij kompleks te viktima dhe detyrimet e policisë për të eliminuar diskriminimin dhe për të promovuar barazinë.

Nga këndvështrimi i barazisë dhe të drejtave të njeriut, duhet të konsiderohen dy çështje për trajtimin me ndjeshmëri dhe profesionalizëm të viktimave:

1. ndikimi i veçantë dhe nevojat që lindin nga një viktimë e krimit të urrejtjes ose krimet e kryera me motiv diskriminues;
2. Sfidat më të përgjithshme që hasin komunitetet e pakicave kur ata përballen ose vendosin t'i drejtohen policisë si viktima të ndonjë krimi. Këto dy grupe kanë shumë përvoja të mbivendosura. Për shembull, të dy grupet mund të kenë shqetësime për një përgjigje diskriminuese ose të vakët nga policia. Gjithashtu, të dy grupet mund të kenë nevoja për akses që nuk lidhen domosdoshmërisht me natyrën e veprës penale, për shembull, shërbime interpretimi, përfshirë gjuhën e shenjave ose nevoja të tjera të lidhura, sidomos me gjininë, orientimin seksual, fenë ose aftësinë e kufizuar. Njëkohësisht, natyra dhe ndikimi i krimeve të urrejtjes është unike dhe çon në lindjen e risqeve specifike, nevoja për mbështetje dhe ndikime.

Ky modul synon të ndërtojë më shumë policinë për konsiderata të përgjithshme të barazisë dhe të të drejtave të njeriut në përgjigje të çdo krimi që përfshin një viktimë të komunitetit të pakicave, si edhe konsiderata të përgjithshme në përgjigje të viktimave të krimeve të urrejtjes. Për të arritur këto qëllime, moduli në aspektin tematik është i strukturuar me tre nëntema. Aktiviteti 5.1 dhe Aktiviteti 5.2 fokusohen në nevojat e viktimës, sidomos viktimës së ngjarjeve dhe krimeve diskriminuese dhe viktimës së grupeve të pakicave si edhe një qasje të ndërthurur dhe të fokusuar te viktima kur bëhet fjalë për trajtimin e viktimës. Aktiviteti 5.3 fokusohet në mënyrën se si veprimet ose mosveprimet policore mund të çojnë në viktimizim dytësor. Aktiviteti 5.4 dhe Aktiviteti 5.5 fokusohen në mënyrën se si policia mund të identifikojë dhe të trajtojë në mënyrë të ndjeshme dhe profesioniste nevojat dhe risqet specifike me të cilat përballen viktimat.

Ky modul përdor termin “viktimë” për t’ju referuar një personi që është i prekur nga një krim ose ngjarje të reflektuar në terminologjinë e kuadrit ndërkombëtar dhe Evropian të të drejtave të njeriut dhe sistemet ligjore kombëtare. Megjithatë, termi “viktimë” duhet të përdoret me kujdes sepse shumë viktima nuk e identifikojnë veten si “viktimë” edhe pse ashtu janë

në kuptimin ligjor të fjalës. Për disa, të konsiderohesh "viktimë" nënkupton mungesë fuqie dhe do të thotë mohim i forcës dhe aftësisë së tyre rikuperuese për të kapërcyer pasojat e viktimizimit. Termi "viktimë" mund të çojë në stigmatizim të mëtejshëm sepse mund të lidhet me dobësitë dhe aftësitë e kufizuara. Kjo është arsyeja pse disa viktimat preferojnë të përdorin termin "i mbijetuar", një term që e pranon rëndësinë e aftësisë rikuperuese dhe ndjenjës së kontrollit. Punonjësit e policisë duhet të jenë të ndërgjegjshëm për këto dobësi gjatë ndërveprimit me viktimat.

Standardi kryesor ndërkombëtar që qëndron në themel të këtij moduli rrjedh nga Direktiva e BE-së për të Drejtat e viktimave,¹¹⁹ që përcakton standardet minimale për të drejtat, mbrojtjen dhe mbështetjen e viktimave të krimeve dhe kërkon që autoritet kombëtare të përfshijnë perspektivën e viktimave në punën e sistemit të drejtësisë penale në veçanti. Direktiva thekson rëndësinë e marrjes parasysh të karakteristikave personale të viktimës gjatë komunikimit dhe vlerësimit të nevojave të saj. Gjithashtu, angazhimet e OSBE-së në Europë (OSBE)¹²⁰ i bëjnë thirrje autoriteteve kombëtare që t'u japin viktimave të krimit të urrejtjes akses të efektshëm në drejtësi dhe të forcojnë kapacitetin e autoriteteve të zbatimit të ligjit për të përmirësuar ndërveprimin pozitiv ndërmjet policisë dhe viktimave të krimeve të urrejtjes duke trajnuar oficerët e vijës së parë, sidomos duke referuar viktimat për ndihmë dhe mbrojtje. Rekomandimi nr.11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në Polici¹²¹ inkurajon autoritet kombëtare që të jenë të ndjeshëm ndaj viktimave në rastet e denoncimit të një ngjarjeje raciste. Në fund, rekomandimet e Komitetit të Ministrave të Këshillit të Evropës për ndihmën për viktimat¹²² parashikojnë një sërë standardesh për trajtimin e viktimave, sidomos nevojën për të parandaluar viktimizimin e përsëritur, në veçanti për viktimat që i përkasin grupeve vulnerabël.

Meqë ky modul fokusohet te viktimat, duhet të përshtatet dhe të zhvillohet në bashkëpunim të ngushtë me OJQ-të partnere lokale që kanë lidhje të fuqishme me komunitetin. Këto organizata duhet të kuptojnë thellë përvojat e komuniteteve të tyre sa i përket krimit, krimit të urrejtjes dhe përgjigjes të policisë në kontekstin kombëtar ose vendor.

Gjithashtu, këto organizata do të jenë në pozitën më të mirë për të informuar për boshllëqe dhe sfida të veçanta në komunikimin me policinë të cilat duhet të trajtohen përmes këtij trajnimit. Në fund, kontributi i tyre do të nënkuptojë theksin e veçantë të të dëgjuarit e nevojave dhe këndvështrimit të komuniteteve dhe viktimave, dhe do të dërgojë një mesazh të fortë të pjesëmarrësit për rëndësinë dhe vlerën e shtuar të bashkëpunimit me organizata lokale të shoqërisë civile dhe me bazë komunitare.

119 Direktiva e BE-së që përcakton standardet minimale për të drejtat, mbështetjen dhe mbrojtjen e viktimave të krimit – Direktiva 2012/29/EU, e miratuar më 25 tetor 2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX-3A32012L0029>.

120 Këshilli i Ministrorëve i OSBE-së, Vendim 9/09, Lufta kundër Krimeve të Urrëjtjes, Athinë, 2 dhjetor 2009, www.osce.org/cio/40695. Këshilli i Ministrorëve i OSBE-së, Vendim 13/06, Lufta kundër Intolerancës dhe Diskriminimit dhe Promovimi i Respektit dhe Mirëkuptimit Reciprok, Bruksel, 5 dhjetor 2006, www.osce.org/mc/23114.

121 Rekomandim nr.11 i Politikës së Përgjithshme të ECRI-t për Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në Polici, miratuar më 27 qershor 2007, www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.11.

122 Këshilli i Evropës, Rekomandim Rec(2006)8, i Komitetit të Ministrave 'Për ndihmën për Viktimat e Krimit', 14 qershor 2006, <https://rm.coe.int/16805afa5c>.

Rezultatet e të nxënit:

Pjesëmarrësit:



do të kuptojnë nevojat e viktimave, sidomos viktimave të krimeve dhe ngjarjeve diskriminuese dhe viktimave të grupeve të pakicave



do të kuptojnë rëndësinë e qasjes të ndërthurur gjatë trajtimit të viktimave



do të mësojnë se si trajtimi diskriminues ose pa respekt i viktimave nga policia mund të shkaktojë viktimizim dytësor të viktimave



do të mësojnë të sigurojnë si duhet vlerësimin dhe plotësimin e nevojave specifike të viktimave



do të marrin njohuri dhe aftësi për mënyrën se si të sigurojnë trajtim me respekt & jo diskriminues të viktimave, dëshmitarëve dhe familjarëve

Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore

Aktiviteti 5.1: Nevojat e Viktimave të Diskriminimit Ngacmimi dhe Dhuna	(60 minuta)
Aktiviteti 5.2: Qasja e ndërthurur	(60 minuta)
Aktiviteti 5.3: Viktimizimi Dytësor si Diskriminim	(30 minuta)
Aktiviteti 5.4: Vlerësimi dhe Plotësimi i Nevojave të Viktimave	(60 minuta)
Aktiviteti 5.5: Ndërveprimi me ndjeshmëri dhe respekt me Viktimat	(90 minuta)

Përgatitja

Për të përgatitur këtë modul, ekipi i trajnimit, përveç asaj që është identifikuar në Vlerësimin e Nevojave duhet të bëjë kërkime për sa më poshtë.

Ekipi i trajnimit duhet të bashkëpunojë ngushtë me OSHC partnere lokale, sidomos për Aktivitetin 5.1, Aktivitetin 5.2, Aktivitetin 5.3 dhe Aktivitetin 5.4. Manuali jep shembuj të dëshmimeve të viktimave për këto aktivitete; megjithatë, njohuria dhe përvoja e OSHC-ve partnere mund të jetë e vlefshme për të verifikuar rëndësinë dhe zbatueshmërinë e këtyre shembujve në kontekstin lokal ose kombëtar.

Gjithashtu, sidomos për Aktivitetin 5.4, ekipi i trajnimit duhet të verifikojë me partnerët lokalë, politikat kombëtare përkatëse dhe udhëzimet operacionale të policisë për vlerësimin e nevojave dhe të riskut të viktimave, rregullat e referimit të viktimave dhe për teknikat e intervistimit (duke ju referuar edhe Modullit 4 për Hetimin e krimeve të urrejtjes) dhe zbatimin e tyre nga punonjësit e policisë. Gjithashtu instruktori duhet të kërkojë shërbime në dispozicion për mbështetjen e viktimave në nivel kombëtar, të ofruara nga aktorë shtetërorë dhe OSHC.

Për Aktivitetin 5.5, ekipi i trajnimit duhet të qartësojë me homologët kombëtarë, ekzistencën e dispozitave ligjore ose të politikave kombëtare përkatëse që kërkojnë që policia të njoftojë viktimat për të drejtat e tyre (siç janë e drejta për informim, komunikim dhe mbrojtje sipas ligjit dhe politikave kombëtare) si edhe për broshurat përkatëse ose materiale të tjera të gatshme për të drejtat e viktimave.

Çdo aktivitet shoqërohet me pika specifike për hapat e nevojshme përgatitore sipas rastit. Shënimet e instruktorit dhe rekomandimet e vlefshme për aktivitetet specifike, jepen gjatë gjithë modulit.

Përshkrime të aktiviteteve

Aktiviteti 5.1:

Nevojat e Viktimave të Ngacmimit dhe Dhunës Diskriminuese

Pikat e të nxënit:	Ndikimi i ngacmimit dhe dhunës diskriminuese, dhe nevojat e viktimave, sidomos viktimave të krimeve dhe ngjarjeve diskriminuese, dhe viktimave të grupeve të pakicave
Koha:	60 minuta
Materialet e nevojshme:	tabela fletë të bardha për tabelë, shënues, projektor, dëshmitë e printuara të nevojave të viktimave, Aneksi 5.1 Prezantime powerpoint me sfidat e viktimave të krimeve diskriminuese dhe viktimave të grupeve të pakicave
Përgatitja:	Së bashku me një OSHC vendore, instruktori duhet të përgatitë dëshmitë e viktimave që theksojnë nevojat e viktimave.

Udhëzime

1. Veprimtaria fillon me diskutimin e ndikimit të ngacmimit dhe dhunës diskriminuese dhe mënyrës se si ndryshon nga krime dhe ngjarje të tjera, sidomos ndikimin e saj mbi familjen dhe komunitetin që ndan të njëjtat karakteristika të mbrojtura. Për ta diskutuar këtë, në grup të madh, prezantoni rastin studimor më poshtë (bazuar në dëshminë e një viktime) dhe kërkojuni pjesëmarrësve që të identifikojnë cili është ndikimi mbi viktimën dhe si ndryshon nga llojet e tjera të krimeve që nuk kanë motiv njëanshmërie. Kërkojuni pjesëmarrësve që të mendojnë për një ndikim të menjëherëshëm dhe ndikim të mundshëm afatgjatë.

Sapo kisha zbritur nga autobusi kur dëgjova një tingull të mbytur që m'u drejtua nga e majta përtej rrugës. Kisha vënë kufjet që eliminojnë zhurmat dhe i hoqa sepse ata çunat bërtitën "Koronavirus"! Koronavirus! Ha, ha!" në fytyrën time duke më filmuar. Nuk pata mundësi të thosha gjë - "ju lutem mjaft", apo "pse po ma bëni këtë?" - kur njëri prej tyre më mori kufjet nga qafa. Nuk e ndjeva si grabitje në atë pikë, e ndjeva si bullizim, diçka si ngacmim. Pas rreth 50 metrash, ata vrapuan përmes rrugës dhe unë vrapova [pas njërit prej tyre] duke bërtitur: "Pse e bëni këtë?" Kur arrita te ishulli rrugor, ai u kthye dhe më qëlloi e rashë në tokë. U bë kudo me gjak. Ju thirra kalimtarëve, por asnjë nuk dukej se i interesonte apo nuk i kushtoi vëmendje në fillim. Agresorët nuk u shqetësuan që të largoheshin nga vendi i ngjarjes kështu që ju bëra foto për t'ia dhënë policisë. Më shqetësoi shumë, është ndjenjë e tmerrshme të dish që ata janë akoma aty rrotull. Nuk është thjesht grabitje, por edhe fakti që unë e di se më kishin në shënjestër për shkak të origjinës time etnike dhe po më regjistronin për të më poshtëruar, si për të treguar që aziatikët lindorë janë të gjithë të nënshtruar dhe objektiv i lehtë.... Nuk ka rëndësi sa kam realizuar ose sa fort kam punuar. Asnjë prej tyre nuk më mbron mua apo ndonjë tjetër. Jam akoma në shënjestër sepse jam aziatik lindor. – Mashkull, 24, Aziatik lindor¹²³

2. Bazuar në përgjigjet e grupit, nënvizoni pikat e mëposhtme. Ndërsa diskutohen pikat, shënojinë në tabelë:

123 www.theguardian.com/world/2020/feb/16/they-yelled-coronavirus-first-british-attack-victim-east-asian-man.

- ngacmimi dhe dhuna diskriminuese lëndojnë më shumë se llojet e tjera të krimeve sepse sulmojnë vetë identitetin e një viktime. Prandaj, kjo dërgon një mesazh refuzimi të identitetit të viktimës dhe që viktima nuk është pjesë e pranueshme e shoqërisë ose komunitetit.
- Një tërësi e konsoliduar e kërkimeve tregon që ndikimi i ngjarjeve dhe krimeve të motivuara nga njëanshmëria mund të jetë më i madh dhe të zgjasë më shumë se ndikimi i krimeve pa motiv diskriminues.¹²⁴ Viktimat e këtyre krimeve dhe ngjarjeve ka më shumë gjasa të vuajnë nivele më të larta depresioni, ankthi, dobësie dhe frike nga sulmet e ardhshme, si edhe të përjetojnë ndjenja ekstreme izolimi.
- Dukshëm, viktimat e ngacmimit dhe dhunës diskriminuese e kanë më shumë të vështirë që t'ju besojnë njerëzve, gjë kjo që ndikon në aftësinë e tyre për të kërkuar ndihmë ose për të denoncuar krimin. Gjithashtu, mbizotërojnë simptomat e vigjilencës, tensionit dhe shqetësimit për vënien përsëri në shënjestër. Kjo shpesh bën që viktimat të ndryshojnë sjelljen e tyre të përditshme, dhe mund të përfshijnë sa më poshtë: shmangien e pjesëmarrjes në shërbesa adhurimi apo ngjarje komuniteti; mos mbajtjen e veshjeve ose simboleve fetare, ose lloje të veçanta të rrobave që mund të zbulojnë identitetin e tyre; mos kapjen e duarve me partnerin e tyre të të njëjtit seks; mos të folurit e gjuhës së tyre ose zgjedhja për të mos treguar në publik përkatësinë në një fe, grup etnik apo komunitet të caktuar.¹²⁵
- Ngacmimi dhe dhuna diskriminuese mund të kenë ndikim njësoj të dëmshëm te familja e viktimës dhe te të tjerët që kanë të njëjtin identitet si personi që ishte objekt i sulmit diskriminues. Anëtarët e tjerë të grupit të synuar jo vetëm që mund të përjetojnë frikën e sulmeve të ardhshme ndaj tyre, por mund të preken njësoj psikologjikisht dhe emocionalisht sikur ata vetë të ishin viktimat kryesore.
- Është e rëndësishme të mbani parasysh që njerëz të ndryshëm i përjetojnë ndryshe ngjarjet dhe krimet diskriminuese, sipas faktorëve të ndryshëm: përvoja e mëparshme e personit me inferioritetin, diskriminimin dhe disavantazhin; prania e qarqeve të mbështetjes sociale; dhe aftësia ekonomike dhe psikologjike e një personi. Bazuar në këta faktorë të ndryshëm, viktimat kanë nevojë të ndryshme. Roli i policisë është që të vlerësojë saktë situatën dhe të identifikojë nevojat individuale të çdo viktime.
- Për të kuptuar më mirë shtrirjen e ngjarjeve dhe krimeve diskriminuese dhe ndikimin e tyre te njerëzit në komunitetet përkatëse, policia duhet **të punojë ngushtësisht me organizata të shoqërisë civile dhe me bazë komunitare**.¹²⁶ Për shkak të lidhjes së tyre të ngushtë me komunitetet, këto organizata kanë shumë informacion dhe njohuri për tendencat mbizotëruese dhe ndikimet mbi anëtarët e komunitetit dhe komunitetin në tërësi. Ky është informacion që mund të mos arrijë kurrë te policia sepse viktimat shpesh ka më shumë gjasa që të raportojnë përvojat e tyre te organizatat komunitare dhe jo te policia. Ndërkohë, historikisht, niveli i bashkëpunimit ndërmjet shoqërisë civile dhe policisë mund të jetë i ndryshëm nga vendi në vend, policia gjithmonë duhet të konsiderojë krijimin e marrëdhënieve të besimit me këto organizata dhe t'i njohë ato si partnerë të rëndësishëm për trajtimin e ngjarjeve dhe krimeve të urrejtjes, dhe çdo lloj krimi që përfshin komunitete të pakicave.

¹²⁴ Për shembull, shihni 'Hate crime victimization survey report', Misioni i OSBE-së në Shkup, 2019, e gjeni në www.osce.org/mission-to-skopje/424193, dhe 'Survey on the nature and scale of unreported hate crimes against members of selected communities in Poland', OSBE/ODIHR, Komisioner për të Drejtat e Njeriut të Polonisë 2019, e gjeni në www.osce.org/odihr/412445.

¹²⁵ Për më shumë informacion mbi mënyrën se si krimet dhe ngjarjet e urrejtjes mund të ndikojnë tek anëtarët e grupeve të veçanta të pakicave, kontrolloni fleta informuese e OSBE/ODIHR mbi krimin e urrejtjes në www.osce.org/odihr/hate_crime_factsheets.

¹²⁶ Moduli 6 trajton me detaje çështjet e policimit në komunitet.

3. Më pas, përmendni që përveç dobësive të veçantë të viktimave të krimeve diskriminuese, të theksuara më sipër, punonjësit e policisë gjithashtu duhet të kenë parasysh dobësitë e çdo viktime me prejardhje pakice. Anëtarët e grupeve të pakicave përballen me sfida të ngjashme në ndërveprimin me policinë dhe marrjen e mbrojtjes, mbështetjes dhe drejtësisë. Me prezantime powerpoint tregojini grupit tabelën më poshtë dhe shpjegojini sfida të ngjashme me të dyja grupet dhe sfidat unike për viktimat e krimeve të urrejtjes.

	Ndikim specifik ose shtesë i "faktorit ekstra" të "urrejtjes"?	Nevoja specifike ose shtesë në lidhje me riskun dhe sigurinë?	Nevoja specifike në lidhje me mbështetjen dhe aksesin?	Përballen me pengesa për denoncimin?	Rrezikojnë reagimin e vakët ose diskriminues nga policia?
Viktimat e krimit të urrejtjes që janë nga një grup pakice	Po Të shënjestruar për atë që janë, dëshmi e ndikimeve të rritura psikologjike (frikë, ankth, inat, izolim) dhe psikosomatike krahasuar me të njëjtën vepër penale pa "elementin e urrejtjes".	Po Për shkak të ndikimit të krimit të urrejtjes dhe risqeve të viktimizimit, frikësimit dhe hakmarrjes së përsëritur.	Po Nevoja specifike për mbështetje për shkak të ndikimit të krimit të urrejtjes dhe nevoja të bazuara në identitet në lidhje me mbështetjen. Nevojat e bazuara në identitet në lidhje me aksesin (p.sh gjinia, feja, gjuha, aftësia e kufizuar)	Po Mungesa e besimit te policia për shkak të përvojave të mëparshme të pakta, mungesa e njohurisë për autoritetin të cilit mund t'i drejtohen, turpi dhe konfuzioni pas viktimizimit të urrejtjes.	Po Vetë incidenti mund të jetë i minimizuar, viktimat mund të mos besohet; nevojat e aksesit mund të mos plotësohen; ndikimi i viktimizimit dytësor mund të jetë më i rëndë për shkak të ndikimit fillestar.
Viktima nga grupet e pakicave që janë viktimat të krimit jo të urrejtjes.	Jo.	Jo.	Po Nevojat e bazuara në identitet në lidhje me aksesin (p.sh gjinia, feja, gjuha, aftësia e kufizuar).	Po Mungesa e besimit te policia për shkak të përvojave të mëparshme të pakta; mungesa e njohurisë për mënyrën si dhe autoritetin të cilit mund t'i drejtohen.	Po Vetë incidenti mund të jetë i minimizuar; viktimat mund të mos besohet; nevojat e aksesit mund të mos plotësohen.

4. Më pas, vijoni me diskutimin e nevojave të ndryshme që mund të kenë viktimat. Ky diskutim do të fokusohet në nevojat e viktimave të krimit diskriminues (krime të urrejtjes) dhe viktimave të krimeve jo të urrejtjes, që i përkasin grupeve të pakicave. Ky aktivitet parashikon bashkëpunim të ngushtë me OSHC partnere lokale. Nëse një OSHC partner është e aftë dhe e gatshme, ky aktivitet duhet të zhvillohet prej saj. Ka disa mundësi për këtë aktivitet, sipas burimeve dhe materialeve që ka OSHC partneret. Ideja e përgjithshme është që pjesëmarrësit të dëgjojnë dëshmitë e viktimave dhe më pas të diskutojnë cilat janë nevojat urgjente dhe afatmesme që mund të ketë një viktimë dhe se si policia mund t'i trajtojë këto nevoja në kuadër të detyrave të saj. Në lidhje me formatin e dëshmisë, mund të jetë ose 1) "një bibliotekë e gjallë" (një viktimë i bashkohet një seance dhe ndan historinë e saj/tij me pjesëmarrësit); kjo mundësi duhet të përdoret vetëm nëse një OSHC partner ka mjaftueshëm përvojë që të drejtojë pjesëmarrjen dhe diskutimin; 2) dëshmi me video e një viktime; shpesh

OSHC-të kanë dëshmi të regjistruara më përpara që i përdorin për qëllime ndërgjegjësimi dhe edukimi; 3) leximi i ekstrakteve nga dëshmia e shkruar - nga një çështje e vërtetë e trajtuar nga një OJQ partnere. Në mungesë të një OSHC lokale në dispozicion për të mbështetur këtë aktivitet, mund të përdoren dëshmitë në Aneksin 5.1. Këto dëshmi mund të përdoren edhe për të udhëzuar një OSHC partnere për të zhvilluar inputin e saj dhe/ose të përdoret përveç inputit të OSHC-së.

5. Kërkojini pjesëmarrësve që të punojnë në dyshe, shpërndajuni atyre një ose dy dëshmi të viktimave të krimit të urrejtjes për çdo dyshe, sipas madhësisë së grupit, dhe jepuni pjesëmarrësve pesë minuta për të lexuar dhe identifikuar nevojat e viktimave bazuar në shembujt e tyre. Pastaj, kërkojini çdo pjesëmarrësi që t'i lexojë dëshmitë dhe të përcaktojë nevojat që kanë mundur të identifikojnë dhe mënyrën se si policia mund të reagojë ndaj tyre. Filloni një diskutim për pikat e ngritura në reagimin e ekipeve me grupin kryesor. Ndërkohë që identifikohen nevojat, shkruajini në fletën e tabelës.¹²⁷ Për çdo nevojë të identifikuar, përsëri, diskutoni me pjesëmarrësit mbi mënyrën se si policia mund të reagojë ndaj tyre. Pastaj, shpërndani dëshmitë e viktimave të krimeve jo të urrejtjes të grupeve të pakicave. Kërkojuni vullnetarëve që t'i lexojnë me zë të lartë për të gjithë grupin dhe kërkojini grupit që të identifikojë nevojat. Nevojat janë të njëjtat si disa nga nevojat e viktimave të krimit të urrejtjes që grupi ka diskutuar më përpara. Kështu, ato duhet të jenë tashmë në tabelë.
6. Bazuar në përgjigjet e grupit, përmbliidhni diskutimin mbi nevojat e viktimave, duke theksuar llojet e mëposhtme të nevojave dhe veprimeve policore për t'ju përgjigjur atyre:¹²⁸
 - **Siguria dhe ruajtja personale:** Gjatë dhe menjëherë pas përjetimit të një ngjarjeje, shumica e viktimave ndihen tërësisht të pasigurta, të ekspozuara dhe në rrezik. Nevoja për t'u ndjerë të sigurt dhe t'u mbrojtur nga dëmi i mëtejshëm është e madhe. Për këtë qëllim, policia duhet të marrë të gjitha masat e nevojshme për sigurinë e viktimës, si edhe të sigurojë viktimën që veprimet do të merren për ta mbështetur dhe për të mbrojtur atë.
 - **Ndihma praktike:** Mbështetja praktike për të menaxhuar pasojat e menjëhershme dhe ndikimin e krimit do të jetë e nevojshme nga disa viktima. Kjo mund të përfshijë këshilla ligjore, ndihmë mjekësore, riparime dhe rregullime sigurie për pronën dhe mbështetje për familjen. Për mbështetjen që shkon përtej detyrave të policisë, policia duhet të referojë viktimën në institucione dhe organizata përkatëse që ofrojnë këtë mbështetje.
 - **Nevoja emocionale dhe psiko-sociale:** Nevojat emocionale dhe psiko-sociale të viktimave do të jenë të ndryshme nga një person te një tjetër. Njëri mund të kërkojë ndërhyrje nga një terapist profesionist, ndërsa një tjetër do të ketë nevojë vetëm për të shprehur emocionet dhe për të ndarë historinë e tij. Megjithatë, në përgjithësi, ekziston nevoja për të dëgjuar dhe për t'u dëgjuar, për t'u besuar dhe për t'i marrë seriozisht. Për këtë qëllim, një punonjës policie duhet të jetë i kujdesshëm me fjalët, gjuhën e trupit dhe sjelljen me një viktimë për t'i siguruar që po trajtohet me seriozitet. Kjo gjithashtu përfshin të dëgjuarin me kujdes të këndvështrimeve të viktimave për krimin, duke përfshirë motivimin e mundshëm të njëanshmërisë, si edhe pranimin e ndikimit të krimit. Nëse nevojitet, policia duhet të referojë një viktimë tek organizatat që ofrojnë mbështetje psikologjike.
 - **Konfidencialiteti dhe besimi:** Përjetimi i një krimi, dhe sidomos një krimi diskriminues, në veçanti, mund të tronditë besimin e një personi në një komunitet të gjerë dhe ndjesinë e tij për një botë të drejtë. Krijimi i marrëdhënieve të besimit dhe konfidencialitetit me viktimat është thelbësor për procesin e rikuperimit. Për këtë qëllim, policia duhet të sigurojë viktimën që po merret

¹²⁷ Ju lutemi vini re që shënimet në tabelë të këtij aktiviteti përdoren më pas në Aktivitetin 5.4 si një sfond për një detyrë.

¹²⁸ Bazuar në ODIHR/OSBE (2020), Understanding the Needs of Hate Crime Victims, e gjeni në www.osce.org/odihr/463011.

me seriozitet dhe që policia do të bëjë gjithçka që ka në dorë për të dhënë drejtësi. Kjo gjithashtu nënkupton që policia duhet të ketë dijeni që një përgjigje diskriminuese ose joprofesionale nga ana e saj mund të keqësojë më tej traumën e viktimës.

- **Informacion dhe këshillë:** Pas veprës penale, viktimat mund të preken nga situata dhe të mos dinë çfarë duhet të bëjnë ose çfarë të presin. Ato janë të shqetësuara për pjesëmarrjen e tyre në proces dhe për aspekte praktike dhe materiale të mbështetjes shëndetësore, ligjore dhe kështu me radhë. Policia mund të çlirojë këtë stres duke i dhënë viktimave informacion, për shembull, për të drejtat e tyre, hapat e radhës, pjesëmarrjen në hetim dhe proces, informacion për të gjitha shërbimet mbështetëse në dispozicion.
 - **Qasja në drejtësi dhe orientimi në procesin e drejtësisë penale:** Qasja dhe orientimi në sistemin e drejtësisë penale mund të nënkuptojnë një farë tensioni te viktimat. Mund të ndodhë për shkak të përvojave të mëparshme të viktimës dhe frikës nga policia, ose historikut të trajtimit të padrejtë të komunitetit të viktimës nga policia (p.sh. profilizimi racist) dhe për rrjedhojë mungesës së besimit, ose mund të jetë për shkak të faktit që sistemi i drejtësisë penale është kaq shumë kompleks dhe i paaksesueshëm. Për këtë qëllim, viktimat kanë nevojë për ndihmë që të kuptojnë plotësisht proceset e drejtësisë penale të përfshira në shqyrtimin e çështjes së tyre. Roli i policisë është të sigurohet që viktimat të informohen në kohë për hapat dhe ecurinë e çështjes së tyre, sidomos kur kërkohet pjesëmarrja e tyre. Gjithashtu roli i policisë është të lehtësojë qasjen në drejtësinë e nevojshme, sipas karakteristikave individuale të një viktime. Për shembull, mund të përfshihen nevojat e aksesit në lidhje me aftësinë e kufizuar, siç është hyrja fizike në ambiente ose e drejta për një interpretues të gjuhës së shenjave ose për interpretim për nevoja gjuhësore.
 - **Trajtim me respekt dhe dinjitet:** Meqë ndjenja e dhunës mund të jetë akute mes viktimave të krimeve diskriminuese ose viktimave të grupeve të pakicave, është e rëndësishme që policia të sillet me profesionalizëm, respekt dhe në mënyrë që mbron viktimën nga ri-viktimizimi. Ky trajtim gjithashtu nënkupton që policia duhet të dërgojë një mesazh që krimet e urrejtjes të merren seriozisht. Gjithashtu, hetimi aktiv, ndjekja penale dhe dënimi i autorëve të krimit të urrejtjes dërgon një mesazh të rëndësishëm drejtësie për viktimat dhe dënimin e motivimit dhe veprimeve të autorëve.
7. Më pas, thoni që policia duhet të ketë parasysh nevojat e viktimave që ndryshojnë me kalimin e kohës. Disa nevoja janë të menjëhershme pas veprës penale, ndërsa të tjera lindin gjatë procesit të hetimit dhe procesit të drejtësisë penale. Nevoja të tjera mund të lindin edhe pas përfundimit të këtij procesi.

Gjithashtu, specifikoni që, gjatë identifikimit dhe vlerësimit të nevojave të viktimës është e rëndësishme të mbahet një **qasje me në fokus viktimën**. Ndërkohë që viktimat e ngacmimit dhe dhunës diskriminuese ndajnë disa nevoja të përbashkëta, duhet të kuptohet dhe të pranohet që çdo viktimë është person me nevoja individuale. Vlerësimi individual i nevojave duhet të jetë në qendër të përgjigjes së policisë gjatë trajtimit të viktimave të ngacmimit dhe dhunës diskriminuese.

Aktiviteti 5.2:

Ndjekja e qasjes së ndërthurur

Pikat e të nxënit:	Çdo person ka identitete të shumëfishta dhe një ndërthurje unike e këtyre identiteteve gjithashtu i bën unike përjetimet e tyre të ngjarjeve dhe krimeve diskriminuese. Përgjigja profesionale e njuh këtë ndërthurje dhe prandaj është individuale për çdo viktimë.
Koha:	60 minuta
Materiallet e nevojshme:	tabelë fletë të bardha për tabelë shënues, Materiali 5.2a dhe Materiali 5.2b Aneksi 5.2b Raste studimore
Përgatitja:	Së bashku me OSHC lokale, instruktori duhet të përshtatë rastet studimore dhe informacionin paraprak për lehtësimin e rastit studimor sipas kontekstit dhe praktikave kombëtare.

Udhëzime

- Filloni duke specifikuar që **ndërthurja** i referohet faktit që ne të gjithë kemi identitete të shumëfishta që na bëjnë këta që jemi. Këto identitete gjithashtu ndikojnë te përvojat tona, duke i bërë të ndryshme nga çdo person. **Qasja e ndërthurur** pranon që, ndërsa grupet mund të kenë disa karakteristika të përbashkëta, përvojat personale të një anëtarit të grupit mund të jenë të ndryshme për shkak të ndërveprimit kompleks ndërmjet kategorive të tyre të tjera të identitetit. Qëndrimet dhe veprimet diskriminuese mund të ndërthuren me kategori të ndryshme identiteti.
- Në grup të madh, kërkojuni pjesëmarrësve të japin shembuj të kategorive të identitetit. Për ta bërë sa më të lehtë vizualisht, vizatoni skemën e lules, si në Materialin 5.2 në një fletë të tabelës dhe plotësojeni ndërkohë që pjesëmarrësit thonë kategoritë e identitetit (çdo petale është një kategori identiteti). Renditni të gjitha kategoritë e tjera nga lista më poshtë nëse nuk janë përmendur nga pjesëmarrësit.
 - raca/origjina etnike/kombësia/gjuha
 - status migranti ose refugjati
 - feja ose besimi
 - orientimi seksual/identiteti gjinor/shprehja gjinore/ karakteristika seksuale
 - aftësia e kufizuar
 - shëndeti
 - mosha
 - përkatësia politike
 - vendndodhja urbane/rurale
 - statusi socio-ekonomik/mungesa e strehimit
- Pastaj shpërndani skemën e lules te çdo pjesëmarrës (Materiali 5.2) dhe kërkojuni që ta plotësojnë për veten e tyre, me identitetet e tyre sipas kategorive të identitetit të diskutuar. Nëse pjesëmarrësit preferojnë, mund të përfshijnë edhe identitete të familjarëve/miqve të tyre të afërm. Vini në dukje që pjesëmarrësit nuk do të kenë nevojë të ndajnë lulet e tyre me të tjerët, dhe u takon vetëm atyre që të reflektojnë për identitetet e tyre dhe të personave të afërm me ta. Pasi pjesëmarrësit të kenë plotësuar lulet e tyre, pyesni pjesëmarrësit se si u ndjenë kur plotësuan identitetet e tyre. Pas kësaj, përmbledhni që ky ushtrim tregon që a) secili ka identitete të shumëfishta dhe që këto identitete janë pjesë e pandarë e tyre dhe që b) identitetet ndërthuren. Vëreni që në këtë drejtim, pjesëmarrësit në kursin e trajnimit nuk janë ndryshe nga njerëzit që janë vënë në shënjestër për identitetet e tyre. Pjesëmarrësit gjithashtu

mund të vihen në shënjestër të krimeve ose ngjarjeve diskriminuese. Ata mund të kenë nevoja që lindin nga mënyra se si identitetet e tyre ndërveprojnë me mjedisin, për shembull, njerëzit me aftësi të kufizuara kanë nevoja të caktuara kur ndërveprojnë me policinë dhe sistemin e drejtësisë penale.

4. Theksoni që nuk ka hierarki ndaj aspekteve të identitetit të dikujt, sepse secili është pjesë e pandarë e identitetit të një personi të caktuar dhe për rrjedhojë ndikon në përvojat individuale. Identitetet e ndërthura të një viktime ndikojnë në mënyrën se si viktimë përjeton një ngjarje, se si janë të ndikuar prej saj, se si dhe nëse ato e denoncojnë atë dhe në qasjen e tyre në drejtësi. Qëllimi i të kuptuarit të identiteteve të ndërthurura është që të pranohet që **ndërthurje të ndryshme prodhojnë përvoja të ndryshme të trajtimit, ngjarjeve dhe krimeve diskriminuese**. Policia duhet ta marrë parasysh këtë fakt dhe duhet të ketë një qasje të ndërthurur dhe jo me një bosht të vetëm. Për të trajtuar më mirë ndërthurjen, policia duhet të vendosë **viktimën në qendër të veprimeve të saj**.
5. Më pas, tregoni pikat e mësipërme, ndani pjesëmarrësit në tre grupe që të punojnë me rastet studimore. Shpërndani rastet studimore (Materiali 5.2b) dhe caktojini një çështje çdo grupi. Kërkojuni që të diskutojnë dhe t'ju përgjigjen pyetjeve 1, 2 dhe 3. Jepuni grupeve 10 minuta që të punojnë për çështjen e tyre.
6. Më pas grupet duhet të prezantojnë përgjigjet e tyre.
7. Pasi çdo grup të ketë bërë prezantimin, ndani informacion ose çështje të ndërthurjes nga shënimet e instruktorit në Aneksin 5.2b.
8. Tani bëjini grupit pyetjen 4 dhe diskutojeni me të gjithë grupin.
9. Në fund të diskutimit, mbylleni duke ndarë informacionin e mëposhtëm. Çdo identitet tjetër i ndërthurur i një viktime mund të ndikojë në përvojën e saj/tij nga një ngjarje ose çdo lloj krimi diskriminues, si edhe të ndikojë në qasjen e tyre në drejtësi. Nga punonjësit e policisë nuk pritet që të kenë dijeni për të gjitha aspektet e identiteteve të mundshme të ndërthurura të një viktime të caktuar. Kjo është detyrë e rëndësishme për secilin. Megjithatë, që të trajtojnë një viktimë me respekt dhe ndjeshmëri, **policia duhet të vendosë viktimën në qendër të veprimeve të saj**. Vetëm duke dëgjuar viktimën, policia mund të mësojë dhe të kuptojë nevojat e saj/tij. Njohuria e përgjithshme për komunitete të ndryshme dhe dobësitë e tyre, e fituar përmes qasjes së vazhdueshme dhe bashkëpunimit me organizata komunitare është domosdoshmëri për një punonjës policie që të trajtojë fillimisht një viktimë dhe të lehtësojë ndërveprimin vijues. Moduli gjashtë trajton aftësitë dhe njohurinë për përfshirjen e efektshme të komunitetit.

Aktiviteti 5.3:

Viktimizimi dytësor si Diskriminim

Pikat e të nxënit:	Veprimet dhe/ose mosveprimet e policisë mund të çojnë në viktimizim dytësor.
Koha:	30 minuta
Materiallet e nevojshme:	tabelë fletë të bardha për tabelë shënues, Materiali 5.3, dëshmitë e printuara të viktimave mbi ndërveprimin e tyre me policinë
Përgatitja:	Së bashku me një OSHC vendore, instruktori duhet të përgatitë dëshmitë e viktimave, duke theksuar përvojat e tyre të viktimizimit dytësor gjatë ndërveprimit me policinë, sipas kontekstit kombëtar/lokal.

Udhëzime

1. Filloni duke shpjeguar konceptin e viktimizimit dytësor, pse është e rëndësishme që punonjësit e policisë të kenë dijeni për atë dhe si veprimet e policisë mund të çojnë në viktimizim dytësor. Përdorni informacionin më poshtë.

Çfarë është viktimizimi dytësor? Viktimizimi dytësor është trajtim diskriminues ose pa respekt që arrin në ose përkeqëson ndikimin e krimit fillestar. Për shumë viktime, viktimizimi dytësor mund të thellojë traumën e krimit fillestar, mund të çojë në poshtërim më të madh dhe izolim dhe të rezultojë në ndikim më të madh emocional dhe psikologjik. Sjellja e policisë dhe profesionistëve të drejtësisë penale mund të ketë ndikim të drejtpërdrejtë te viktimat.

2. Më pas, shpërndajuni pjesëmarrësve vullnetarë dëshmitë e viktimave (Materiali 5.3). Dëshmitë janë për ndërveprimin e viktimave me policinë ose përvojat e tyre në procesin e drejtësisë penale. Përpara kursit të trajnimit, punoni me një OSHC vendore që të përgatitë dëshmitë që kanë lidhje me kontekstin kombëtar/lokal. Dëshmitë më poshtë mund të përdoren për këtë përgatitje.

Kërkoni të dalin vullnetarë që të lexojnë dëshmitë me zë të lartë para të gjithë grupit dhe kërkoni grupit që të identifikojë praktikatat/sjelljet e policisë të cilat mund të kenë çuar në viktimizim dytësor.

3. Ndërkohë që grupi vijon, shkruani sjelljen e policisë që mund të çojë në viktimizim dytësor në tabelë.¹²⁹
 - Mosdhënia e përgjigjes ose një përgjigje e padobishme dhe kritikuese
 - Caktimi i përgjegjësisë për krimin te viktimat (fajësimi i viktimave)
 - Minimizimi i rëndësës së një krimi të denoncuar dhe mosdhënia e rëndësisë së përvojës individuale dhe pasojave
 - Shfaqja e qëndrimeve negative ose përforcimi i paragjyqimeve të autorit dhe trajtimi i viktimës sipas rrethanave
 - Shprehja e keqardhjes dhe mirëkuptimit për autorin
 - Mohimi i këndvështrimit të viktimës në vlerësim e krimit, mosmarrja parasysh e motivit të njëanshmërisë ose konsiderimi i tij si i parëndësishëm
 - Supozimi që deklarimi i viktimës nuk do të jetë i besueshëm bazuar në një karakteristikë të mbrojtur, sepse ata kanë aftësi të kufizuara mendore ose

¹²⁹Vëreni që shënimet në tabelë për këtë aktivitet përdoren më pas në Aktivitetin 5.4 si informacion paraprak për detyrën e grupit.

psiko-sociale

- Mungesa e njohurisë, përvojës dhe aftësive të duhura për të kuptuar domethënien e identitetit të viktimës për krimin e pësuar prej tyre
- Mosmarrja parasysh e nevojave individuale, sidomos nevojës për informacion dhe drejtësi.

4. Mbylleni këtë ushtrim duke thënë që punonjësit e policisë duhet të kenë dijeni se si veprimet (dhe mosveprimet) dhe fjalët e tyre mund të ndikojnë te viktima, duke minuar besimin dhe gatishmërinë e tyre për të denoncuar një krim dhe bashkëpunuar në çdo hetim. Gjithashtu policia duhet të ketë dijeni që disa nga veprimet e dhëna në këtë aktivitet arrijnë në diskriminim dhe mund të jenë çështje disiplinore. Në shkallë të gjerë, kjo ndikon jo vetëm në një çështje të caktuar, por edhe te besimi brenda të gjithë komunitetit. Duke qenë të kujdesshëm për veprimet dhe fjalët e tyre dhe duke trajtuar viktimat me profesionalizëm dhe respekt, policia mund të përmirësojë imazhin e saj publik dhe të rritë besimin e komunitetit. Për rrjedhojë, komunikimi dhe rrjedha e informacionit mund të rritet, duke çuar në policim më të efektshëm dhe rezultate pozitive të hetimit.

Aktiviteti 5.4:

Vlerësimi dhe plotësimi i nevojave të viktimave

Pikat e të nxënit: Policia duhet të kryejë një vlerësim individual të nevojave dhe risqeve për çdo viktimë. Aktiviteti paraqet konsideratat dhe informacionin që duhet të mblidhet gjatë këtij vlerësimi.

Koha: 60 minuta

Materialiet e nevojshme: tabelë fletë të bardha për tabelë shënues, rast studimor, Materiali 5.4a Materiali 5.4b

Përgatitja: Instruktori duhet të verifikojë politikën kombëtare përkatëse dhe udhëzimet operacionale të policisë për vlerësimin e nevojave dhe risqeve të viktimave dhe zbatimin e tyre nga punonjësit e policisë. Gjithashtu, instruktori duhet të ketë dijeni për shërbimet kombëtare të mbështetjes të ofruara si nga shteti ashtu edhe nga aktorët OSHC. Aq sa është e mundur, punoni me OSHC-të për të përfshirë informacion për shërbimet e tyre.

Udhëzime

1. Filloni duke thënë që qasja me në fokus viktimën nënkupton një **vlerësim individual të nevojave dhe risqeve të një viktime**. Ky vlerësim është veçanërisht i rëndësishëm në çështje të krimeve dhe ngjarjeve të urrejtjes sepse këto çështje mbartin risqet e viktimizimit të vazhdueshëm ose të përsëritur, kërcënimit dhe hakmarrjes. Po kështu, viktimat që i përkasin komuniteteve të pakicave paraqesin dobësi që duhet të merren parasysh nga policia. Që policia të përmbushë detyrat e saj të mbrojtjes së jetës, vlerësimi individual i nevojave dhe risqeve duhet të shihet si një pjesë e pandarë e ndërveprimit të tyre me viktimat. Së pari, vlerësimi individual siguron që policia të kuptojë nevojat e një viktime dhe risqet që ata (mund) të hasin, dhe ndihmon policinë që të përcaktojë masat mbrojtëse dhe mbështetëse që duhet të zbatojë. Gjithashtu, duke ju përgjigjur nevojave të një viktime, nxitet aftësia dhe gatishmëria e viktimës për të bashkëpunuar me policinë mbi çështjen dhe për të ndarë informacion. Ky është element i rëndësishëm për një hetim të suksesshëm.
2. Për të treguar rëndësinë e vlerësimit të risqeve dhe nevojave, ftoni pjesëmarrësit të diskutojnë një rast studimor (Materiali 5.4a). Kërkojuni pjesëmarrësve të punojnë në dyshe. Jepuni 10 minuta të lexojnë dhe të diskutojnë çështjen dhe t'i përgjigjen pyetjeve të përfshira në këtë rast studimor.
3. Kthejini pjesëmarrësit në grupin e madh dhe kërkojuni që të ndajnë dhe të diskutojnë përgjigjet e tyre.
4. Pas diskutimit të rastit studimor, theksoni që **policia duhet të vendosë viktimën në qendër të veprimeve të saj**. Vlerësimi i risqeve dhe nevojave të viktimës duhet të bëhet sapo të jepet mundësia që të sigurohet ofrimi pa vonesë i mbrojtjes dhe masave mbështetëse të nevojshme. Është e rëndësishme që vlerësimi të jetë individual për çdo viktimë, duke pasur parasysh **karakteristikat personale** të viktimës, siç janë moshja, identiteti ose shprehja gjinore, origjina etnike, raca, feja, orientimi seksual, aftësia e kufizuar dhe kështu me radhe, dhe çdo **dobësi** e veçantë e lidhur me këto karakteristika.
5. Pastaj, ndani pjesëmarrësit në tre ose katër grupe që të punojnë me një situatë hipotetike:

Skenari: Viktima që i përket një komuniteti pakice shkon në polici për të denoncuar një krim menjëherë pas ngjarjes.

Detyra: Duke pasur parasysh llojet e nevojave të viktimës, risqet e viktimizimit dytësor dhe rëndësinë e qasjes me në fokus viktimën, përgatitni një listë me konsiderata dhe pyetje për t'ia bërë viktimës që të vlerësoni nevojat dhe risqet për mbrojtjen, aksesin dhe mbështetjen. Fokusi i kësaj detyre është që t'ju bëni pyetje për të përcaktuar këto nevoja dhe njëkohësisht të mos cenoni besimin e një viktime dhe të mbani parasysh dobësitë e mundshme të viktimës.

Gjatë shpjegimit të detyrës, tërhiqni vëmendjen e pjesëmarrësve të shënimeve të tabelës nga Aktiviteti 5.1 (nevojat e viktimës) dhe Aktiviteti 5.3 (viktimizimi dytësor). Jepini grupit 10 minuta që të diskutojë përgjigjet, pastaj çdo grup duhet të japë përgjigjet përpara grupit të madh, të ndjekur nga një diskutim në grup të madh. Qëllimi i këtij ushtrimi është që njohuria e pjesëve të mëparshme (nevojat e viktimës, ndërthurja, vlerësimi i nevojave dhe risqeve) të silltet në kontekstin e punës së policisë. Një përgjigje model jepet në Materialin 5.4b.

Shënime të Instrukturit

Direktiva e BE-së për të Drejtat e viktimave¹³⁰ është e detyrueshme për Shtetet Anëtare të BE-së ndërsa kërkon që policia të kryejë procesin e vlerësimit individual të nevojave (VIN) për të identifikuar riskun e viktimizimit dytësor dhe të përsëritur, kërcënimit dhe hakmarrjes. Në mënyrë specifike i njeh viktimat e krimit si nënkategori të “viktimave veçanërisht vulnerabël” dhe thekson të drejtat e tyre për mbrojtje dhe asistencë në përputhje me nevojat e tyre individuale. Kështu, disa shtete anëtare të BE-së mund të kenë tashmë formate kombëtare për VIN dhe politika përkatëse. Prandaj është e rëndësishme të bëni kërkim paraprak dhe të keni dijeni për ekzistencën e tyre. Me gjasë, këto formate dhe politika do të kërkojnë vetëm vlerësimin e riskut pa parë nevojat e viktimave. Për pasojë, instruktori duhet të theksojë aspektet specifike dhe konsideratat në lidhje me nevojat e viktimave të krimeve dhe ngjarjeve të urrejtjes dhe viktimave që i përkasin grupeve të pakicave.

Burime të dobishme për këtë pjesë:

- OSBE/ODIHR (2021), 'Model Guidance on Individual Needs Assessments of Hate Crime Victims'/'Udhëzim model për Vlerësimin Individual të Nevojave të Viktimave të Krimit të Urrejtjes', e gjeni në www.osce.org/odihr/489782.
- Fushatë kundër Homofobisë, Hate No More project, 'Toolkit for the Law Enforcement Bodies: Accommodating the Needs of the Victims of Homophobic and Transphobic Hate Crimes',/Projekti Hate no More, "Paketa për Agjencitë e zbatimit të ligjit që trajtojnë nevojat e viktimave të krimeve të urrejtjes homofobike dhe transfobike" e gjeni në https://kph.org.pl/publikacje_kph.
- Direktiva e BE-së për të Drejtat e Viktimës, e gjeni në <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>.

¹³⁰ Direktiva e BE-së që përcakton standardet minimale për të drejtat, mbështetjen dhe mbrojtjen e viktimave të krimit – Direktiva 2012/29/BE, miratuar më 25 tetor 2012, e gjeni në <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>.

Aktiviteti 5.5:

Ndërveprimi me ndjeshmëri dhe respekt me Viktimat

Pikat e të nxënit: Policia duhet të ndërveprojë me viktimat në mënyrë të ndjeshme dhe të respektueshme.

Koha: 90 minuta

Materialiet e nevojshme: tabelë, fletë të bardha për tabelë shënues, Materiali 5.5a dhe Materiali 5.5b

Përgatitja: Printoni udhëzimet e lojës me role për çdo rol (Materiali 5.5a) dhe Materiali 5.5b. Përpara aktivitetit të trajnimit, verifikoni me partnerin e policisë nëse ka dispozita përkatëse ligjore kombëtare ose politika që kërkojnë që policia të informojë viktimat për të drejtat e tyre, si edhe për broshura përkatëse dhe materiale të tjera të gatshme për t'u përdorur për të drejtat e viktimave në dispozicion për t'u përdorur nga policia. (Ju lutemi të shihni Shënimet e Instruktorit në fund të këtij aktiviteti për më shumë informacion paraprak

Udhëzime

1. Shpjegojini grupit që fokusi i këtij aktiviteti është të praktikoni ndërveprimin me viktimat përmes ushtrimeve praktike dhe të sillni njohuritë nga pjesët e mëparshme (ndikimi i krimit dhe ngjarjes së urrejtjes, nevojat e viktimës, viktimizimi dytësor) në kontekstin e punës policore.
2. Tregojini grupit që ushtrimi tjetër është lojë me role e një procesi intervistimi dhe kërkojuni katër vullnetarëve - dy për të luajtur viktimën dhe dy për të luajtur rolin e punonjësve të policisë. Pjesa tjetër e grupit do të vëzhgojë dhe çdo "vëzhgues" do të duhet të japë vlerësimin pas ushtrimit. Specifikoni që ndërkohë që kjo është lojë me role me të dyja palët, fokusi kryesor i ushtrimit është te veprimet dhe fjalët e "punonjësit të policisë" dhe jo te performanca e "viktimave".
3. Shpërndani Materialin 5.5a për të gjithë pjesëmarrësit.
4. Pasi të ndahen rolet, jepini "punonjësve të policisë" dhe "viktimave" pesë minuta kohë për t'u përgatitur. Pastaj kërkojuni që të ulen përpara grupit dhe të kryejnë procesin e intervistimit. Caktoni 10-15 minuta për çdo detyrë. Ndërkohë që vazhdon procesi, mbani shënim aspektet kryesore që kanë shkuar mirë dhe nuk kanë shkuar mirë, si edhe ndonjë gjë që mungon.
5. Pasi të përfundojë procesi, kërkojuni "punonjësve të policisë" të reflektojnë për përvojën e tyre. Ku qëndronte vështirësia? Cilat janë aspektet e procesit që ata e dinin që duhej të realizoheshin ose që duhej të ishin thënë, por nuk dinin si ta bënin? A e ndjenë që ju mungonte njëfarë njohurie? Ku mund ta fitojnë ata këtë njohuri?
6. Pastaj kërkojuni "viktimave" të reflektojnë për ushtrimin. Si u ndjenë? Nga perspektiva e tyre, cilat aspekte të procesit i inkurajuan ata të besonin te "punonjësit e policisë" dhe të ndanin më shumë informacion dhe cilat aspekte të procesit i shtynë ata? Për mendimin e tyre, çfarë mungonte në trajtim?
7. Pastaj kërkojuni grupit që të japë vlerësimin e tij, një nga një, për mënyrën se si u ndjenë? Çfarë shkoi mirë dhe çfarë nuk shkoi mirë? Çfarë konsiderata të tjera duhej të ishin pasur parasysh nga "punonjësit e policisë"?

8. Shpërndani Materialin 5.5b te grupi dhe kaloni së bashku procesin e intervistimit, duke përmendur pikat nga Materiali 5.5b.
9. Pastaj, vazhdoni me ushtrimin tjetër praktik, duke u fokusuar te komunikimi për të drejtat e viktimës dhe hapat e procesit. Kërkojini grupit të punojë në dyshe. Detyra e tyre është t'i shpjegojnë kolegut të tyre, sikur janë viktimë, në gjuhë të thjeshtë për të drejtat e tyre dhe çfarë mund të presin nga procesi pas denoncimit të krimin (për shembull, çështje të mundshme që mund të dalin, veprime të pritshme procedurale, çfarë kërkohet të bëjë dhe/ose çfarë ka të drejtë të bëjë viktimë, afati kohor etj.). Jepuni pjesëmarrësve 15 minuta për këtë detyrë dhe pastaj filloni një diskutim për të gjithë grupin. Pyesni pjesëmarrësit nëse ishte e vështirë të shpjegonin këtë informacion në gjuhë të thjeshtë, të kuptueshme? A ishin të gjendje të shpjegonin të gjithë informacionin e nevojshëm apo duhej që të bënin ndonjë kërkim në kujtesën e tyre?

Shënime të Instruktorit

Ndërkohë që ky ushtrim adreson komunikimin dhe ndërveprimin me viktimat, cek vetëm pak çfarë dhe si punonjësit e policisë duhet të bëjnë, ose të mos bëjnë që të sigurojnë trajtimin e viktimave në mënyrë të ndjeshme dhe jo diskriminuese. Punonjësit e policisë, sipas shkallës së ekspozimit të tyre ndaj viktimave dhe specializimit të tyre, mund të kenë nevojë për trajnim të specializuar për intervistimin e viktimave, duke e vendosur viktimën në qendër të procesit dhe duke kuptuar psikologjinë e viktimave. Kjo mund të përmendet si një rekomandim për udhëheqjen e policisë që ka kërkuar trajnimin në fjalë.

Sipas Direktivës së BE-së për të Drejtat e Viktimave, Shteteve Anëtare të BE-së u kërkohet të përgatitin broshura ose fletë informuese që paraqesin të drejtat e viktimave sipas legjislacionit kombëtar dhe të shpërndajnë këtë informacion te viktimat kur denoncohet një krim. Zakonisht ky është një dokument i shkruar në gjuhë ligjore dhe të pakuptueshme. Përpara kursit të trajnimit, hetoni nëse ekzistojnë këto broshura. Nëse ka, sillini në kurs. Nëse nuk ka materiale të gatshme për t'u përdorur, pyesni personin e kontaktit të policisë për dokumentet përkatëse ligjore ose të politikave që trajtojnë të drejtat e viktimave dhe që kërkojnë që policia të informojë viktimat për të drejtat e tyre. Sigurohuni që të përdorni këto materiale për këtë ushtrim. Qëllimi i këtij ushtrimi është që a) të siguroheni që punonjësit e policisë të njohin të drejtat e viktimave, të dinë që ata duhet të njoftojnë viktimën për të drejtat e tyre, dhe të dinë ku do ta marrin këtë informacion nëse nuk është i gatshëm tashmë në formën e broshurave, dhe b) të siguroheni që punonjësit e policisë të shpjegojnë të drejtat e viktimës dhe procesin me gjuhë të thjeshtë të qartë që viktimë e kupton.

Anekse dhe Materiale

Aneksi 5.1:

Dëshmitë e Viktimave të Krimit të Urrejtjes¹³¹

- a. Unë dua vetëm që dikush të më dëgjojë dhe jo të më gjykojë, të ketë empati dhe të më kuptojë.
- b. Ke nevojë për dikë që thjesht do të ulet dhe do të të dëgjojë. Mendoj që kjo është gjëja më e rëndësishme sepse mendoj që ke nevojë të flasësh dhe ta nxjerrësh nga sistemi yt. Ke nevojë të të ofrojnë empati dhe kujdes dhe garanci.
- c. Pa mbështetje emocionale kjo nuk do të bëhej. Kisha nevojë për mbështetje praktike. E kupton, unë kisha nevojë që policia të kishte fuqi të hynte atje, ta nxirrte dhe ta dërgonte diku tjetër.
- d. Duhet të merret më seriozisht. Nuk është sikur dikush sulmohet dhe mund të shohësh dëmin. Viktimat e krimit të urrejtjes vuajnë nga brenda dhe kjo ndikon në shëndetin e tyre mendor.
- e. Aty ku kam pyetur ose kërkuar për mbështetje, ajo ka qenë një kombinim i zgjidhjes emocionale dhe praktike d.m.th zgjidhje praktike që atëherë do të eliminonte ose do ta bënte më të vështirë abuzimin ose vazhdimin e viktimizimit....Kam thirrur autoritetin vendor dhe organizatën e mbështetjes së viktimave.
- f. Të jesh në gjendje të marrësh veten nga çdo lloj "krimi urrejtjeje" varet jo vetëm nga mundësia për ta denoncuar dhe për ta folur, por edhe për t'u përditësuar me ngjarjet që pasojnë. Ky informacion do të ndihmojë për rikuperimin e viktimës.
- g. Duhet të ketë këshilltarë që mund të ofrojnë mbështetje të përshtatshme për individin. Të gjithë i marrin gjërat ndryshe, përballen ndryshe me to, trajtojnë gjërat ndryshe. Këshilltarët kanë më shumë liri që të kuptojnë si duhet dhe të ndihmojnë viktimat që vuajnë.
- h. Më përpara më kanë abuzuar si raciste dhe kisha vërtet shumë frikë që të denoncoja krimin nëse policia nuk do të më besonte.
- i. Kjo nuk më bënte të ndihesha e sigurt në shtëpi. Më bëri që të kisha frikë të vija në shtëpi. Po të dëgjoja makinën e saj, menjëherë tensionohesha. Ishte e tmerrshme... kisha frikë çdo ditë të jetës sime, thjesht,... më kuptoni, nuk flija fare.
- j. Krimi i urrejtjes nuk ka nevojë për vëmendje të veçantë sepse ajo në fakt e vret personin mendërisht, ndoshta më shumë se fizikisht. Padyshim krimi i urrejtjes mund të jetë më i keq se një vjedhje me dhunë, ose një thyerje makine. Krimi i urrejtjes është një sulm personal, qoftë ky fizik apo verbal.
- k. Unë mendoj që krimi i urrejtjes kërkon mbështetje shtesë. Nëse ke qenë i sulmuar për shkak të identitetit, për atë që je, kjo minon vetë thelbin e asaj që ti je.

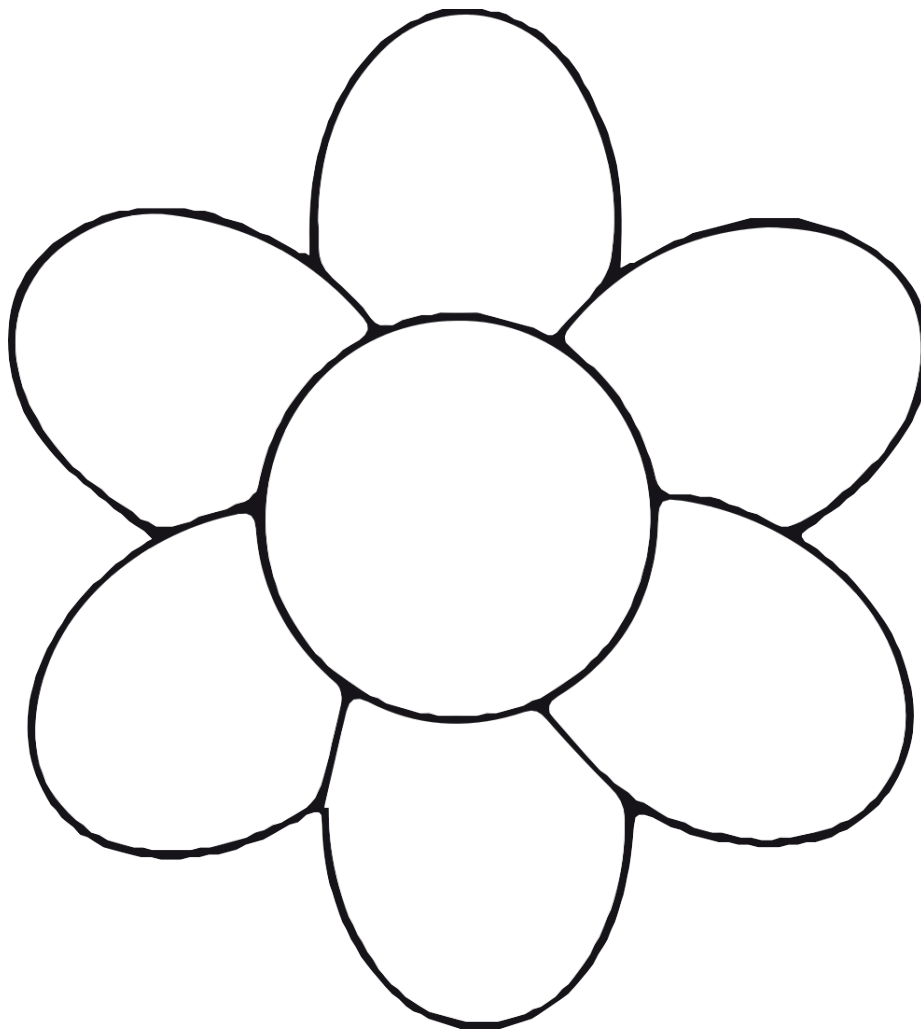
¹³¹ Dëshmitë janë marrë nga raporti " Identifying how best to support hate crime victims", Universiteti i Leicester, Qendra për Studimet mbi Urrejtjen, e gjeni në www2.le.ac.uk/departments/criminology/hate/documents/healing-the-harms-of-hate-report.

Dëshmitë e viktimave që i përkasin grupeve të pakicave (viktimat e krimeve jo të urrejtjes)

- a. Unë duhet të mbështetem te sistemi i drejtësisë penale, të cilit unë nuk i besoj sepse këta janë ata njerëz që më pengojnë pa asnjë arsye që të verifikoj dokumentet e mia.
- b. Unë e kuptoj që për t'i dhënë fund, duhej ta denoncoja atë në polici, por si mund ta bëja? Shkova një herë, ata më thanë që nuk flasin gjuhën Farsi dhe nuk kanë përkthyes.
- c. Partneri abuzoi disa herë me mua dhe kur mblodha veten për të shkuar në polici, punonjësi atje më tha që nuk mund të ndërhyjë sepse kjo është çështje familjare dhe është sjellje tipike rome.
- d. Si transgjitor, unë u përpoqa të shmang çdo ndërveprim me policinë, ose çdo autoritet zyrtar për këtë çështje, sepse dokumentet e mia të identifikimit nuk pasqyrojnë identitetin tim gjinor dhe nuk e imagjinoj dot që të poshtërohem nga reagimet e tyre.

Materiali 5.2a:
Lulja e identiteteve

Udhëzime: Ju lutemi të plotësoni këtë lule me identitetet tuaja sipas kategorive të identitetit siç janë raca/origjina etnike/kombësia/gjuha, statusi i migrantit ose refugjatit, feja ose besimi, orientimi seksual/identiteti gjinor/shprehja gjinore/ karakteristika seksuale, aftësia e kufizuar, shëndeti, mosha, përkatësia politike, vendndodhja urbane/rurale, statusi socio-ekonomik/mungesa e strehimit dhe kështu me radhë, që përbëjnë identitetin tuaj dhe janë të rëndësishme për mënyrën se si ndiheni dhe se si ju ndërveproni me të tjerët. Nëse preferoni, ju nuk jeni të detyruar të përcaktoni identitetin tuaj. Ju mund të përfshini identitetet e familjes së afërt ose të dikujt që ju njihni. Lutemi që të shtoni petale shtesë, sipas nevojës.



Materiali 5.2b:

Pyetjet që duhet të trajtohen në çdo rast janë si më poshtë:

- Cilat janë identitetet e ndërthurura këtu?
- Si ndryshon përvoja ndërkohë që futen në lojë më shumë identitete të një viktime?
- Si mund të ndikojnë identitetet e ndërthurura të viktimës te nevojat e tyre për t'u njohur, për shembull me informacion, për mbrojtje, për mbështetje ose komunikim? Si ndikon kjo njohuri te vendimet tuaja si punonjës policie /përfaqësues i policisë?
- Imagjinoni sikur do të merrni deklarin nga ky person. Çfarë duhet të merrni parasysh? Cilat rregullime do t'i bënit procesit tuaj të rregullt?

Rasti 1: Një gej u sulmua kur po dilte nga një lokal për gej në mes të natës.

Konsideroni përvojën e tij përmes optikës së moshës dhe origjinës etnike.

Rasti 2: Një grua u ngacmua seksualisht kur po ecte në autostradë ku punonte si punonjëse seksi.

Konsideroni përvojën e saj nga optika e identitetit gjinor ashtu edhe e statusit të migrantit.

Rasti 3: Një grua me aftësi të kufizuara fizike u sulmua nga kujdestari i saj kur ishin vetëm në dhomë.

Konsideroni përvojën e saj nga optika e aftësisë së kufizuar, gjinisë dhe orientimit seksual.

Aneksi 5.b: Shënime të Instruktorit

Pyetjet që duhet të trajtohen në çdo rast janë si më poshtë:

1. Cilat janë identitetet e ndërthurura këtu?
2. Si ndryshon përvoja kur futen në lojë më shumë identitete të një viktime?
3. Si mund të ndikojnë identitetet e ndërthurura të viktimës te nevojat e tyre për t'u njohur, për shembull me informacion, për mbrojtje, për mbështetje ose komunikim? Si ndikon kjo njohuri te vendimet tuaja si punonjës policie /përfaqësues i policisë?
4. Imagjinoni sikur do të merrni deklarin nga ky person. Çfarë duhet të merrni parasysh? Cilat rregullime do t'i bënit procesit tuaj të rregullt?

Rasti 1: Një gej u sulmua kur po dilte nga një lokal për gej në mes të natës.

Konsideroni përvojën e tij përmes optikës së moshës dhe origjinës etnike.

Shënime të Instruktorit

1. Orientimi seksual dhe gjinor. Duke mbajtur aspektin gjinor për krahasim, burrat gej dhe gratë lezbike përgjithësisht i nënshtrohen niveleve të ndryshme të ngacmimit dhe llojeve të dhunës. Për shembull, sondazhi për personat LGBTI i kryer nga Agjencia e BE-së për të Drejtat e Njeriut (FRA)¹³² del në konkluzionin që 39% e grave lezbike janë ndjerë të diskriminuara për shkak të orientimit të tyre seksual, krahasuar me 32% të burrave gej. Ka dallime të dukshme në lidhje me llojet e sulmeve ndërmjet burrave gej dhe grave lezbike: 44% e të pyeturave biseksuale thonë që ngjarja më e fundit kishte të bënte me një sulm seksual; krahasuar me 18% të burrave gej që thonë të njëjtën gjë. Gratë lezbike ka më shumë gjasa që të jenë objekt i fyerjeve seksuale dhe gjinore krahasuar me burrat gej. Niveli i ngacmimit dhe kështu ndikimi, gjithashtu varet nga niveli i transparencës së personave për orientimin e tyre seksual.
2. Moshë. Sondazhi i FRA i personave LGBTI konkludon që të rinjtë (në grup moshën 15 deri në 24), mesatarisht, më shpesh denoncojnë përjetimin e ngacmimit ose sulmit fizik ose seksual për shkak se janë LGBTI krahasuar me grupet e më të vjetërve: 14% e të rinjve (grupmosha 18-24) përjetuan një sulm fizik ose seksual në pesë vite përpara sondazhit, krahasuar me 7% mes të të pyeturave që janë mbi 55. Gjithashtu, të rinjtë që identifikohen ose perceptohen që janë LGBTI janë më shumë në risk për refuzim familjar ose bullizim në shkollë. Kjo mund të çojë në përqindje më të lartë të braktisjes së shkollës, varësisë nga alkooli dhe droga dhe mungesa e strehimit.
3. Grup i pakicave etnike ose fetare. Sondazhi FRA për personat LGBTI konkludon që 28% e atyre që i përkasin një pakice fetare tregojnë fenë si shkak shtesë për diskriminim, dhe 40% e atyre që vetë-identifikohen si anëtarë të një pakice etnike tregojnë origjinën etnike si shkak shtesë për diskriminim. Gjithashtu sjellja diskriminuese mund të mos vijë vetëm nga shumica e shoqërisë; homofobia ekziston edhe brenda pakicave etnike ose fetare. Kjo do të thotë që një burrë gej, për shembull, mund të përjetojë diskriminim si nga mbarë shoqëria ashtu edhe nga anëtarët e komunitetit të tij.

¹³² Raport i Agjencisë së Bashkimit Evropian për të Drejtat themelore (FRA) (2020) 'A long way to go for LGBTI equality', e gjeni në <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results>.

Rasti 2: Një grua u ngacmua seksualisht kur po ecte në autostradë ku punonte si punonjëse seksi.

Konsideroni përvojën e saj nga optika e identitetit gjinor ashtu edhe e statusit të migrantit.

Shënime të Instrukturit

1. Gjinia dhe statusi socioekonomik Dhuna seksuale në mënyrë disproporcionale ndikon tek ata që i përkasin grupeve historikisht inferiore dhe sidomos grave dhe vajzave. Ndërthurja gjithashtu mund të luajë rol në qasjen e një viktime në drejtësi: për shembull, në disa kontekste, denoncimet e punonjësve të seksit pushohen, ato diskretitohen ose fajësohen kur denoncojnë dhunën te policia; në kontekste të tjera, vetë punonjëset e seksit akuzohen, arrestohen ose ndalohen kur i drejtohen policisë për të denoncuar dhunën e përjetuar; në disa kontekste, punonjëset e seksit i nënshtrohen dhunës kur përpiqen të denoncojnë dhunën.¹³³ Në disa kontekste, policia mund të jetë autori dhe të rrahë rregullisht punonjëset e seksit, t'i detyrojë ato të kryejnë marrëdhënie seksuale dhe të zhvatë para prej tyre.¹³⁴

2. Identiteti gjinor. Sondazhi i FRA i personave LGBTI konkludon që 55% e transgjitorëve janë ndjerë të diskriminuar për shkak të identitetit të tyre gjinor dhe 17% e transgjitorëve janë sulmuar fizikisht ose seksualisht gjatë pesë viteve përpara sondazhit për shkak të identitetit të tyre gjinor. Gjithashtu, sondazhi i FRA konkludoi që ngurrimi për të denoncuar sulmin fizik te policia ka qenë më i lartë mes transgjitorëve, për shkak të frikës së tyre nga reagimet transfobike. Ndërthurja e statusit si punonjëse seksi dhe identitetit transgjinor nënkupton edhe cenueshmëri më të lartë nga dhuna, sidomos nga policia, krahasuar me punonjëset e seksit cisgjitorë.^{135,136}

3. Statusi i migrantit. Personat që janë shtetas të një vendi ku janë viktimizuar mund të kenë frikë që, edhe si viktimë e krimit, përfshirja e tyre me policinë ose qeverinë mund të rezultojë në arrestimin dhe/ose deportimin e tyre. Migrantët që vijnë nga vendet me nivel të ulët besimi në polici mund të ngurrojnë të denoncojnë çështjen dhe t'ia komunikojnë hapur punonjësve të policisë në vendin e tyre të ri. Për azilkërkuessit, qasja në drejtësi gjithashtu pengohet nëse ata nuk flasin gjuhën kombëtare. Ndërthurja ndërmjet statusit të punonjësve të seksit dhe migrantit do të thotë që një punonjëse seksi migrante mund të përballet me kërcënime për deportim dhe zhvatje policore që do të thotë që ajo nuk mund të ketë qasje në ose të kërkojë drejtësi pa rrezikuar dëmtime të rënda ose qëndrimin në vend.¹³⁷

133 Crago, A-L. et al (2021), 'Sex Workers' Access to Police Assistance in Safety Emergencies and Means of Escape from Situations of Violence and Confinement under an "End Demand" Criminalization Model: A Five City Study in Canada', Social Sciences, MDPI, Open Access Journal, vol. 10(1), fq. 1-15, janar, e gjeni <https://ideas.repec.org/a/gam/jscscx/v10y-2021i1p13-d476550.html>.

134 SWAN (2009), 'Arrest the Violence: Human rights abuses against sex workers in 11 countries in Central and Eastern Europe and Central Asia', Sex Workers' Rights Advocacy Network, e gjeni në <https://swannet.org/resources>.

135 Ibid.

136 Personi cisgjitor është një person identiteti gjinor i të cilit është i njëjtë me seksin e caktuar që në lindje, krahasuar me një person transgjitor identiteti gjinor i të cilit është i ndryshëm nga seksi që i është caktuar në lindje.

137 Sex Workers' Rights Advocacy Network (SWAN) (2021), 'Sex Work and Migration in CEECA', Briefing Paper, e gjeni në <https://swannet.org/resources>.

Rasti 3: Një grua me aftësi të kufizuara fizike u sulmua nga kujdestari i saj kur ishin vetëm në dhomë.

Konsideroni përvojën e saj nga optika e aftësisë së kufizuar, gjinisë dhe orientimit seksual.

Shënime të Instruktorit

1. Aftësia e kufizuar. Siç shpjegohet në Konventën e OKB-së për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara (CRPD), "Aftësia e kufizuar është një koncept në zhvillim dhe aftësia e kufizuar rezulton nga ndërveprimi mes personave me vështirësi dhe pengesa në qëndrim dhe mjedisore që pengojnë pjesëmarrjen e tyre të plotë dhe të efektshme në shoqëri njësoj si të tjerët".¹³⁸ Ka lloje të ndryshme vështirësish – fizike, psiko-sociale, intelektuale dhe/ose shqisore, ose ndonjë kombinim i këtyre. Këto vështirësi ndërveprojnë me pengesat fizike dhe në qëndrime (p.sh bindja që një person me aftësi të kufizuar nuk do të jetë dëshmitar i besueshëm) ndaj gjenerimit të rezultateve kufizuese. Për shembull, rajone policie të paarrtshme nuk e bëjnë të mundur që personat me karrige me rrota të shkojnë në këto rajone. Bindja që dikush me vështirësi psiko-sociale nuk mund të japë të dhëna të besueshme e pengon atë person që të ketë qasje në drejtësi. Identitetet dhe nevojat e një personi me aftësi të kufizuara janë të ndryshme dhe nuk duhet të supozohen. Një karakteristikë e përbashkët e sulmeve dhe ngacmimit të personave me aftësi të kufizuara është që shumë nga sulmet janë kryer në mënyrë të përsëritur gjatë viteve dhe përfshijnë njerëzit që janë të afërm me viktimat,¹³⁹ siç janë prindërit e tyre, anëtarë të tjerë të familjes ose kujdestarë me të cilët ata mund të jetojnë. Në këto raste, një viktimë mund të jetë veçanërisht në risk kur krimi ndodh në mjedis privat ose të mbyllur, duke krijuar pengesa shtesë për ata në denoncimin e krimit dhe qasjen në drejtësi.

2. Gjinia. Qëndrimet ndaj personave me aftësi të kufizuara¹⁴⁰ nënvlerësojnë dëshmitë e grave me aftësi të kufizuara që denoncojnë dhunën, sidomos ngacmimin seksual.¹⁴¹

3. Orientimi seksual. Identiteti gjinor dhe orientimi seksual i një personi me aftësi të kufizuara shpesh bëhet i padukshëm. Supozimet që njerëzit me aftësi të kufizuara nuk kanë seksualitet, ose janë heteroseksualë dhe cisgjinorë, janë të zakonshme.¹⁴² Kjo do të thotë që identitetet seksuale dhe gjinore të njerëzve me aftësi të kufizuara shpesh nuk respektohen. Në përfshirjen e tyre me policinë, kjo mund të krijojë pengesa shtesë për ata si viktimë, si për të komunikuar hapur ashtu edhe për policinë që të kujdeset për nevojat e tyre.

4. Në fund të diskutimit, mbylleni duke ndarë informacionin e mëposhtëm. Çdo identitet tjetër i ndërthurur i një viktime mund të ndikojë në përjetimin e saj të ngjarjes apo ndonjë krimi diskriminues, si edhe në qasjen në drejtësi. Punonjësit e policisë nuk pritët që të kenë njohuri për të gjitha aspektet e identiteteve të mundshme të ndërthurura të një viktime të caktuar. Kjo është detyrë e rëndësishme për secilin. Megjithatë, që të trajtojnë një viktimë me respekt dhe ndjeshmëri, **policia duhet të vendosë viktimën në qendër të veprimeve të saj.** Vetëm duke e dëgjuar viktimën, policia mund të mësojë dhe të kuptojë nevojat e saj. Njohuria e përgjithshme për komunitete të ndryshme dhe dobësitë e tyre, e fituar përmes qasjes së vazhdueshme dhe bashkëpunimit me organizata komunitare është domosdoshmëri për një punonjës policie që të trajtojë fillimisht një viktimë dhe të lehtësojë ndërveprimin vijues. Moduli gjashtë trajton aftësitë dhe njohurinë për përfshirjen e efektshme të komunitetit.

¹³⁸ Konventa e OKB-së për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara, preambula.

¹³⁹ OSBE/ODIHR, fletë informuese për krimin e urrejtjes kundër personave me aftësi të kufizuara, e gjeni në www.osce.org/odihr/hate-crime-against-people-with-disabilities.

¹⁴⁰ Qëndrimi ndaj aftësisë së kufizuar është diskriminimi dhe paragjykimi social kundër personave me aftësi të kufizuara bazuar në bindjen që aftësitë tipike janë superiore. Në thelb, qëndrimet ndaj aftësive të kufizuara kanë të rëndësishme supozimin që personat me aftësi të kufizuar kërkojnë "rregullim" dhe përkufizojnë personat sipas aftësive të tyre të kufizuara. Përfshihen stereotipe të dëmshme, keqperceptime dhe përgjithësim të njerëzve me aftësi të kufizuara. Access Living, www.accessliving.org/newsroom/blog/ableism-101.

¹⁴¹ UN Women (2020), 'Bridging the Gap: Sexual Exploitation, Abuse and Harassment'.

¹⁴² IGLYO (2014), Intersectionality Toolkit.

Materiali 5.3:

Dëshmitë e printuara të viktimave mbi ndërveprimin e tyre me policinë

Dëshmitë

Sa herë [që ne denonconim], ata përpiqeshin ta konsideronin të parëndësishëm. Vetëm pas këmbënguljes tonë të përsëritur që ata duhet të theksojnë se na kanë sulmuar për shkak të orientimit tonë, që ishte krim urrejtjeje dhe jo një sulm i zakonshëm, vetëm atëherë policia do të reagoje dhe do ta regjistronte. Më përpara trajtohej gjithmonë si një shkelje e lehtë.

Burrë nga Kroacia¹⁴³

Polici vendosi që ndoshta isha njeri i mirë që të më fliste dhe më tha “domethënë kjo është arsyeja pse të thyen xhamat, ngaqë ti e ve pak si shumë në dukje homoseksualitetin tënd”. Unë mbeta disi i hutuar, ndërsa ai vazhdoi me mendimet e tij dhe më tha që “ishte e tepruar” dhe që ne e vëmë në dukje, dhe kjo sepse...Ai përsëriste herë pas herë të njëjtën gjë...E pyeta se çfarë donte të thoshte me faktin që ne e vëmë në dukje homoseksualitetin, sepse nuk e kuptova çfarë donte të thoshte. Pyetjes sime ai ju përgjigj pak a shumë: “Nuk të duket se është bërë modë kohët e fundit?” Kështu që e pyeta, “Por çfarë?” Dhe ai tha: “Homoseksualiteti, njësoj si puna e hebrenjve. Para ca kohësh ishte e modës, kështu që të gjithë ishin hebrenj. Tani është e modës të jesh gej, homoseksual dhe tani të gjithë janë gej”.

Grua nga Polonia¹⁴⁴

Epo, unë ndihem më keq. Ai [hetimi] po zgjat shumë dhe duhet që ta rijetoj, kështu që shpesh mendoj, a ia vlejti që e denoncova, sepse kështu vetëm sa zgjas vuajtjen time. Dhe e dini çfarë, dyshoj se, nuk mendoj se do të merret një vendim, që ai [autori] ndoshta do të shpallet i pafajshëm, dhe kjo ndoshta do të më mërzisë. Nuk e di, vërtet që nuk e di se çfarë do të fitoj nga kjo. Ndoshta do të ishte më mirë të mos i denoncoja këto sulme, të mos i futem gjyqeve dhe të përpiqem të mbaj emrin larg publikut dhe të shpresoj që me kalimin e kohës njerëzit do ta harrojnë, që do të ndalojë, që ato sulme do të pushojnë. Nuk e di, po përpiqem të gjej një mënyrë të shpejtë veprimi dhe s’po e gjej, akoma nuk e di cila do të ishte gjëja më e mirë.

Sondazhi i pjesëmarrësve nga Hungaria¹⁴⁵

Nëse shohim çështjet se si punonjësit e policisë së Vjenës trajtojnë Afrikanët, se si i trajtojnë popullin rom kështu që nëse nuk kam nevojë të shkoj atje, nuk do të shkoj...atje ka raste të torturës dhe dhunës së ushtruar nga policia kundër azil-kërkuesve, është rasti i një shtetase rome që është abuzuar masivisht nga policia, që është ofenduar si “xh...” (ofendim racist). Shoqja ime e dhomës denoncoi një vjedhje me dhunë në polici dhe pyetja e parë ishte: “Atëherë? A ishte z*****?” (ofendim racist) Prandaj, unë besoj që racizmi është shumë mbizotërues mes forcës së policisë.”

¹⁴³ Campaign Against Homophobia, Hate No More project (2016), ‘Understanding the needs of persons who experience homophobic or transphobic violence or harassment’, e gjeni në https://eprints.lancs.ac.uk/id/eprint/83775/1/Understanding_the_Needs_of_Persons_Who_Experience_Homophobic_or_Transphobic_Violence_or_Harassment.pdf

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Ibid.

Sondazhi i pjesëmarrësve nga Austria¹⁴⁶

Nuk po them që ata më drejtohen për shkak të origjinës sime. Por ndoshta nuk ju interesojnë shumë këto çështje, ose nuk u kushtojnë rëndësinë e duhur, ose nuk i trajtojnë siç duhet, me detaje, në mënyrë më të fokusuar ose studiuar. [...] Edhe në intervistën e dytë me policinë pas operacionit, vjen ai djali, polici më thotë: v islámu zakázáno alkohol [Islami e ndalon alkoolin]. Si kur kjo të ishte gjëja e parë e rëndësishme që Islami e ndalon alkoolin. Në atë moment, u ndjeva nën presion. Nuk e di nëse këta djem po vijjnë të më intervistojnë që të mësojnë të vërtetën apo vetëm për të më gjykuar për shkak se jam mysliman që pi.

Sondazh pjesëmarrësi nga Republika Çeke¹⁴⁷

Së pari, kur shkova te policia, më kishte ardhur në majë të hundës dhe isha i irrituar, i inatosur mund të them. Pastaj kur policia më takoi me aq shumë respekt, ishte gjë e mirë, sepse ishte në një [qytet të vogël në veri të Suedisë] dhe policia atje nuk konsiderohet se është super-profesioniste. Pastaj, më vonë, mora një telefonatë nga një person [prokurori] që donte të çonte rastin tim në gjykatë, atëherë e përjetova....pothuajse po mendoja, "o Zot, a jemi në Suedi këtu?" Ishte një përvojë kaq pozitive.

Sondazh pjesëmarrësi nga Suedia¹⁴⁸

146 FRA (2016), 'Ensuring justice for hate crime Victims: professional perspectives', e gjeni në https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-justice-hate_crime-victims_en.pdf

147 In Iustitia (2017), 'Lifecycle of a Hate Crime', National Report for Czech Republic, www.iccli.ie/wp-content/uploads/2018/04/Life-Cycle-of-a-Hate-Crime-Country-Report-for-Czech-Republic-English.pdf

148 Umeå University (2017), 'Lifecycle of a Hate Crime', Raport Kombëtar për Suedinë, <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1244821/FULLTEXT01.pdf>

Materiali 5.4a:

Rasti: Për shkak të kërcënimeve të shumta ndaj jetës, një gej, Normunds Kindzulis duhej të rivendosej nga Riga në Tukums, një qytet i qetë në Letoni, rreth 70 kilometra nga Riga. Megjithatë, edhe në Tukums ai u bë objekt i dhunës homofobike. Ai u sulmua fizikisht të paktën katër herë dhe mori kërcënime nga fqinjët e tij. Normunds, së bashku me viktimë tjetër, denoncoi këto kërcënime dhe abuzimin në polici, por nuk pati reagim. Më 23 prill 2021, kur Normunds po kthehej në shtëpi nga puna, i hodhën benzinë dhe i vunë zjarrin në një sulm homofobik. Normunds pësoi djegie në 85% të trupit dhe vdiq pak ditë më vonë.¹⁴⁹

Pyetje për diskutim

- A mund të shmangej vdekja e viktimës?
- Cilat risqe dhe nevoja të viktimës duhej të kishte identifikuar policia kur viktima e denoncoi në fillim ngjarjen në polici?
- Cilat masa mund të kishte marrë policia kur viktima e denoncoi në fillim ngjarjen në polici?

¹⁴⁹ www.euronews.com/2021/04/30/gay-latvian-man-dies-after-homophobic-attack-campaigners-say; www.pinknews.co.uk/2021/05/01/latvia-gay-paramedic-normunds-kindzulis-death-epoa.

Materiali 5.4b:

Qasja e përgjithshme dhe pyetje që duhen bërë gjatë vlerësimit individual të nevojave dhe risqeve të viktimës

Vlerësimi i nevojave dhe risqeve të viktimës është i rrënjosur në qasjen e fokusuar te viktimat që konsideron rrethanat dhe dobësitë e çdo viktime. Qëllimi i tij është që policia të vlerësojë sigurinë dhe nevojat e mbrojtjes së viktimës pas një krimi, ndikimin e tij të mundshëm te viktimat dhe komuniteti dhe nevojat që rezultojnë. Rezultati i këtij vlerësimi ndihmon policinë që të sigurohet që çdo masë e kërkuar për sigurinë, mbrojtjen, aksesin dhe mbështetjen të zbatohet pa vonesë. Për t'ju përgjigjur të gjithë gamës së nevojave të mundshme, punonjësit e policisë duhet të kenë dijeni për burimet në dispozicion, sidomos shërbimet kombëtare për mbështetjen e viktimës - të përgjithshme dhe të specializuara - të drejtuara nga agjencitë shtetërore dhe nga OSHC-të. Punonjësit e policisë duhet të jenë të kujdesshëm që të mos rrisin pritshmëritë e viktimës për zbatimin e masave që nuk janë në dispozicion.

Qasje e përgjithshme

Vlerësimi individual i nevojave dhe risqeve të viktimës duhet të kryhet në rastin më të parë të mundshëm që të sigurohet zbatimi pa vonesë i çdo mase të kërkuar mbrojtjeje.

Gjithashtu, duhet të jetë një **proces i vazhdueshëm** dhe duhet të ri-konsiderohet në çdo fazë të hetimit dhe procesit të drejtësisë penale ndërsa disa nevoja dhe risqe mund të bëhen të dukshme vetëm në çdo fazë të caktuar (siç është denoncimi i krimit/ngjarjes, marrja e deklarimit, kryerja e intervistave, intervistimi i mëtejshëm, përgatitja për seanca gjyqësore, faza pas seancës gjyqësore) ose mund të ndryshojnë me kalimin e kohës nisur nga një proces rikuperimi.

Në disa raste, viktimat mund të mos jenë në gjendje të japin informacion (p.sh për shkak të plagëve të pësura ose gjendjes emocionale pas një sulmi). Në këto raste, një i afërm ose person tjetër i përshtatshëm mund të jetë në gjendje të japë informacion, ose të shoqërojë viktimën për mbështetje morale nëse dëshiron.

Viktima duhet të jetë në qendër të vlerësimit individual dhe duhet të përfshihet në mënyrë aktive në proces. Kjo nënkupton që një punonjës policie që bën vlerësimin duhet t'i shpjegojë viktimës procesin, qëllimin dhe rezultatet dhe të vazhdojë të japë shpjegime ndërkohë që vazhdon vlerësimi. Të kuptuarit nga viktimat dhe besimi te procesi ndikon në përfshirjen e tyre. Për të rritur besimin e një viktime është e rëndësishme të sigurohet që **viktima të ndihet e sigurt**. Kjo kërkon krijimin e një mjedisi të duhur, përfshirë një ambient të sigurt intervistimi dhe komunikim sensitiv.¹⁵⁰

Ka shumë mënyra për të kryer vlerësimin dhe disa vende kanë sondazhe të gatshme ose pyetësorë dhe procedura.¹⁵¹ Baza e çdo interviste vlerësimi me një viktimë duhet të bëjë të mundur që viktimat të komunikojë nevojat e saj. Kjo do të thotë që një punonjës policie e drejton viktimën përgjatë procesit duke shpjeguar hapat me detaje, në mënyrë që viktimat të kuptojë pasojat dhe çështjet praktike dhe të shprehë nevojat e saj. Kjo qasje bën të mundur që një viktimë të jetë palë aktive në përcaktimin e masave të nevojshme dhe nuk kërkon domosdoshmërisht zbulimin e informacionit privat. Roli i një punonjësi policie është që të fokusohet në nevojat dhe të kërkojë vetëm informacion që është i nevo-

¹⁵⁰ Konsiderata për ndërveprim me ndjeshmëri me një viktimë trajtohen në Aktivitetin 5.5 dhe Materialin 5.5.

¹⁵¹ Burim për praktika në vende të ndryshme - OSBE/ODIHR (2021), Përmbledhje: Practices on Structural Frameworks for Individual Needs Assessment (INA) of Hate Crime Victims and Referrals, 2021, e gjeni në www.osce.org/odihr/505981.

jshëm për të përcaktuar nevojat.

Procesi i vlerësimit individual mund të japë informacion që është i rëndësishëm për hetimin. Pyetjet e bëra gjatë intervistës duhet të hartohen me kujdes gjatë intervistimit për të shmangur kompromentimin e provave të mundshme dhe/ose nënvlerësimin e besueshmërisë së një viktime ose qasjen e saj në drejtësi duke kërkuar informacion personal të parëndësishëm. Aspekti i fundit është gjithashtu thelbësor në lidhje me parimin e mos-diskriminimit. Për shembull, nëse viktima pyetet për shtetësinë ose statusin e migracionit, ndërkohë që nuk ka dokumente ligjore, jo vetëm që i mohohet qasja në drejtësi, por edhe rrezikon qëndrimin në vend, për të mos folur pastaj për traumatizimin e viktimës. Policia duhet të trajtojë çdo informacion që merr gjatë intervistës në mënyrë jo diskriminuese dhe t'i shpjegojë qartë viktimës atë që do të bëhet me informacionin që jep dhe momentin ku nuk mund të garantohet konfidencialiteti.

Konsiderata

1. Përcaktoni **nevojat e komunikimit** të një viktime. Këtu përfshihet pyetja që mund t'i bëni viktimës nëse ka nevojë për përkthyes, pajisje dëgjimi ose mbështetje të specializuar për aftësinë e kufizuar (p.sh vështirësi në të lexuar ose në të folur). Disa nga këto nevoja mund të jenë të dukshme gjatë intervistës.
2. **Shpjegojini viktimës** hapat e vlerësimit, arsyen pse po bëhet dhe cilat janë hapat e ardhshëm. Qartësoni që pyetjet që bëhen gjatë vlerësimit ndihmojnë për t'u siguruar që nevojat e viktimës të kuptohen më mirë dhe kërkojnë pjesëmarrjen e viktimës. Pyesni viktimën për informacionin shtesë që ka nevojë mbi procesin, ose nëse ka nevojë për ndonjë gjë në këtë moment që të ndihet rehat.
3. Jepini viktimës informacion për **konfidencialitetin**, ndarjen e informacionit dhe politikat e mbajtjes së procesverbaleve. JU LUTEMI VËRENI që informacioni i ndarë nga viktima duhet të trajtohet me konfidencialitet maksimal dhe të ndahet vetëm me palët e tjera nëse kjo është thelbësore për arsye operationale ose kërkohet me ligj. Përmbajtja e vlerësimit duhet të mbahet e veçuar nga fashikulli gjatë hetimit paraprak dhe gjykimit.
4. Kërkoni **informacion të përgjithshëm** për një viktimë, përveçse në rastin kur viktima zgjedh të jetë anonim. Këtu përfshihet emri i personit (duke qartësuar emrin që preferojnë të përdorin, dhe emrin që duhet të përdoret kur telefonon shtëpinë ose zyrën), gjinia, përemrat e preferuar (sipas rastit), datëlindja dhe të dhënat e kontaktit (duke qartësuar nëse është e sigurt që të kontaktohen me telefon, email ose në adresën që ata japin). Ndërsa bëni pyetjet, jepni një shpjegim të arsyes pse është i nevojshëm ky informacion.

Shembujt e pyetjeve:

- Si quheni? A preferoni që t'ju thërrasim me këtë emër?
- Nëse nuk jeni i sigurt se si t'i referoheni gjinisë së viktimës dhe kë përemër të përdorni, pyeteni *Si dëshironi që t'ju drejtohem?*
- Kur e keni ditëlindjen? Kjo më duhet për qëllime identifikimi.
- Mund të duhet që t'ju kontaktojmë për çështjen tënde: cila është mënyra më e mirë për ta bërë këtë, me telefon, email, apo nëpërmjet një personi kontakti (në rast se nuk jeni i gatshëm)?

1. Përcaktoni nëse ekziston **ndonjë risk i menjëhershëm ndaj një viktime** dhe nëse **nevo-**

jitet mbështetje e menjëhershme. Këtu përfshihen pyetje mbi gjendjen e tyre fizike dhe ndihma shëndetësore e kërkuar dhe pyetje nëse janë akoma në rrezik ose nëse kanë frikë nga ndonjë dëmtim i afërt.

Shembujt e pyetjeve:

- *A keni ndonjë dëmtim fizik si pasojë e veprës penale?*
 - *A keni nevojë për ndihmë shëndetësore?*
 - *A mendoni se jeni i rrezikuar, apo a keni frikë nga ndonjë dëmtim i afërt?*
 - *Për çfarë keni nevojë që të ndiheni i sigurt tani?*
2. Shpjegoni me detaje hapat e procesit të drejtësisë penale pas denoncimit të ngjarjes dhe atë që kërkohet nga viktimat. Ndërsa shpjegoni, tregoni aspektet praktike të përfshirjes së viktimës me qëllim që viktimat të kuptojnë plotësisht procesin dhe të jetë në gjendje të shprehë nevojat që lidhen me atë. Përcaktoni nevojat e viktimës për akses dhe mbështetje duke e pyetur në çdo fazë për atë që mund të ketë nevojë.

Shembujt e pyetjeve:

- A ka ndonjë gjë që unë duhet të di për ta lehtësuar procesin?
 - Mund t'ju thërrasim përsëri që të jepni deklarin në një datë të mëvonshme. A keni ndonjë nevojë për mbështetje ose akses që ne duhet të dimë? A keni ndonjë shqetësim për këtë?
 - Me avancimin e rastit tuaj, kolegu im do ta marrë përsipër dhe mund të duhet t'ju kontaktojë. Kur është momenti më i mirë për t'ju kontaktuar? A keni ndonjë kufizim për ndonjë kontakt ose takim të ardhshëm me policinë?
 - *A keni ndonjë nevojë akses në lidhje me mënyrën se si duhet të komunikojmë me ju, ose nëse kemi nevojë që ju të vini dhe të jepni deklarin tuaj?*
 - *Ne kemi disa organizata mbështetëse të cilat do të donim t'ju referonim. A keni ndonjë nevojë për mbështetje ose akses që ne duhet të dimë?*
3. Kërkoni informacion për **detajet e krimit**, që përfshin sa më poshtë: lloji i krimit, rrethanat e krimit, objektivi i krimit, dhe dëmi i pësuar (përfshirë dëm fizik, psikologjik ose dëmtim prone). Duke pasur parasysh rregullat e provës, sqaroni nëse viktimia mendon që ka qenë në objektiv për shkak të identitetit/identiteteve të tyre specifike, siç janë origjina etnike, kombësia, feja ose besimi, gjuha, aftësia e kufizuar, gjinia, orientimi seksual, identiteti gjinor, shprehja gjinore, mosha dhe kështu me radhë.

Shembujt e pyetjeve:

- Më tregoni, me fjalët e tua, çfarë ndodhi?
 - Pse mendoni se ju ishit objektivi?
 - A ka ndodhur ndonjë gjë përpara, gjatë ose pas veprës penale që, për mendimin tuaj, ka lidhje me veprën penale?
 - *Si ka ndikuar vepra penale te ty? Cili është dëmi fizik ose psikologjik që ke pësuar?*
4. Vlerësoni **riskun e viktimizimit të vazhduar dhe të përsëritur**. Këto vlerësime duhet të bazohen në shumë faktorë, përfshirë, por jo vetëm, historikun e veprës penale, metodën e sulmit dhe dijeninë e autorit.

Shembujt e pyetjeve:

- A e njihni apo a keni lidhje personale me autorin?
 - A keni qenë ndonjëherë më parë viktimë e të njëjtit autor ose njerëzve / organizate që lidhet me ta?
 - A keni frikë nga sulme të tjera nga i njëjti autor ose njerëz/organizata të lidhur me ta?
 - A ka ndonjë faktor që policia duhet ta dijë që rrit riskun e dëmit të përsëritur ose të vazhdueshëm ndaj jush?
5. Mblidhni informacion për **ndikimin e krimit**, që përfshin bërjen e pyetjeve të mëposhtme: si ka ndikuar krimi në gjendjen emocionale dhe psikologjike të viktimës, përfshirë ndjenjën e frikës, depresionit, izolimit dhe refuzimit; kush tjetër është prekur dhe si (sidomos, familja dhe/ose anëtarët e komunitetit). Ky aspekt i vlerësimit mund të jetë më i rëndësishëm në fazat e mëvonshme kur ndikimet individuale dhe të komunitetit janë më të qarta. Ky vlerësim është i rëndësishëm sepse mund të tregojë nevojën për masa të mëtejshme të mbrojtjes për viktimën dhe komunitetin e saj. Gjithashtu, në raste të krimit të urrejtjes,

deklarime të ndikimit, të paraqitura me shkrim ose të prezentuara gjatë procesit penal, mund të ndihmojnë për të konfirmuar përvojën e viktimës dhe të dallojnë njëanshmërinë diskriminuese pas krimit, si edhe të merren parasysh në dhënien e dënimit.

Policia, përmes procesit të mësipërm të vlerësimit, së bashku me një viktimë, duhet të identifikojë **masat e kërkuara të mbrojtjes, aksesit dhe mbështetjes**, ku përfshihet edhe pyetja e viktimës për masat e mbështetjes ose mbrojtjes që viktima mund të dëshirojë ose të mendojë se i nevojiten në të ardhmen. Bazuar në vlerësim, policia duhet të zbatojë masat e nevojshme, sipas legjislacionit dhe udhëzimeve kombëtare, si edhe të referojë viktimën në shërbimet e mbështetjes dhe ndihmës së nevojshme dhe në dispozicion.

Materiali 5.5a:

Skenari: Dy viktimat vijjnë në polici për t'u intervistuar për një sulm kundër tyre. Para pak ditësh, viktimat po ecnin në një treg dhe në një ballafaqim me dy klientë të tjerë të marketit, ata u ofenduan për shkak të racës, u sulmuan fizikisht dhe u ndoqën prej tyre.

Detyra e "punonjësve të policisë": Me qëllim që të siguronit trajtimin me ndjeshmëri dhe të ulni riskun e viktimizimit dytësor, ju lutemi që të intervistoni viktimat për sulmin e pësuar. Mendoni për gjuhën që do të përdorni, masat praktike që mund të merrni që të siguronit ndërveprimin me ndjeshmëri dhe ato që duhet dhe nuk duhet të bëni kur ndërveproni me një viktimitë.

Detyra për "viktimat" (kjo pjesë duhet të ndahen vetëm me dy "viktimat"):¹⁵² Ju jetoni në kryeqytetin e njërit prej vendeve anëtare të Këshillit të Evropës. Ju të dy jeni shokë dhe keni origjinë rome. Para pak ditësh, ju po ecnit në një treg dhe në një ballafaqim me dy klientë të tjerë të marketit, juve ju ofenduan për shkak të racës, ata ju sulmuan fizikisht dhe ju ndoqën.

Detajet:¹⁵³ *Ditën e ngjarjes ju ishit në një treg të gjërave të vjetra kur disa kalimtarë shtynë njërin prej jush. Tjetri e kuptoi që ishin dy të rinj dhe i tha tjetrit që t'i injoronte sepse ishin të dehur ("tapë"). Një prej tyre të kishte dëgjuar dhe të ishte kthyer duke thënë "Shko p.... xh, kush është tapë? Kush je ti që më thua këtë? Ju duhet t'ju shfarosin të gjithëve, xh..... (ofendim racist)". Njërin prej jush e zuri paniku dhe nxori thikën që t'i frikësonte ata.*

Megjithatë, ata krijuan një shpërthim të mëtejshëm inati nga dy burrat - një prej tyre kishte nxjerrë thikën - dhe të dy filluan t'ju ndiqnin juve. Ndërsa ju po vraponit, po kërkonit ndihmë. Megjithatë, autorët arritën t'ju kapnin dhe filluan t'ju rrahin, duke thënë që njerëzit romë duhet të vriten. Në një moment, mbërrin policia dhe arreston dy autorët. Në vendngjarje mbërrijnë shërbimet shëndetësore të urgjencës. Si pasojë e sulmit, njëri prej jush pësoi kontuzion që ishte i dukshëm poshtë syrit të majtë. Tjetri pësoi lëndime të lehta në trup.

Udhëzim: Ka një historik abuzimi dhe diskriminimi nga policia kundër popullatës rome në vendin tuaj. Ka prova që punonjësit e policisë injorojnë rregullisht sulmet kundër popullit rom dhe nuk i regjistrojnë dhe hetojnë ato si duhet. Ka gjithashtu prova që punonjësit e policisë shprehin rregullisht ndjenja anti-rome. Prandaj, besimi te policia mes komunitetit rom është jashtëzakonisht i ulët. Në fakt, vetëm 5% e ngacmimeve dhe krimeve të dhunshme kundër popullit rom denoncohet në polici në vendin tuaj. Nisur nga kjo, gjatë intervistës, ju lutemi që të silleni në mënyrë të tillë që të reflektoni atë status quo, ndërkohë që i përgjigjeni edhe trajtimit që merrni gjatë kësaj interviste të veçantë: vëreni nëse punonjësit e policisë përpiqen të krijojnë besim dhe t'ju trajtojnë me ndjeshmëri; jepni detaje të ngjarjes, sipas rrethanave.

Detyra për pjesën tjetër të grupit, "vëzhguesit": Vëzhgoni procesin e intervistimit dhe shënoni gjërat që shkuan mirë dhe që nuk shkuan mirë si edhe gjërat që duhej të ishin bërë ose thënë, por që nuk ndodhi kështu. Nga ju do të kërkohet që të vlerësoni kolegët - "punonjës të policisë". Fokusi kryesor është puna e "punonjësve të policisë" në trajtimin e viktimave në mënyrë profesionale, në shmangien e viktimizimit dytësor dhe në përdorimin e komunikimit sensitiv.

¹⁵² Vëreni që pothuajse të gjithë intervistuesit e policisë, në punën e tyre të rregullt, do të kërkojnë të ndajnë dëshmitarët për të shmangur kontaminimin e kujtesës. Prandaj, ju lutemi që të sqaroni që ky ushtrim ka të bëjë me intervistimin e dy viktimave bashkë vetëm për qëllim trajnimi; në këtë ushtrim "viktimat" luajnë vetëm rol mbështetës.

¹⁵³ Skenari është i bazuar pjesërisht në çështjen e GJEDNJ-së Skorjanec kundër Kroacisë, por është modifikuar për qëllim të këtij ushtrimi. E gjeni në [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22%C5%A0korjanec%20v%20Croacia%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-172327%622\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22%C5%A0korjanec%20v%20Croacia%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-172327%622]}).

Materiali 5.5b: Konsiderata për Ndërveprimin me ndjeshmëri me një viktimë

- Është e rëndësishme të krijohet një **mjedis i sigurt dhe mirëbesimi** për intervistën. Kjo mund të arrihet përmes komunikimit me ndjeshmëri dhe sigurimit të ambienteve të intervistimit që janë miqësore me viktimën, që ofrojnë shkallën e nevojshme të privatësisë dhe që janë lehtësisht të aksesueshme. Ky hap është i rëndësishëm sepse lejon që policia të krijojë një marrëdhënie me viktimën që mund të ndihmojë a) për t'u siguruar që policia do të plotësojë nevojat e një viktime, b) për të arritur suksesin në një hetim. Viktima duhet të informohet që mund të shoqërohet nga një person të cilit i beson për të denoncuar një ngjarje ose për të dhënë një deklaratë fillestare nëse dëshiron.
- Punonjësi i policisë nuk duhet të mbetet anonim, duhet të **prezantojë veten** me emër dhe titull dhe të shpjegojë shkurtimisht rolin dhe detyrat e tij.
- Është e rëndësishme që **të siguroni viktimën për sigurinë** dhe për shqetësimin e policisë për ata duke bërë kujdes me fjalët e përdorura, gjuhën e trupit dhe tonin e zërit (p.sh. "tani je i sigurt", "do të shkojmë në një vend të sigurt tani dhe mund të më tregosh çfarë ndodhi" etj.). Punonjësi i policisë duhet të përdorë gjuhën e trupit dhe tonin e zërit që tregojnë shqetësim, siç është të dëgjuarit aktiv, duke tundur kokën në shenjë konfirmimi, duke përsëritur pikat kryesore, duke mbajtur kontakt me sy dhe duke folur me zë të qetë dhe empatik.
- Punonjësi i policisë duhet të informojë viktimën për **të drejtat** (të drejta procedurale, e drejta për një përkthyes, etj.), **të japë informacion për të gjithë procesin** (çështje të ndryshme që mund të dalin, veprimet procedurale të pritshme, çfarë kërkohet dhe/ose ka të drejtë të bëjë viktimë, afati kohor), cilat janë hapat e intervistimit dhe çdo hap tjetër i mëtejshëm. Me pëlqimin e viktimës, **bëni vlerësimin individual** të nevojave të tyre për mbrojtje dhe ndihmë.
- Pasi të vendosni për **masat e posaçme mbrojtëse dhe ndihmëse**, informoni viktimën për mënyrën e zbatimit të tyre dhe merrni mendimin e viktimës nëse ndihet mirë që masat e sugjeruara të merren menjëherë dhe gjatë procedimit penal, dhe nëse mund të ketë nevojë për ndonjë gjë tjetër. Nëse bëhet dhe nëse dëshiron viktimë, sigurohuni që **t'i referohen shërbimeve të specializuara të mbështetjes së viktimave** për mbështetje psikologjike, shëndetësore dhe tjetër, nëse ka, ose jepni një listë të kontakteve të organizatave të shoqërisë civile dhe ofrues të tjerë të shërbimit që ofrojnë shërbime mbështetëse të viktimës.
- Punonjësi i policisë duhet të bjerë dakord me viktimën për rrugët e komunikimit (telefon, email, adresë banimi etj.).
- Nëse është e mundur, duhet të sigurohet që i njëjti oficer që ka intervistuar viktimën të vazhdojë të jetë përgjegjës ose të jetë pikë kontakti për viktimën gjatë gjithë hetimit. Viktimës nuk duhet t'i kërkohet të ndajë ngjarjen e saj përpara më shumë oficerëve, ose njerëzve të tjerë, nga sa është e nevojshme.
- Kur intervistoni një viktimë, punonjësi i policisë duhet të mbajë një qasje të fokusuar te viktimë, të tregojë respekt ndaj një viktime dhe ta trajtojë me dinjitet, ndërkohë që synon të marrë sa më shumë informacion për të ndihmuar hetimin.¹⁵⁴ Teknikat e pyetjes duhet të përfshijnë përdorimin e pyetjeve të hapura dhe të jenë "inkurajuese", duhet të respektojnë heshtjen, të mbajnë parasysh identitetin e viktimës, të përdorin gjuhën e duhur, të konfir-

¹⁵⁴ Ju lutemi t'i referoheni Modullit 4 për Hetimin e Krimit të Urrejtjes mbi parimet e intervistimit.

mojnë përjetimin e viktimës, të lejojnë viktimën të rimarrë kontrollin, të respektojnë kufijtë e viktimës dhe kështu me radhë (p.sh “A dëshiron një gotë ujë”, “Nëse ke nevojë për kohë që të kujtosh, merr gjithë kohën që të duhet, unë do të jem këtu”, “E kuptoj pse ndihesh i mër-zitur dhe e vlerësoj përpjekjen për të ma shpjeguar” etj.).

- Punonjësi i policisë duhet të tregojë që i merr seriozisht krimet e denoncuara. Në rastin e krimeve të mundshme të urrejtjes, **perceptimi i viktimës** që një ngjarje është kryer për shkak të armiqësisë ndaj një karakteristike të mbrojtur dhe **tregues të tjerë të njëanshmërisë** duhet të përfshihen në denoncim. Deklarimi duhet të regjistrohet sipas politikës përkatëse të juridiksionit, më së miri fjalë për fjalë. Perceptimi i viktimës dhe statusi si viktimë e krimit të urrejtjes nuk duhet të anashkalohet, por duhet të vlerësohet dhe të eksplorohet më tej në procesin e intervistimit për të kuptuar natyrën dhe rrethanat e një vepre penale (p.sh “Në deklarin tuaj ju thatë që mendoni se ky është sulm i motivuar nga raca. Pse mendoni kështu?”).
- Punonjësi i policisë nuk duhet të jetë paragjykes dhe duhet të vlerësojë emocionet e viktimës pa paragjykuar paanshmërinë e tyre në hetim (p.sh “E kuptoj që je i shqetësuar për atë që ka ndodhur. A dëshiron të marrësh një pushim pesë minuta?”). Njëkohësisht, i takon policisë të gjejë prova që mbështetin perceptimin e viktimës (p.sh “Unë vërtet dua të kuptoj atë që ka ndodhur ndaj do të bëj disa pyetje sqaruese”). Prandaj, punonjësi i policisë **nuk duhet të caktojë pritshmëri jo realiste**; me fjalë të tjera ata duhet të respektojnë perceptimin e viktimës, ta regjistrojnë dhe të jenë të qartë që do të duhet të provohet më tej, sidomos përmes pyetjes së mëtejshme të viktimës.
- Punonjësi i policisë nuk duhet të bëjë komente për karakteristikat personale ose stilin e jetës së viktimës dhe çdo koment apo sjellje tjetër të papërshtatshme.

Moduli 6

· PËRFSHIRJA E KOMUNITETIT, MARRËDHËNIET E · KOMUNITETIT DHE POLICIMI NË KOMUNITET NË · NIVEL VENDOR

AUTORE: MÓNICA DINIZ

Hyrja dhe historiku	202
Rezultatet e të nxënit	204
Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore	204
Përgatitja	205
Përshkrime aktiviteti	206
<i>Aktiviteti 6.1: Çfarë është përfshirja e komunitetit?</i>	206
<i>Aktiviteti 6.2: Krijimi i besimit nga fillimi</i>	210
<i>Aktiviteti 6.3: Përzgjedhja e partnerëve të duhur</i>	213
<i>Aktiviteti 6.4: Krijimi i profilit të ekipit të policimit në komunitet</i>	218
<i>Aktiviteti 6.5: Partneritet Sigurie Polici-Komunitet</i>	220
Aneks dhe Materiale	224
<i>Materiali 6.2: Rast studimor – Partneriteti Polici-Komunitet në Trajnim të përbashkët</i>	224
<i>Aneksi 6.3b</i>	226
<i>Materiali 6.4a</i>	227
<i>Materiali 6.4b</i>	228
<i>Materiali 6.4c</i>	229
<i>Materiali 6.5a</i>	230
<i>Materiali 6.5b</i>	231
<i>Materiali 6.5c</i>	232

Hyrja dhe historiku

Ndërsa ky modul trajton policimin në komunitet dhe përfshirjen e komunitetit si strategji për policimin, ato janë gjithashtu parime themelore të policimit të bazuar në të drejtat e njeriut. Vetë policia është pjesëtare e komunitetit dhe nuk mund të kryejë përgjegjësitë e saj me efektshmëri pa pranimin dhe mbështetjen e komuniteteve të cilave i shërben. Policia nuk mund të supozojë që vetëm autoriteti i saj ligjor është i mjaftueshëm për të patur legjitimitet dhe respektin e komunitetit. Këto duhet të fitohen dhe tregimi i respektit për të tjerët, të gjithë të tjerët dhe respektin në kuptimin e tij më të gjerë, është një mënyrë se si mund të arrihet kjo. Një tjetër mënyrë është nëpërmjet efektivitetit të kryerjes së përgjegjësive të saj policore, duke treguar aftësinë për të parandaluar dhe zbuluar krimin, për të trajtuar frikën e krimit dhe në këtë mënyrë për të rritur besimin te policia.

Policia bashkëpunon në një kontekst që kërkon angazhim të qëndrueshëm ndaj të qenurit të lidhur me komunitetet lokale dhe të kuptuarit e nevojave të vazhdueshme dhe sfidave me të cilat ata përballen për të ruajtur një komunitet të integruar koheziv, të sigurt. Prandaj, përgjigja e policisë duhet të bazohet në strategji që përfshijnë pjesëmarrjen aktive dhe bashkëpunuese për identifikimin dhe trajtimin e sfidave ndaj sigurisë së komunitetit. Përfshirja e komunitetit ka evoluar si pjesë e përgjigjes ndaj krizave të ndryshme të legjitimitetit të policisë që janë dëshmuar në shumë juridiksione. Humbja e legjitimitetit dhe besimit te policia më shpesh ndodh kur policia duket se është distancuar nga komunitetet të cilave i shërben dhe perceptohet se abuzon me kompetencat që i janë besuar, sidomos nëpërmjet përdorimit disproporcional dhe të papërshtatshëm të forcës dhe sjelljes diskriminuese, sidomos kundër grupeve më të pambrojtura dhe inferiore. Së bashku me reformat e drejtpërdrejta për të trajtuar probleme të legjitimitetit, si për shembull duke rritur rekrutimin e pakicave në shërbimet policore, fokus i veçantë duhet të vihet te përfshirja e komunitetit dhe policimi në komunitet. Ky modul fokusohet në modelin e policimit në komunitet si një strategji për të mbështetur zbatimin e marrëdhënies bashkëpunuese, të efektshme dhe të besimit ndërmjet policisë dhe komuniteteve. Theks i veçantë vihet te komunitetet e përfshira dhe që preken nga çështje të diversitetit në policim, dhe mënyra se si policimi në komunitet, përmes përfshirjes së qytetarëve mund të ndihmojë për hartimin e strategjive për të ulur dhe parandaluar viktimizimin, ndjenjën e pasigurisë dhe frikës nga grupet më të pambrojtura të komunitetit.

Policimi në komunitet funksionon përmes krijimit dhe ruajtjes së partneriteteve që përfshijnë policinë, përfaqësues të komunitetit dhe të emëruarve nga organizatat (me ligj dhe në mënyrë vullnetare) që luajnë rol në nivel vendor. Përmes punës bashkëpunuese, transparente që përfshin parime si diversiteti dhe respekti, këto partneritete mund të reflektojnë bashkërisht për arsyen pse ndodhin këto probleme, dhe të hartojnë strategji për zbutjen dhe parandalimin e tyre. Në këtë mënyrë mund të merren përgjigje më të efektshme dhe të qëndrueshme ndaj problemeve të sigurisë të komunitetit sidomos kur të gjitha palët e interesuara janë plotësisht të angazhuara për të ndarë burimet, njohurinë dhe ekspertizën e tyre sipas nevojës.

Thelbi i kësaj qasjeje është transformues, sepse përfaqon një disiplinë edukative e cila mund të promovojë kohezion më të madh ndërkulturor dhe mirëkuptim dhe pranim ndërkomunitar. Këtu përfshihet identifikimi i mënyrave të ndryshme për të trajtuar këto forma të intolerancës dhe diskriminimit, që mund të çojnë në ngjarje të racizmit dhe krimeve të urrejtjes, sidomos ndërsa manifestohen kundër pakicave të pambrojtura dhe grupeve inferiore dhe individëve brenda mbarë komunitetit.

Njëkohësisht, këto partneritete përmes parimeve dhe praktikave të tyre theksojnë vlerat dhe interesat e përbashkëta dhe ndihmojnë anëtarët e komunitetit që të njohin dhe të pranojnë pasurinë e dallimeve të tyre dhe thellësinë e ngjashmërisë së tyre. Kjo përzierje energjike i jep komunitetit gjallërinë dhe krijueshmërinë dhe është diçka që i shtohet cilësisë së jetës për këdo, sidomos punonjësve të policisë që jetojnë në këto komunitete. Ky bashkëpunim dhe përfshirje duhet të rritë më tej besimin te policia sepse lehtëson pranimin nga qytetarët që fokusi kryesor i shërbimeve të policisë nuk është vetëm ligji dhe rendi, por edhe ruajtja e qetësisë publike dhe mbrojtja dhe respektimi i të drejtave themelore të personave.

Ky modul eksploron mënyra të ndryshme se si përfshirja e komunitetit dhe krijimi i partneriteteve mund të realizohet dhe se si qasja e policimit të bazuar në komunitet mund të trajtojë më mirë shqetësimet dhe nevojat e komuniteteve të larmishme. Gjithashtu analizon mënyra për të filluar një qasje policimi në komunitet, ose për të përmirësuar atë që ekziston tashmë. Edhe pse zbatimi i qasjeve pjesëmarrëse mund të kërkojë kohë dhe angazhim të vërtetë dhe aftësi specifike, këtu qëllimi është që pjesëmarrësit të njihen me disa strategji dhe aftësi që mund të jenë të qëndrueshme dhe të efektshme me kalimin e kohës.

Rezultatet e të nxënit:

Në përfundim të këtij moduli, pjesëmarrësit do të jenë të aftë:

- ▶ të përshkruajnë karakteristikat e modelit të policimit të komunitet
- ▶ të kuptojnë vlerën e modelit të policimit në komunitet të bazuar në të drejtat e njeriut
- ▶ të njohin vlerën e promovimit dhe ruajtjes së përfshirjes së komunitetit me kalimin e kohës
- ▶ të identifikojnë nivele të ndryshme të përfshirjes së komunitetit
- ▶ të formulojnë një plan për krijimin e partneriteteve të sigurisë së komunitetit lokal dhe për dakordësimin e qëllimeve të përbashkëta
- ▶ të formulojnë një plan për identifikimin e profilit të dëshiruar të ekipeve të policimit në komunitet
- ▶ të identifikojnë metodat e policimit për të ndërvepruar me një stil komunikimi më të aksesueshëm me komunitetin e tyre përkatës
- ▶ të përshkruajnë praktikën e mira të krijimit të partneriteteve polici-komunitet.

Vështrimi i përgjithshëm i aktiviteteve dhe afatet kohore

Aktiviteti 6.1: Çfarë është përfshirja e komunitetit?	(60 minuta)
Aktiviteti 6.2: Krijimi i besimit nga fillimi	(90 minuta)
Aktiviteti 6.3: Përzgjedhja e partnerëve të duhur	(90 minuta)
Aktiviteti 6.4: Krijimi i profilit të ekipit të policimit në komunitet	(90 minuta)
Aktiviteti 6.5: Partneriteti i Sigurisë Polici-Komunitet	(120 minuta)

Përgatitja

Për të përgatitur këtë modul, ekipi i trajnimit, përveç asaj që është identifikuar në Vlerësimin e Nevojave, duhet të konsiderojë pikat e mëposhtme:

Të synojë të identifikojë OJQ-të më aktive në këtë fushë dhe çdo praktikë të përfshirjes së policisë me komunitetet lokale.

Zhvillimi i këtij moduli do të përftojë nga përfshirja e anëtarëve të komunitetit si pjesëtarë ose folës të ftuar, për të ndarë shqetësimet dhe frikën e tyre kryesore në lidhje me policimin në komunitetet e tyre dhe për të propozuar përgjigje të mundshme për trajtimin e këtyre çështjeve.

Salla e trajnimit duhet të krijojë mundësi për të konfiguruar dhe rikonfiguruar pozicionin e karrigeve dhe tavolinave në formate që funksionojnë më mirë për ushtrimin në grup.

Përshkrime të aktiviteteve

Aktiviteti 6.1: Çfarë është përfshirja e komunitetit?

- Pikat e të nxënit:** Ky aktivitet eksploron kuptimin e përfshirjes së komunitetit në policim dhe nivelet e ndryshme të përfshirjes së komunitetit.
- Koha:** 60 minuta
- Materialet e nevojshme:** tabelë, fletë të bardha, shënues për tabelë të bardhë, vide projektor dhe kompjuter, fleta e ushtrimit, letër, stilolapsa
- Përgatitja:** Përgatitni paraprakisht një diapozitiv që jep një përkufizim për "Përfshirjen e komunitetit" (mund të përdorni shembullin më poshtë:

Përfshirja e komunitetit

"Procesi i mundësimit të pjesëmarrjes së qytetarëve dhe komuniteteve në policim në nivelin e zgjedhur prej tyre, që varion nga dhëna e informacionit dhe sigurisë te autorizimi i tyre për të identifikuar dhe zbatuar zgjidhje për probleme lokale dhe për të ndikuar në përparësitë dhe vendimet strategjike.

Policia, qytetarët dhe komunitetet duhet të kenë dëshirë, aftësi dhe mundësi për pjesëmarrje. Shërbimi policor dhe organizatat partnere duhet të kenë përgjegjësi të përfshihen dhe, nëse nuk ka një arsye të justifikueshme, prezumohet që ata duhet t'i përgjigjen kontributit të komunitetit."¹⁵⁵

¹⁵⁵ Myhill, A. (2006). Community Engagement in Policing: Lessons from the Literature, National Policing Improvement Agency, fq. 1, e gjeni në https://whatworks.college.police.uk/Research/Documents/Community_engagement_lessons.pdf.

Përgatitni paraprakisht një diapozitiv të dytë që paraqet informacionin e mëposhtëm:

Spektri IAP2 i modelit të Pjesëmarrjes së Publikut¹⁵⁶

RRITJA E NDIKIMIT TE VENDIMI



	INFORMONI	KONSULTONI	PËRFSHINI	BASHKËPUNONI	AUTORIZONI
QËLLIMI I PJESËMARRJES SË PUBLIKUT	t'i jepet publikut informacion i balancuar dhe objektiv për t'i ndihmuar që të kuptojë problemin, alternativat, mundësitë dhe/ose zgjidhjet	të merren përshtypjet e publikut për analizën, alternativat dhe/ose vendimet.	të punohet drejtpërdrejt me publikun gjatë procesit për të siguruar që kanë kuptuar dhe janë marrë parasysh si duhet shqetësimet dhe aspiratat e publikut	të krijohet partneritet me publikun në çdo aspekt në vendimit sidomos përgatitjes së alternativave dhe identifikimit të zgjidhjes së preferuar.	t'i lihet publikut vendimmarrja përfundimtare

Përgatitni paraprakisht një fletë ushtrimi që pjesëmarrësit të vlerësojnë nivelin e përfshirjes që ata besojnë se organizata e policisë ka aktualisht me qytetarët. Ju mund të përdorni shembullin e kundërt.

¹⁵⁶ IAP2 Spectrum for Public Participation, International Association for Public Participation, e gjeni në https://iap2.org.au/wp-content/uploads/2020/01/2018_IAP2_Spectrum.pdf.

Fletë ushtrimi

Detyra: Vlerësoni nivelin e përfshirjes së qytetarëve në organizatën tuaj duke identifikuar shembuj të metodave policore për të promovuar përfshirjen e qytetarëve në çështje të sigurisë.

	INFORMONI	KONSULTONI	PËRFSHINI	BASHKËPUNONI	AUTORIZONI
PËRFSHIRJA E KOMUNITETIT					
PËRFSHIRJA E PAKICAVE					

GRUPI:

DATA: / /

Udhëzime

1. Paraqitni diapozitivin Përfshirja e Komunitetit në ekran dhe kërkojuni pjesëmarrësve që të lexojnë tekstin.
2. Kërkojuni pjesëmarrësve që të lexojnë tekstin. Pas kësaj, kërkojuni pjesëmarrësve të japin mendimin e tyre për rëndësinë e përfshirjes së komunitetit në përmirësimin e punës së policisë gjatë mbrojtjes së të drejtave të qytetarëve.
3. Paraqitni diapozitivin Pjesëmarrja e Publikut në ekran dhe shpjegoni nivelet e ndryshme të përfshirjes së komunitetit. Përsëri, kërkojuni pjesëmarrësve që të komentojnë. Pas diskutimit, ndajini pjesëmarrësit në katër grupe. Mbani në ekran diapozitivin Pjesëmarrja e Publikut.
4. Jepini çdo grupi një kopje të fletës së ushtrimit dhe kërkojuni që të plotësojnë kutitë bosh, duke marrë parasysh praktikën e organizatës së tyre për përfshirjen e komuniteteve. Informojini që do të kenë 30 minuta kohë për të realizuar detyrën.
5. Shpjegoni se çfarë kuptohet me rreshtin e dytë, “fokusi te komunitetet e pakicave”. Shpjegoni që ju do të dëshironit që grupi të ndajë dhe të planifikojë çdo veprim dhe veprimtari të veçantë të ndërmarrë, për shembull me komunitetet e pakicave etnike, komunitetin LGBT, grupet fetare dhe komunitetet si edhe personat me aftësi të kufizuara.
6. Gjatë ushtrimit, shkoni te çdo grup të qartësoni çdo dyshim dhe sigurohuni që secili të marrë pjesë në diskutimin në grup.
7. Në fund të 30 minutave, kërkojini grupit që të ndajë rezultatet. Kur të kenë mbaruar, pyesni pjesëmarrësit nëse duan të shtojnë ndonjë koment.
8. Drejtoni diskutimin përmbys duke nënvizuar që përfshirja e komunitetit luan rol kyç në kontributin për politika dhe praktika jo diskriminuese. Promovon komunikimin më të mirë ndërmjet policisë dhe komuniteteve, duke rritur ndërgjegjësimin e policisë për nevojat dhe pritshmëritë e komuniteteve të shumta dhe të larmishme të cilave u shërbejnë.¹⁵⁷ Theksoni çdo konsideratë të veçantë dhe përgjigjuni pyetjeve që kanë lindur nga pjesa për përfshirjen e komuniteteve të pakicave.

¹⁵⁷ 'Preventing and Countering Racial Profiling of People of African Descent: Good Practices and Challenges' (2019), United Nations, e gjeni në www.un.org/sites/un2.un.org/files/preventracialprofiling-en.pdf.

Aktiviteti 6.2:

Krijimi i besimit nga fillimi

Policimi në komunitet është model policimi i bazuar në filozofinë që qytetarët janë bashkë-prodhues të sigurisë së komunitetit. Ky model kërkon krijimin e partneriteteve polici-komunitet si edhe caktimin e punonjësve të dedikuar të policisë në lagje me patrulla të caktuara. Edhe pse policimi në komunitet mund të përfshijë shumë forma të ndryshme të përfshirjes dhe bashkëpunimit ndërmjet komuniteteve dhe policisë, një nga modelet më të efektshme ka të bëjë me përfshirjen e organizatave vendore dhe përfaqësuesve të komunitetit që punojnë së bashku në partneritete lokale të sigurisë. Këto partneritete janë thelbësore për procesin e planifikimit të modelit të policimit në komunitet për një lagje specifike, edhe përpara se punonjësit e policisë të fillojnë patrullimin në lagjen specifike. Ato janë thelbësore për rritjen e besimit polici komunitet nga fillimi.

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet bën të mundur që pjesëmarrësit të diskutojnë dhe të reflektojnë për mënyra që njerëzit të përfshihen në policimin në komunitet në komunitete të ndryshme.

Koha: 90 minuta

Materiallet e nevojshme: tabelë, fletë të bardha, shënues për tabelë të bardhë, video projektor dhe kompjuter tabelë fleta e ushtrimit letra, stilolapsa, ngjithës, kopje e Materialit 6.2

Përgatitja Përgatitni paraprakisht një diapozitiv dhe kopje të rastit studimor (shihni Materialin 6.2). Sigurohuni që salla e trajnimit të organizohet në një format grup pune (p.sh karrige rreth tavolinës). Mbani veçmas një hapësirë në murin e sallës së trajnimit që mund të përdoret për të ngjitur fletët e tabelës me rezultatet e ushtrimit. Vendosni në çdo tavolinë letër, stilolapsa dhe ngjithës që duhet të përdoret nga pjesëmarrësit në ushtrim.

Përgatitni paraprakisht tre fletë të tabelës (shembulli më poshtë, me një faqe për çdo pyetje) me pyetjet e mëposhtme (këto janë edhe në Materialin 6.2):

1. Cilat janë strategjitë kryesore të përfshirjes së komunitetit që ju mund të identifikoni në këtë rast studimor.
2. Cilat strategji do të ishin veçanërisht të dobishme për t'u aplikuar në kontekstin tuaj për të krijuar policimin në komunitet? Jepni arsye për zgjedhjen tuaj.
3. Cilat strategji do të ishin veçanërisht të vështira për t'u aplikuar në kontekstin tuaj? Jepni arsye për zgjedhjen tuaj.

Udhëzime

1. Krijoni grupe, mundësisht me katër deri në gjashtë pjesëmarrës. Kujtoni pjesëmarrësit për rëndësinë e besimit, respektit dhe konfidencialitetit.
2. Shpërndani kopje të rastit studimor te grupi dhe jepini pjesëmarrësve pesë minuta kohë për të lexuar tekstin.
3. Pasi të sqaroni çdo pasiguri ose çështje për rastin studimor, shfaqeni diapozitivin në ekran me tre pyetje që grupi do të diskutojë dhe të cilave do t'i përgjigjet. Shpërndani fletët e ushtrimit të tabelës, sigurohuni që të gjithë të kenë lexuar pyetjet, dhe kërko-

jini grupit që të diskutojë rastin studimor dhe të shkruajë përgjigjet. Informoni grupin që do të ketë gjithsej 30 minuta kohë- 10 minuta për çdo pyetje - që të kryejë detyrën.

4. Shkoni te çdo grup dhe sqaroni çdo problem që mund të kenë me ushtrimin dhe sigurohuni që të gjithë të marrin pjesë në diskutim. Informojini pjesëmarrësit për kohën, duke i kujtuar çdo 10 minuta që të vijojnë me pyetjen tjetër me qëllim që të mbarojnë ushtrimin.
5. Në fund të 30 minutave, kërkojini çdo grupi, me radhë, që të ndajë rezultatet dhe t'i ngjithë fletët e plotësuara të tabelës në mur.
6. Pasi të gjitha grupet të kenë ndarë përgjigjet e tyre, pyesni nëse ndonjë dëshiron që të shtojë ndonjë koment.
7. Drejtoni diskutimin përmbyllës duke theksuar avantazhet e përfshirjes së komunitetit nga fillimi i procesit të planifikimit të policimit në komunitet. Në diskutim, bazohuni te pikat kryesore të nënvizuara më poshtë.

Rritja e besimit është thelbësore për ofrimin e shërbimeve publike

Rritja e besimit është më shumë se krijimi i partneriteteve dhe organizimi i takimeve me partnerët. Në thelb ka të bëjë me ofrimin e shërbimeve të policimit - ofrimi i vazhdueshëm i shërbimeve efikase, të efektshme dhe të respektueshme- që e vendosin viktimën në qendër dhe janë në gjendje të parandalojnë dhe të zbulojnë krimin dhe të ruajnë rendin me qëllim që njerëzit të jetojnë jo vetëm larg krimin, por edhe nga frika e krimin.

Pronësia e partnerëve të policimit në komunitet rrit besimin te policia

Sa më shumë partnerët të ndihen të përfshirë me projektin, aq më shumë të përgjegjshëm do të bëhen për atë, dhe aq më pak kundërshtues do të jenë për zbatimin e tij. Përfshirja e komunitetit që të njohë "pronësinë" e përbashkët të projektit të policimit në komunitet është thelbësore për rritjen e besimit dhe bashkëpunimin ndërmjet policisë dhe partnerëve dhe për legjitimitimin e ndërhyrjeve të policisë që janë në përputhje me qasjen e dakordësuar. Ky bashkëpunim rrit njohurinë e "tjetrit" (si të policisë ashtu edhe të qytetarëve). Përfshirja në mënyrë të efektshme dhe të ligjshme e pakicave dhe grupeve të vështira për t'u arritur do të varet nga aftësia e policisë për të krijuar dhe ruajtur marrëdhëniet e besimit me drejtuesit dhe anëtarët e komunitetit. Kjo kërkon që policia të shihet si e tillë që respekton të gjitha format e diversitetit të komunitetit (p.sh etnia, feja dhe orientimi seksual) dhe e drejtë, e paanshme dhe proporcionale në zbatimin e kompetencave të saj.¹⁵⁸ Gjithashtu është e rëndësishme që bashkërisht të bien dakord se si duhet të jetë një partneritet i suksesshëm dhe të kenë disa piketa dhe qëllime të matshme.

Përfshirja e komunitetit në partneritete sigurie rrit besimin te policia

Ka shumë metoda dhe modele të ndryshme që policia mund të përdorë për të prezantuar policimin në komunitet në lagje të larmishme.¹⁵⁹ Procesi mund të jetë i gjatë dhe sfidues. Gjithashtu, pavarësisht nga mënyrat që zgjidhen, mënyra e përfshirjes dhe rritja e besimit do të tregojë se është e rëndësishme. Besimi nuk është diçka që mund të fitohet menjëherë, edhe pse mund të humbasë shpejt, siç reflektohet në proverbin e vjetër holandez që besimi vjen me këmbë, por ikën me kalë. Besimi rrezikohet sa herë që dikush ndihet i diskriminuar nga një veprim policor ose nga mosveprimi policor. Duke përfshirë në mënyrë aktive shoqërinë civile në partneritet me policinë, si bashkë-prodhuese e sigurisë së komunitetit, do të rritet ndërgjegjësimi, mirëkuptimi dhe ndjeshmëria e komuniteteve ku operojnë. Kjo nga ana e vet do të çojë në policim më të respektueshëm dhe reagues ndaj komunitetit, që

¹⁵⁸ Këshilli i Evropës (2021), 'A brief introduction to policing public gatherings: A guide for practitioners', e gjeni në <https://rm.coe.int/a-brief-introduction-to-policing-public-assemblies/1680a1aaf3>.

¹⁵⁹ Këshilli i Evropës (2019), 'Intercultural Cities – Manual on Community Policing', e gjeni në <https://edoc.coe.int/en/living-together-diversity-and-freedom-in-europe/7930-intercultural-cities-manual-on-community-policing.html>

është çelësi i rritjes së besimit të qytetarëve te policia dhe për policimin në komunitet që të punojë duke pranuar dhe zbatuar me sukses të drejtat e të gjithëve njësoj dhe në mënyrë përfshirëse.

8. Mbylleni këtë diskutim të shkurtër duke ju referuar parimeve kyçe të zbatimit të policimit në komunitet të identifikuar nga OSBE:¹⁶⁰

Ndërsa mënyrat e tjera të zbatimit të policimit në komunitet mund të jenë të ndryshme në praktikë, në përputhje me kushtet vendore, parimet bazë dhe karakteristikat [...] duhet të respektohen gjithmonë për:

- **qasjen dhe transparencën e policisë me të gjitha segmentet e komunitetit** (përfshirë grupe pakice dhe vulnerabël), dhe përgjigjen ndaj nevojave, shqetësimeve dhe kërkesave të tyre;
- **angazhimin ndaj parandalimit të krimit dhe zgjidhjes pro-aktive të problemit** me qëllim që të nënvizohen kushtet në themel të problemeve për zgjidhje afatgjata; dhe
- **pjesëmarrjen aktive të të gjithë segmenteve të komuniteteve dhe agjencive të tjera shtetërore në procesin e zgjidhjes së problemit** mbi bazën e barazisë (barazia në masën e lejuar nga legjislacioni kombëtar dhe domosdoshmëria taktike dhe operacionale).

¹⁶⁰ OSBE (2009), 'Good Practices in Building Police-Public Partnerships', e gjeni në www.osce.or/files/f/ documents/8/4/32547.pdf.

Aktiviteti 6.3:

Përzgjedhja e partnerëve të duhur

Zbatimi i nismës së policimit në komunitet në një lagje të larmishme kërkon përfshirjen e aktorëve përkatës që janë të gatshëm të punojnë me policinë si partnerë. Përfshihet identifikimi brenda zonës i atyre që kanë një rol kyç në parandalimin dhe trajtimin e diskriminimit dhe formave të tjera të shkeljes së të drejtave themelore të njeriut. Këtu mund të përfshihet shërbim i drejtuar nga gratë që ofron mbështetje për viktimat e dhunës kundër grave dhe që bën fushatë për barazinë gjinore, Organizata të Shoqërisë Civile kundër racizmit, ose mund të përfshijë OSHC-të që punojnë direkt në fushën e drejtësisë sociale ose mbrojtjes ligjore të të drejtave.

Angazhimi i organizatave vendore që punojnë me pakicat dhe grupet vulnerabël është thelbësor për të ndihmuar policinë që të kuptojë dhe të hartojë strategji të efektshme për trajtimin e çështjeve të diversitetit në polici dhe brenda vetë mbarë komunitetit. Asnjë prej këtyre nuk është e lehtë sepse disa palë të interesuara fillimisht mund të ndjenjë që besueshmëria ose legjitimiteti i tyre mes klientëve dhe anëtarësisë së tyre do të prekej nëse do të shihej që ata punojnë me policinë.

Kontrulli nga komuniteti do të ndihmonte policinë që të identifikonte palët “e duhura” por vetëm angazhimi i vërtetë dhe përkushtimi i sinqertë për të punuar së bashku si të barabartë do t’i shndërrojë ata palë në partnerë.

Pikat e të nxënit: Në këtë aktivitet eksplorohet një strategji pjesëmarrëse e analizës së palëve të përfshira. Përdoret për të identifikuar organizatat që do të mobilizohen dhe do të krijojnë partneritet me policinë nga fillimi i programit të policimit në komunitet.

Koha: 90 minuta

Materialet e nevojshme: tabelë fletë të bardha për tabelë, tabelë e bardhë, projektor dhe kompjuter, fleta e matricës së analizës së palëve të përfshira fletë me ngjytës, stilolapsa, ngjytës, top leshi Dokumente referuese: Broshura e OSBE-së, ‘Good Practices in Building Police- Public Partnerships’;¹⁶¹ Reporteri i Organizatës së Kombeve të Bashkuara për Racizmin, Ksenofobinë dhe Intolerancën;¹⁶² Raport i OHCHR për profilizimin racor dhe etnik në agjencitë e zbatimit të ligjit.¹⁶³

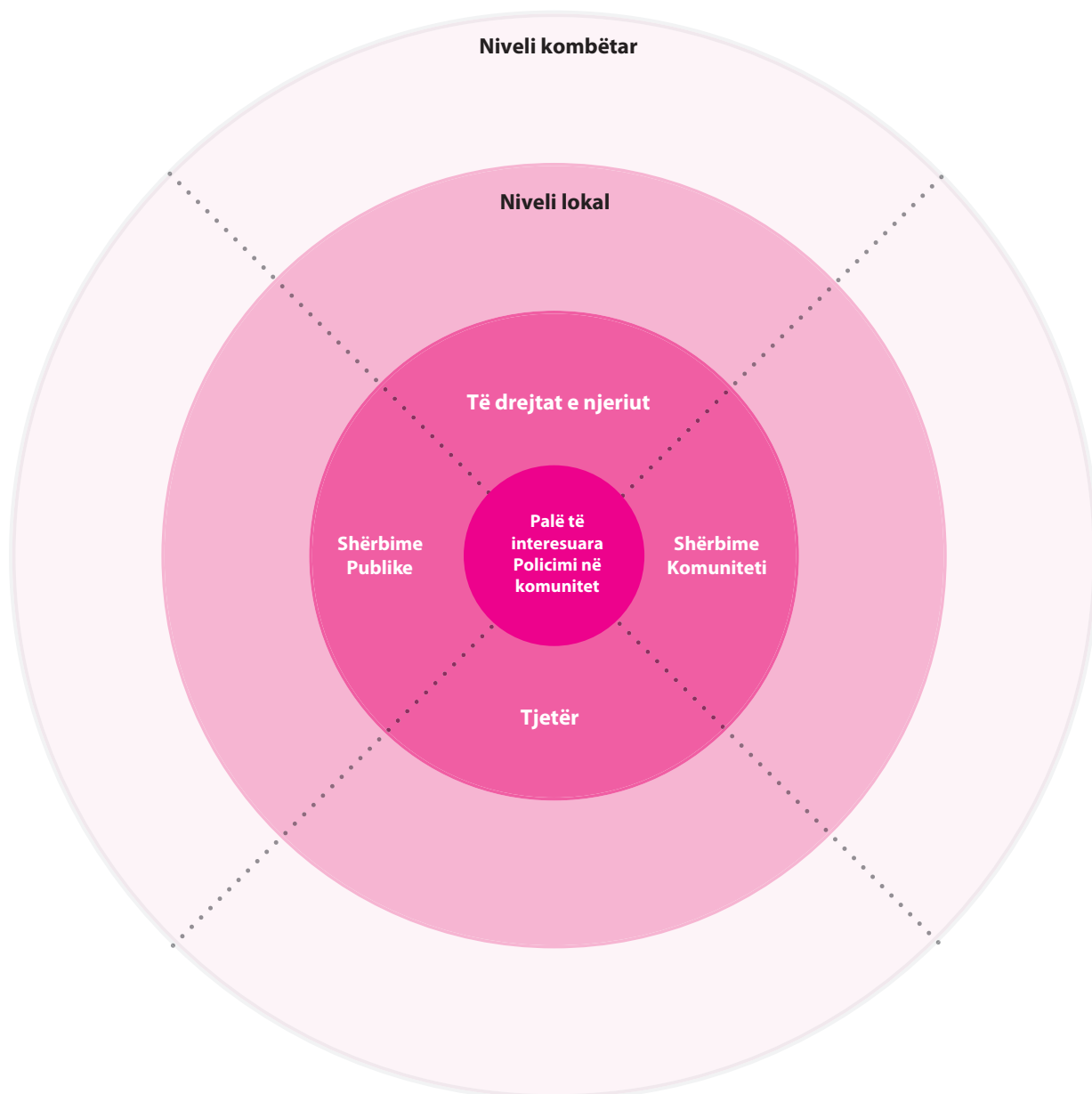
Përgatitja: Përgatitni paraprakisht një pamje të Matricës së Palëve të Interesuara në fletët e tabelës, duke u siguruar që të keni një për çdo grup.

¹⁶¹ OSBE (2008), www.osce.org/files/f/documents/8/4/32547.pdf.

¹⁶² Organizata e Kombeve të Bashkuara (2019), ‘Report of the Special Rapporteur on Contemporary Forms of Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance on his visit to the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland: comments by the State’, e gjeni në <https://digitallibrary.un.org/record/3824592?ln=en>

¹⁶³ Organizata e Kombeve të Bashkuara (2015), ‘Report of the Special Rapporteur on contemporary forms of racism, racial discrimination, xenophobia and related intolerance’, e gjeni në www.ohchr.org/Documents/Issues/Racism/A-HRC-29-46.pdf.

Shembull i Matricës së Palëve të Interesuara



Përgatitni një listë me palë të interesuara të mundshme në projektin e policimit në komunitet. Përgatitni një diapozitiv me përkufizimin e "Palë të interesuara"¹⁶⁴ (shihni shembullin më poshtë).

Palë e interesuar e një projekti është çdo person ose grup që ose ka marrëdhënie të drejtpërdrejta me projektin ose në një farë masë preket nga projekti, drejtpërdrejt ose jo, pozitivisht ose negativisht. Të gjithë këta persona ose grupe kanë një interes në projektin ku kanë diçka për të fituar ose për të humbur nga aktivitetet, rezultatet dhe / ose ndikimet e projektit".

Burimi: Ulrich Schiefer & Reinald Döbel (2001), MAPA – Project. A Practical Guide to Integrated Project Planning and Evaluation.

Sigurohuni që salla e trajnimit të jetë e organizuar sipas formatit për këtë aktivitet të grupit të punës (p.sh. karrige në tryeza rrumbullake). Përgatitni në murin e sallës së trajnimit një vend ku pjesëmarrësit me vonë do të vendosin fletët e tabelës. Vendosni disa fletushka me ngjytës, stilolapsa në mes të çdo tavoline për ushtrimin në grup.

¹⁶⁴ Schiefer, U. and Döbel, R. (2001), 'MAPA – Project. A Practical Guide to Integrated Project Planning and Evaluation', Shtojca 11: Analiza e palëve të interesuara, fq. 94, e gjeni në https://www.researchgate.net/publication/242727794_MAPA_PROJECT_-_A_Practical_Guide_to_Integrated_Project_Planning_and_Evaluation.

Udhëzime

1. Paraqitni një pamje të përgjithshme të lagjes që ka kriteret e mëposhtme: a) ndodhet në zonë urbane ose qytet që ka të paktën një komunitet me origjinë migranti; dhe b) organizata të shoqërisë civile që ka të ngjarë të punojnë në mënyrë aktive në komunitet. Shpjegoni që pjesëmarrësit do të përdorin këtë lagje si kontekst për këtë aktivitet.
2. Paraqitni Matricën e Palëve të Interesuara në ekran dhe kërkojuni pjesëmarrësve që ta lexojnë. Pyesni nëse kanë ndonjë pyetje për këtë përkufizim apo nëse mungon ndonjë gjë.
3. Tani tregoni diapozitivin (Aneksi 6.3b) e një shembulli të Matricës së Palës së Interesuara dhe shpjegoni kategoritë kryesore të matricës.
 - **Palë e interesuar kombëtare:** është personi ose organizata e sektorit publik ose komunitar që ka një profil kombëtar, për shembull Ministria e Brendshme, ose një OJQ kombëtare që bën fushatë kundër racizmit.
 - **Palë e interesuar vendore:** është personi ose organizata e sektorit publik ose komunitar që ka një profil vendor për shembull, kryetari i bashkisë ose komunës, ose organizata komunitare që punon me personat e LGBTI-së.
 - **Palët e interesuara të të drejtave të njeriut:** personi ose grupi që punon me çështje të të drejtave të njeriut, siç janë migracioni, krimi i urrejtjes ose edukimi. Këto mund të jenë në nivel kombëtar, për shembull, Amnesty International. Në nivel vendor, shembujt mund të përfshijnë ekipe aktivistësh - ekipe të specializuara të drejtuar nga OJQ ose OJF që punojnë në një lagje të caktuar për të kontaktuar grupe të vështira/vulnerabël. Për shembull, ato mund të jenë të specializuara për të kontaktuar të pastrehët, përdoruesit e drogave ose punonjëset e seksit, që t'i ndihmojnë të marrin shërbimet që kanë nevojë. Zakonisht këto ekipe përbëhen nga punonjës socialë, psikologë, doktorë dhe vullnetarë që ofrojnë ndihmë të nivelit të parë (për shembull për kujdesin shëndetësor emergjent, uljen e dëmit ose veshje dhe ushqime). Këto ekipe zakonisht kanë rol edukativ për ndërgjegjësimin mbi shërbimet ekzistuese dhe inkurajimin e njerëzve vulnerabël që të përfitojnë nga këto shërbime institucionale. Shpesh një ekip shkon të shërbimet institucionale bashkë me personat vulnerabël.
 - **Palë e interesuar e shërbimit komunitar:** shërbimet që ofrohen nga OJQ ose OJF, siç është një qendër ditore kujdesi për të moshuarit, qendrat e të rinjve, shoqatat e sporteve dhe qendrat e mbështetjes sociale të migrantëve.
 - **Shërbime publike:** shërbime që janë përgjegjësi e sektorit shtetëror, për shembull, shkolla, shërbime sociale, policia bashkiake ose policia kombëtare.
 - **Tjetër:** palët e interesuara që nuk përputhen me kategoritë e përmendura tashmë. Këtu mund të përfshihen shoqatat e migrantëve dhe shoqatat e rezidentëve.
4. Kërkojuni grupeve që të bëjnë një listë të të gjitha palëve të interesuara për policimin në komunitet. Nxirrni në fillim një shembull dhe jepni dy ose tre minuta. Shembujt mund të jenë si më poshtë: shkollat, OJQ-të, organizatat publike dhe private në nivel vendor, rajonal dhe kombëtar, shoqëria civile dhe subjekte jo fitimprurëse, politikëbërësit lokalë, shoqatat e migrantëve dhe përfaqësuesit e grupeve të pakicave. Pastaj kthehuni te diapozitivi (Aneksi 6.3b). Verifikoni me pjesëmarrësit atë që mendojnë se mund të përfshihet në pjesën "Tjetër".
5. Tani shpjegoni që grupet do të punojnë së bashku për të përgatitur matricat e tyre

bazuar në përvojën dhe idetë e tyre. Informoni pjesëmarrësit që çdo grup të përdorë fletët me ngjitje për të shkruar palët e interesuara (një në secilën fletë) që, për nga përvoja e tyre si punonjës së tyre dhe që punojnë me komunitetet, duhet të ftohen për të krijuar partneritete me policinë për zbatimin e policimit në komunitet në lagjen e caktuar. Shpjegoni që çdo fletë me ngjitje me përshkrimin e palës së interesuar (partner i mundshëm) duhet të ngjitet të matrica sipas qëllimit të ndërhyrjes (niveli kombëtar ose lokal) dhe sipas llojit të organizatës (shërbime publike, shërbime komunitare për të drejtat e njeriut ose tjetër). Kërkojuni pjesëmarrësve të identifikojnë palët e interesuara që ka gjasa të jenë bashkëpunuese tashmë me policinë (për shembull, duke përdorur fletë me ngjitës me ngjyra të ndryshme ose duke vizatuar një shigjetë pranë saj). Udhëzoni pjesëmarrësit në tre fletët e tabelës me matricat që bazohen tashmë në to. Jepuni 30 minuta kohë që të realizojnë këtë detyrë.

6. Kaloni te çdo grup ndërkohë që diskutojnë ushtrimin, për të qartësuar çdo dyshim. Inkurajoni të gjithë pjesëmarrësit në çdo grup që të marrin pjesë në diskutimet e grupit.
7. Në fund të 30 minutave, kërkojini çdo grupi që të ngjitë fletën e matricës së tij në mur. Ftoni të gjithë pjesëmarrësit që të shkojnë te muri dhe të vëzhgojnë rezultatet e grupeve të tjera. Jepni pesë minuta për këtë ushtrim përpara se t'u kërkonin pjesëmarrësve të kthehen në vendin e tyre.
8. Kërkojini çdo grupi që të ndajë mendimet e tij për përzgjedhjen dhe të komentojë për çdo vështirësi ose mosmarrëveshje që mund të ketë lindur gjatë kësaj detyre. Kur çdo grup të mbarojë, ftoni për komente ose vëzhgime nga ata që nuk kanë qenë pjesë e atij grupi të caktuar. Përsëritni procesin për çdo grup.
9. Pasi të gjitha grupet të ndajnë reflektimet e tyre, pyesni pjesëmarrësit nëse ata duan të shtojnë ndonjë koment përfundimtar ose vëzhgim përmbyllës për ushtrimin.
10. Gjatë këtij procesi të identifikimit të palëve të interesuara, referojuni edhe pikës që partnerët e mundshëm nuk duhet të konsiderohen vetëm për faktin që janë burime të brendshme të informacionit komunitar. Fokusi duhet të vihet te ndarja e informacionit dhe jo të shfrytëzimi i burimeve të informacionit me qëllim që palët e interesuara të vlerësohen njësoj si partnerët e përfshirë në mënyrë aktive në identifikimin dhe trajtimin e problemeve të komunitetit. Duke punuar në partneritet, rriten burimet, kështu që mundësohen përgjigje më të efektshme dhe të qëndrueshme me kalimin e kohës.
11. Theksoni rëndësinë e përfshirjes së palëve kyçe të interesuara nga komuniteti që çdo partneritet sigurie të ketë besueshmëri dhe të jetë i efektshëm. Nënvizoni që është veçanërisht e rëndësishme që të përfshihen organizatat që mbrojnë, mbështetin dhe promovojnë të drejtat e njeriut të atyre që janë më vulnerabël dhe të disavantazhuar dhe të atyre që punojnë brenda komunitetit në fushën e arsimit dhe zgjidhjes së konfliktit. Nëse keni kohë, tërhiqni vëmendjen për punën e Reporterit të Organizatës së Kombeve të Bashkuara për Racizmin, Ksenofobinë dhe Intolerancën¹⁶⁵, dhe mendimin e tyre që agjencitë e zbatimit të ligjit duhet të mirëpresin dhe të mbështetin kontaktin vullnetar dhe ndërveprimin me qytetarët. Ata duhet të tregojnë përkushtimin e tyre ndaj transparencës dhe mbikëqyrjes së qytetarëve dhe ndaj inkurajimit të bashkëpunimit me grupet e pakicave.

¹⁶⁵ Organizata e Kombeve të Bashkuara (2015), 'Report of the Special Rapporteur on Contemporary Forms of Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance', e gjeni në <https://digitallibrary.un.org/record/799139?ln=en>.

Shënime të Instruktorit

Nëse është e nevojshme, ju mund t'i shpjegoni pjesëmarrësve që ky ushtrim gjithashtu bazohet në Publikimin e OSBE-së Praktikë e mira për Krijimin e Partneriteteve Polici-Publik".¹⁶⁶

"Rekomandim #59. Duhet të identifikohen vendet pilot të policimit në komunitet; dhe duhet të përzgjidhen dhe të përgatiten për detyrat e veçanta përfaqësuesit e komuniteteve dhe agjencive të tjera administrative, si edhe punonjësit e policisë dhe drejtuesit përgjegjës për zbatimin e projektit pilot. (...).

Në një skenar ideal, vendet pilot duhet të përcaktohen në bashkëpunim me komunitetet që jetojnë në vende pilot të mundshme që janë të gatshme të zhvillojnë partneritete të reja polici-publik. Kjo do të forcojë pronësinë lokale të procesit të zbatimit. Në rast se popullsia vendase nuk tregon interes në procesin e zbatimit, duhet të fillojnë fushata ndërgjegjësimi të komunitetit për ta informuar për qëllimin e policimit në komunitet dhe mënyrën e përfshirjes."

"Rekomandim #84. Për shkak se OJQ mund të luajë rol të rëndësishëm si pjesë e rrjeteve të ndarjes së informacionit, ato duhet të përfshihen në krijimin e strukturave bashkëpunuese, edhe nëse ka pasur tensione dhe mosmarrëveshje ndërmjet OJQ-ve dhe policisë në të shkuarën. Policia duhet t'i pranojë ata si "miq të rëndësishëm".

Sfida e përzgjedhjes së OJQ-ve më të përshtatshme mund të plotësohet duke përzgjedhur kriteret e përzgjedhjes siç janë stabiliteti, përgjegjshmëria dhe përfaqësimi autentik i anëtarëve të OJQ-ve:"

¹⁶⁶ OSBE (2008), 'Good Practices in Building Police-Public Partnerships', e gjeni në www.osce.org/files/f/ documents/8/4/32547.pdf, fq. 48-57.

Aktiviteti 6.4: Krijimi i profilit të ekipit të policimit në komunitet

Adresimi i problemeve të komunitetit dhe konflikteve në bashkëpunim me Organizata të Shoqërisë Civile (OSHC) bën të mundur që oficerët e policimit në komunitet të kuptojnë më mirë historikun social dhe kulturor të komunitetit, asetet dhe nevojat e tij dhe pengesat ndaj përfshirjes aktive dhe pjesëmarrjes. Kjo njohuri mund të kontribuojë në përmirësimin e performancës së policisë, që mund të kontribuojë në përmirësimin e sigurisë dhe ndjenjës së sigurisë së njerëzve dhe madje të promovojë kohezion më të madh social. Oficerët e policimit në komunitet në këtë kontekst janë më të aftë dhe të integruar në komunitet. Për shkak se suksesi i projektit të policimit në komunitet bazohet shumë në njohuritë, aftësitë, qëndrimet dhe sjelljet e oficerëve të ngarkuar me kryerjen e punës, është veçanërisht e rëndësishme që të sigurohet caktimi i oficerëve të duhur. Prandaj, vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet përzgjedhjes dhe caktimit të punonjësve të policisë që të patrollojnë në lagjen specifike. Një strategji pjesëmarrjeje që mund të përdoret për të ardhur në ndihmë është ajo sipas të cilës policia konsultohet me OSHC dhe anëtarët e komunitetit dhe merr mendimin e tyre për aspekte më të rëndësishme të profilit të specialistit të policimit në komunitet, përfshirë ato cilësi dhe aspekte që do të bënin të mundur që ekipi i ri i policisë të krijojë marrëdhënie pozitive me komunitetin.

Pikat e të nxënit:	Në këtë skenar, policia do të inkurajojë përfaqësuesit e komunitetit në procesin e rekrutimit të specialistëve që do të përzgjidhen për ekipin e policimit në komunitet për lagjen e tyre.
Koha:	45 minuta
Materialët e nevojshme:	tabela fletë të bardha për tabelë, tabelë e bardhë projektor dhe kompjuter Fletë tabelle – Profil i specialistit të policimit në komunitet Materiali 6.4a, Materiali 6.4b, Materiali 6.4c Letër, stilolapsa, fletë me ngjites, ngjites
Përgatitja:	Përgatitni paraprakisht një diapozitiv dhe një fletë tabelle me titullin “Cilat janë karakteristikat profesionale të specialistëve të policimit në komunitet për të ndërtuar marrëdhënie pozitive me komunitetin?” Përpara se të filloni seancën e trajnimit, vendosni mbi tavolinën e çdo grupi letra me ngjites dhe stilolapsa.

Udhëzime

1. Filloni aktivitetin duke ju shpjeguar pjesëmarrësve që ata do të bëjnë një ushtrim ku grupi ka detyrë krijimin e profilit të ekipit të specialistëve të ardhshëm të policisë për t'u përzgjedhur për një projekt për policimin në komunitet.
2. Prezantoni diapozitivin me pyetje të hapur: “Cilat janë karakteristikat profesionale të specialistëve të policimit në komunitet për të ndërtuar marrëdhënie pozitive me komunitetin?” Cilat janë aftësitë kyçe, sjelljet, njohuria dhe përvoja?
3. Kërkojuni pjesëmarrësve të shkruajnë çdo karakteristikë në një fletë të veçantë me ngjites.
4. Thojini pjesëmarrësve që kanë 15 minuta kohë që të kryejnë këtë detyrë.
5. Pas 15 minutave, kërkojuni çdo pjesëmarrësi që të lexojë me zë të lartë karakteristikat që ka zgjedhur dhe shkurtimisht të shpjegojë arsyet e kësaj zgjedhjeje. Pasi ta bëjnë

këtë, ata duhet të ngjitin fletët me ngjitës në fletën e tabelës dhe të kthehen në karri-gen e tyre.

6. Pasi të vendosen të gjitha fletët me ngjitës, kërkojuni pjesëmarrësve që të lexojnë rezultatet.
7. Pas këtij diskutimi të parë në grup të madh, kërkojuni pjesëmarrësve të krijojnë grupe me katër persona.
8. Shpërndani kopje të tre materialeve për çdo grup. Kërkojuni pjesëmarrësve të lexojnë materialin e parë dhe shpjegoni ushtrimin. Pastaj, kërkojuni grupeve të lexojnë të gjitha rekomandimet dhe t'u përgjigjen pyetjeve për materialet. Informoni pjesëmarrësit që do të kenë 20 minuta kohë për të kryer detyrën.
9. Në përfundim të 20 minutave, kërkoni që një përfaqësues i grupit t'i tregojë klasës karakteristikat që ka theksuar grupi i tyre, dhe arsyet e zgjedhjeve të tyre. Gjithashtu me grupin duhet të ndajnë një nga skenarët që kanë përgatitur për ilustrim. Pasi të gjitha grupet të ndajnë përgjigjet e tyre, pyesni nëse ndonjëri prej tyre do të donte që të shtonte ndonjë koment tjetër. Pasi të gjitha grupet të kenë dhënë përshtypjet e tyre, kërkojuni grupeve që të ngjitin fletën e tyre në mur.
10. Për të mbyllur aktivitetin, theksoni që ky proces pjesëmarrës tregon që shërbimet e policisë mund të hapen për të përfshirë kontributin e komunitetit. Nëse përfshihet ky kontribut, mund të përmirësohet cilësia e shërbimeve të policimit që i ofrohen komunitetit. Gjithashtu, përfshirja e palëve të interesuara në procesin e planifikimit nga fillimi, edhe përpara se punonjësit e policisë të vendosen në terren, rrit ndjenjën e përgjegjësisë dhe pronësisë së partnerëve të projektit të policimit në komunitet kur të zbatohet. Përmes kësaj qasjeje, policia mund të mësojë atë që komuniteti konsideron si profil të dëshirueshëm të specialistit të policimit në komunitet. Policia duhet të shihet si e tillë që i përgjigjet këtij vlerësimi të komunitetit në procesin e përzgjedhjes dhe në trajnimin e anëtarëve të ekipit të policimit. Dhënia e hapësirës për komunitetin që të ketë kontribut në procesin e përzgjedhjes së specialistëve të ardhshëm të policimit në komunitet që do të caktohen për patrullim në lagjet e tyre është një hap i rëndësishëm për të nxitur besimin polici-komunitet.
11. Besueshmëria dhe respektimi i rolit të komunitetit mund të shënohet duke reflektuar inputin e tyre në përcaktimin e kriteve për përzgjedhjen dhe hartimin e pyetjeve të intervistimit të përdorura në procesin e emërimit. Për ta mbyllur, ju mund të pyesni pjesëmarrësit nëse do ta konsideronin të dobishme përfshirjen e një përfaqësuesi të komunitetit në panelin e intervistimit, si pjesëmarrës ose si vëzhgues.

Shënime të Instrukturit

Ky aktivitet mund të përdoret për të trajnuar pjesëmarrësit që të aplikojnë metodologjinë në kontekste të ndryshme. Sipas objektivit specifik që ju keni caktuar për trajnimin, pjesëmarrësit e ndryshëm mund të përfshihen në mënyra të ndryshme në aktivitet për shembull:

të identifikohet profili i specialistit të policimit në komunitet nga këndvështrimi i policisë: kjo detyrë u caktohet atyre që janë anëtarë të organizatës së policisë.

të identifikohet profili i specialistit të policimit në komunitet nga këndvështrimi i komunitetit; kjo detyrë u caktohet anëtarëve të komunitetit me origjinë të ndryshme dhe me shumë shtresa që reflekton kultura të pasura dhe historitë e vetë komunitetit.

të identifikohet profili i specialistëve të policimit në komunitet si një ushtrim i përbashkët: kjo detyrë u caktohet edhe specialistëve të policisë edhe anëtarëve dhe përfaqësuesve të komunitetit.

Aktiviteti 6.5: Partneritet Sigurie Polici-Komunitet

Në policimin në komunitet, partneritetet e sigurisë polici-komunitet mund të jenë mjet shumë i mirë për të promovuar besimin dhe mirëkuptimin ndërmjet të gjitha palëve. Megjithatë, në fund të fundit, ruajtja e besimit varet nga sinçeriteti dhe efikasiteti i partnerëve në punën e tyre, për arritjen e rezultateve të dakordësuara dhe tek fakti nëse dëgjohet zëri i vendasve dhe veprohet mbi ato që kanë thënë mbi çështje të policimit dhe shqetësimet e tyre për sigurinë.

Partneritetet mund të jenë shumë të efektshme për identifikimin e shqetësimeve të komunitetit dhe krijimin e strategjive të integruara për t'i trajtuar ato. Duke rritur njohurinë e oficerëve për komunitetin, oficerët janë më të përgatitur për të kryer rolet e tyre parandaluese dhe për të ruajtur rregullin në mënyra që përmirësojnë cilësinë e jetës për komunitetin, duke rritur ndjenjën e sigurisë dhe duke promovuar mirëkuptimin dhe marrëdhëniet e mira. Oficerët gjithashtu duhet të veprojnë si shembuj kur bëhet fjalë për trajtimin e njerëzve me respekt dhe dinjitet. Shpesh njerëzit e gjykojnë policinë më shumë për sjelljen dhe për mënyrën e përfshirjes se sa rezultatin real të drejtësisë penale për ndërhyrjen e tyre. Megjithatë, është e rëndësishme që reagimi i policisë të jetë i drejtë dhe kompetent.

Një nga sfidat kryesore të policimit në komunitet është ruajtja e ekipeve të policimit dedikuar një lagjeje specifike. Kur punonjësit e caktuar të policisë orientohen drejt detyrave të tjera policore, besimi i policisë te policimi mund të dobësohet, sidomos kur komuniteti e ndjen që shqetësimet dhe çështjet e tij zhvlerësohen dhe që pikëpamjet e tyre nuk respektohen.

Pikat e të nxënit: Ky aktivitet eksploron rolin e partneriteteve të sigurisë në mbështetjen e misionit të policisë për të parandaluar krimin, konfliktin dhe sjelljen anti-sociale brenda dhe kundër komuniteteve. Pjesëmarrësit do të simulojnë një takim partneriteti në formën e një seminari prezantues, me qëllim që të reflektohen bashkërisht dinamikat e përfshirjes së komunitetit dhe kushtet bazë që nevojiten për të mbështetur këtë model parandalues policimi në periudhën afatgjatë. Për përgatitjen e këtij aktiviteti, referojuni Paketës me Mjete për këshilla mbi drejtimin e lojës me role.

Koha: 120 minuta

Materialët e nevojshme: tabela, fletë të bardha për tabelë, tabelë e bardhë, video projektor, kompjuter, Materiali 6.5a, Materiali 6.5b dhe Materiali 6.5c letra, stilolapsa

Udhëzime

1. Shpërndani Materialin 6.5a për pjesëmarrësit. Shpjegoni që ky ushtrim përfshin një lojë me role të bazuar në skenarin e përshkruar në material.
2. Në mënyrë rastësore caktoni rolet e pjesëmarrësve (bazuar në profilin e pjesëmarrësve mund të ndjeni që do të jetë në të mirë të ushtrimit caktimi i disa roleve vetë ose që të kërkonin të dalin vullnetarë. Për këtë përdorni gjykimin tuaj).
3. Shpërndani Materialin 6.5b, rendi i ditës i seminarit dhe shfaqeni në ekran që pjesëmarrësit ta lexojnë. Sigurohuni që të vazhdojë të shfaqet në ekran gjatë gjithë ushtrimit.
4. Shpërndani kopje të Materialit 6.5c që përmban detaje të të gjitha roleve dhe informacionin paraprak për të gjithë pjesëmarrësit, përfshirë edhe ata të cilëve nuk u është caktuar një rol. Kjo bën të mundur që ata të dinë se cilët janë të gjithë lojtarët dhe si të ndjekin sa më mirë ushtrimin. Shpjegoni që ata duhet të jenë të vëmend-

shëm sepse duhet që të japin përshtypjen e tyre në fund të aktivitetit!

5. Shpjegojuni pjesëmarrësve të lojës me role që do të luajnë rolin e një partneri të caktuar i cili merr pjesë në seminarin e parë të një partneriteti të sapo krijuar të sigurisë polici-komunitet.
6. Kërkojini personit që do të luajë rolin e “punonjësit të lartë të policisë” që të fillojë seminarin. Atyre do t’u kërkohet edhe të drejtojnë takimin dhe duhet të sigurohen që partnerët e tyre t’i përmbahen rendit të ditës. Ju, si instruktor, mund t’i ndihmoni me këtë, si edhe me menaxhimin e përgjithshëm të ushtrimit.
7. Përsëri, kujtojini pjesëmarrësit e tjerë që duhet t’i kushtojnë vëmendje rendit të ditës sepse do t’u kërkohet që të trajtojnë pikat e rendit të ditës gjatë seancës së vlerësimit.
8. Udhëzoni që të mbajnë shënime për secilën pikë, dhe nga njohuria dhe përvoja e tyre, për ato që ata mendojnë se janë “avantazhet kryesore të ekipit të policimit në komunitet që punon me partnerë socialë”, për “vështirësitë e partnerëve dhe komunitetit me policimin”, për “shqetësimet kryesore të komunitetit dhe sfidat me të cilat përballen” dhe kështu me radhë.
9. Pjesëmarrësve që nuk u është caktuar një rol duhet të ndjekin diskutimet që zhvillohen ndërmjet aktorëve gjatë takimit dhe mënyrën e diskutimit të aktorëve nga këndvështrimi i tyre. Ata duhet t’i kushtojnë vëmendje të veçantë dinamikave të bisedave dhe të mendojnë për mënyrën se si ata vetë do të trajtonin çështje që krijohen nëse ata hasen me ato në jetën e vërtetë.
10. Aktorët kanë përafërsisht 10 minuta kohë për çdo temë të rendit të ditës; sigurohuni që ata të vihen në dijeni të kohës, dhe nëse është e nevojshme nxitini që të vijojnë me pikën tjetër të rendit të ditës që të sigurohet mbulimi i të gjitha pikave gjatë 60 minutave të caktuara.
11. Kur të mbarojë koha, përgëzoni pjesëmarrësit për performancën e tyre që u jep çmimin Oskar. Pastaj kërkojini grupit të aktorëve që të japë mendimin mbi ndjenjat që patën gjatë zhvillimit të ushtrimit. Në veçanti, atyre që nuk luajtën rolin e punonjësit të policisë, bëjuni pyetjet e mëposhtme: Sa të kënaqur ishin me zhvillimin e seminarit? Pas seminarit, a e ndjenë që do të donin të hynin në partneritet të ardhshëm me policinë?
12. Kërkojuni atyre që nuk morën pjesë në lojën me role që të japin vlerësimin e tyre për ushtrimin. Së pari, a e reflektoi përvojën e tyre për këtë lloj përfshirjeje me komunitetin? Pyesni për atë që ishte veçanërisht e dobishme gjatë seminarit. Çfarë mendojnë ata se u realizua mirë? Çfarë mund të bëhej më mirë? A ka ndonjë gjë tjetër që ata mendojnë se mund ose duhej të ishte bërë ndryshe?
13. Drejtoni diskutimin përmbyllës duke u bazuar në pikat e mëposhtme. Mbylleni duke nënvizuar rëndësinë e partneriteteve të sigurisë të bazuara në vlera dhe parime të përbashkëta të të gjithë partnerëve. Pyesni pjesëmarrësit për ato që mendojnë se janë vështirësitë e tyre për zhvillimin e këtyre takimeve. Cilat janë sfidat për të zhvilluar takime vijuese?

Pika diskutimi

Rëndësia e kohës

Referojuni faktit që në policimin në komunitet, zakonisht, vështirësia nuk është në krijimin e një partneriteti sigurie, por në vazhdimësinë e tij me kalimin e kohës. Partnerët dhe anëtarët e komunitetit në fillim mund të jenë entuziastë për pjesëmarrje dhe mezi presin për krijimin e marrëdhënieve dhe trajtimin e çështjeve të vazhdueshme. Megjithatë, edhe roli që vazhdojnë të luajnë në partneritet punonjësit e policisë, edhe mënyra se si e luajnë atë rol, është thelbësor për ruajtjen e interesit të vazhdueshëm dhe përkushtimit të të tjerëve.

Koha luan rol kyç sepse brenda policisë kërkohet kohë që të zhvillohet kultura e pjesëmarrjes dhe, brenda komunitetit, që të rritet besimi në punën me policinë. Prandaj, përfshirja e komunitetit në mënyrë të vazhdueshme dhe domethënëse është thelbësore për të mbështetur punën e policimit në komunitet dhe partneritetet e sigurisë në periudhën afatgjatë. Theksoni që në fillim të partneritetit, dhe me kalimin e kohës, ekipi i policisë duhet të jetë në gjendje të pranojë këndvështrime të ndryshme dhe mënyra të ndryshme të të punuarit, që do të kërkojnë durim, tolerancë dhe fleksibilitet për t'i kapërcyer. Ndërsa policia mund të marrë rol drejtues në projektin e policimit në komunitet, ajo nuk e ka në pronësi atë! Ajo duhet të pranojë që është "partnerë" dhe jo pronare e vetme.

Objektiva dhe vlera të përbashkëta

Theksoni se vlerat dhe objektivat e përbashkëta janë të rëndësishme për të ruajtur motivimin e partnerëve. Duhet të ekzistojë një vizion i përbashkët për atë që duhet të arrihet dhe mënyrën se si.

Takimet mund të lehtësojnë arritjen e kësaj qartësie dhe fokusi, por këtë e bëjnë vetëm kur kanë qëllim të qartë dhe të dakordësuar. Kjo do të thotë që takimet duhet të kenë programe të qarta dhe të dakordësuar paraprakisht dhe duhet të menaxhohen mirë që të trajtojnë në mënyrë konkrete çështjet që lindin sepse kjo ka më shumë gjasa të motivojë partnerët që të vazhdojnë të qëndrojnë. Takimet e thirrura thjesht për hir të zhvillimit të takimeve dhe që nuk kanë qëllim tjetër thelbësor, mund të çojnë në humbje dhe minim të interesit dhe angazhimit në periudhën afat gjatë.

Qasje përfshirëse

Theksoni që partneritetet e sigurisë rritin pjesëmarrjen e përfaqësuesve të komunitetit, duke nxitur solidaritet më të madh social dhe duke lehtësuar pranimin e dallimeve kulturore dhe sociale brenda komunitetit. Një nga sfidat kryesore në policimin në komunitet është që të krijohen partneritete përfshirëse me pjesëmarrjen ose përfaqësimin në emër të të gjithë anëtarëve të komunitetit. Në këtë çështje, vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet rolit të rojtarëve të mundshëm dhe aktualë brenda komuniteteve dhe rëndësisë së investimit në mënyrë të vazhdueshme për promovimin dhe shtrirjen e rrugëve të ndryshme të komunikimit. Kjo mund të bëhet duke shfrytëzuar disa forma të medias sociale, duke bërë partneritet me punonjësit dhe duke u ndërlidhur me shkollat, klubet dhe shoqëritë.

Konsultimi drejtpërdrejt me komunitetet vendore për shqetësimet e tyre përmes takimeve publike është veçanërisht i dobishëm gjatë trajnimit të situatave të tensionit në komunitet. Megjithatë, pavarësisht transparencës së dukshme, ato jo gjithmonë mund të rezultojnë në forumet më tërheqëse me anë të të cilave njerëzit prezantojnë këndvështrimet e tyre dhe komunikojnë ankthin dhe fatkeqësitë e tyre. Pavarësisht kësaj, ato mund të jenë të rëndësishme që policia të ndajë informacion për të trajtuar thashethemet dhe për të qartësuar situatat dhe për të informuar komunitetin ose grupet brenda komunitetit për reagimin e policisë ndaj ngjarjeve ose thjesht për të rritur ndërgjegjësimin e publikut për çështjet shqetësuese. Për shumë njerëz, ofrimi nga policia i faqeve të internetit dhe medias sociale akoma mund të rezultojnë mënyra më efektive dhe shpejtë e komunikimit të informacionit të rëndësishëm dhe të njëkohshëm për publikun. Asnjë prej këtyre nuk i ul vlerën rolit që kanë partneritetet për lehtësimin e komunikimit ndërmjet policisë dhe grupeve të ndryshme brenda komunitetit për të promovuar kohezion dhe për të parandaluar konflikte.

Prandaj, sa më i madh përfaqësimi i të gjithë komunitetit nga fillimi, aq më i mirë procesi dhe rezultatet. Duhet të theksohet se pjesëmarrja e aktorëve në partneritete sigurie me policinë duhet të bazohet në vlera përfshirëse dhe dialog të vazhdueshëm, duke respektuar të gjitha pikëpamjet e partnerëve, edhe pse ndonjëherë është vështirë të sigurohet konsensusi. Kur pjesëmarrja është dukshëm jo plotësisht përfshirëse dhe e njëjtë, sidomos kur ekzistojnë shifra të mëdha të anëtarëve të komunitetit inferiorë, të disavantazhuar dhe të vështirë për t'u arritur, atëherë policia në mënyrë aktive duket të përpiqet të promovojë kontakt më të madh dhe përfshirje përmes punës me partnerët e tyre ekzistues, ose të konsiderojë futjen e partnerëve të rinj ose shtesë.

Bashkë-përgjegjësia

Kujtojini pjesëmarrësit që partneritetet e sigurisë rrisin ndjenjën e pronësisë dhe përgjegjësisë së partnerëve për policimin e komunitetit. Flisni për disa mënyra praktike se si mund të bëhet kjo, për shembull, duke rënë dakord për objektiva të matshme dhe të arritshme për partneritetet që do të rishikohen rregullisht. Kjo qasje pjesëmarrëse inkurajon shërbimin e policisë që të pësojë ndryshim kulturor ndërkohë që kërkon mbështetje nga të gjitha nivelet e hierarkisë policore. Avantazhet e ndryshimit për vetë policinë, në një demokraci pluraliste multikulturore, nuk duhet të minimizohen.

Komunikimi i rregullt

Policimi në komunitet kërkon komunikimin e rregullt dhe marrëdhëniet konstruktive dhe pozitive ndërmjet policisë dhe qytetarëve. Ky bashkëpunim me shoqërinë lehtëson aksesin në informacion që shpreh shqetësimet e komunitetit dhe përmirëson performancën e policisë dhe legjitimitetin duke zhvilluar strategji të policisë më të efektshme dhe të bazuara në informacion për të trajtuar shqetësimet e komunitetit. Prandaj, krijimi i partneriteteve dhe rrugëve të komunikimit afatgjatë me të gjitha grupet e komunitetit duhet të jetë prioritet i policimit. Përfshirja e ndërmjetësve ndërkulturore është me rëndësi për krijimin e rrugëve të komunikimit me anëtarët e komunitetit, por gjithsesi, nuk duhet të zëvendësojë përpjekjet për të kontaktuar dhe krijuar marrëdhënie në mënyrë më të drejtpërdrejtë me një pjesë sa më të madhe të komunitetit sa është praktikisht e mundur. Gjithashtu, krijimi i rrugëve brenda partneriteteve të sigurisë do të jetë thelbësor për promovimin e dialogut dhe besimit ndërmjet policisë dhe partnerëve: policia mund të mbështetet te partnerët për të ndihmuar trajtimin e situatave problematike të identifikuara nga policia, ndërsa partnerët mund të mbështeten te policia që t'i mbështetë në sipërmarrjet e tyre në komunitet. Kjo kontribuon në arritjen e marrëdhënieve të besueshme me kalimin e kohës.

Shënime të Instruktorit

Rolet e përcaktuara në ushtrimin e lojës me role duhet të konsiderohen vetëm për referencë ose shembull. Instruktori mund të dëshirojë të ndryshojë rolet që t'i përshtaten më mirë kushteve brenda juridiksionit specifik ose të zgjedhin role të tjera më të përshtatshme në kontekstin e ndërhyrjes dhe qëllimeve të trajnimit.

Ky aktivitet mund të kryhet me pjesëmarrësit e një partneriteti të krijuar tashmë, ose vetëm me punonjës policie që veprojnë si pjesëmarrës. Në rastin e fundit, është shumë e rëndësishme që punonjësit e policisë të kenë mundësi të shohin veten nga një perspektivë "tjetër" (e njëjta gjë vlen për partnerët që të vendosin veten në rolin e policisë). Duhet të bëhen përpjekje për të kuptuar këndvështrimin e tjetrit.

Anekse dhe Materiale

Materiali 6.2: Rast studimor – Partneriteti Polici-Komunitet në Trajnim të Përbashkët

Rast studimor

Në vitin 2009, një projekt i policimit në komunitet u krijua në një lagje të larmishme të një qyteti të caktuar Evropian. Modeli i përdorur kërkoi përfshirjen e organizatave vendore dhe përfaqësuesve të komunitetit. Prandaj, si hap të parë, policia ftoi aktorët kyç në një takim të parë dhe u kërkoi që të punojnë me policinë për të planifikuar së bashku policimin në komunitet për lagjen e tyre. Për ta avancuar, u krijua partneriteti i sigurisë së komunitetit. Gjatë vitit, përmes një sërë takimesh mujore, partneriteti identifikoi problemet kryesore të sigurisë që duhet të trajtoheshin dhe përcaktoi profilin e ekipit të ardhshëm të policimit në komunitet që ata mendonin se do të ishte në pozicionin më të mirë për të përmbushur përgjegjësitë e policimit. Si përgjigje, u përzgjedhën punonjësit e policimit në komunitet dhe u ideua një program trajnimi për të përgatitur ekipin e policisë që të fillonte një patrullim në këmbë në lagje. Programi i trajnimit gjithashtu synoi përgatitjen e partnerëve që të punojnë me policinë për trajtimin së bashku të problemeve të komunitetit.

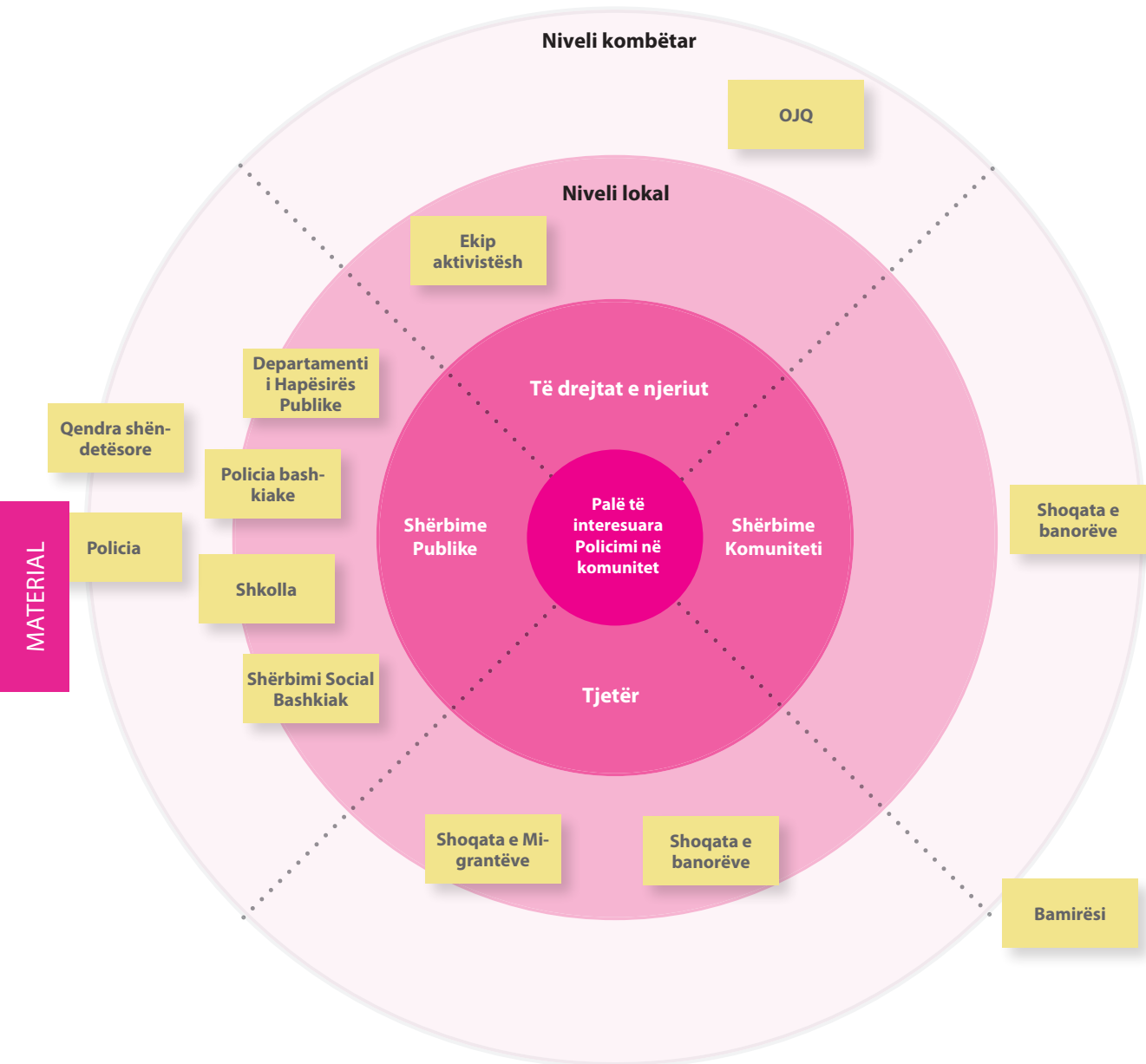
Kursi i trajnimit për policimin në komunitet kishte avantazhe shtesë të paparashikuara fillimisht. Meqë të synuar ishin të gjithë anëtarët e partneritetit, të trajnuarit nga policia mund të dëgjonin direkt nga partnerët socialë dhe përfaqësuesit e komunitetit që flisnin hapur për përvojat dhe perspektivat e tyre në lidhje me problemet dhe sfidat e lagjes që duhej të kapërceheshin, sidomos ato në lidhje me diversitetin, barazinë dhe të drejtat e njeriut. Këto shkëmbime, në këtë forum, ndihmuan në veçanti përmirësimin e ndërgjegjësimit dhe njohurive të punonjësve të policisë për diversitetin kulturor në fushën në fjalë. Gjithashtu, ndërsa trajnimi u ofrua në ambiente të vetë partnerëve socialë, si ata ashtu edhe përfaqësuesit e komunitetit ishin në "port të sigurt" dhe, prandaj u drejtuan që të zhvillonin një dialog të hapur dhe të sinqertë me policinë. Fakti që programi i trajnimit përfshinte 30 orë trajnimi, ofruar përgjatë disa ditëve, bëri të mundur që pjesëmarrësit të ndërtonin marrëdhënie më të afërta, të respektueshme që lejonin ndarjen e mendimeve, edhe për çështje konfliktuale. U rrit ndërgjegjësimi për kufizimet që ndjenin disa punonjës të policisë gjatë policimit në lagje të larmishme.

Si pasojë e këtij trajnimi të përbashkët, që krijon bazën për zhvillimin e marrëdhënieve me më shumë besim ndërmjet policisë dhe partnerëve, ishte më e lehtë për ekipin e ri të policimit në komunitet që të prezantohej në lagje. Ekipi i policisë tani mund t'i vendosë "fytyrë" kontakteve kyçe brenda lagjes dhe ta dijë se kë duhet të kontaktojë dhe me kë duhet të punojë për trajtimin e problemeve të denoncuara nga anëtarët e komunitetit menjëherë, anëtarët që vetë shiheshin nga punonjësit e policisë me sy ndryshe, më vlerësues.

Pyetje për diskutim

1. Cilat janë strategjitë kryesore të përfshirjes së komunitetit që ju mund të identifikoni në këtë rast studimor.
2. Cilat strategji do të ishin veçanërisht të dobishme për t'u aplikuar në kontekstin tuaj për të krijuar policimin në komunitet? Jepni arsye për zgjedhjen tuaj.
3. Cilat strategji do të ishin veçanërisht të vështira për t'u aplikuar në kontekstin tuaj? Jepni arsye për zgjedhjen tuaj

Aneks 6.3b



Materiali 6.4a:

Rekomandime nga Kodi Evropian i Etikës Policore:¹⁶⁷

[Stafi policor duhet të jetë në gjendje] “të tregojë gjykim të shëndoshë, pjekuri, drejtësi, aftësi komunikimi, dhe sipas rastit, aftësi drejtimi dhe menaxhimi.

Gjithashtu, ata duhet të kuptojnë çështjet sociale, kulturore dhe komunitare”. Të kuptuarit e “çështjeve sociale, kulturore dhe komunitare” nuk mund të arrihet pa përfshirjen e duhur dhe me respekt me publikun dhe të gjitha grupet përbërëse të tij.

Punonjësit e policisë krenarë në profesionin e tyre dhe me dëshirë për të punuar me profesionalizëm, nuk mund të përfshihen në ndonjë shkelje që tregon mungesën e respektit ndaj njerëzve dhe nuk njeh dinjitetin e njeriut.

Ushtrim:

1. Në tekst theksoni karakteristikat e një punonjësi policie që ju konsideroni se janë më të rëndësishme për trajtimin e njerëzve me respekt kur ndalohen dhe kontrollohen.
2. Jepni një shembull që ilustron rëndësinë e këtyre karakteristikave që u theksuar (p.sh tregoni se si një punonjës policie mund t'i drejtohet një personi që synon të ndalojë dhe të kontrollojë: cilat aftësi (p.sh “gjykim i shëndoshë”), sjellje (p.sh “përfshirje me respekt”) dhe qëndrime (p.sh “mendje hapur”) do të ishin veçanërisht të dobishme?

Burimi: Këshilli i Evropës, ‘Kodi Evropian i Etikës Policore’ (2001)

¹⁶⁷ Këshilli i Evropës, ‘Kodi Evropian i Etikës Policore’, Rec(2001)10 i Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare, paragraf 12, e gjeni në <https://polis.osce.org/european-code-police-ethics>.

Materiali 6.4b:

Rekomandime nga Këshilli i Evropës “Qytete ndërkulturore – Manual për Policimin në Komunitet”¹⁶⁸

Prandaj, shërbimi policor është një nga institucionet përgjegjës për të garantuar parimin e barazisë dhe ka për detyrë të ndërhyjë në situata konflikti me paanshmëri absolute dhe respekt për veçoritë etnike, seksuale, fetare dhe kulturore, duke pasur parasysh edhe kushtet e veçanta të grupeve sociale më të pambrojtura (siç janë njerëzit me aftësi të kufizuara dhe të pastrehët). Për të tejkaluar keqbesimin dhe për të favorizuar pjesëmarrjen e plotë sociale të të gjitha shtetasve, policia duhet të mbajë rol aktiv në punën e parandalimit të racizmit dhe ksenofobisë, homofobisë, dhunës gjinore ose në familje dhe sjellje tjetër me urrejtje, diskriminuese ose intolerante, duke njohur dhe kuptuar më mirë karakteristikat dhe veçoritë e njerëzve që janë objekt i diskriminimit. [...] policia duhet të ketë njohuri dhe të kuptojë legjislacionin kombëtar dhe ndërkombëtar për të luftuar praktikën e urrejtjes të përmendura më sipër.

Ushtrim:

1. Nënvizoni në tekst karakteristikat e një punonjësi të policisë që ju e konsideroni më të rëndësishëm për trajtimin e njerëzve njësoj dhe në mënyrë të drejtë: cilat aftësi, sjellje dhe qëndrime do të ishin veçanërisht të dobishme?

Burimi: Këshilli i Evropës “Qytete ndërkulturore - Manual për Policimin në Komunitet” (2019)

¹⁶⁸ Council of Europe (2019), 'Intercultural Cities – Manual on Community Policing', e gjeni në <https://edoc.coe.int/en/living-together-diversity-and-freedom-in-europe/7930-intercultural-cities-manual-on-community-policing.html>.

Materiali 6.4c:

Rekomandime të dokumentit të OSBE-së 'Good Practices in Building Police-Public Partnerships'¹⁶⁹

32. (...) Përtej aftësive teknike tradicionale dhe kërkesave bazë për policimin demokratik (ndërgjegjësimin kulturor dhe fetar, të drejtat e njeriut dhe etika e policisë), policimi në komunitet kërkon një gamë akoma më të gjerë të aftësive, përfshirë aftësinë për të komunikuar, (edhe në gjuhët e komuniteteve vendore) për të dëgjuar mendimet e ndryshme, për të rritur besimin dhe për të ndërmjetësuar në konflikte. Gjithashtu, kërkon aftësinë për të zhvilluar qasje krijuese për shqetësimet e komunitetit, sidomos duke organizuar grupe të komunitetit, duke drejtuar në zgjidhjen e problemit dhe duke mbledhur informacion të bazuar në teknologji, si edhe duke përkthyer mandate të përgjithshme në veprime të duhura si edhe duke përcjellë shqetësimet e komunitetit te drejtuesit e policisë dhe aktorë të tjerë.

63. Brenda agjencisë së policisë, duhet të përzgjidhen punonjësit e policisë që janë të motivuar të ndjekin këtë qasje të re ndaj policimit dhe që kanë aftësitë bazë për këtë detyrë sfiduese. Meqë vetëbesimi dhe besimi te policia në vendndodhjet pilot ka gjasa të jetë veçanërisht i ulët mes popullatave të pakicave që më përpara mund të kenë përjetuar trajtim të njëanshëm dhe shtypës nga policia, një hap i rëndësishëm për të fituar besimin e komuniteteve të pakicave do të ishte integrimi i tyre në polici në të gjitha gradat dhe funksionet. Integrimi i tyre do t'i shërbente jo vetëm si masë për rritjen e vetëbesimit, por gjithashtu do t'i jepte policisë një gamë të gjerë njohurish dhe aftësish të nevojshme për të punuar në një mjedis multi-kulturor: sidomos njohuria e gjuhëve të pakicës dhe traditave dhe zakoneve specifike. Rekrutimi gjithashtu duhet të fokusohet te gratë, përqindja e të cilave në polici zakonisht nuk është proporcionale me përbërjen e popullsisë.

Ushtrim:

1. Nënvizoni në tekst karakteristikat e një punonjësi policie që ju konsideroni se janë më të rëndësishëm për krijimin e marrëdhënieve dhe përfshirjes së anëtarëve të komunitetit - cilat aftësi, sjellje dhe qëndrime do të ishin veçanërisht të dobishme?

Burimi: OSBE 'Good Practices in Building Police-Public Partnerships' (2008)

Model rendi dite

Shënim: rekomandohet që ky model të zhvillohet gjatë 1.5 ditëve. Nëse kjo nuk është e mundur atëherë instruktorët mund të zhvillojnë këtë kurs trajnimi gjatë një dite të gjatë ose të zgjedhin aktivitetet bazuar në nevojat e pjesëmarrësve.

¹⁶⁹ OSBE (2008), 'Good Practices in Building Police-Public Partnerships', e gjeni në www.osce.org/files/f/documents/8/4/32547.pdf.

Materiali 6.5a:

Skenari

Pasi të lexojë raportet për krimin e vazhdueshëm dhe trazirat në një komunitet të larmishëm dhe ekonomikisht inferior dhe pasi të kuptojë kufizimet e policimit reagues për trajtimin e problemeve të tyre, komandantja e policisë përgjegjës për zonën vendos të zbatojë një projekt të policimit në komunitet në përpjekje për të përmirësuar gjërat. Për ta realizuar këtë, ajo cakton një ekip strategjik që të përfshijë aktorët e komunitetit në punën me policinë në planifikimin e përbashkët të projektit.

Pas identifikimit të aktorëve përkatës për t'u përfshirë në partneritet sigurie, ekipi strategjik i fton në takimin e partneritetit të parë në formatin e një seminari, me qëllim prezantimin e konceptit dhe praktikës së policimit në komunitet dhe fillimin e fazave të para të procesit të planifikimit. Seminari zhvillohet në ambientet e policisë. Është hera e parë që policia dhe aktorët takohen ballë-për-ballë. Është hera e parë që komuniteti mblidhet së bashku në ambientet e policisë. Punonjësi i lartë i policisë përgjegjës për ekipin mirëpret të gjithë dhe hap seminarin.

Materiali 6.5b:

Rendi i ditës: Takim për Partneritet Sigurie

1. Mirëseardhja nga drejtuesi i policisë
2. Prezantimi i pjesëmarrësve
3. Avantazhet kryesore të ekipit të policimit në komunitet dhe puna e tyre me aktorët vendas
4. Vështirësitë e mëparshme të përjetuara nga aktorët vendas dhe mbarë komuniteti me policimin
5. Shqetësimet kryesore të komunitetit dhe sfidat e hasura aktualisht
6. Mënyra për angazhimin e komunitetit
7. Ekipi Komunitet Polici- çfarë kërkohet?
8. Hapat e radhës

Materiali 6.5c:

Shembull i roleve për mbledhjen e partneritetit

Oficer i policimit në komunitet: Ky është një prej oficerëve që do të caktohet të patrullojë në komunitet.

Gjatë punës së tyre të përditshme ata do të ndërveprojnë rregullisht me personat për të ulur frikën nga krimi dhe për të zgjidhur probleme. Gjithashtu ata do të përfshihen në mënyrë aktive në uljen e konfliktit dhe në përpjekjen për të nxitur mirëkuptimin dhe bisedat ndërkulturore. Ata do të punojnë me partnerët, si nga zona ashtu edhe ata me përgjegjësi për ofrimin e shërbimeve në zonë.

Punonjës i lartë i policisë: Mbikëqyrësi është përgjegjës për menaxhimin e ekipit të policimit në komunitet. Këtu përfshihet caktimi i detyrave, monitorimi i performancës, dëgjimi i oficerëve dhe përshtatja e prioriteteve dhe qasjeve duke pasur parasysh vlerësimin dhe përvojën si edhe detyrat e policimit. Ata do të veprojnë si drejtuesit e seminarit dhe do të hapin seminarin duke shpjeguar qëllimin: pse policia i është qasur partnerëve të mundshëm dhe ka vendosur të fillojë një proces të policimit në komunitet.

Banor: Ky banor është Kryetar i një shoqate të mbështetjes së migrantëve. Ata kanë jetuar në lagje për disa dekada dhe kanë përvojë të konsiderueshme në punën me anëtarët e komunitetit, si edhe grupet vullnetare. Organizata e tij shpesh është kontakt kyç për migrantët e rinj dhe për ata që kanë jetuar në komunitet për disa vite. Ai i njeh problemet e përsëritura, por nuk ka njohuri specifike për të gjitha kulturat ose etnitë që krijojnë komunitetin. Organizata organizon rregullisht ngjarjet e komunitetit dhe hap takimet me policinë. Marrëdhëniet e mëparshme me policinë nuk kanë qenë të mira. Policia është parë si e tillë që me dashje vë në shënjestër migrantët dhe i trajton ata në mënyrë të padrejtë.

Aktivist: Ky person është punësuar nga një organizatë kombëtare e të drejtave të njeriut në luftën kundër diskriminimit, që ka shumë zyra rajonale dhe vendore rreth vendit. Ata gjithashtu janë përgjegjës për promovimin e shkollimit dhe të kuptuarit në përpjekje për të nënvizuar parimet e barazisë dhe për të njohur vlerat e ndërkulturalizmit. Ata nuk kanë pasur shumë kontakt me policinë, por pranojnë që një partneritet i ri mund të ndihmojë në promovimin e të kuptuarit më të mirë dhe në përmirësimin e marrëdhënieve.

Mësues shkolle: Ky mësues ndodhet në një nga shkollat e mesme më të mëdha që ndodhen brenda komunitetit. Ata janë ngarkuar nga autoritetet arsimore që të zhvillojnë programe në

shkollë që mbështetin të rinjtë që kanë ardhur së fundmi nga një vend tjetër dhe të vendosen në shkollën vendore. Kjo përfshin punën me të rinjtë që të ndihmojnë me çështje gjuhësore, kulturore dhe sociale, me të cilat mund të përballen. Ata gjithashtu kanë për detyrë të nxisin dhe të krijojnë marrëdhënie ndërmjet të rinjve të sapoardhur dhe të tjerëve në shkollë dhe në shkolla të tjera në zonë. Ata gjithashtu janë të interesuar për krijimin e marrëdhënieve pozitive ndërmjet të gjitha grupeve të të rinjve brenda komunitetit duke ofruar forume për kontakt social. Ata shpesh i ftojnë punonjësit e policisë në biseda në shkollë, por këto janë të kufizuara në lidhje me objektin e tyre, për sigurinë rrugore dhe drogat.

Punonjës social: Ky punonjës social ka një rol specifik për trajtimin e disa prej nevojave të azilkërkuesve të mitur të pashoqëruar duke ofruar akomodim dhe mbështetje tjetër përmes një qendre sociale. Punonjësi social bashkëpunon me programin e integritit të shkollës vendore. Ata janë të ndërgjegjshëm që shumë prej klientëve të tyre shpesh vijnë në kontakt negativ me policinë. Ata e ndjejnë që policia diskriminon kundër këtij grupi.

Punonjës OJQ-je: Ky punonjës merret kryesisht me azilkërkuesit që janë strehuar brenda komunitetit. Këta banorë të rinj kanë mbërritur në masë nga Somalia, Siria dhe më së fundmi nga Afganistani dhe Iraku. Punonjësi i OJQ-së ka kontakt me policinë, por shpesh në kontekst negativ ku policia shihet si e tillë ku ngacmon klientët ose kur policia ndërhyr për ankesat nga banorëve të tjerë dhe duket se e bën këtë në mënyrë diskriminuese.

Punonjës i drejtësisë penale për të mitur: Ky punonjës ka për detyrë të punojë me të rinjtë që t'i shmangë nga krimi dhe sjellja anti-sociale. Ata punojnë me grupe të banorëve dhe të rinj të vështirë nga të gjitha origjinat për të promovuar mirëkuptim dhe kohezion më të madh. Ata kanë lidhje me shkollat lokale, dhe shoqatat e mbështetjes së migrantëve. Ata e ndjejnë që në të shkuarën policia e ka kryer punën e saj më të vështirë duke qenë agresive, dhe ndonjëherë, diskriminuese. Gjithashtu, policia është bazuar ndjeshëm në taktikat e ndalimit dhe kontrollit që kanë shërbyer vetëm për të rritur armiqësinë lokale ndaj policisë.

Zbatimi i ligjit luan një rol kyç për luftën kundër racizmit dhe diskriminimit racor, dhe në promovimin e të drejtave të njeriut, demokracisë dhe shtetit të së drejtës. Për këtë arsye, përdorimi legjitim i forcës dhe shtrëngimit në shoqëritë demokratike mund të frymëzojë ndjenjën e sigurisë personale dhe të komunitetit vetëm nëse është i efektshëm, transparent dhe proporcional. Çdo ushtrim diskriminues i këtyre kompetencave mund të shkatërrojë besimin e komuniteteve dhe të rrezikojë thellësisht ndjenjën e tyre të sigurisë personale. Mbi qeveritë dhe ligjvënësit bie një përgjegjësi e madhe për të siguruar ligje dhe politika të efektshme që garantojnë drejtësi në polici, që ruajnë kundër racizmit dhe diskriminimit dhe vendosin detyrimet e të drejtave të njeriut në qendër të praktikës së policimit.

Këshilli i Evropës ka punuar prej kohësh për të mbështetur politikëbërësit, profesionistët dhe shoqërinë civile për të hartuar ligje, politika dhe praktika që mbrojnë parimet e trajtimit të barabartë dhe mosdiskriminimit dhe që synojnë eliminimin e racizmit dhe diskriminimit në të gjitha format e tij. Trajnimi cilësor është çelësi për të krijuar shërbime policore të informuara, të afta dhe të përgjegjshme që janë të pajisura për të mbështetur dhe për të mbrojtur shoqëritë në të gjithë larminë dhe kompleksitetin e tyre, si dhe për të sfiduar dhe parandaluar racizmin, diskriminimin racor dhe të gjitha format e tjera të diskriminimit dhe intolerancës. Ushtrimet dhe aktivitetet në këtë manual bazohen në normat dhe standardet kryesore të Këshillit të Evropës dhe synojnë zbatimin e tyre në praktikë në mënyra që frymëzojnë instruktorët dhe pjesëmarrësit e tyre.

Ky përkthim u prodhua me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës. Përmbajtja e tij është përgjegjësi vetëm e autorit(ve). Pikëpamjet e shprehura këtu nuk mund të konsiderohen në asnjë mënyrë se pasqyrojnë opinionin zyrtar të Bashkimit Evropian apo të Këshillit të Evropës.

SQI

Shtetet Anëtare të Bashkimit Evropian kanë vendosur të lidhin së bashku dijen, burimet dhe fatet e tyre. Së bashku, ata kanë ndërtuar një zonë të stabilitetit, demokracisë dhe zhvillimit të qëndrueshëm, duke e ruajtur kulturën diversitetit, tolerancën dhe liritë individuale. Bashkimi Evropian është i angazhuar t'i ndajë arritet dhe vlerat e tij me vendet dhe popujt përtej kufijve të tij.

www.europa.eu

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e kontinentit për të drejtat e njeriut. Në të bëjnë pjesë 46 shtete anëtare, 27 prej të cilave janë vende anëtare të Bashkimit Evropian. Të gjitha shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, traktat i hartuar për të mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe shtetin e së drejtës. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut mbikëqyr zbatimin e Konventës në shtetet anëtare.

www.coe.int

Përkthimi është bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian



COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE